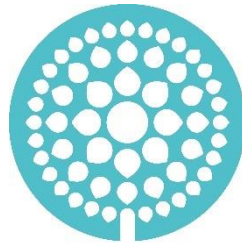

**Kis-Balaton (HUBF30003) kiemelt jelentőségű
természetmegőrzési terület és
különleges madárvédelmi terület
Natura 2000 fenntartási terve**

Balaton-felvidéki
Nemzeti Park

NATURA 2000

Csopak, 2021

Készítette:

Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság

Elérhetőségei:

Postacím: 8229 Csopak, Pf. 4.

Tel.: +3687555260, Fax: +3687555261

e-mail: bfnp@bfnp.hu

honlap: www.bfnp.hu

Felelős tervező:

Czikóné és Müller Bt. (Tiszafüred) – Bioaqua Pro Kft. (Debrecen)

e-mail: info@bioaquapro.hu

honlap: www.bioaquapro.hu

Vezető szakmai koordinátor

Dr. Müller Zoltán

Kommunikáció:

Bogland Bt.

Közreműködő szakértők:

Boros Zoltán

Gál Szabolcs

Dr. Gulyás Gergely

Dr. Kiss Béla

Lukács Attila

Magyari Máté

Pócsik Judit

Rozner György

Szabó Tamás

Szinai Péter

Tartalomjegyzék

1	A terület azonosító adatai	6
1.1	Név	6
1.2	Azonosító kód.....	6
1.3	Kiterjedés.....	6
1.4	A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek.....	6
1.4.1	Jelölő élőhelyek	6
1.4.2	Jelölő fajok	6
1.5	Érintett települések	8
1.6	Egyéb védettségi kategóriák.....	9
1.7	Tervezési és egyéb előírások	9
1.7.1	Természetvédelmi kezelési terv.....	10
1.7.2	A Kis-Balaton Vízvédelmi Rendszer (KBVR) üzemeltetését meghatározó jogszabály, engedély és üzemeltetési szabályzat.....	10
1.7.3	Településrendezési eszközök (Országos rendezési tervekatszter szerint)	10
1.7.4	Körzeti erdőtervek	11
1.7.5	Tájegységi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek.....	12
1.7.6	Halgazdálkodási tervek.....	12
1.7.7	Vízgyűjtő-gazdálkodási terv.....	13
1.7.8	Egyéb tervek	14
2	Veszélyeztető tényezők	14
3	Kezelési feladatok meghatározása.....	27
3.1	Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése.....	27
3.1.1	Fő célkitűzések	27
3.1.2	További célok	28
3.2	Kezelési javaslatok	29
3.2.1	Élőhelyek kezelése	32
3.2.2	Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés	106
3.2.3	Fajvédelmi intézkedések.....	107
3.2.4	Kutatás, monitorozás	109
3.2.5	Mellékletek	110
3.3	A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében.....	111
3.3.1	Agrártámogatások.....	112
3.3.1.1	Jelenleg működő agrártámogatási rendszer	112
3.3.1.2	Javasolt agrártámogatási rendszer	118
3.3.2	Pályázatok.....	119

3.3.3	Egyéb	119
3.4	A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja	120
3.4.1	Felhasznált kommunikációs eszközök.....	120
3.4.2	A kommunikáció címzettjei.....	120
3.5	A társadalmi egyeztetés melléklete	Hiba! A könyvjelző nem létezik.

A Natura 2000 fenntartási terv

1 A terület azonosító adatai

1.1 Név

Tervezési terület neve és típusa:	Kis-Balaton (HUBF30003) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület és különleges madárvédelmi terület
-----------------------------------	---

1.2 Azonosító kód

Tervezési terület azonosítója:	HUBF30003
--------------------------------	-----------

1.3 Kiterjedés

Tervezési terület kiterjedése:	13 344,2 hektár
--------------------------------	-----------------

1.4 A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

A jelölő élőhelyek és fajok felsorolásánál a Natura 2000 terület adatlapjának 2020. évi változatát vettük alapul.

1.4.1 Jelölő élőhelyek

(kiemelt jelentőségű élőhely*)

- 6260* - Pannon homoki gyepek
- 91E0* - Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)
- 3150 - Természetes eutróf tavak Magnopotamion vagy Hydrocharition növényzettel
- 6410 - Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*)
- 6440 - *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei
- 7230 - Mészkedvelő üde láp- és sásrétek
- 91F0 - Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*)

1.4.2 Jelölő fajok

(kiemelt jelentőségű faj*)

- kiséfészű aszat (*Cirsium brachycephalum*) állandó állomány
- apró fillérsiga (*Anisus vorticulus*) állandó állomány
- lápi szitakötő (*Leucorrhinia pectoralis*) állandó állomány
- csíkos medvelepke (*Callimorpha quadripunctaria**) állandó állomány
- keleti lápi bagoly (*Arytrura musculus*) állandó állomány
- sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*) állandó állomány

- nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) állandó állomány
- skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*) állandó állomány
- kerekvállú állasbogár (*Rhysodes sulcatus*) állandó állomány
- harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*) állandó állomány
- hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*) állandó állomány
- balin (*Aspius aspius*) állandó állomány
- réti csík (*Misgurnus fossilis*) állandó állomány
- szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*) állandó állomány
- lápi póc (*Umbra krameri*) állandó állomány
- vöröshasú unka (*Bombina bombina*) állandó állomány
- mocsári teknős (*Emys orbicularis*) állandó állomány
- dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*) állandó állomány
- északi pocok (*Microtus oeconomus mehelyi**) állandó állomány
- vidra (*Lutra lutra*) állandó állomány
- közönséges denevér (*Myotis myotis*) állandó állomány
- bakesó (*Nycticorax nycticorax*) fészkelő állomány és vonuló állomány
- balkáni fakopáncs (*Dendrocopos syriacus*) állandó állomány
- barátréce (*Aythya ferina*) fészkelő állomány és telelő állomány
- barkós cinege (*Panurus biarmicus*) fészkelő állomány
- barna rétihéja (*Circus aeruginosus*) fészkelő állomány és vonuló állomány
- batla (*Plegadis falcinellus*) vonuló állomány
- bőjti réce (*Anas querquedula*) vonuló állomány
- bölömbika (*Botaurus stellaris*) fészkelő állomány és vonuló állomány
- cigányréce (*Aythya nyroca*) fészkelő állomány és vonuló állomány
- csörgő réce (*Anas crecca*) vonuló állomány
- fattyúszerkő (*Chlidonias hybridus*) fészkelő állomány és vonuló állomány
- fekete harkály (*Dryocopus martius*) állandó állomány
- feketenyakú vöcsök (*Podiceps nigricollis*) vonuló állomány
- függőcinege (*Remiz pendulinus*) fészkelő állomány
- fülemülesitke (*Acrocephalus melanopogon*) fészkelő állomány és vonuló állomány
- füleskuvik (*Otus scops*) fészkelő állomány
- gólyatöcs (*Himantopus himantopus*) fészkelő állomány
- gulipán (*Recurvirostra avosetta*) fészkelő állomány
- guvat (*Rallus aquaticus*) fészkelő állomány
- halászsas (*Pandion haliaetus*) vonuló állomány
- hamvas küllő (*Picus canus*) állandó állomány
- hamvas rétihéja (*Circus pygargus*) fészkelő állomány és vonuló állomány
- haris (*Crex crex*) fészkelő állomány és vonuló állomány
- jégmadár (*Alcedo atthis*) fészkelő állomány és vonuló állomány
- kanalas réce (*Anas clypeata*) vonuló állomány
- kanalgém (*Platalea leucorodia*) fészkelő állomány és vonuló állomány
- karvalyposzáta (*Sylvia nisoria*) fészkelő állomány
- kékbegy (*Luscinia svecica*) fészkelő állomány és vonuló állomány
- kék vércse (*Falco vespertinus*) vonuló állomány
- kendermagos réce (*Anas strepera*) vonuló állomány
- kerceréce (*Bucephala clangula*) telelő állomány
- kis bukó (*Mergus albellus*) vonuló állomány és telelő állomány
- kis kárókatona (*Phalacrocorax pygmeus*) fészkelő állomány és telelő állomány
- kis kócsag (*Egretta garzetta*) fészkelő állomány és vonuló állomány
- kis lilik (*Anser erythropus*) vonuló állomány
- kis vízicsibe (*Porzana parva*) fészkelő állomány és vonuló állomány
- kis vöcsök (*Tachybaptus ruficollis*) vonuló állomány

- kontyos réce (*Aythya fuligula*) telelő állomány
- küszvágó csér (*Sterna hirundo*) fészkelő állomány és vonuló állomány
- nagy goda (*Limosa limosa*) vonuló állomány
- nagy kócsag (*Egretta alba*) fészkelő állomány és vonuló állomány
- nagy lilik (*Anser albifrons*) vonuló állomány
- nyári lúd (*Anser anser*) fészkelő állomány és vonuló állomány
- partifecske (*Riparia riparia*) fészkelő állomány és vonuló állomány
- pettyes vízcicsibe (*Porzana porzana*) fészkelő állomány és vonuló állomány
- piroslábú cankó (*Tringa totanus*) vonuló állomány
- rétisas (*Haliaeetus albicilla*) fészkelő állomány, vonuló állomány és telelő állomány
- sárszalonna (*Gallinago gallinago*) fészkelő állomány és vonuló állomány
- tőkés réce (*Anas platyrhynchos*) telelő állomány
- törpegém (*Ixobrychus minutus*) fészkelő állomány és vonuló állomány
- üstökös-gém (*Ardeola ralloides*) fészkelő állomány és vonuló állomány
- vándorsólyom (*Falco peregrinus*) vonuló állomány
- vetési lúd (*Anser fabalis*) vonuló állomány
- vörös gém (*Ardea purpurea*) fészkelő állomány és vonuló állomány
- vörösnyakú lúd (*Branta ruficollis*) vonuló állomány
- vörösnyakú vöcsök (*Podiceps grisegena*) vonuló állomány

1.4.3 Jelölőnek javasolt fajok

- díszes légivadász (*Coenagrion ornatum*) állandó állomány
- darázsölyv (*Pernis apivorus*) fészkelő állomány
- tövisszúró gébics (*Lanius collurio*) fészkelő állomány

1.5 Érintett települések

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat, és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed

Település	Megye	Érintett terület		A település területének érintettsége (%)
		(ha)	(%)	
Balatonmagyaród	Zala	2324,76	17,4	73,727
Balatonszentgyörgy	Somogy	191,65	1,4	8,085
Esztergályhorváti	Zala	367,36	2,8	22,031
Főnyed	Somogy	502,80	3,8	87,701
Garabonc	Zala	1250,65	9,4	67,374
Keszthely	Zala	1039,16	7,8	13,677
Nagyrada	Zala	707,96	5,3	55,097
Sármellék	Zala	919,04	6,9	25,984
Sávoly	Somogy	1085,01	8,1	40,417
Vörs	Somogy	1803,55	13,5	79,638
Zalakaros	Zala	453,96	3,4	26,442

Zalacomár	Zala	545,42	4,1	9,938
Zalaszabar	Zala	649,48	4,9	38,318
Zalavár	Zala	1504,31	11,3	48,426
Összesen:		13345,08	100,0	

1.6 Egyéb védettségi kategóriák

Típus	Kód	Név	Kiterjedés (ha)	Védetté nyilvánító jogszabály száma
ex lege láp		Zalakaros 1.	51,10	1996. évi LIII. törvény a természet védelméről
ex lege láp		Zalakaros 4.	144,23	1996. évi LIII. törvény a természet védelméről
ex lege földvár		Vár-sziget		1996. évi LIII. törvény a természet védelméről
Országos jelentőségű védett természeti terület		Balaton-felvidéki Nemzeti Park	8297,8	31/1997. (IX. 23.) KTM rendelet a Balaton-felvidéki Nemzeti Park létesítéséről; 1/2002. (I. 15.) KöM rendelet a Balaton-felvidéki Nemzeti Park bővítéséről
Országos jelentőségű fokozottan védett természeti terület		Balaton-felvidéki Nemzeti Park	4581,4	31/1997. (IX. 23.) KTM rendelet a Balaton-felvidéki Nemzeti Park létesítéséről; 1/2002. (I. 15.) KöM rendelet a Balaton-felvidéki Nemzeti Park bővítéséről
Országos ökológiai hálózat		Magterület: Ökológiai folyosó: Puffer övezet:	11800,45 1476,34 56,95	Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX törvény
Összesen:			13333,74	

A Kis-Balaton (HUBF30003) különleges természetmegőrzési terület és madárvédelmi terület majdnem egésze (12879,2 ha) a Balaton-felvidéki Nemzeti Park törzsterület része. Ebből jelentős kiterjedésű terület (4581,4 ha) fokozottan védett státuszban van.

A Kis-Balaton (HUBF30003) különleges természetmegőrzési és madárvédelmi területen elhelyezkedő vizes élőhelyek nemzetközi védelmét Kis-Balaton néven (terület azonosító: 185) a Ramsari Egyezmény óvja 1979 óta. A Kis-Balaton nemzetközi jelentőségű vizes élőhelyek jegyzékébe felvett területe 1989-ban 14.659 ha-ra bővült. A Ramsari Egyezményhez a hazai jogszabályi háttér az 1993. évi XLII. törvény (a nemzetközi jelentőségű vadvizekről) adja.

1.7 Tervezési és egyéb előírások

1.7.1 Természetvédelmi kezelési terv

A Kis-Balaton Natura 2000 terület a Balaton-felvidéki Nemzeti Park törzsterület része. Elfogadott – jogszabályban megjelent – természetvédelmi kezelési tervvel nem rendelkezik.

1.7.2 A Kis-Balaton Vízvédelmi Rendszer (KBVR) üzemeltetését meghatározó jogszabály, engedély és üzemeltetési szabályzat

A KBVR létesítésének alapvető céljait a Kis-Balaton Vízvédelmi Rendszer II. ütem beruházás felülvizsgálatáról és a beruházási program módosításáról szóló 2317/2004. (XII.11.) kormányhatározat írta elő. A Kis-Balaton a NYUDUVIZIG üzemelteti a 36800/1711-14/2015. ált. számú határozatban foglalt vízjogi üzemeltetési engedélynek, és az annak alapjául szolgáló vízjogi üzemeltetési engedélyezési tervnek megfelelően. Tekintettel arra, hogy a Kis-Balaton Vízvédelmi Rendszer Üzemeltetési Szabályzata a vízjogi üzemeltetési engedélyezési terv része, így azt, illetve annak módosításait a vízügyi hatóság hagyja jóvá.

A KBVR elsődleges célja a Balaton vízminőségének a megóvása, a tó tehermentesítése, melynek biztosítása érdekében a vízminőségvédelmi és természetvédelmi célokat össze kell hangolni.

1.7.3 Településrendezési eszközök (Országos rendezési tervkataszter szerint)

Település	Típus	Rendelet száma
Balatonmagyaród	Szabályozási terv és helyi építési szabályzat	7/2003. (IX.12.) önk. rendelet
Balatonszentgyörgy	Helyi építési szabályzat,	5/2007 (III. 1.) önk. rendelet
Esztergályhorváti	Helyi építési szabályzat	1/2013. (II. 5.) önk. rendelet
Főnyed	Helyi építési szabályzat Szabályozási terv	17/2004. (VIII. 16.) önk. rendelet
Garabonc	Helyi építési szabályzat Szabályozási terv	8/2003. (XI.24.) önk. rendelet
Keszthely	Helyi építési szabályzat	32/2009. (X. 15.) önk. rendelet
Nagyrada	Helyi építési szabályzat Szabályozási terv	10/2018. (XI.12.) önk. rendelet
Sármellék	Helyi építési szabályzat Szabályozási terv	3/2003. (III.14.) önk. rendelet
Sávoly	Helyi építési szabályzat Szabályozási terv	7/2010 (VIII.18.) önk. rendelet
Vörs	Helyi építési szabályzat	10/2005. (XI.23.) önk. rendelet
Zalakaros	Helyi építési szabályzat	19/2015. (IX.11.) önk. rendelet

Zalakomár	Helyi építési szabályzat	14/2015.(V.28.) önk. rendelet
Zalaszabar	Helyi építési szabályzat Szabályozási terv	16/2004. (VIII.31.) önk. rendelet
Zalavár	Helyi építési szabályzat Szabályozási terv	6/2004.(VI.30.) önk. rendelet

1.7.4 Körzeti erdőtervek

A körzeti erdőtervezést, az erdőtervet az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény (a továbbiakban Evt.) 33. §-a szabályozza, a körzeti erdőtervezés szabályait az egyes erdészeti hatósági eljárások, bejelentések, valamint hatósági nyilvántartások eljárási szabályairól szóló 433/2017. (XII.21.) Korm. rendelet 1-7. §-ai, a körzeti erdőtervezés részletes szabályait az Evt. végrehajtásáról szóló 61/2017. (XII.21.) FM rendelet 12-24. §-ai ismertetik.

A tervezési terület összesen 4 erdőtervezési körzetbe esik, amelyek a következők:

Hévízi körzet: A körzeti erdőterv 2021.01.26-án kelt határozattal került megújításra, a határozat száma NFK-2852/001/2021., a következő körzeti erdőtervezés alapján kiadott határozat véglegessé válásáig érvényes. Keszthely-hegység körzet. A körzet erdőterve az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény szerint készült, a 85/2012 (VIII. 6.) VM rendeletben megfogalmazott tervezési alapelvek alapján. A körzeti erdőterv érvényes 2013. január 1-től 2022. december 31-ig, jóváhagyó határozatának száma: 285/1/2012. Az erdőtervezési körzet erdőterve elérhető:

https://portal.nebih.gov.hu/documents/10182/105215/Keszthelyi_hegység_korzeti_erdoterve_.pdf/92ee-f226-c222-42af-a767-780a7434b67b.

- Marcali körzet: Az erdőtervezési körzet erdőtervéről az információ a tervekészítő számára nem volt elérhető. A körzet erdőterve az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény szerint készült, a 69/2016 (X. 14.) FM rendeletben megfogalmazott tervezési alapelvek alapján. A körzeti erdőterv érvényes 2017. január 1-től 2026. december 31-ig, jóváhagyó határozatának száma: 4305/2016. Az erdőtervezési körzet erdőterve elérhető: a Nemzeti Földügyi Központnál.
- Zalakomári körzet. Az erdőtervezési körzet erdőterve elérhető: A körzet erdőterve az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény szerint készült, a 85/2012 (VIII. 6.) VM rendeletben megfogalmazott tervezési alapelvek alapján. A körzeti erdőterv érvényes 2013. január 1-től 2022. december 31-ig, jóváhagyó határozatának száma: ZAG/01/67/2013. Az erdőtervezési körzet erdőterve elérhető: https://portal.nebih.gov.hu/documents/10182/729915/webre_Zalakovari_korzeti_erdoterve.pdf/a6c96240-b8af-4db1-8ac3-2959e8ffdb99.

Erdőtervezési körzet neve	Törzskönyvi szám	Érvényesség

Hévízi körzet	NFK-2852/001/2021	2021. január 1. – 2030. december 31.
Keszthely-hegység körzet	285/1/2012	2013. január 1. – 2022 december 31.
Marcali körzet	4305/2016	2017. január 1. – 2026 december 31.
Zalakomári erdőtervezési körzet	ZAG/01/67/2013	2013. január 1. – 2022 december 31.

1.7.5 Tájégségi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek

A tervezési terület a 13/2016. (III. 2.) FM rendelet alapján az Észak-dunántúli Vadgazdálkodási Tájon belül a 506. sorszámú Zalai-kisbalatoni Vadgazdálkodási tájgségbe esik. A tágabb térség vadállományának jellemzőit, a vadállomány-szabályozásának irányelveit, a fenntartandó vadlétszámra vonatkozó irányelveket, illetve a természet- és tájvédelmi szempontokat rögzítő tájgségi vadgazdálkodási terv elérhető:

http://ova.info.hu/tajegyseg_terv/506_VGTT-20180910.pdf

A terv az agrárminiszter 12/2018. (VII. 3.) AM rendeletével került kihirdetésre.

A tájgségen belül a tervezési terület összesen három vadgazdálkodási egységet (vadászterületet) érint:

- 202760 kódszámú vadászterület, vadászatra jogosultja a Kisbalaton Vadásztársaság, Zalamerenye (a tervezési terület délnyugati része, Garabonci-Malomároktól délre eső rész, tartozik ide).
- 202850 kódszámú vadászterület, vadászatra jogosultja a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazg., Csupak (a tervezési terület túlnyomó része ide tartozik).
- 202950 Gyöngyösmenti Földtulajdonosok Vt., Felsőpáhok (a tervezési terület, északnyugati része, a Zala folyótól keletre eső sáv tartozik ide).

A vadászat és vadgazdálkodás kereteit az egyes vadászterületekre konkrétan meghatározó vadgazdálkodási üzemtervek 2017. március 1-től 2037.02.28-ig érvényesek. Az üzemtervek a Zalaegerszegi Járási Hivatal AKF Földművelésügyi Osztályán érhetők el.

1.7.6 Halgazdálkodási tervek

Vízterület neve	Víztérkód	Halgazdálkodásra jogosult	Elfogadott kezelési tervvel rendelkezik-e? (I/N)
Cölömpös-ér	-	-	N
Egyesített-övcatorna	-	-	N
Garabonci-patak,	-	-	N
Kenderáztató-csatorna,	-	-	N
Kis-Balaton I. ütem (különleges rendeltetés)	20-0019-2-1	Balaton Halgazdálkodási Nonprofit Zrt.	I (jóvágó határozat száma: ZAH/020/1309-7/2018, érvényessége 2018 január 1.- 2020 december 31.)

Kis-Balaton vízvédelmi rendszer II. ütem (különleges rendeltetés)	20-0068-2-1	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	N
Kiskomáromi-csatorna	20-0021-1-1	Horgászegyesületek Zala Megyei Szövetsége	N
Marótvölgyi-csatorna,	-	-	N
Zala folyó és mellékvizei	20-0051-1-1	Horgászegyesületek Zala Megyei Szövetsége	N
Zala-Somogyi határárok	20-0052-1-1	-	N
Zala-Somogyi-határárok,	-	-	N

1.7.7 Vízyűjtő-gazdálkodási terv

„Magyarország felülvizsgált, 2015. évi vízgyűjtő-gazdálkodási tervét” a Kormány 2016. március 9-én fogadta el, és a Magyar Közlöny 2016. évi 44. számába megjelent 1155/2016. (III. 31.) Korm. határozatban, illetve a Hivatalos Értesítő 14. számában hirdette ki. A VGT2 tartalmazza a 2016-2021 időszakra vonatkozó intézkedési programot. A következő, második felülvizsgálat eredményeként, 2021. december 22-ig kell elkészülnie Magyarország 2021-2027 időszakra vonatkozó, harmadik vízgyűjtő-gazdálkodási tervének.

A tervezési terület döntően a Balaton részvízgyűjtő, 4-1 azonosítóval rendelkező „Zala alegységhez” tartozik. A vízgyűjtő-gazdálkodási tervvel kapcsolatban megjegyezzük, hogy a Kis-Balaton Natura 2000 terület az alábbi felszíni víztesteket érinti: a 4-1 Zala tervezési alegységen a Bárándi-patak, a Kiskomáromi-csatorna, a Marót-völgyi-csatorna, az Orosztonyi-patak, a Pörös-árok, a Zala-Somogyi-határárok, az Egyesített-övcatorna és csatornarendszere és a Kis-Zala és csatornarendszere vízfolyás víztesteket, valamint a Kis-Balaton I. tározó és a Kis-Balaton II. tározó állóvíz víztesteket, a 4-2 Balaton közvetlen alegységen a Balaton állóvíz víztestet. A felszíni vízfolyás víztestek közül a Pörös-árok és Kis-Zala és csatornarendszere víztestek mennyiségi állapotára nem alkalmazható a minősítés, a Bárándi-patak, a Kiskomáromi-csatorna, a Marót-völgyi-csatorna, az Orosztonyi-patak, a Zala-Somogyi-határárok, ill. az Egyesített-övcatorna és csatornarendszere víztestek mennyiségi állapota kiváló. Az állóvíz víztestek közül a Balaton mennyiségi állapota jó, míg a Kis-Balaton I. tározó és a Kis-Balaton II. tározó állóvíz víztesteket mennyiségi állapota kiváló. A vízfolyás víztestek közül az Egyesített-övcatorna és csatornarendszere víztest ökológiai és integrált állapota rossz, a Bárándi-patak és az Orosztonyi-patak víztestek ökológiai és integrált állapota gyenge, míg a Kiskomáromi-csatorna, a Marót-völgyi-csatorna, a Pörös-árok, a Zala-Somogyi-határárok és a Kis-Zala és csatornarendszere víztestek ökológiai és integrált állapota mérsékelt. Az állóvíz víztestek közül a Kis-Balaton I. tározó ökológiai és integrált állapota mérsékelt, míg a Balaton és a Kis-Balaton II. tározó ökológiai és integrált állapota jó. A felszín alatti víztestek közül a Kis-Balaton Natura 2000 területet a következő víztestek érintik: a Zalai-dombság, Balaton-vízgyűjtő sekély porózus, a Kis-Balaton sekély porózus, a Balaton a Berekekkel sekély porózus, a Délnyugat-Dunántúl porózus termál, a Nyugat-dunántúli termálkarszt, a Dunántúli-középhegység - Hévízi-, Tapolcai-, Tapolcafő-források vízgyűjtője karszt, a Közép-dunántúli termálkarszt, a Zalai-dombság, Balaton-vízgyűjtő porózus valamint a Balaton déli vízgyűjtő porózus felszín alatti víztesteket. A Balaton a Berekekkel sekély porózus víztest mennyiségi állapota gyenge, míg az érintett többi felszín alatti víztest mennyiségi állapota jó. A Dunántúli-középhegység - Hévízi-, Tapolcai-, Tapolcafő-források vízgyűjtője karszt és a Balaton a Berekekkel sekély porózus felszín alatti víztestek kémiai állapota gyenge, az érintett többi felszín alatti víztest kémiai állapota jó. Az érintett felszíni és a felszín alatti víztestekre az 1155/2016. (III. 31.) Korm. határozatban kihirdetett Magyarország felülvizsgált, 2015. évi vízgyűjtő-gazdálkodási tervében foglaltak az irányadók.

1.7.8 Egyéb tervek

- A Kis-Balaton turisztikai célú fejlesztése (2005)
- GINOP-7.1.5-16-2016-00002 Kis-Balaton Látogatóközpont kialakítása és a Diás-szigeti Fekete István Emlékhely fejlesztése
- KEHOP-4.1.0-15-2016-00026 Élőhely-védelem, és helyreállítás a Kis-Balaton-medence és a Nyugat-Külső-Somogy kistájakon
- KEHOP-4.1.0-15-2016-00056 Vizes élőhely-rekonstrukciók a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság Somogy- és Zala megyei területein
- KEHOP-4.1.0-15-2016-00021 A legeltetési infrastruktúra átfogó fejlesztése a Káli-medence és a Kis-Balaton térségében
- Zala megye klímastratégiája 2018-2030, kitekintéssel 2050-ig. Készült a Zala Megyei önkormányzat megbízásából a KEHOP-1.2.0-15-2016-00002 azonosító számú projekt keretében

2 Veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H = nagy, M= közepes, L= kis jelentőségű)	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A05	Kis táji elemek felszámolása (pl. sövények, kőfalak, nyílt árkok, források, magányos fák) mezőgazdasági parcellák összevonása céljából	M	20	karvalyposzáta (<i>Sylvia nisoria</i>), tövisszűrő gébics (<i>Lanius collurio</i>) (jelölőnek javasolt faj): a bokorsorok megszüntetése, felszámolása megszünteti az ilyen típusú élőhelyekhez kötődő fészkelő fajok érintett élőhelyeit A sárga gyapjasszövő (<i>Eriogaster catax</i>) esetében jövőben, potenciálisan ható tényezőként nevezhető meg.
A06	Gyepművelés felhagyása (pl. legeltetés vagy kaszálás megszüntetése)	M	30	Cnidion dubii folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440): Fennmaradt állományai többségét kaszálással vagy legeltetéssel kezelik. Számos állományt túllegeltetnek, míg mások az elégtelen kaszálás vagy a rendszeres taposás miatt degradálódnak. A szegélyekben mindenütt terjed a magas aranyvessző (<i>Solidago gigantea</i>), mely a kezelés felhagyása esetén gyorsan kolonizálja a réteket.)
		M	30	Pannon homoki gyep (6260)*: A fennmaradt kis foltok kezelés nélkül egy évtizeden belül becserjésednek és eltűnnek.
A08	Gyepterület kaszálása vagy vágása	H	10	hamvas rétihéja (<i>Circus pygargus</i>), haris (<i>Crex crex</i>): A gyepeken, talajon fészkelő madár fészket, csibéit és akár az öreg madarat is elpusztíthatja a gépi kaszálás.
A09	Intenzív legeltetés vagy túllegeltetés	L	20	Cnidion dubii folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440): Számos állományt túllegeltetnek, míg mások az elégtelen kaszálás vagy a

				rendszeres taposás miatt degradálódnak.
		L	20	Pannon homoki gyepek (6260)*: A fennmaradt kis foltok nem megfelelő kezeléssel egy évtizeden belül eltűnhetnek.
A17	Aratás és termőföldek vágása	L	5	északi pocok (<i>Microtus oeconomus mehelyi</i> *): A magassásos állományok szegélyén végzett nádaratás káros az állományokra. <i>Megjegyzés: A szegélyektől 5 m széles nádas sáv aratásának elhagyásával minimalizálni lehet a veszélyeztetést.</i>
		M	100	hamvas rétihéja (<i>Circus pygargus</i>): A potenciális fészkelő területein (szántóföldi kultúrák) az aratás időzítése veszélyeztetheti a fészkelj épségét.
A26	Felszíni vagy felszín alatti vizek diffúz szennyezését okozó mezőgazdasági tevékenységek	L	40	apró fillércsiga (<i>Anisus vorticulus</i>), réti csik (<i>Misgurnus fossilis</i>), lápi póc (<i>Umbra krameri</i>), díszes légivadász (<i>Coenagrion ornatum</i>) (jelölőnek javasolt faj): a mezőgazdasági területekről bemosódó tápanyagok kedvezőtlenül befolyásolják az érintett terület kisvízfolyásainak, ill. elsősorban az állandó vízborítású mocsár, valamint lág jellegű vizes élőhelyek trofitási (tápanyagellátottsági) mutatóit.
A36	egyéb mezőgazdasági tevékenység	L	5	barkóscinege (<i>Panurus biarmicus</i>), törpegém (<i>Ixobrychus minutus</i>), bölömbika (<i>Botaurus stellaris</i>), guvat (<i>Rallus aquaticus</i>), kis vízcisibe (<i>Porzana parva</i>), kanalgém (<i>Platalea leucorodia</i>), fülemülesitke (<i>Acrocephalus melanopogon</i>), kékbegy (<i>Luscinia svecica</i>): A nádas területek aratása nagyban befolyásolhatja ezeknek a fajoknak a fészkelő állományát. <i>Megjegyzés: A területen található nádasállomány csupán 6%-án történik kezelés, ami elősegíti az állományok korosztályi diverzitásának fenntartását.</i>
B02	Más típusú erdővé alakítás, beleértve a monokultúrákat is	L	20	Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (91F0): Veszélyeztetett élőhely, természetközeli foltjaikat a múltban több helyszínen kocsányos-tölgy, éger, magas kőris vagy feketedió monokultúrákká alakították át. Az ilyen típusú élőhelyátalakítás veszélye jelenleg is fenn áll.

B03	Erdőfelújítás idegenhonos, vagy tájidegen fajokkal vagy azok betelepítése (beleértve az új fajokat és GMO-kat)	L	10	Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (91F0): Veszélyeztetett élőhely, természetközeli foltjaikat kocsányostölgy, éger, magas kőris vagy feketedió monokultúrákká alakították át. Jelen erdőtervi fázisban nem tervezett ilyen típusú átalakítás.
B07	Lábonálló és fekvő holt fa eltávolítása, beleértve a törmeléket is	M	60	skarlábogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>): A holt fa szolgál a fajnak élőhelyül. Annak eltávolításával a faj számára alkalmas élőhely időlegesen (újabb holtfa-mennyiség képződéséig) eltűnik. hamvas küllő (<i>Picus canus</i>), fekete harkály (<i>Dryocopus martius</i>): Gyakran a lábonálló holtfában fészkel és táplálkozik. Közvetetten más a területen odúlakó madárfajok [kék galamb (<i>Columba oenas</i>), örvös légykapó (<i>Ficedula albicollis</i>), cinegék, denevérek stb.] is negatív hatással van.
B08	Idős fák eltávolítása	M	20	rétisas (<i>Haliaeetus albicilla</i>), fekete harkály (<i>Dryocopus martius</i>), füleskuvik (<i>Otus scops</i>), ill. a területen előforduló nem jelölő fekete gólya (<i>Ciconia nigra</i>): Öreg fákon fészkelnek, vagy jellemzően idős fákba készített odvakban fészkelnek így az ilyen fák eltávolítása negatív hatással lehet az állományukra.
B09	tarvágás	H	40	rétisas (<i>Haliaeetus albicilla</i>), hamvas küllő (<i>Picus canus</i>), fekete harkály (<i>Dryocopus martius</i>), darázsölyv (<i>Pernis apivorus</i>) (jelölőnek javasolt faj), ill. a területen előforduló nem jelölő fekete gólya (<i>Ciconia nigra</i>): Jellemzően nagy öreg fákból álló erdőkben fészkelnek, így ezek tarvágása megszünteti élőhelyüket..
D06	Elektromos áram és kommunikáció átvitel (vezetékek)	H	10	nagy kócsag (<i>Egretta alba</i>) rétisas (<i>Haliaeetus albicilla</i>), hamvas rétihéja (<i>Circus pygargus</i>), barna rétihéja (<i>Circus aeruginosus</i>), vándorsólyom (<i>Falco peregrinus</i>), halászsas (<i>Pandion Haliaeetus</i>), darázsölyv (<i>Pernis apivorus</i>) (jelölőnek javasolt faj), ill. a nem jelölő parlagi sas (<i>Aquila heliaca</i>) és fekete gólya (<i>Ciconia nigra</i>): A villanyoszlopoknál történő áramutések a területen kevésbé jellemzőek, viszont a vezetéknek ütközésekkor keletkező mechanikai sérülések okozta pusztulás már jelentős veszélyeztetés.

E01	Utak, ösvények, vasútvonalak és a kapcsolódó infrastruktúra (pl. hidak, viaduktok, alagutak)	M	10	vidra (<i>Lutra lutra</i>): A faj legjelentősebb veszélyeztető tényezője a tervezési területen a közutakon történő gázolás.
F02	Építkezés vagy átalakítás (pl. lakott területé vagy településé) meglévő városi vagy rekreációs területeken	L	20	közönséges denevér (<i>Myotis myotis</i>): a faj számára megfelelő épületeken (pl. templomok) található berezpülönnyílások lezárása, padlások felújítása.
		L	10	balkáni fakopáncs (<i>Dendrocopos syriacus</i>): Települési parkok felszámolása, és fák kivágása.
F07	Sport, turisztikai és szabadidős tevékenységek	L	10	, kanalas réce (<i>Anas clypeata</i>), bőjti réce (<i>Anas querquedula</i>), nyári lúd (<i>Anser anser</i>), , vetési lúd (<i>Anser fabalis</i>), barátréce (<i>Aythya ferina</i>), kontyos réce (<i>Aythya fuligula</i>), tőkésréce (<i>Anas platyrhynchos</i>), csörgő réce (<i>Anas crecca</i>), cigányréce (<i>Aythya nyroca</i>), kerceréce (<i>Bucephala clangula</i>), törpegém (<i>Ixobrychus minutus</i>), nagy lilik (<i>Anser albifrons</i>), kis lilik (<i>Anser erythropus</i>), vörösnakú lúd (<i>Branta ruficollis</i>), kendermagos réce (<i>Anas strepera</i>): A zalavári határoló töltésen, az Egyesített-övcSATORNÁN a Kányavári-szigeten, ill. az I. és II. ütem bicikliútjai mentén a nagy mértékű horgász és biciklis turista forgalomnöveli a felsorolt bizonyos jelölő madárfajok zavarását.
		H	5	kis bukó (<i>Mergus albellus</i>), kis kárókatona (<i>Phalacrocorax carbo</i>): A hévízi-cSATORNÁN a kenuzás komoly zavarás ennek a 2 fajnak a helyi telelőállományaira, amikor már minden más víz le van fagyva.
		L	5	fattyúszerkő (<i>Chlidonias hybrida</i>), ill. a nem jelölő kormos szerkő (<i>Chlidonias niger</i>): A Kányavári-szigettől délre, a lebegő hínárnövényzeten levő fészkelését az intenzív kenuzás zavarhatja. <i>Megjegyzés: A túrákat szakvezető kíséri. A természetvédelmi és vízügyi kezelő minden évben egyeztet a bejárható útvonalról a veszélyeztetés csökkentése érdekében.</i>
F24	Zaj-, fény-, hő- vagy egyéb szennyezést okozó lakossági vagy rekreációs tevékenységek és struktúrák	L	10	közönséges denevér (<i>Myotis myotis</i>): a templomok kivilágítása zavarhatja a faj egyedeinek élettevékenységét.
G09	Egyéb vadon élő növények és állatok begyűjtése/gyűjtése (kivéve vadászat és szabadidős horgászat)	L	20	nyári lúd (<i>Anser anser</i>): fiókáit esetenként begyűjthetik.
G10	Illegális kilövés/elpusztítás	L	20	nyári lúd (<i>Anser anser</i>), vetési lúd (<i>Anser fabalis</i>), barátréce (<i>Aythya ferina</i>), tőkésréce (<i>Anas</i>

				<i>platyrhynchos</i>), csörgő réce (<i>Anas crecca</i>), cigányréce (<i>Aythya nyroca</i>), nagy lilik (<i>Anser albifrons</i>): Illegálisan vadászhatnak az oltalmi területek megközelíthető részein, főleg vízivadakra.
G13	Mérgezés (kivéve ólommérgezés)	M	100	rétisas (<i>Haliaeetus albicilla</i>), barna rétihéja (<i>Circus aeruginosus</i>), ill. a nem jelölő parlagi sas (<i>Aquila heliaca</i>): Az elmúlt években is találtak mérgezett tojásokat a területen, amik a felsorolt ragadozó fajokra a legnagyobb veszélyt jelentheti. Ugyanez igaz a mezőgazdasági mérgekre is.
I01	Az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok	L	40	lápi póc (<i>Umbra krameri</i>): A Kis-Balaton vízrendszerében sajnos már jelen van az agresszívan terjeszkedő, inváziós amurgéb (<i>Perccottus glenii</i>), és 2008-as megjelenése (Marótvölgyi-csatorna) óta gyors ütemben terjed szét a Kis-Balaton Vízügyi Rendszer területén. A faj térhódítása a Tisza vízrendszerében számos helyen a lápi póc állományainak teljes (!) eltűnését okozta. A Kis-Balaton Vízügyi Rendszer területén az inváziós faj előretörésének a lápi póc állományra gyakorolt negatív hatásai egyelőre nem érzékelhetők, de annak növekvő egyedszámban tapasztalt jelenléte aktuális veszélyeztető tényezőként kezelendő.
		L	20	Pannon homoki gyepek (6260)*: Az élőhelyen terjedőben vannak az inváziós fajok (pl.: <i>Asclepias syriaca</i>), megfelelő kezelés hiányában, e fajok jelenléte felerősödhet, akár az élőhely gyakorlatilag teljes eltűnését okozva.
I02	Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül)	M	80	Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (91E0): Az állományok fragmentáltak, kis kiterjedésűek, termőhelyeiket több esetben tölgyvel vagy égerrel erdősítették be. Sok a másodlagos puhafaliget, ezek jórészt gyepek felhagyása után jöttek létre. Állományaikban jelentős az inváziós fertőzöttség, elsősorban a <i>Solidago gigantea</i> terjedt el bennük, de megtalálhatók a fásszárúak is (<i>Fraxinus pennsylvanica</i> , <i>Acer negundo</i> , <i>Amorpha fruticosa</i>).
		L	30	<i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440) és nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>): Fennmaradt állományai többségét kaszálással

				<p>vagy legeltetéssel kezelik. Számos állományt túllegeltetnek, míg mások az elégtelen kaszálás vagy a rendszeres taposás miatt degradálódnak. A szegélyekben mindenütt terjed a magas aranyvessző (<i>Solidago gigantea</i>), mely a kezelés felhagyása esetén gyorsan kolonizálja a réteket. A magas aranyvessző a nagy tűzlepke élőhelyét jelentős mocsárrétek struktúráját olyan irányba változtatja meg, ami a fajnak nem megfelelő. Helyenként a gyalogakác (<i>Amorpha fruticosa</i>) is megjelenik a jelölő mocsárrétek szegélyében, ami kedvezőtlen strukturális átalakulást eredményez.</p>
		L	20	<p>Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i>, <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i>, <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (91F0): Veszélyeztetett élőhely, természetközeli foltjaikat bizonyos esetekben feketedió ültetvényekké alakították át.</p>
		L	20	<p>Pannon homoki gyepek (6260)*: Az élőhelyen terjedőben vannak az inváziós fajok (<i>Solidago gigantea</i>), megfelelő kezelés hiányában, e fajok jelenléte felerősödhet, akár az élőhely eltűnését okozva.</p>
I03	Állati és növényi kórokozók és kártevők	L	10	<p>récefélék és partimadarak [pl.: bőjti réce (<i>Anas querquedula</i>), csörgő réce (<i>Anas crecca</i>), nagy goda (<i>Limosa limosa</i>), sárszalonna (<i>Gallinago gallinago</i>), piros lábú cankó (<i>Tringa totanus</i>)]: az állományokat a botulizmus veszélyezteteti, a növényi kórokozók közvetve a fészkelőhelyként szolgáló állományok szerkezetét befolyásolhatják kedvezőtlenül.</p>
J01	Felszíni és felszín alatti vizeket érintő kevert forrású szennyezés (édesvízi és szárazföldi)	L	10	<p>díszes légivadász (<i>Coenagrion ornatum</i>): A tervezési területen a faj állományainak otthont adó vízi élőhelyek (kiszvízfolyások) mezőgazdasági és kommunális vízszennyezése.</p>
K04	Hidrológiai áramlás módosítása	H	60	<p>Mészkedvelő üde láp- és sásrétek (7230): Az előre definiált kategóriákba nehezen besorolható veszélyeztető tényező a KBVR II. ütemen és közvetlen környezetében a környezetvédelmi, ill. vízminőségvédelmi okból tartósan magas vízszint, mely a zsombéksásos állományok pusztulását okozza. <i>Megjegyzés: Ezen hatás mérséklésére a vízügyi kezelő átalakította a KBVR</i></p>

			<p>vízgazdálkodását, ennek megfelelően a nyári időszakban a II-es ütem területén a lehető legalacsonyabb vízszintet tartja és csak az ökológiai vízigényt biztosítja, amennyiben a vízminőségvédelmi, meteorológiai és a hidrológiai viszonyok ezt lehetővé teszik. Cél az élőhelytípus ökológiai igényének leginkább megfelelő éven belüli dinamikus változó vízszint és vízmennyiség biztosítása a területen.</p>
	L	20	<p>Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i>, <i>Alnion incanae</i>, <i>Salicion albae</i>) (91E0): Az előre definiált kategóriákba nehezen besorolható veszélyeztető tényező a KBVR II. ütemen a környezetvédelmi, ill. vízminőségvédelmi okból tartósan magas vízszint, mely negatívan hat az itt található, elsősorban bokorfüzes állományokra.</p> <p><i>Megjegyzés: Ezen hatás mérséklésére a vízügyi kezelő átalakította a KBVR vízgazdálkodását, ennek megfelelően a nyári időszakban a II-es ütem területén a lehető legalacsonyabb vízszintet tartja és csak az ökológiai vízigényt biztosítja, amennyiben a vízminőségvédelmi, meteorológiai és a hidrológiai viszonyok ezt lehetővé teszik. Cél az élőhelytípus ökológiai igényének leginkább megfelelő éven belüli dinamikus változó vízszint és vízmennyiség biztosítása a területen.</i></p>
	H	60	<p>Apró fillércsiga (<i>Anisus vorticulus</i>), lápi álarcos szitakötő (<i>Leucorrhinia pectoralis</i>) réti csík (<i>Misgurnus fossilis</i>), lápi póc (<i>Umbra krameri</i>): Az előre definiált kategóriákba nehezen besorolható veszélyeztető tényező a Kis-Balaton Vízvédelmi Rendszer I. üteméről a II. ütembe érkező, gyakran erős alga tömegprodukciónal jellemezhető víz, ill. a KBVR II. ütemén a és közvetlen környezetében a környezetvédelmi, ill. vízminőségvédelmi okból tartósan magas vízszint, melyek a mocsári- és hínárnövényzetre negatív hatást gyakorolnak. A negatív hatások a nádas és sásos dominanciájú mocsárinövényzet kiritkulásához és eltűnéséhez, ill. a hínárnövényzet fajösszetételének és struktúrájának átalakulásához, ill. borításuk jelentős csökkenéséhez</p>

			<p>vezetnek. Az élőhelyükre gyakorolt fentiekben részletezett negatív hatásokon keresztül áttételesen a felsorolt jelölő fajok állományaira is negatívan hat, állományaik csökkenéséhez, lokálisan eltűnéséhez vezet a veszélyeztető tényező.</p> <p><i>Megjegyzés: Ezen hatás mérséklésére a vízügyi kezelő átalakította a KBVR vízgazdálkodását, ennek megfelelően a nyári időszakban a II-es ütem területén a lehető legalacsonyabb vízszintet tartja és csak az ökológiai vízigényt biztosítja, amennyiben a vízminőségvédelmi, meteorológiai és a hidrológiai viszonyok ezt lehetővé teszik. Cél az sásos élőhelytípusok ökológiai igényének leginkább megfelelő éven belüli dinamikusan változó vízszint és vízmennyiség biztosítása a területen.</i></p>
		H	<p>80</p> <p>hasas törpecsiga (<i>Vertigo moulinsiana</i>), pettyes vízcisibe (<i>Porzana porzana</i>); A Kis-Balaton Vízvédelmi Rendszer I. üteméről a II. ütembe érkező, gyakran erős alga tömegprodukciónal jellemezhető víz, ill. a II. ütemen a tartósan magas vízszint, melyek a faj élőhelyét jelentő magassásos mocsárinövényzetre gyakorolt negatív hatáson keresztül áttételesen a faj állományaira is negatívan hatnak.</p> <p><i>Megjegyzés: Ezen hatás mérséklésére a vízügyi kezelő átalakította a KBVR vízgazdálkodását, ennek megfelelően a nyári időszakban a II-es ütem területén a lehető legalacsonyabb vízszintet tartja és csak az ökológiai vízigényt biztosítja, amennyiben a vízminőségvédelmi, meteorológiai és a hidrológiai viszonyok ezt lehetővé teszik. Cél az sásos élőhelytípusok ökológiai igényének leginkább megfelelő éven belüli dinamikusan változó vízszint és vízmennyiség biztosítása a területen.</i></p>
		H	<p>80</p> <p>barkócsinege (<i>Panurus biarmicus</i>), fülemülesítke (<i>Acrocephalus melanopogon</i>), vörös gém (<i>Ardea purpurea</i>), üstökösgém (<i>Ardeola ralloides</i>), bölömbika (<i>Botaurus stellaris</i>), kis kócsag (<i>Egretta garzetta</i>), törpegém (<i>Ixobrychus minutus</i>), bakcsó (<i>Nycticorax nycticorax</i>), kis vízcisibe (<i>Porzana parva</i>), kékbegy (<i>Luscinia svecica</i>), nagy kócsag (<i>Egretta alba</i>), batla</p>

			<p>(<i>Plegadis falcinellus</i>), barna rétihéja (<i>Circus aeruginosus</i>), kanalasgém (<i>Platalea leucorodia</i>), guvat (<i>Rallus aquaticus</i>): A Kis-Balaton Vízüdelmi Rendszer I. üteméről a II. ütembe érkező, gyakran erős alga tömegprodukciónal jellemezhető víz, ill. a II. ütemen a tartósan magas vízszint, melyek a fentiekben felsorolt fajok élőhelyét jelentő nádas dominanciájú mocsárinövényzetre gyakorolt negatív hatáson keresztül áttételesen a faj állományaira is negatívan hatnak. A nádas állományok kiritkulása és megszűnése a felsorolt jelölő madárfajok fészkelési biotópját veszélyezteti. A nádas dominanciájú mocsárinövényzet a felsorolt fajok jelentős része (pl.: barkós cinege, fülemülesítke, bölömbika, törpegém) esetében a vonuló állományok szempontjából is fontosak.</p> <p><i>Megjegyzés: Ezen hatás mérséklésére a vízügyi kezelő átalakította a KBVR vízgazdálkodását, ennek megfelelően a nyári időszakban a II-es ütem területén a lehető legalacsonyabb vízszintet tartja és csak az ökológiai vízigényt biztosítja, amennyiben a vízminőségvédelmi, meteorológiai és a hidrológiai viszonyok ezt lehetővé teszik. Cél az éven belüli dinamikus változó vízszint és vízmennyiség biztosítása a területen.</i></p>
	M	60	<p>északi pocok (<i>Microtus oeconomus mehelyi</i>)*: A Kis-Balaton Vízüdelmi Rendszer I. üteméről a II. ütembe érkező, gyakran erős alga tömegprodukciónal jellemezhető víz, ill. a II. ütemen a tartósan magas vízszint, melyek a faj élőhelyét jelentő magassásos élőhelyekre gyakorolt negatív hatáson keresztül áttételesen a faj állományaira is negatívan hatnak.</p> <p><i>Megjegyzés: Ezen hatás mérséklésére a vízügyi kezelő átalakította a KBVR vízgazdálkodását, ennek megfelelően a nyári időszakban a II-es ütem területén a lehető legalacsonyabb vízszintet tartja és csak az ökológiai vízigényt biztosítja, amennyiben a vízminőségvédelmi, meteorológiai és a hidrológiai viszonyok ezt lehetővé teszik. Cél az éven belüli dinamikus változó vízszint és vízmennyiség biztosítása a területen.</i></p>
	M	40	<p>díszes légivadász (<i>Coenagrion ornatum</i>): A faj élőhelyét jelentő</p>

				<p>kisvízfolyásokat érintő teljes keresztmetszélvénnyel érintő kotrási munkák veszélyezteteték állományát.</p> <p><i>Megjegyzés: A KE-11 kezelési egységénél a vízügyi kezelővel folytatott szakmai egyeztetés alapján véglegesített gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok gyakorlati alkalmazása esetén a veszélyeztető tényező kedvezőtlen hatása hatékonyan mérsékelhető.</i></p>
		L	60	<p>balin (<i>Aspius aspius</i>): Potenciális veszélyforrásnak tekinthető, hogy a Zala folyón lévő duzzasztások és zárások akadályt jelentenek a faj állományainak vonulási tevékenységében. Ugyanakkor a meglévő hallépcsők és zsilipek a vándorló fajok számára kedvező üzemirányítása ennek a veszélyeztető tényezőnek a hatását jelentősen mérsékeli.</p>
K05	Víztestek fizikai változása	M	50	<p>díszes légivadász (<i>Coenagrion ornatum</i>): A tervezési területen a faj állományainak otthont adó vízi élőhelyek (kisvízfolyások) vízhozamának csökkenése, esetleges kiszáradása, valamint potenciálisan a vízfolyások hidromorfológiai sajátosságait módosító vízügyi beavatkozások veszélyezteteték állományát.</p>
		M	40	<p>üstökösgém (<i>Ardeola ralloides</i>), fattyúszerkő (<i>Chlidonias hybridus</i>), kormos szerkő (<i>Chlidonias niger</i>): A Kis-Balaton Vízügyi Rendszer I. ütemén a hínárállományok kiterjedése akár évről évre jelentősen változhat a hidrometeorológiai viszonyoktól, ill. az üzemeltetéstől (üzemvízszintek alakulása) függően. A faj szempontjából veszélyeztető tényezőnek tekinthető, ha fészkelési időszakban és vonulási időszakban nincsenek jelentős kiterjedésű, egészséges felszínen kiterülő levelű hínarasok a területen. A diverz felszínen kiterülő levelű és kevert hínarasok kiterjedésének növelését (bentonikus eutrofizációt) elősegítő, ezzel egyidejűleg az alga tömegprodukciónak (planktonikus eutrofizációt) visszaszorító üzemeltetés lenne kívánatos a veszélyeztető tényező csökkentése érdekében.</p>

L01	Természetes abiotikus folyamatok (pl. erózió, feliszapolódás, kiszáradás, elsüllyedés, szikésedés)	M	50	díszes légivadász (<i>Coenagrion ornatum</i>): A tervezési területen a faj állományainak otthont adó vízi élőhelyek (kiszáradás, elsüllyedés) vízhozamának csökkenése, esetleges kiszáradása veszélyeztethetik állományát.
L02	Fajösszetétel változás természetes szukcesszió következtében (más, mint a mezőgazdasági vagy erdészeti gyakorlat által okozott közvetlen változás)	L	20	Cnidion dubii folyóvölgyeinek mocsárrétei (6440): Fennmaradt állományai többségét kaszálással vagy legeltetéssel kezelik. Számos állományt túllegettetnek, míg mások az elégtelen kaszálás vagy a rendszeres taposás miatt degradálódnak. A legeltetés vagy a kaszálás felhagyása esetén az élőhelyen megindul egy becserjésedési folyamat.
		M	60	Pannon homoki gyep (6260)*: A fennmaradt kis foltok kezelés nélkül egy évtizeden belül becserjésednek és eltűnnek a szukcessziós folyamatok eredményeként.
		H	5	küszvágó csér (<i>Sterna hirundo</i>), szerecsensirály (<i>Ichthyætus melanocephalus</i>): Az I. ütemen a nagyradai sirály költőszigeten nagyban csökkent a elérhető fészkelő terület nagyságát a szukcesszió, amit időnként fontos a természetvédelmi kezelés részeként visszaszorítani (bokrok irtása). A többi faj fészkelőterületeit is veszélyezteti a szukcesszió
		L	30	lápi álarcos szitakötő (<i>Leucorrhinia pectoralis</i>): A faj imágói az emerz mocsárinövényzet dominanciájú lápi karakterű élőhelyeknek elsősorban azokat a belső szegélyeit preferálják, amelyeken a mocsárinövényzet sűrű hínárállományokkal érintkezik. A hím egyedek ezekben a belső szegélyekben foglalnak territóriumot és a nőtények leggyakrabban ide rakják tojásaikat. A mocsári növényállományok teljes zárodásával, a lápi hínaras dominanciájú élőhelyfoltok kiterjedésének jelentős csökkenésével ezeknek a belső szegély-élőhelyeknek a hossza kiterjedése jelentősen csökken, ami kedvezőtlen a faj szempontjából.
L06	Állat- és növényfajok közötti kölcsönhatások (versengés, ragadozás, élősködés, patogenitás)	L	10	északi pocok (<i>Microtus oeconomus mehelyi</i> *): A vaddisznó magas létszáma károsítja a faj élőhelyét, ráadásul táplálékállata is lehet, így az állományát is csökkenti.

		H	100	gólyatöcs (<i>Himantopus himantopus</i>), gulipán (<i>Recurvirostra avosetta</i>): Szaporulataikat főleg a dolmányos varjak (<i>Corvus cornix</i>) veszélyeztethetik. Esetleg rókák, patkányok vagy más prémes ragadozók is veszélyt jelenthetnek (bár kifejezetten iszapzátonyokon ezek nem jellemzőek).
		H	100	nyári lúd (<i>Anser anser</i>), , barátréce (<i>Aythya ferina</i>), tőkésréce (<i>Anas platyrhynchos</i>), cigányréce (<i>Aythya nyroca</i>), fattyúszerkő (<i>Chlidonias hybrida</i>), törpegém (<i>Ixobrychus minutus</i>), , kis vöcsök (<i>Tachybaptus ruficollis</i>): Számos jelölő madárfajra komoly veszély a tojás és fiókakori predáció (róka, menyétfélék, vaddisznó, dolmányos varjú),
		H	80	küszvágó csér (<i>Sterna hirundo</i>): Szaporulatait az Ingó efemer iszapzátonyain nagyban veszélyeztetik a prémes ragadozók, vaddisznók.
N02	Aszály és csapadékmennyiség csökkenés a klímaváltozás következtében	M	30	Mészkedvelő üde láp- és sásrétek (7230): a klímaváltozás következtében várható csapadékmennyiség csökkenés, illetve annak egyenlőtlen eloszlása az élőhely kiszáradását, kiterjedésének csökkenését okozza.
		L	20	apró fillércsiga (<i>Anisus vorticulus</i>), lápi álarcos szitakötő (<i>Leucorrhinia pectoralis</i>): a klímaváltozás következtében várható csapadékmennyiség csökkenés, illetve annak egyenlőtlen eloszlása a faj kis kiterjedésű és csekély víztömegű élőhelyeinek kiszáradását, ezáltal a faj elterjedésének csökkenését okozza. Ez a hatás azokat az élőhelyfoltokat érinti, melyek a Kis-Balaton Vízügyi Rendszer működéséhez kapcsolódóan nem jutnak vízpótláshoz.
		M	40	díszes légivadász (<i>Coenagrion ornatum</i>): Az aszályos időszakok hosszának növekedése következtében nő a faj élőhelyét jelentő kisvízfolyások kiszáradásának valószínűsége, ami veszélyezteti a faj állományainak túlélését.
		H	15	haris (<i>Crex crex</i>), , hamvas rétihéja (<i>Circus pygargus</i>): az aszályos időszakok hosszának növekedése következtében a fajokat az fészkelőhelyeiket jelentő

				mocsárrétek és láprétek kiszáradása, állapotromlása veszélyezteti.
Xo	Államhatáron kívülről érkező veszélyeztető tényezők és hatások	-	-	barkóscinege (<i>Panurus biarmicus</i>), fülemülesítke (<i>Acrocephalus melanopogon</i>) vörös gém (<i>Ardea purpurea</i>), kis kócsag (<i>Egretta garzetta</i>), hamvas rétihéja (<i>Circus pygargus</i>), bőjti réce (<i>Anas querquedula</i>), cigányréce (<i>Aythya nyroca</i>), törpegém (<i>Ixobrychus minutus</i>), haris (<i>Crex crex</i>), gólyatöcs (<i>Himantopus himantopus</i>), függőcinege (<i>Remiz pendulinus</i>), fekete gólya (<i>Ciconia nigra</i>), gulipán (<i>Recurvirostra avosetta</i>), füleskuvik (<i>Otus scops</i>), karvalyposzáta (<i>Sylvia nisoria</i>), töviszúró gébics (<i>Lanius collurio</i>), Darázsölyv (<i>Pernis apivorus</i>), nagy goda (<i>Limosa limosa</i>): Hosszútávú vonuló fajokra jellemző veszélyek (vadászat, illegális kilövés, pihenő és vonulóhelyek felszámolása stb.).
Xp	Nincs információ a hatásokról	-	-	jégmadár (<i>Alcedo atthis</i>)
Xt	Nincs információ a veszélyeztető tényezőkről	-	-	keleti lópibagoly (<i>Arytrura musculus</i>): A veszélyeztető tényezők jelenleg nem ismertek, mivel a faj jelenlétének ismételt bizonyítása néhány éve történt meg.
		-	-	kék vércse (<i>Falco vespertinus</i>), billegetőcankó (<i>Actitis hypoleucos</i>),

Kód	Jövőben ható potenciális veszélyeztető tényező neve	Jelentősége	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A05	Kis táji elemek felszámolása (pl. sövények, kőfalak, nyílt árkok, források, magányos fák) mezőgazdasági parcellák összevonása céljából	L	10	sárga gyapjasszövő (<i>Eriogaster catax</i>): Potenciális veszélyforrásnak tekinthető a kistáji elemek, ebben az esetben bokorsorok, cserjések felszámolása. A galagonya és kökény dominanciájú cserjések felszámolása a faj élőhelyeit szünteti meg.
A36	Egyéb mezőgazdasági tevékenység	L	10	sárga gyapjasszövő (<i>Eriogaster catax</i>): Potenciális veszélyforrásnak tekinthető a cserjések irtása veszélyezteti, akár erdészeti, akár mezőgazdasági művelés okozza.
B29	Egyéb erdészeti tevékenység, kivéve az agro-erdészethez kapcsolódó tevékenységeket	L	10	sárga gyapjasszövő (<i>Eriogaster catax</i>): Potenciális veszélyforrásnak tekinthető a cserjések irtása veszélyezteti, akár erdészeti, akár mezőgazdasági művelés okozza.
I02	Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül)	L	10	nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>): Potenciális veszélyforrásnak tekinthető, hogy az aranyvessző (<i>Solidago spp.</i>) fajok a mocsárrétek struktúráját olyan irányba változtatják

				meg, amely a faj számára nem megfelelő.
--	--	--	--	---

Kód	Kívülről érkező veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H = nagy, M= közepes, L=kis jelentőségű)	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
G07	Vadászat	H	-	nyári lúd (<i>Anser anser</i>), , nagy lilik (<i>Anser albifrons</i>), tőkés réce (<i>Anas platyrhynchos</i>), vetési lúd (<i>Anser fabalis</i>): Vadászható fajok. A tervezési területen nem megengedett a vadászatuk, viszont a helyi állományokat a tervezési területről táplálkozni kijáró madarak kilövése által veszélyezteti.
G12	Járulékos kifogás vagy véletlen elpusztítás (horgászati vagy vadászati tevékenységek következtében)	H	-	vörösnyakú lúd (<i>Branta ruficollis</i>), kis lilik (<i>Anser erythropus</i>), kanalas réce (<i>Anas clypeata</i>), bőjti réce (<i>Anas querquedula</i>), csörgő réce (<i>Anas crecca</i>): Lúd- és vízivad vadászatokon jelentős gyakorisággal lövik ki a jóval ritkább fajokat is, a tervezésiterületen kívüli táplálkozóhelyekre kijáró csapatokban.

3 Kezelési feladatok meghatározása

3.1 Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

Általános célkitűzések: A Natura 2000 terület természetvédelmi célkitűzése az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot és a kedvező természetvédelmi állapottal összhangban lévő gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

3.1.1 Fő célkitűzések

- A területen élő közösségi jelentőségű, valamint védett és fokozottan védett fajok által is reprezentált, hazai és közösségi szinten is egyedülálló természetes és természetyszerű élőhelyek megőrzése, fenntartása, különös tekintettel a gazdag hínárnövényzetre, a nagy kiterjedésű nádasokra és magassásosokra, az üde láp- és sásrétekre, mocsárrétekre, kaszálórétekre, a kékperjés láprétekre, a puhafás ligeterdőkre, éger- és körisligetekre, láperdőkre.
- A közösségi jelentőségű, valamint védett növény- és állatfajok állományának, egyedszámának, populációi életképességének megőrzése, különös tekintettel a következő fajokra: kishéscsiga (*Cirsium brachycephalum*), hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*), hosszúfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*), kis lemezcsiga (*Anisus vorticulus*), csikos medvelepke (*Callimorpha quadripunctaria*), lápi szitakötő (*Leucorrhinia pectoralis*), balin (*Aspius aspius*), szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus*), réticsík (*Misgurnus fossilis*), lápi póc (*Umbra krameri*), vöröshasú unka (*Bombina*

bombina), dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*), mocsári teknős (*Emys orbicularis*), nagy kócsag (*Egretta alba*), vörös gém (*Ardea purpurea*), bölömbika (*Botaurus stellaris*), törpegém (*Ixobrychus minutus*), üstökös-gém, cigányréce (*Aythya nyroca*), bakcsó (*Nycticorax nycticorax*), haris (*Crex crex*), barna rétihéja (*Circus aeruginosus*), rétisas (*Haliaeetus albicilla*), pettyes vízcisze (*Porzana porzana*), jégmadár (*Alcedo atthis*), küszvágó csér, fattyúszerkő, fülemülesitke, kékbegy (*Luscinia svecica*), vidra (*Lutra lutra*), északi pocok (*Microtus economus mehelyi*), közönséges denevér (*Myotis myotis*).

- A Natura 2000 különleges madárvédelmi terület kiemelkedő élőhelyi változatosságának, mozaikosságának biztosítása, az ezen célok eléréséhez leginkább megfelelő dinamikus vízkormányzás és természetvédelmi kezelés útján, a vízminőségvédelmi feladatok és célkitűzések figyelembevételével, összhangban 2371/2004. (XII.11. Korm. határozat 1. a) pontjával, amely szerint a KBVR vízminőség-védelmi szerepét feltétlenül meg kell tartani, illetve az 1.c) pontjával, amely szerint a Balaton vízminőség-védelmi és ökológiai érdekei – megfelelő vízszinttartási renddel – az üzemeltetés során egyaránt érvényesülhessenek.
- A KBVR II. ütem üzemeltetése során az élőhelyek természetességének növelése, a kedvező ökológiai állapot felé irányuló folyamatok hosszú távú fenntartása, figyelembe véve a KBVR alapvető árvízvédelmi és vízminőségvédelmi funkcióját.

3.1.2 További célok

- Az inváziós növényfajok, így a magas aranyvessző (*Solidago gigantea*) visszaszorítása és a gyalogakác (*Amorpha fruticosa*) teljes kiirtása.
- A terület vízellátását és természetéhez közeli vízjárását a vízhez kötött életmódot élő jelölőfajok igényeinek megfelelően lehetőség szerint biztosítani kell, a vízvédelmi funkcióval összehangolva.
- Az északi pocok ismert és potenciális élőhelyein az állományok megőrzése érdekében a nádas-magassásos mozaikos élőhelyszerkezet fenntartása. A faj élőhelyéül szolgáló magas sásrétek optimális vízellátásának biztosítása (kaszálásuk csak természetvédelmi érdekből megengedhető). A faj számára szükséges menekülőterek fennmaradásának és inváziós fajoktól (pl. *Solidago sp.*) való mentességének biztosítása.
- Azon víztestek esetében, ahol a lápi póc magas denzitással fordul elő, a kotrási munkálatok tér- és időbeli korlátozása.
- A nagyvadak, elsősorban a vaddisznó és az egyéb vadak, elsősorban a róka, a szarka és a dolmányos varjú okozta természetvédelmi károk csökkentése.
- A területen található felhagyott anyagnyerőhelyek természetvédelmi célú – a lápi szitakötő (*Leucorrhinia pectoralis*) és a lápi póc (*Umbra krameri*) élő- és szaporodóhelyeinek kiterjedését növelő – rehabilitációja.
- A nádaratás jelenlegi gyakorlatának monitorozása és szükség szerinti felülvizsgálata a NYUDUVIZIG-gel egyeztetve a jelölőfajok állományára gyakorolt hatások figyelembevételével.
- A terület vízellátásának és természetéhez közeli vízjárásának lehetőség szerinti biztosítása a fészkelő vízimadár-fajok és az azok táplálékbázisát alkotó vízi szervezetek ökológiai igényeinek megfelelően.
- A táplálékbázisban komoly szerepet játszó halfajok ivóhelyeinek fenntartása, rehabilitációja, új ivóhelyek létrehozása, fejlesztése.
- A nádasok időbeni és térbeni változatosságának biztosítása téli nádaratás és az elöregedett, rossz egészségi állapotú nádasokban foltszerű égetések segítségével.
- A pusztuló nádasok revitalizációja a monitoring eredmények alapján a természetvédelmi és vízügyi szakemberek által közösen és rendszeresen felülvizsgált dinamikusan változó vízszint és vízjárás biztosításával.
- A nádas és gyepszegélyek határán a mozaikosság fenntartása.

- A nyílt vízfelület, a hínárnövényzet és a változatos összetételű mocsári növényzet területrészek szerint meghatározott arányának kialakítása, fenntartása, ennek érdekében a magasabb rendű növényzet térhódításának elősegítése.
- Az időszakos vízborítású területek arányának növelése, parti madarak fészkelési lehetőségeinek fejlesztése.
- A legeltetett területeken a madarak élőhely-igényeinek megfelelő területhasználat biztosítása, taposási károk megelőzése (mikrodomborzat), táplálékbázis bővítése (pl. ürgetelepítés) stb.
- A haris (*Crex crex*) költését biztosító gyepterületek kiterjedésének növelése, hariskímélő kaszálási technikák alkalmazása, illetve az észlelt revírekben védőzónák (1-2ha) kihagyása..
- A zombéksásosok kiterjedésének növelése és a magassásosok fenntartása ezen élőhelyek ökológiai igényeit figyelembe véve kialakított és a monitoring eredmények alapján a természetvédelmi és vízügyi szakemberek által közösen és rendszeresen felülvizsgált dinamikus változó vízszint és vízjárás biztosításával.
- A fészkelési időszakban bekövetkező szélsőséges vízszintváltozások kivédése a zátonyokon, úszóláp-fragmenteken, magassásos állományokban és szigetlábakon fészkelő fajok érdekében, összhangban a vízvédelmi funkciókkal.
- A március-április-májusi ivási időszakban az ikrák szárazra kerülésének elkerülése érdekében szükséges kivédeni a drasztikus vízszintcsökkentést.
- A partifecske és a gyurgyalag számára fészkelőhelyet biztosító partfelfületek rendszeres felújítása, kiterjedésének növelése.
- A fattyúszerkő (*Chlidonias hybrida*) és a kormos szerkő (*Chlidonias niger*) számára fontos lenne mesterséges fészkelőtálcákat kihelyezni, amiken a Dél-Zimányban 15 éve is nagy számban fészkeltek.
- Az I. ütem sirálytelepének legalább pár évente javasolt a növényzettől való megtisztítása, ezzel növelve a jelölő faj szerecsensirály és a küszvágó csér állományait is a dankasirály mellett.
- A vaddisznó, a vörös róka a szarka, és a dolmányos varjú, valamint az utóbbi években a sakál által okozott természetvédelmi károk csökkentése.

3.2 Kezelési javaslatok

A természetvédelmi szempontból javasolt kezelések egységesebb átláthatósága érdekében ún. kezelési egységeket (KE) állapítottunk meg, melyeket hasonló jellegű, vagy hasonló kezelést igénylő élőhelyfoltok alkotnak. A kezelési egységek lehatárolása nem követi az ingatlan-nyilvántartási határokat, mivel a valós és a tényleges területhasználat attól jelentősen eltérhet.

A kezelési egységek lefedik a teljes tervezési területet, s egyaránt tartalmazznak jelölő és nem jelölő (utóbbiak között akár másodlagos) élőhelytípusokat. A tervezési terület meglehetősen mozaikos (összesen 3277 élőhelyfolt került lehatárolásra).

A kezelési egységeknél meghatározzuk azon intézkedéseket, melyek a jelölő élőhely és/vagy a faj megőrzése érdekében javasolunk, illetve az élőhelyfejlesztési lehetőségekre is kitérünk.

Fontos a jogszabályokban nevesített, kötelezően betartandó előírások és az önkéntesen vállalható előírás javaslatok elkülönítése. A fenntartó kezeléseknél már jogszabályokkal meghatározott érvényes

szabályozási rendszerek is működnek (pl. a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Kormányrendelet).

A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. bekezdése alapján „*A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.*”

Az itt megfogalmazott kezelési javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára, megadják, hogy a jelölő értékek megőrzéséhez milyen kezelési előírás-javaslatok alkalmazása szükséges. Amár más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási tervekre az előírásokra csak utalást tesz. A tervekészítés időpontjában jogszabály alapján kötelezően betartandó előírásokon túli, a célokhoz illeszkedő, kívánatos kezelést megfogalmazó előírás-javaslatok iránymutatóként szolgálnak.

A kezelési egységek és a hozzájuk rendelt kezelési javaslatok meghatározásánál tekintetbe vettük a jelölő értékek megőrzését szolgáló egyéb területrészeket és szempontokat is (pl. a fajok élőhelyével szomszédos, csatlakozó területrészeket, az egyes állományok közti összeköttetést biztosító folyosókat, a közösségi jelentőségű faj számára alkalmas élőhelyek védelmét és fejlesztési lehetőségét, a potenciálisan jelölő élőhelyé fejleszthető területeket). Egyes kezelési egységeknél (pl. KE-1) a megfogalmazható természetvédelmi célok, illetve az erdők jelenlegi üzemmód szerinti besorolása figyelembe vételével alternatív kezelési irányvonalakat is meghatároztunk.

A kezelési egységek elhelyezkedését a 3.2.5. pontnál szereplő térképmelléklet mutatja.

A) Gazdálkodáshoz nem köthető, általános javaslatok:

- A tervezési terület belterületbe vonása, azon lakó, üdülő vagy iparterület kijelölése nem javasolt.
- Új bányatelek kialakítása és egyéb infrastrukturális fejlesztés a tervezési területen nem kívánatos.
- A közlekedést, hírközlést szolgáló, közvetlenül az élőhelyek kezeléséhez nem köthető ingatlanokon (utakon, villanypásztyákban) a természetvédelmi kezelési javaslatoknak figyelembe kell vennie a kiadott engedélyekben szereplő előírásokat (pl. vezetékek karbantartására vonatkozó előírásokat). A javaslatok itt leginkább arra vonatkoznak, hogy a szükséges – és legtöbbször a kezelők számára előírt – karbantartási munkák során a természeti károk és a környezeti terhelés (növényzet visszavágása, zajterhelés, zavarás) minimalizálásra kerüljön.
- A tervezési területen belüli ingatlanokon bármiféle (pl. tanösvényt, turistautat érintő) karbantartási, fenntartási munkát a természeti és táji értékek kímélete, védelme és megőrzése érdekében, illetve ezen szempontok figyelembevételével, a műszakilag indokolható legkisebb terület igénybevételével lehet végezni.
- Természetvédelmi infrastruktúraként csak az élőhely-rehabilitációt és a terület hatósági megjelölését, valamint a természetvédelmi célú oktatást, nevelést, bemutatót szolgáló létesítmények helyezhetők el.
- A tervezési területet bármilyen formában érintő fejlesztés vagy jelentősebb volumenű karbantartási munkák előtt az érintett nemzeti park igazgatóságot (Balaton-felvidéki NPI) értesíteni szükséges.

A közlekedési folyosók (pl. stabilizált utak) és egyéb vonalas létesítmények (elektromos légvezetékek, légvezetéken futó telefonkábel) karbantartása során (amellett, hogy a fenntartók/szolgáltatók a műszaki-üzembiztonsági szempontok maximális érvényesítésére kötelezettek/jogosultak) a természeti és táji értékek kímélete, védelme és fenntartása érdekében a következő általános kezelési javaslatokat szükséges figyelembe venni:

- A tevékenységet a természeti értékek legnagyobb kímélete mellett javasolt végezni.
- A kivitelezési tevékenységek területigényét a védett és a Natura 2000 területek közelében a műszakilag indokolható legkisebb térmértékre ajánlott csökkenteni.
- Törekedni kell a területen lévő vegetáció minél nagyobb arányú megtartására.
- A tevékenység során szükségessé váló cserjeirtást, fakivágást fészkelési időszakon kívül, augusztus 15. és március 15. között javasoltvégezni.
- A bolygatott talajfelszíneken az özönnövények megjelenését, megtelepedését, terjedését kaszálással javasolt megakadályozni. A kaszálás során a környezeti viszonyokra szükséges tekintettel lenni, tehát felázott talajon nem javasolt.
- Az idegenhonos fafajok (főleg az akác) eltávolítása szükséges a területről, mechanikai és vegyszeres védekezéssel.
- Növénytelepítés esetén a területen őshonos, valamint a potenciális vegetációnak megfelelő növényfajokból javasolt válogatni. Gyeptelepítés esetében érdemesebb előnyben részesíteni a spontán gypesedést, úgy, hogy az özönfajok megjelenését meg kell akadályozni.
- A kivitelezési munkák megkezdése előtt a nemzeti park igazgatóságot értesíteni szükséges.

B) Gazdálkodáshoz köthető, általános javaslatok:

A gyepgazdálkodásra, erdőgazdálkodásra, vadgazdálkodásra, vízgazdálkodásra vonatkozó általános kezelési javaslataink az egyes kezelési egységeknél (KE) jelennek meg, külön bekezdésben vannak leírva. Törekedtünk az adaptív kezelést biztosító előírás-javaslatok olyan meghatározására, melyek lehetőség szerint a gazdálkodás során betarthatóak és az aktuális támogatási rendszerrel összhangban vannak.

C) Kötelezően betartandó előírások:

Az egyes kezelési egységek (KE) ismertetésénél szerepeltettük a területre vonatkozó jogszabályokat, melyek a terület használatával kapcsolatosan betartandóak (pl.: Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó kötelező előírások), az azokban foglalt kötelezően betartandó tevékenységeket, kezeléseket itt nem ismételtük meg.

A teljes tervezési területre vonatkozóan itt az alábbi jogszabályokat emeljük ki:

Az érintett vízfolyásszakaszokon a kezelőnek – az 1995. évi LVII. törvényben, a 232/1996. (XII. 26.) Korm. rendeletben, a 120/1999. (VIII.6.) Korm. rendeletben, a 223/2014. (IX.4.) Korm. rendeletben és a 83/2014. (III.14.) Korm. rendeletben foglaltak megfelelően – a szükséges munkákat el kell végeznie.

A felszín alatti vizek védelmére az alábbi hatályos jogszabályokat is figyelembe kell venni:

- 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellátási művek védelméről különös tekintettel a település ivóvízbázisára és a strandi kutakra.
- 201/2001. (X. 25.) Korm. rendelet az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről
- 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet a felszín alatti vizek védelméről
- 6/2009. (IV. 14.) KvVM-EüM-FVM együttes rendelet a földtani közeg és a felszín alatti víz szennyezéssel szembeni védelméhez szükséges határértékekről és a szennyezések méréséről
- 27/2004. (XII.25.) „a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken lévő települések besorolásáról” szóló KvVM rendelet

A tervezési területen a fentiekén túl a természetvédelmi hatóság a fokozottan védett fajok egyedeinek védelme érdekében – a Tvt. 44. §. (5) bekezdésében és a 12/2005. (VI.17.) KvVM rendelet 2. §-a alapján – az egyes fokozottan védett növény- és állatfajok élőhelyén és élőhelye körül korlátozást rendelhet el, ha a tervezett/várható használati mód, gazdálkodási tevékenység a fokozottan védett faj egyedének vagy

állományának zavarásával, veszélyeztetésével, károsításával, elpusztulásával járna. A korlátozás elrendelését a természetvédelmi hatóság egyedi határozatban rendeli el (területi korlátozás lehatárolásával, védőzóna meghatározásával, időbeli hatály megadásával).

3.2.1 Élőhelyek kezelése

(a) Kezelési egység kódja: KE-1

(b) Kezelési egység meghatározása: Magasabb fekvésű területek tölgyes és gyertyános tölgyes állományai

Ide tartoznak a magasabb fekvésű területek tölgyesei, gyertyános tölgyesei. Szórványosan helyezkednek el az I. ütem és főleg a II. ütem magasabban fekvő peremterületein. A legnagyobb része a kezelési egységnek a II. ütemtől K-re található (Sávoly, Vörs). Nagyon sok a fiatal erdőfelújítás. A kezelési egységbe tartozó területek nagyobb része az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott terület. Nagy része az erdőtervezett erdőknek hazai fafajból (főleg kocsányos tölgy, csertölgy) áll.

A kezelési egység minden része ország¹os jelentőségű védett természeti terület, a Balaton-felvidéki Nemzeti Park törzsterület része.

A kezelési egység összes kiterjedése 475,8 ha.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- Á-NÉR élőhelyek: gyertyános-kocsánytalan tölgyesek (K2), lágyszárú özönfajok állományai (OD), őshonos fafajú fiatalosok (P1), vágásterületek (P8), őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők (RB), őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők (RC), nem őshonos fafajok spontán állományai (S6)
- Natura 2000 élőhelytípusok: pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*val és *Carpinus betulus*szal (91G0*) (nem jelölő élőhely**)
- érintett közösségi jelentőségű fajok: nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*) (nem jelölő faj**), skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) (nem jelölő faj), fekete gólya (*Ciconia nigra*), rétisas (*Haliaetus albicilla*), hamvas küllő (*Picus canus*), fekete harkály (*Dryocopus martius*), darázsölyv (*Pernis apivorus*) (jelölőnek javasolt)
- érintett egyéb fajok: tavaszi tözike (*Leucojum vernum*), fekete gólya (*Ciconia nigra*), rétisas (*Haliaetus albicilla*), hamvas küllő (*Picus canus*), fekete harkály (*Dryocopus martius*)
- érintett földrészletek (a csillaggal [*] jelölt földrészletek érintettsége csak részleges): Balatonmagyaród *02/1, *022, *024, *025 a, *025 b, *025 c, *025 d, *026, *027/1 a, *027/1 b, *027/1 c, *027/2, *028/1, *028/2, *030/1 b, *030/1 c, *030/1 f, *030/2, *035/1, *036/9 a, *038, *04, *064/44, *073/10 a, *073/10 f, *073/10 g, *073/10 h, *073/11, *073/12, *073/13, *073/14, *073/16, *073/19, *073/21, *073/23 a, *073/23 c, *073/23 f, *073/25 a, *073/25 b, *073/25 c, *073/25 g, *073/26, *073/3, *081/1 f, *083/1 a, *083/1 b, *083/1 d, *083/1 h, *087 a, Főnyed *017/7, *025 a, *025 b, *025 c, *025 d, *025 h, *023, *024, *043, *044, Garabonc *023, *024, *043, *044, *048/16 a, *048/16 d, *048/19 a, *048/19 c, *048/19 d, *048/19 g, *048/9, Keszthely *0381 d, *0401/1 c, *0401/1 h, *078/4 a, *078/4 b, Sármellék *078/4 a, *078/4 b, Sávoly *0101, *0102, *0104, *0105 a, 0105 b, 0105 c, 0105 d, 0105 f, 0105 g, *0124/2, *0124/3, *0125 g, *060 a, *064 b, *065, 066, *067/10, *071/2, *071/3 a, *071/3 b, *071/6, *072 a, *072 b, *072 h, *082, Szőkedencs *0123 f, Vörs *0102 b, *036, *037, *038, *039,

¹ **nem jelölő=a tervezési területen nem jelölő az adott élőhelytípus/faj

*040, *041, *042, *043/1 a, *043/1 d, *043/1 f, *051/3, *051/4, *051/5, *052/1 a, *053, *054, *055, *056, *057/1, *058/1 a, *058/1 d, *058/1 j, *058/1 k, *058/1 p, *058/1 s, *058/2 c, *058/2 d, *058/2 j, *058/2 k, *058/2 m, *058/2 p, *059/3, *062/2, *081 d, *081 g, Zalakaros *036/14, *036/15, *039, *042/1 b, *055, *057/10 c, *057/11 b, *057/11 c, *057/11 d, *057/9, *058, Zalakomár *0172, *0173 a, *0174/1 a, *0174/1 c, *0175, *0180/9 b, Zalasabbar *019/5, *019/7 f, *019/7 j, Zalavár *08/20 a, *08/20 b, *086, *087/1 a, *087/1 b, *087/1 c, *087/1 f, *087/3 c, *087/3 j, *087/3 m.

- érintett erdőrészek és egyéb részletek (a csillaggal [*] jelölt erdőrészek érintettségük csak részleges): Balatonmagyaród 1/A*, 1/B 1*, 1/B 2*, 1/C 1*, 1/C 2*, 1/D*, 1/E*, 1/NY*, 11/G*, 11/H*, 12/B*, 12/C*, 12/G*, 12/I*, 12/TN 1*, 12/TN 2*, 12/TN 3*, 2/A*, 2/B*, 2/C 1*, 2/C 2*, 2/E*, 2/F, 2/TN*, 3/A*, 3/C*, 3/E*, 3/J*, 3/K*, 3/N*, 3/O*, 3/TN 1*, 4/A*, 4/C*, 4/D*, 4/E*, 4/F*, 4/I, 4/NY*, 5/A*, 5/B, 5/C, 5/D, 5/E, 5/F*, 5/H*, 5/I*, 5/K*, 5/M*, 5/P*, 6/A, 8/A*, 8/B 1*, 8/B 2*, 8/B 3*, 8/BT*, 8/C*, 8/CE*, 8/E*, 8/G, 8/H, 8/I, 8/J, 8/K*, 8/N, 8/NY*, Esztergályhorváti 24/A*, 24/C*, 24/D, 24/J*, 24/NY*, Főnyed 2/F*, 2/G*, 2/I*, 2/K*, Garabonc 11/C*, 11/H*, 12/C*, 12/F 1*, 12/F 2*, 12/G*, 12/H, 12/I*, Keszthely 224/B*, 316/A*, 316/D*, 316/E, 316/F*, 316/NY 1*, Sávolly 1/A, 1/B, 1/CE, 1/D*, 1/E, 1/F, 1/G*, 1/H, 1/I, 1/J, 1/NY*, 12/B, 12/C*, 12/D, 12/E, 12/F, 12/NY*, 14/B*, 14/D*, 14/E*, 14/F*, 14/G*, 14/H, 14/I*, 14/J, 14/K*, 14/L*, 14/NY 1*, 14/NY 2*, 15/A*, 15/B, 15/C*, 15/D, 15/E*, 15/F*, 15/G*, 15/H*, 15/K, 15/L, 15/M*, 15/NY 1, 15/NY 2*, 15/NY 3*, 16/D*, 17/C*, 17/D*, 17/E*, 2/A*, 2/B, 2/C, 2/D*, 2/E*, 2/F*, 2/G, 2/K, 2/L*, 2/M*, 2/NY*, 3/A, 3/C, 3/G, 3/H, 3/I*, 3/NY 1, 3/NY 2, 3/TI, 8/CE*, Vörs 1/E*, 1/NY*, 10/E*, 10/H*, 10/M*, 12/C*, 12/G*, 12/H*, 12/N*, 3/A*, 3/B*, 3/C*, 3/D*, 3/F*, 3/H*, 3/I*, 3/J*, 3/K*, 3/L*, 3/N*, 3/NY*, 3/P, 3/Q*, 3/R*, 3/S*, 3/TI*, 3/TN*, 4/B*, 4/C, 4/E*, 4/F*, 4/H*, 4/I*, 4/J*, 4/K*, 4/L*, 4/NY 1*, 4/NY 2*, 4/O*, 4/Q*, 4/R, 7/A, 7/G*, 7/H, 7/I*, 7/J, 7/NY*, 7/O*, 7/Q, 8/A*, 8/C*, 8/D, 8/E*, 8/M*, 8/N*, 8/TN 3*, 8/TN 4*, 8/TN 5*, 9/A*, 9/E*, 9/G*, 9/I*, 9/J*, 9/K*, 9/L*, 9/NY*, Zalakomár 114/C 1*, 115/TI 1*, Zalasabbar 23/C*, 23/E*, 23/F*, Zalavár 17/N*, 51/A*, 52/A*, 52/NY*, 62/A*

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Javasoljuk, hogy az erdőállományok elsődleges rendeltetését védelmi célra módosítsák, a véghasználatot mellőzzék. Javasoljuk, hogy a kezelési egységben örökerdő vagy a homogén állományokban átmeneti üzemmódra térjenek át, a homogén, egykorú faállományok kisterületű szerkezeti változatosságának a növelésével.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A kezelési egységgel lehatárolt erdőterületekre vonatkozó általános előírásokat az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról 2009. évi XXXVII. tv., valamint a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. tv. (speciálisan a 33. §) tartalmazza.

Zalakomári erdészeti tervezési körzet erdőterve.

Keszthelyi hegység erdészeti tervezési körzet erdőterve.

Marcali erdészeti tervezési körzet erdőterve.

VP4-12.2.1-16 - Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések.

b) Javasolt előírások:

A Natura 2000 fenntartási tervek készítésére vonatkozó útmutató 2. sz. melléklete alkalmazásával megfogalmazott kezelési javaslatok:

Kód	Erdőterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
E03	A közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrészeiben a folyamatos erdőborítást biztosító átmeneti, örökzöld vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódra való áttérés.
E08	Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt)
E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével jelölhetők ki
E14	Állománynevelés során a nyiladékok és állományszélek felé - a díszes tarkalepke védelmében - legalább 10 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során az idegenhonos növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel).
E18	A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő-és véghasználatok során
E19	Az elő-és véghasználatok során az előzetesen meghatározott fa-, illetve cserjefajok kímélete
E28	Természetes-, természetszerű-és származék természetességi állapotú erdőkben a nevelővágások során az idegenhonos fa-és cserjefajok egyedszámának minimális szintre szorítása, illetve lehetőség szerinti teljes eltávolítása
E51	Felújítás tájhoz fajokkal, illetve célállománnyal
E58	Az erdőfelújítások során a természetes erdőtársulásnak megfelelő elegendő fajok biztosítása
E68	Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágyszárú és fűszárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzetipark igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően
E75	Kártevők elleni védekezésnél kímélő technológiák és célirányos kijuttatás (területi lokalizáció, időszak megválasztása: életciklushoz kötött kijuttatás) alkalmazása
E94	Egészségügyi fakitermelés elhagyása az erdő fennmaradását, egészségi állapotát jelentősen veszélyeztető erdővédelmi ok kivételével
E95	A talajszinten odúval rendelkező fák kivágása csak magas tuskó visszahagyásával, és az odú megőrzésével kivitelezhető

Kód	Vadgazdálkodásra vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki
VA02	Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni. A kerítéseket legkésőbb az utolsó tisztítási munka elvégzését követő egy éven belül le kell bontani

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok megadása nem szükséges.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhelyek területének csökkenésével jár (beépítés, vonalas létesítmények kialakítása) nem javasolható.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A megfogalmazott javaslatok a kiemelt közösségi jelentőségű élőhely [pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*-val és *Carpinus betulus*-szal (91G0*)] természetességét növelik, tartós fennmaradását biztosítják, továbbá elősegítik a közösségi jelentőségű nagy szarvasbogar (*Lucanus cervus*), skarlátbogar (*Cucujus cinnaberinus*), díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) állományainak fennmaradását. Különböző ragadozómadarak [főleg a fokozottan védett rétisas (*Haliaeetus albicilla*), vagy a darázsölyv (*Pernis apivorus*)] és a fekete gólya (*Ciconia nigra*) fészkeinek feltérképezése után, ezeknek az erdőterületeknek a teljes bolygatatlanóságát fontosnak tartjuk. Az ismert fészkeknél természetes ez az eljárás.

(a) Kezelési egység kódja: KE-2

(b) Kezelési egység meghatározása: Alacsonyabb fekvésű területek erős vízhatás alatt álló erdei élőhelyei

Ide tartoznak az erős vízhatás alatt álló erdei élőhelyek, tájhonos fafajokkal. Leginkább magas kőris, fehér fűz, hazai nyár ültetvények, de idős keményfás ligeterdők is tartoznak ide. A kezelési egységbe tartozó területek nagyobb része az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott terület. Nagy része az erdőtervezett erdőknek hazai fafajból (főleg magas kőris, fehér nyár, fehér fűz) áll.

A kezelési egység minden része országos jelentőségű védett természeti terület, a Balaton-felvidéki Nemzeti Park törzsterület része.

A kezelési egység összes kiterjedése 1056,1 ha

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- Á-NÉR élőhelyek: nem tözegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások (B1a), nem zombékoló magassárrétek (B5), láp- és mocsárerdők (J2), keményfás ártéri erdők (J6), lágyszárú özönfajok állományai (OD), őshonos fafajú fiatalosok (P1), galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések (P2b), őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok (RA), őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők (RB), őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők (RC), egyéb ültetett tájidegen lombos erdők (S3), nem őshonos fafajok spontán állományai (S6), nem őshonos fajú ültetett facsoportok, erdősávok és fasorok (S7)
- Natura 2000 élőhelytípusok: Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae) (91E0*) (jelölő élőhely), Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*) (91F0) (jelölő élőhely)
- érintett közösségi jelentőségű fajok: nagy szarvasbogar (*Lucanus cervus*) (nem jelölő faj), skarlátbogar (*Cucujus cinnaberinus*), díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) (nem jelölő faj), hamvas küllő (*Picus canus*), fekete harkály (*Dryocopus martius*), rétisas (*Haliaeetus albicilla*)
- érintett egyéb fajok: tavaszi tözike (*Leucjum vernum*), örvös légykapó (*Ficedula albicollis*)
- érintett földrészletek (a csillaggal [*] jelölt földrészletek érintettsége csak részleges): Balatonmagyaród *02/1, *022, *025 a, *025 b, *025 d, *037, *038, *039, *040/5, *04, *073/10 a, *073/10 g, *073/10 h, *073/16, *073/25 a, *073/25 g, *083/1 b, *084, *085, *087 a, Balatonszentgyörgy *0105, *0117/3, *0106 b, *0107, *0114, *0110/2, *0104, *0115/2, *0115/1 h, *0115/1 g, Esztergályhorváti *0115/3, *0115/4, *0115/5, *0115/6, *0116, *0117, 0119, 0130/1 a, *0130/1 b, 0141/1, *0143/2, *0144, *0145/1, *0145/2, *0146, *0147 b, *0147 c, *0149, *0150, *0151, *0153, *0154 b, *0154 c, 0154 d, *0155/2 a, *0155/2 d, *0155/2 f, *0155/2 g, *0155/2 h, *0155/2 l, *0155/2 m, *0155/4, *0233/1, *0233/3, *0236, *0237/5 a, *0237/5 b, *0237/5 c, *0237/5 d, *0237/6, *0238, *0239/1, *0239/2, *085, Főnyed *015, 017/31, *017/32, 017/33, 017/34, *017/5,

*017/7, 023, *024/1 a, *024/1 b, 024/2, *024/3 a, *024/3 b, *025 a, *025 b, *025 c, *025 d, *025 f, *025 g, *025 h, *027 b, *028 a, *028 b, *028 c, Garabonc 015, 016, *017, *018 a, *018 b, *018 c, 018 d, 019, *020/2, 020/3, 020/4, *020/6 b, *021, *022/2 a, *022/2 b, *022/2 c, *023, *024, *025/3 a, *025/3 b, *025/3 c, *025/3 d, *025/3 f, 025/4, *026, *027/1 a, *027/1 b, *027/1 c, *027/1 d, *042, *043, *044, *045/1 a, *045/1 b, *045/1 c, *045/1 f, *045/2 a, *045/2 b, *047 l, *047 m, *047 n, *048/12 a, *048/12 b, *048/12 c, 048/12 d, *048/13 a, 048/13 b, *048/15, *048/16 a, *048/16 b, *048/16 c, *048/16 d, *048/17 a, *048/17 b, *048/17 c, *048/17 d, *048/17 f, *048/17 g, *048/17 h, *048/17 j, *048/17 k, *048/17 l, *048/17 m, *048/18 a, *048/18 b, *048/19 a, *048/19 b, *048/19 c, *048/19 d, *048/19 f, *048/19 g, *048/19 h, 048/20 a, *048/20 b, *048/21, *048/5, *048/9, *049, *04, *050, *051, *052, *053 b, *053 c, *053 d, *053 f, *053 g, *053 k, *053 l, *053 p, *053 q, *053 r, *053 v, *053 w, *053 x, *053 y, *054/1 a, *054/1 c, *054/1 d, *054/2, *055, *056/1 a, *056/1 b, *05, *062/1, *06, *07, *08, *09/1 a, *09/2, *09/3, *09/5, *09/6 a, *09/6 b, *09/7, *09/8, *358, *360, *361, *362/1, *363, *364, *365, *4, *5, *6, *8, *9, Keszthely *0372/9, *0377/1, *0378/10 a, *0379/6, *0380, *0381 b, *0381 c, *0381 d, *0384/1 a, *0384/2, *0384/3 a, *0384/3 b, *0384/4 a, *0384/4 b, *0384/4 c, *0384/4 h, *0384/5 a, *0384/5 b, *0384/5 f, *0384/5 h, *0384/5 j, *0384/5 k, *0384/6, *0386, *0390, *0391 c, *0391 f, *0391 g, *0391 h, *0394, *0395 a, *0395 b, *0395 c, *0396, *0399/7, *0405/1, Nagyrada *010/1 a, *010/1 b, *010/1 d, *010/1 f, *010/4 f, *010/4 h, *010/4 p, *011, *04/1, 04/2, *04/3 a, *04/3 b, *04/3 c, *04/3 d, *04/3 f, *04/3 g, 04/3 l, *04/4 a, *04/4 g, *05, *06, *08/10, *08/11 a, *08/11 b, *08/11 c, *08/2 a, *08/2 b, *08/2 c, *08/2 d, *08/2 f, 08/2 g, *08/6 a, *08/6 b, *08/6 c, 08/6 d, *08/6 f, *08/6 g, *08/6 h, *08/7, *08/8, *08/9 a, *08/9 b, *08/9 c, *08/9 d, *08/9 f, *08/9 g, *08/9 h, *08/9 j, Sármellék *039/5, *043/14 c, *043/14 d, *043/14 g, *043/14 j, 043/14 k, *043/14 l, *043/16 a, *043/16 b, *043/4, *044, *045/2 a, *045/38, 045/39, *045/40, *072, *076, *077, *078/4 a, *1104/15, Sávoly *0105 a, *0115 a, *0115 b, *0125 a, *0125 b, *0125 c, *0125 d, 0125 f, *0125 h, *0129/1 b, *0129/1 d, *0131, *052/10, *052/11, *052/9, *056/5 b, *056/5 c, *057, *058/1, *058/2 a, *058/2 b, *060 a, *061/56 b, *062/5 a, *062/5 b, *063, *064 a, *064 b, *065, *067/10, 070/3 a, *070/3 b, *070/3 c, *070/3 d, *071/2, *071/3 a, *072 a, *072 b, *072 c, *072 d, *072 g, *072 h, Vörs *0102 a, *0105, *03/1, *03/2, *036, *037, *043/1 a, *044, *045, *046, *047, *048/1 a, *048/1 b, *048/1 c, *048/5 a, *048/5 b, *050/1, *050/4, *051/3, *053, *054, *057/1, *057/2, *058/1 a, *058/1 c, *058/1 d, *058/1 f, *058/1 h, *058/1 j, *058/1 k, *058/1 l, *058/1 m, *058/1 p, *058/1 r, *058/1 s, *058/1 t, *058/2 a, *058/2 b, *058/2 c, *058/2 d, *058/2 f, *058/2 g, *058/2 h, *058/2 k, *058/2 l, *058/2 m, *058/2 n, *058/2 p, *059/3, *061, *062/2, *067 a, *067 b, *067 c, *067 d, *081 b, *081 d, *081 f, *081 g, *081 h, *081 j, *081 k, *081 l, *081 m, *094, *096/1, *096/5, *097, Zalakaros *031/1 a, *031/1 b, 031/3, *031/4 a, *031/4 b, *031/6, *032, *033, *034, *035/3, *036/11, *036/33, *036/36 a, *036/46, *036/47, *036/48 a, *036/8, *036/9 a, *036/9 b, *037, *038/1, *038/2, *039, *040, *042/30 a, Zalakomár *0174/1 a, *0174/1 b, *0174/1 c, *0174/1 d, *0175, *0186 a, *0186 b, *0186 c, *0187, *0188 b, *0188 c, *0191 a, *0191 d, *0191 f, *0191 g, *0192, *0196, *0197, Zalasabár 010, *011 a, *011 b, *012, *013 a, *013 b, *013 c, *018 a, *018 b, *018 c, *018 d, *019/10, *019/5, *019/6, *019/7 a, *019/7 b, *019/7 c, *019/7 d, *019/7 g, 019/7 h, *019/7 j, *019/8, *019/9, *021 a, *021 f, *021 g, *021 h, *023 a, *023 c, *023 d, *023 f, *024, *05 a, *05 b, *05 c, *05 d, *05 f, *05 g, *07 b, *07 c, *08, *09 a, *09 b, *09 c, *09 d, 09 f, *09 g, Zalavár 010, 017, 019, 021/6 a, 021/6 b, 021/6 c, 021/6 d, 039/4, 041 a, 041 c, 057 a, 057 b, 057 c, 078, 079/27, 079/28, 07, 08/20 a, 08/20 b, 08/20 c, 08/20 f, 08/20 g, 086, 087/1 a, 087/1 b, 087/1 c, 087/1 d, 087/1 f, 087/3 a, 087/3 b, 087/3 c, 087/3 d, 087/3 g, 087/3 h, 087/3 k, 087/3 l, 088, 09 a, 09 f, 09 g

- érintett erdőrésztetek és egyéb résztetek (a csillaggal [*] jelölt erdőrésztetek érintettsége csak részleges): Balatonmagyaród 1/A*, 1/BT*, 1/C 1*, 1/D*, 1/E*, 1/TN, 11/A*, 11/B*, 11/C*, 11/CE, 11/D*, 11/E*, 11/F, 11/G*, 11/H*, 11/I*, 13/A*, 13/B*, 2/D*, 3/A*, 3/B*, 3/C*, 3/D*, 3/E*, 3/F, 3/G, 3/H, 3/I*, 3/K*, 3/L*, 3/N*, 3/TN 1*, 3/TN 2*, 3/TN 3*, 3/TN 4*, 3/TN 5*, 4/G*, 4/H, 4/NY*, 5/A*, 5/I*, 5/P*, 8/A*, 8/B 1*, 8/B 2*,

8/B 3*, 8/BT*, 8/C*, 8/D, 8/NY*, Balatonszentgyörgy 18/D, Esztergályhorváti 23/A*, 23/B, 23/C, 23/D*, 23/E, 24/A*, 24/B, 24/C*, 24/CE*, 24/E, 24/G*, 24/H*, 24/I*, 24/J*, 24/K*, 24/L, 24/NY*, 26/A, 26/B, 26/C, 26/CE 1, 26/CE 2, 26/E, 26/F, 26/G*, 26/I, 26/J, 26/TI, 26/TN 1, 26/TN 2*, 27/A*, 27/B*, 27/C, 28/A*, 6/B, Főnyed 1/G, 2/A*, 2/B*, 2/C*, 2/D*, 2/E*, 2/F*, 2/G*, 2/I*, 2/J*, 2/L*, 2/M, 2/N*, 2/NY*, 2/O*, Garabonc 10/A, 10/C, 10/CE 1*, 10/D*, 10/E, 10/G*, 10/H, 10/I, 10/J, 10/K, 10/L*, 11/A*, 11/B, 11/C*, 11/CE*, 11/D 1*, 11/D 2*, 11/D 3*, 11/E 1*, 11/E 2*, 11/F*, 11/G*, 11/H*, 11/I, 11/TN 1*, 11/TN 2*, 11/TN 3*, 12/A 1*, 12/A 2, 12/A 3, 12/A 4*, 12/B 1*, 12/B 2*, 12/C*, 12/CE*, 12/D*, 12/E*, 12/F 1*, 12/F 2*, 12/G*, 12/I*, 12/J*, 13/A, 13/B 1, 13/B 2, 13/C 1*, 13/C 2, 13/CE*, 13/D 1, 13/D 2, 13/E, 13/EK*, 13/F, 13/G*, 13/H*, 13/I, 13/J, 13/NY 1*, 13/NY 2, 14/A*, 14/B*, 14/C, 14/CE 2*, 14/D*, 14/E*, 14/G 1, 14/G 2, 14/G 3, 14/G 4, 14/H*, 14/I*, 14/J, 14/K*, 14/NY*, 14/TN*, 7/A, 7/B, 7/C, 7/D, 7/E, 7/F, 7/G, 7/H, 7/I, 7/J, 7/K, 7/L, 7/M*, 7/N, 7/O, 7/P, Keszthely 224/A*, 224/B*, Vörs 9/TN*, Nagyrada 15/A, 15/B, 15/C, 15/CE, 15/D, 15/E, 15/F, 15/G, 15/H*, 15/NY*, 4/A, 4/B, 4/C, 4/D, 4/E, 4/F, 4/G, 4/NY, 5/A, 5/B, 5/C, 5/CE, 5/D, 5/E, 5/F, 5/G, 5/H, 5/J, 5/K, 5/L*, 5/TI 1, 5/TI 2, 6/A, 6/B, 6/C, 6/CE*, 6/D, 6/E*, 6/F, 6/G, 6/H, 6/I, 6/J, 6/K*, 6/L*, 6/M, 6/MV*, 6/N*, 6/O, 6/P*, 7/A*, 7/B*, 7/C, 7/CE 1, 7/CE 3*, 7/D*, 7/E, 7/F*, 7/G*, 7/H*, 7/I*, 7/J*, 7/K, 7/L*, 7/M*, 7/MV*, 7/N*, 7/NY 1, 7/NY 2*, 7/O, 7/P*, Sávolly 1/D*, 1/G*, 1/NY*, 12/C*, 12/NY*, 14/B*, 14/D*, 14/E*, 14/F*, 14/G*, 14/I*, 14/K*, 14/L*, 14/NY 1*, 14/NY 2*, 15/E*, 15/G*, 15/H*, 15/M*, 15/NY 2*, 16/A*, 16/B*, 16/C*, 16/F*, 16/G*, 16/H*, 16/I*, 16/J*, 17/A*, 17/D*, 17/E*, 17/F*, 17/H*, 2/D*, 2/E*, 2/F*, 2/L*, 2/M*, 2/NY*, 3/I*, 7/A, 7/B, 7/TI*, 8/B, 8/C, 8/CE*, 8/D, 10/A*, 10/C*, 10/D*, 10/E*, 10/F*, 10/G*, 10/H*, 10/J*, 10/K*, 10/L*, 10/NY*, 10/TN 1*, 10/TN 3*, 12/A*, 12/B*, 12/D*, 12/E*, 12/F*, 12/G*, 12/H*, 12/I*, 12/J*, 12/K*, 12/L*, 12/M*, 12/N*, 3/E, 3/F*, 3/H*, 3/I*, 3/J*, 3/K*, 3/L*, 3/NY*, 4/F*, 4/G*, 4/H*, 4/K*, 4/L*, 4/N*, 4/NY 1*, 4/NY 2*, 4/NY 3*, 4/O*, 4/P, 4/Q*, 7/T*, 8/A*, 8/E*, 8/J*, 8/L*, 8/M*, 8/N*, 8/TN 1*, 8/TN 2*, 8/TN 4*, 8/TN 5*, 9/A*, 9/B*, 9/C*, 9/D*, 9/F*, 9/G*, 9/H*, 9/I*, 9/K*, Vörs 10/A*, 10/C*, 10/D*, 10/E*, 10/F*, 10/G*, 10/H*, 10/J*, 10/K*, 10/L*, 10/NY*, 10/TN 1*, 10/TN 3*, 12/A*, 12/B*, 12/D*, 12/E*, 12/F*, 12/G*, 12/H*, 12/I*, 12/J*, 12/K*, 12/L*, 12/M*, 12/N*, 3/E, 3/F*, 3/H*, 3/I*, 3/J*, 3/K*, 3/L*, 3/NY*, 4/F*, 4/H*, 4/K*, 4/L*, 4/NY 1*, 4/NY 2*, 4/NY 3*, 4/O*, 4/P, 4/Q*, 7/T*, 8/A*, 8/E*, 8/J*, 8/M*, 8/N*, 8/TN 1*, 8/TN 2*, 8/TN 4*, 8/TN 5*, 9/A*, 9/B*, 9/C*, 9/D*, 9/F*, 9/G*, 9/H*, 9/I*, 9/K*, Zalakomár 114/A*, 114/B*, 114/C 1*, 114/C 2*, 115/TI 1*, 116/A*, 116/B, 116/C, 21/B, 21/C*, 21/D*, Zalasabab 22/A, 22/B*, 22/C, 22/CE 1*, 22/CE 2*, 22/CE 3*, 22/D*, 22/E*, 22/F*, 22/G*, 22/NY, 23/A, 23/B, 23/C*, 23/D, 23/E*, 23/F, 23/NY*, 24/A, 24/B, 24/C, 24/CE 1*, 24/CE 2, 24/D, 24/E, 24/F, 6/A*, 6/B, 6/C, 6/CE 1, 6/CE 2, 6/CE 3, 6/CE 4*, 6/CE 5*, 6/D, 6/E*, 6/F*, 6/G*, 6/H*, 6/I*, Zalavár 17/L*, 28/A, 28/C*, 28/E*, 28/TN 1*, 51/A*, 52/A*, 52/NY*, 52/RA, 52/TI, 53/A*, 53/ZT*, 55/A*, 55/NY 1*, 55/NY 2*, 55/NY 3*, 55/NY 4, 55/NY 5, 55/NY 6, 55/NY 7*, 55/VF, 55/ZT*, 56/A*, 58/A*, 58/NY 1*, 58/NY 2, 58/RA, 58/ZT 1*, 58/ZT 2*, 59/A*, 59/VF*, 59/ZT*, 60/VF*, 62/A*, 62/NY 2*, 62/VF*, 62/ZT*

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Javasoljuk, hogy az erdőállományok elsődleges rendeltetését védelmi célra módosítsák, a véghasználatot mellőzzék. Javasoljuk, hogy a kezelési egységben örökzöld vagy a homogén állományokban átmeneti üzemmódra térjenek át, a homogén, egykorú faállományok kisterületű szerkezeti változatosságának a növelésével.

Javasoljuk, hogy az elegyetlen klón állományok (klón fehér füzesek) esetében végezzenek szerkezetátalakítást, és a helyükön elegyes fehér füzes-hazai nyárasokat alakítsanak ki.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

Kód	Vadgazdálkodásra vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
VA02	Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni. A kerítéseket legkésőbb az utolsó tisztítási munka elvégzését követő egy éven belül le kell bontani

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Élőhelyrekonstrukciónak, élőhelyfejlesztésnek tekinthető a klón fajtákból álló erdőültetvények szerkezetátalakítása, melynek révén a tervezési terület erdeinek természetessége növekedhet.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhelyek területének csökkenésével jár (beépítés, vonalas létesítmények kialakítása) nem javasolható.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A megfogalmazott javaslatok a közösségi jelentőségű élőhelyek [Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kóris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae) (91E0*), Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén Quercus robur, Ulmus laevis és Ulmus minor, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (Ulmenion minoris) (91F0)] természetességét növelik, tartós fennmaradását biztosítják, továbbá elősegítik a közösségi jelentőségű nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*), skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*), hamvas küllő (*Picus canus*), fekete harkály (*Dryocopus martius*), rétisas (*Haliaeetus albicilla*) fészkelő állományokfennmaradását.

(a) Kezelési egység kódja: KE-3

(b) Kezelési egység meghatározása: Idegenhonos és nem tájthonos ültetvény jellegű erdők

Ide tartoznak az idegenhonos erdők, és a nem tájthonos erdők. Szórványosan többfelé előfordulnak, elsősorban akácosok, nemes nyárasok, erdei fenyvesek.

A kezelési egység minden része országos jelentőségű védett természeti terület, a Balaton-felvidéki Nemzeti Park törzsterület része.

A kezelési egység összes kiterjedése 305,7 ha

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- Á-NÉR élőhelyek: nem zombékoló magassárrétek (B5), jellegtelen üde gyepek (OB), lágyszárú özönfajok állományai (OD), őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők (RB), őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők (RC), őshonos lombos fafajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdők (RDb), őshonos lombos fafajokkal elegyes fenyves származékerdők (RDa), akácültetvények (S1), nemesnyárasok (S2), egyéb ültetett tájidegen lombos erdők (S3), ültetett erdei- és feketefenyvesek (S4), nem őshonos fafajok spontán állományai (S6)
- Natura 2000 élőhelytípusok: -
- érintett közösségi jelentőségű fajok: skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*)
- érintett egyéb fajok: -
- érintett földrészletek (a csillaggal [*] jelölt földrészletek érintettsége csak részleges): Balatonmagyaród *02/1, *022, *023, *027/1 b, *028/1, *030/1 a, *030/1 b, *030/1 c,

*030/1 d, *030/1 f, *035/1, *036/1, *036/5, *036/9 a, *04, *073/10 g, *073/20 b, *073/20 c, *073/21, *073/23 a, *073/3, Esztergályhorváti *0115/5, *0117, *0147 a, *0147 b, *0149, *0150, *0152, *0153, *0154 a, *0155/2 a, *0155/2 c, *0155/2 f, *0155/2 g, *0155/2 h, *0155/2 l, *0155/2 m, Főnyed *010/1, *011, *012, *013/2, *025 g, *025 h, *08, *26/4, *27/2, *28, *29, *31, *32, *33, *34/1, *34/2, *36, Garabonc *03, *046, *047 l, *047 m, *048/12 c, *048/17 a, *048/17 b, *048/19 c, *048/4, *049, *050, *052, *053 a, *053 b, *053 f, *053 g, *053 m, *053 p, *053 s, *053 t, *053 w, *053 z, *054/1 a, *054/1 c, *054/2, Keszthely *0381 b, *0401/1 c, *0401/1 d, Nagyrada *010/4 h, *08/9 f, *08/9 h, *08/9 j, Sármellék *039/4, *039/5, *041, *078/4 a, *078/4 b, Sávolly *0105 a, *0115 b, *0116 a, 0116 b, 0116 c, *0125 f, *0125 h, *0128, *0129/1 a, *0129/1 b, *0129/1 c, *0129/1 d, *0129/1 f, *0129/2, *060 a, *065, *071/3 a, *071/3 b, *071/5, *071/6, *072 a, *072 b, *072 h, Szőkedencs *0117 j, *0118, Vörs *027, *03/3, *036, *037, *038, *039, *04/1 a, *04/1 b, *040, *041, *043/1 a, *043/1 d, *044, *045, *048/1 a, *048/1 b, *048/2 a, 048/2 b, *048/3 a, 048/3 b, *048/4, *048/5 a, *048/5 b, *050/1, *050/6, 051/1, 051/2, *051/3, *051/5, *052/1 a, *052/1 b, *052/2, *052/3 a, *052/3 b, *052/4 a, *052/4 b, *052/5 a, *053, *054, *055, *056, *057/1, *058/1 d, *058/1 f, *058/2 a, *058/2 b, *058/2 p, *059/3, *062/2, *081 j, *081 l, *094, *096/1, *096/5, Zalakaros *031/4 a, *034, *036/11, *036/12, *036/13 a, *036/14, *036/36 a, *039, *057/6 a, *057/9, *058, Zalakomár *0172, *0174/1 a, *0174/1 b, *0174/1 c, *0174/1 d, *0175, *0180/9 b, *0186 a, Zalasabbar *012, *018 a, *018 b, *018 c, *018 d, *019/10, *019/9, *05 g, *06, *07 b, *07 c, *08, *09 a, *09 b, *09 c, *09 d, *09 g, Zalavár *020, *021/6 a, *021/6 b, *021/6 c, *021/6 d, *022/2, *040 c, *041 b, *041 c, *044/1 b, *044/2 c, *044/3 d, *047, *078, *08/20 a, *08/20 b, *08/20 c, 08/20 d, *08/20 f, *08/20 g, *08/21, *081, *082, *083/1, *084, *086, *087/1 a, *087/1 b, *087/1 c, *087/1 d, *087/1 f, *087/3 a, *087/3 b, *087/3 c, *087/3 d, 087/3 f, *087/3 g, *087/3 h, *087/3 j, *087/3 l, *087/3 m, *087/5 a, *087/5 b, *087/5 c, *088

- érintett erdőrészek és egyéb részek (a csillaggal [*] jelölt erdőrészek érintettsége csak részleges): Balatonmagyaród 1/B 1*, 1/E*, 11/A*, 11/G*, 11/I*, 12/D*, 12/F*, 12/G*, 13/A*, 13/B*, 4/A*, 4/B*, 4/C*, 4/D*, 4/E*, 4/F*, 4/J*, 5/A*, 5/B*, 5/F*, 5/G*, 5/H*, 5/I*, 5/J*, 5/K*, 5/L*, 5/N*, 5/P*, 7/A*, 7/B, 8/E*, 8/H*, 8/K*, 8/M*, 8/NY*, Esztergályhorváti 23/D*, 23/E*, 24/CE*, 24/G*, 24/H*, 24/I*, Főnyed 1/C, 1/D, 1/E, 1/F, 1/TN*, 2/A*, Garabonc 10/B*, 10/CE 3*, 10/F*, 10/G*, 12/C*, 12/D*, 13/G*, 13/H*, 14/CE 1*, Keszthely 224/A*, 316/G*, Vörs 9/TN*, Nagyrada 7/CE 2*, 7/F*, 7/G*, 7/M*, 7/MV*, 7/N*, Sávolly 1/C, 1/NY*, 12/F*, 12/G*, 14/A*, 14/B*, 14/C*, 15/J*, 15/M*, 15/NY 3*, 16/G*, 16/J*, 17/E*, 2/A*, 2/M*, 2/N*, 2/NY*, 2/V*, Vörs 1/E*, 1/NY*, 10/E*, 10/L*, 12/M*, 3/B*, 3/C, 3/D*, 3/F*, 3/G, 3/H*, 3/J*, 3/K*, 3/M*, 3/N*, 3/NY*, 3/O, 3/R*, 3/S*, 3/T*, 3/TN*, 4/A*, 4/B*, 4/D*, 4/E*, 4/F*, 4/G*, 4/I*, 4/J*, 4/L*, 4/M*, 4/N*, 4/NY 1*, 4/NY 2*, 4/NY 3*, 4/O*, 4/S, 7/E, 7/F*, 7/G*, 7/J*, 7/L, 7/NY*, 7/O*, 7/S, 7/T*, 8/E*, 8/H*, 8/I, 8/J*, 8/K, 9/I*, 9/L*, Zalakomár 115/P, 115/R 1*, 115/R 2*, 115/TI 1*, 115/TI 2*, Zalasabbar 22/CE 3*, 22/D*, 22/E*, 22/F*, 22/G*, 6/A*, 6/CE 4*, 6/CE 5*, 6/G*, 6/H*, 6/I*, 6/J, 6/K*, 6/L, 6/M, Zalavár 17/B*, 17/CE 1*, 17/L*, 17/M*, 17/N*, 17/O*, 17/TN 1, 28/C*, 28/E*, 29/A, 51/A*, 52/A*, 52/NY*, 53/A*, 53/ZT*, 55/A*, 55/NY 1*, 55/NY 2*, 55/NY 3*, 55/NY 7*, 55/ZT*, 56/A*, 58/A*, 58/NY 1*, 58/ZT 2*, 59/A*, 59/VF*, 59/ZT*, 60/A, 60/VF*, 61/A*, 61/B*, 61/C, 61/NY, 61/ZP, 62/A*, 62/B*, 62/NY 1*, 62/NY 2*, 62/TI, 62/VF*, 62/ZT*, 63/A*, 63/B*, 63/ZT*.

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Javasoljuk az idegenhonos fafajok kitermelését és őshonos állományokkal történő újratelepítését (szerkezetétalakítás). Faállománytípusok lehetnek termőhelytől függően a hazai nyárasok (fehér nyár, szürke nyár), akár fűzzel elegyesen, illetve magas kőris-kocsányos tölgy főfafajú állományok.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A kezelési egységgel lehatárolt erdőterületekre vonatkozó általános előírásokat az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról 2009. évi XXXVII. tv., valamint a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. tv. (speciálisan a 33. §) tartalmazza.

Hévízi erdészeti tervezési körzet erdőterve.

Zalakomári erdészeti tervezési körzet erdőterve.

Keszthelyi hegység erdészeti tervezési körzet erdőterve.

Marcali erdészeti tervezési körzet erdőterve.

VP4-12.2.1-16 - Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések.

b) Javasolt előírások:

A Natura 2000 fenntartási tervek készítésére vonatkozó útmutató 2. sz. melléklete alkalmazásával megfogalmazott kezelési javaslatok:

Kód	Erdőterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
E08	Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt)
E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével jelölhetők ki
E51	Felújítás tájhonos fafajokkal, illetve célállománnyal
E52	Őshonos fafajú faállomány tájhonos fajokkal történő felújítása.
E54	Idegenhonos fafajú faállomány szerkezetátalakítása.
E58	Az erdőfelújítások során a természetes erdőtársulásnak megfelelő elegyfajok biztosítása

Kód	Vadgazdálkodásra vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki
VA02	Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni. A kerítéseket legkésőbb az utolsó tisztítási munka elvégzését követő egy éven belül le kell bontani

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Élőhelyrekonstrukciónak, élőhelyfejlesztésnek tekinthető az idegenhonos és nem tájhonos erdőültetvények szerkezetátalakítása, melynek révén a tervezési terület erdeinek természetessége növekedhet. A szerkezetátalakítás során célállománynak termőhelytől függően kocsányos tölgyest, elegyes kocsányos tölgyest, magas körises kocsányos-tölgyest, hazai nyarást, fehér fűzvel elegyes hazai nyarást javaslunk.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhelyek területének csökkenésével jár (beépítés, vonalas létesítmények kialakítása) nem javasolható.

(..) Kezelési javaslatok indoklása:

A tervezési területen – mely egyben országos jelentőségű védett terület is – kiemelt fontossággal bír az idegenhonos és nem tájhonos állományok középtávú átalakítása, regenerálódásukhoz a honos állományrészek megfelelő propagulum-forrással szolgálhatnak.

A megfogalmazott javaslatok a közösségi jelentőségű élőhelyek [Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae) (91E0*), keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*) (91F0), pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*-val és *Carpinus betulusszal* (91G0*)] és az érintett közösségi jelentőségű fajok [nagy szarvasbogar (*Lucanus cervus*), skarlátbogar (*Cucujus cinnaberinus*), díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*)] érdekeit szolgálják, hiszen a javaslatok betartásával növekedhet a természetszerű erdőállományok kiterjedése.

(a) Kezelési egység kódja: KE-4

(b) Kezelési egység meghatározása: Pusztuló ültetvény jellegű égeresek a 76-os főút és az Ingói-berek között

Ide tartoznak a 76-os számú főút és az Ingói-berek között lévő, eredetileg magassásos élőhelyekre ültetett, főként égeres ültetvény jellegű erdők. A terület egy része szerepel az Országos Erdőállomány Adattárban, mint terméketlen, nyiladék vagy mesterségesen kialakított vízfelület egyéb részlet.

A kezelési egység minden része országos jelentőségű védett természeti terület, a Balaton-felvidéki Nemzeti Park törzsterület része.

A kezelési egység összes kiterjedése 605,2 ha

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- Á-NÉR élőhelyek: nem tűzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások (B1a), nem zombékoló magassásrétek (B5), zsiókás, kötő kákás és nádas szikes vizű mocsarak (B6), őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok (RA), őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők (RB)
- Natura 2000 élőhelytípusok: -
- érintett közösségi jelentőségű fajok: északi pocok (*Microtus oeconomus mehelyi**), hamvas küllő (*Picus canus*)
- érintett egyéb fajok: -
- érintett földrészletek (a csillaggal [*] jelölt földrészletek érintettsége csak részleges): Keszthely *0373/1, *0374/1 c, *0374/1 d, *0374/1 f, *0374/1 g, *0374/1 h, *0374/1 j, *0374/1 k, *0374/1 m, *0374/1 n, *0374/1 p, *0374/1 s, *0374/4 d, *0374/4 f, *0374/4 g, *0374/4 h, *0374/4 j, *0374/4 l, *0374/4 n, *0374/5 a, *0374/5 b, *0374/5 c, *0374/5 f, *0374/5 g, *0374/5 h, *0374/5 j, *0374/5 k, *0374/6 a, *0374/6 d, *0374/6 f, *0374/6 g, *0374/6 h, *0374/7 a, *0374/7 b, *0374/7 c, *0374/7 d, *0374/7 f, *0374/7 g, *0374/7 h, *0374/7 j, *0374/7 k, *0374/7 l, *0374/8, *0375/1, *0376/3 a, *0376/3 b, *0376/3 c, *0376/3 d, *0376/3 f, *0376/3 g, *0376/3 h, *0376/3 j, *0376/3 k, *0376/3 l, *0376/3 m, *0376/3 n, *0376/3 p, *0376/4 c, *0376/4 d, *0376/4 f, *0376/4 g, *0376/4 h, *0376/4 j, *0376/4 k, *0376/4 l, *0376/4 m, *0376/4 p, *0376/4 q, *0376/4 r, *0376/4 s, *0376/4 t, *0376/4 v, *0376/4 x, *0376/4 z, *0377/1, Sármellék *029, *030/1 a, *030/1 g, *030/1 h, *030/1 j, *030/2, *030/3, *031 a, *031 f, *031 g, *031 h, *032, *033 a, *033 p, *033 s, *034, *035, *037.
- érintett erdőrészletek és egyéb részletek (a csillaggal [*] jelölt erdőrészletek érintettsége csak részleges): Keszthely 162/TN, 165/TN*, 166/TN 1, 166/TN 2, 166/TN 3, Sármellék 51/MV 1*, 51/NY*, 51/TI*, 51/TN*, 52/MV 3*, 52/TI*, 52/TN*, 53/MV 2*, 53/NY*, 53/TI 1*, 53/TI 2, 53/TI 3, 53/TN*, 54/MV 1*, 54/MV 5*, 54/NY*, 54/TN*,.

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Ennek a kezelési egységnek az esetében a BfNP Igazgatóság javasolja a gazdasági célú erdő megszüntetését, hogy így a természetes folyamatok érvényesülni tudjanak.

Ennek érdekében elképzelhető a területek Országos Erdőállomány Adattárból való kivonása is.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A kezelési egységgel lehatárolt erdőterületekre vonatkozó általános előírásokat az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról 2009. évi XXXVII. tv., valamint a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. tv. (speciálisan a 33. §) tartalmazza.

Hévízi erdészeti tervezési körzet erdőterve.

Keszthelyi- hegység erdészeti tervezési körzet erdőterve.

b) Javasolt előírások:

A Natura 2000 fenntartási tervek készítésére vonatkozó útmutató 2. sz. melléklete alkalmazásával megfogalmazott kezelési javaslatok:

Kód	Erdőterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
E91	A terület további hasznosítása nem erdőgazdálkodási tevékenység keretében támogatható.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Élőhelyrekonstrukciós javaslatokat nem fogalmazunk meg.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok

Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatokat nem teszünk.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egységben az erdőterület hasznosításának megváltoztatása szükséges, mivel az ültetvények rendkívül rossz termőhelyi körülmények között, pusztuló állapotban vannak. A terület kezeletlenül hagyásával hosszú távon a magasabb mikrodomborzattal rendelkező, ezáltal szerencsésebb területeken fennmaradó erdőfoltokkal vegyes nádas-sásos jön majd létre, afféle igazi berekterület. Ez a kiemelt közösségi jelentőségű északi pocok (*Microtus oeconomus mehelyi**) élőhelyének állapotát is javítaná, valamint elősegítené a pettyes vízcisibe (*Porzana porzana*) jelölő állományának erősödését a faj számára alkalmas élőhelyek bővülése által.

(a) Kezelési egység kódja: KE-5

(b) Kezelési egység meghatározása: Töltéseket, csatornákat, utakat kísérő fasorok, facsoportok

Ide tartoznak a fasorok és a hozzájuk kapcsolódó bokorfüzesek. Ezek zöme csatornákat és töltéseket kísér. Ezek az élőhelyfoltok jellemzően egy fő és egy-két kísérő fafajból állnak, viszont a sok különálló folt fajösszetételét tekintve sokféle. Legnagyobb részük fő fafaját tekintve fehér fűzből, hazai nyaraktól vagy akácából áll, de találunk közöttük nyír, dió, enyves éger, magas kőris vagy éppen hegyi juhar alkotta

fasorokat is. Legtöbbször kis területű faállományok, amelyek a 2009. évi XXXVII. törvény értelmében fásításnak minősülnek. Érintett azonban jónéhány olyan terület is, amely szerepel az Országos Erdőállomány Adattárban.

A kezelési egység minden része országos jelentőségű védett természeti terület, a Balaton-felvidéki Nemzeti Park törzsterület része.

A kezelési egység összes kiterjedése 201 ha.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- Á-NÉR élőhelyek: télisásosok (B1bN), nem zsombékoló magassásrétek (B5), lágyszárú özönfajok állományai (OD), üde és nedves cserjések (P2a), galagonyás-kökényesborókás száraz cserjések (P2b), idegenhonos cserje vagy japánkeserűfű-fajok uralta állományok (P2c), őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok (RA), nem őshonos fajú ültetett facsoportok, erdősávok és fasorok (S7)
- Natura 2000 élőhelytípusok: -
- érintett közösségi jelentőségű fajok: -
- érintett egyéb fajok: -
- érintett földrészek (a csillaggal [*] jelölt földrészek érintettsége csak részleges):
Balatonmagyaród *02/1, *025 a, *025 b, *025 d, *025 f, *026, *027/1 b, *027/2, *028/1, *030/1 b, *035/1, *036/1, *036/5, *036/6, *036/7, *036/8, *036/9 a, *036/9 b, *037, *038, *039, *04, *064/44, *073/10 a, *073/12, *073/13, *073/14, *073/16, *073/20 a, *073/20 b, *073/21, *073/23 a, *073/23 b, *073/23 c, *073/25 a, *073/25 b, *073/25 c, *073/25 g, *073/26, *073/3, *074, *080, *081/1 c, *083/1 b, *084, *085, *53/2, Balatonszentgyörgy *0109, *0106 a, Főnyed *010/1, *011, *013/2, *014/1, *015, *016, *017/7, *025 h, *028 a, *08, *44, *45, *46, *47, *50, Garabonc *017, *018 a, *018 c, *020/2, *020/6 b, *021, *022/1, *022/2 b, *023, *024, *025/1, *027/1 d, *027/2, *027/3, *027/4, *027/5, *027/6, *037/1, *038/1, *038/2, *039, *03, *040, *041, *042, *043, *044, *045/1 a, *045/1 b, *045/1 c, *045/1 f, *045/2 a, *045/2 b, *045/2 c, *045/2 d, *045/2 f, *046, *047 a, *047 b, *047 c, *047 d, *047 f, *047 g, *047 h, *047 j, *047 k, *047 l, *048/16 a, *048/16 b, *048/16 c, *048/17 a, *048/17 b, *048/17 c, *048/18 a, *048/18 b, *048/19 a, *048/19 c, *048/19 d, *048/19 g, *048/19 j, *048/20 b, *048/21, *048/4, *049, *04, *050, *053 a, *053 f, *053 g, *053 h, *053 j, *053 k, *053 l, *053 m, *053 n, *053 p, *053 s, *053 t, *053 w, *053 x, *053 z, *054/1 a, *054/1 b, *054/1 c, *058/2, *058/3, *058/5, *058/6, *058/7 a, *058/7 b, *059, *05, *060/10 a, *060/10 b, *060/11 a, *060/11 b, *060/11 c, *060/11 d, *060/11 f, *060/1, *060/5, *060/6, *060/8 a, *060/8 b, *061, *062/1, *063/12, *064, *065/2, *065/3 a, *065/3 b, *065/5, *06, *07, *08, *09/1 b, *09/2, *09/3, *09/5, *09/6 a, *09/6 b, *09/7, *09/8, *210/1, *210/2, *211, *212/1, *212/2, *33, *35, *36, *39, *40, Keszthely *0376/4 m, *0376/4 n, *0377/1, *0378/7 a, *0378/7 b, *0397 a, *0397 b, *0397 c, *0397 d, *0397 f, *0398, *0399/7, *0401/1 g, Nagyrada *010/1 a, *010/2, *010/4 a, *010/4 b, *010/4 c, *010/4 d, *010/4 f, *010/4 g, *010/4 h, *010/4 j, *010/4 k, *010/4 l, *010/4 m, *010/4 n, *010/5, *010/6, *011, *04/3 a, *04/3 b, *04/3 c, *04/3 g, *04/3 h, *04/3 j, *04/4 a, *04/4 b, *04/4 g, *06, *07, *08/6 b, *08/6 f, *08/6 g, *08/7, *08/8, *08/9 a, *08/9 b, *08/9 c, *08/9 d, *08/9 f, *08/9 g, *08/9 h, *08/9 j, *09, *41, *42, *47/7, Sármellék *023, *026/10, *028 c, *039/4, *039/5, *040, *041, *043/14 c, *043/14 d, *043/14 g, *043/16 a, *043/3, Sávolgy *0118 c, *0119 a, *0119 b, *0120 a, *0120 b, *0121, *0122/1, *0122/2, *0122/3, *0124/1, *0124/3, *0124/4, *0125 c, *0125 h, *0129/1 c, *0129/1 d, *0129/2, *0129/3 a, *0129/4, *0129/5 a, *0129/6, *0130/1 a, *0130/1 b, *0130/2, *0131, *0133/2, *044/37, *044/40, *055/3, *056/5 a, *056/5 b, *058/1, *058/2 a, *058/2 b, *058/2 c, *059, *060 a, *061/56 a, *072 b, *072 f, *072 g, *072 h, Vörs *0101, *0102 a, *0102 b, *02/1 a, *03/1, *03/2, *037, *038, *040, *051/3, *051/4, *052/4 b, *052/5 b, *053, *058/1 a, *058/1 d, *058/1 g, *058/1 h, *058/1 k, *058/1 l, *058/1 n, *058/1 t, *058/2 a, *058/2 c, *058/2 p, *059/3, *094,

*096/1, *096/3, *096/4, *096/5, *097, *271, *272, *274, *318/1, Zalakaros *021, *023/23, *023/39, *023/40 a, *023/40 b, *023/50, *023/51, *023/52 b, *023/53, *023/62, *023/63, *023/64, *023/73, *029, *030, *031/1 a, *031/6, *034, *036/12, *036/13 a, *036/14, *036/15, *036/16, *036/46, *036/48 a, *036/48 b, *036/48 c, *036/51, *036/52, *037, *038/1, *038/2, *039, *042/1 b, *042/10, *042/14, *042/16, *042/23, *042/24, *042/25, *042/26, *042/27, *042/28, *042/29, *042/30 a, *042/30 b, *042/3, *042/4, *042/6, *042/8, *043, *047, *049, *050/10, *050/11, *050/15, *050/2, *050/3, *050/4, *050/5, *050/6, *050/7, *050/8, *050/9, *057/11 c, *057/4, *057/5, *057/6 a, *057/6 b, *057/9, *058, *059, *061/1 a, *061/1 b, *061/2, *061/4, *078/1, *078/2, *078/3, *079, *080, *081, *086/3, *4, *5, *6, *7, Zalakomár *0175, *0181/5, *0181/6 a, *0181/6 b, *0181/6 c, *0181/6 d, *0181/6 f, *0181/6 g, *0188 c, *0188 d, Zalasabbar *019/10, *019/5, *019/7 b, *019/7 c, *019/7 j, *020, *021 a, *021 b, *021 c, *021 d, *021 f, *021 g, *022, *023 a, *023 d, *023 f, *025, *02, *03, *04, *07 a, *07 b, *07 c, Zalavár *011, *012/1 a, *012/1 b, *012/2 a, *021/6 b, *021/6 c, *021/6 d, *022/2, *023/1, *023/2, *036, *037 a, *037 b, *038, *041 a, *041 c, *047, *048 a, *048 b, *049/2, *049/4, *050/8 a, *050/8 b, *050/8 c, *051, *057 a, *057 b, *057 c, *057 d, *078, *079/10, *079/11, *079/12, *079/13, *079/14, *079/15, *079/16, *079/17, *079/18, *079/19, *079/1, *079/20, *079/21, *079/22, *079/23, *079/24, *079/25, *079/26, *079/27, *079/28, *079/29, *079/2, *079/30, *079/31, *079/32, *079/33, *079/34, *079/35, *079/36, *079/37, *079/38, *079/39, *079/3, *079/40, *079/41, *079/42, *079/43, *079/44, *079/45, *079/46, *079/47, *079/48, *079/49, *079/4, *079/5, *079/6, *079/7, *079/8, *079/9, *08/20 a, *08/21, *08/22, *08/23, *08/24 a, *080 a, *080 b, *080 c, *080 d, *080 f, *080 g, *082, *083/1, *083/4, *083/5 a, *083/5 b, *083/5 c, *083/9 b, *083/9 c, *083/9 d, *083/9 f, *083/9 g, *083/9 j, *083/9 l, *083/9 m, *084.

- érintett erdőrészek és egyéb részek (a csillaggal [*] jelölt erdőrészek érintettsége csak részleges): Balatonmagyaród 12/A*, 12/B*, 12/C*, 12/D*, 12/E*, 12/I*, 12/TN 1*, 12/TN 2*, 2/A*, 2/B*, 2/E*, 2/F*, 2/TN*, 3/A*, 3/B*, 3/J*, 3/K*, 3/L*, 3/TN 1*, 5/L*, 8/B 1*, Esztergályhorváti 23/A*, Főnyed 1/E*, Garabonc 10/B*, 10/CE 2*, 10/CE 3*, 10/M, 11/A*, 11/CE*, 11/TN 2*, 12/A 4*, 12/B 1*, 12/C*, 12/F 2*, 12/I*, 14/A*, 14/B*, 14/CE 1*, 14/D*, 14/NY*, Nagyrada 15/H*, 6/K*, 6/L*, 6/MV*, 7/A*, 7/B*, 7/D*, 7/G*, 7/H*, 7/I*, 7/J*, 7/K*, 7/L*, 7/M*, 7/MV*, 7/N*, 7/NY 2*, 8/A, Sávoly 15/I*, 16/C*, 16/E*, 16/I*, 17/A*, 17/B*, 17/D*, Vörs 10/C*, 10/H*, 10/I, 10/K*, 10/M*, 12/B*, 12/C*, 12/M*, 12/N*, 3/A*, 7/G*, 8/N*, Zalakomár 115/F*, Zalasabbar 22/E*, 23/A*, 23/B*, 23/NY*, 6/CE 5*, 6/I*, Zalavár 15/B 1, 15/B 2, 17/A, 17/O*, 21/A*, 28/D, 28/E*.

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Javasoljuk, hogy a fasorok pótlása, kis területű fateleptítés csak őshonos fafajokkal történjen. Az odvas és holtfák visszahagyása itt is nagyon fontos.

Javasoljuk a gyepkekre, vizes élőhelyekre ráterjedő inváziós fajok visszaszorítását.

Rendszeres fáhasználatot nem javasolunk a kis területű faállományokban. Szükséges megakadályozni, hogy az összefüggő magassásosokat a létrejövő fás vegetáció kis foltokra fragmentálja.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A kezelési egységgel lehatárolt erdőterületekre vonatkozó általános előírásokat az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról 2009. évi XXXVII. tv., valamint a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. tv. (speciálisan a 33. §) tartalmazza.

Hévízi erdészeti tervezési körzet erdőterve.

Keszthelyi- hegység erdészeti tervezési körzet erdőterve.

Marcali erdészeti tervezési körzet erdőterve.

Zalakomári erdészeti tervezési körzet erdőterve.

VP4-12.2.1-16 - Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések.

b) Javasolt előírások:

A Natura 2000 fenntartási tervek készítésére vonatkozó útmutató 2. sz. melléklete alkalmazásával megfogalmazott kezelési javaslatok:

Kód	Erdőterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
E66	Meghatározott szabad rendelkezésű erdők és fásítások felújítása. (Magyarázat: az idegenhonos fajok fásításait le kell cserélni hazai honos és tájhonos fajokra)

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok

Élőhelyrekonstrukciós javaslatnak minősül a fásítások fajokcseréje.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok

Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatokat nem teszünk.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egységben a cserjéseken kívül a kis területű faállományokat különböztetjük meg, amelyek az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény értelmében fásításnak minősülnek. A gyenge termőhelyi adottságok miatt rendszeres faanyagnyerésre nem alkalmasak ezek a fásítások. Az évi fatömeg-növekmény minimális.

(a) Kezelési egység kódja: KE-6

(b) Kezelési egység meghatározása: Száraz és felszáraz gyepek

Ide tartoznak a száraz és felszáraz gyepek (aktuális használatuk gyep). Ezek legeltetéssel vannak fenntartva, vagy pedig fel vannak hagyva és emiatt cserjésednek. A terület D-i részein található. A Natura 2000 terület teljes kiterjedéséhez képest arányuk igen alacsony.

A kezelési egység minden része országos jelentőségű védett természeti terület, a Balaton-felvidéki Nemzeti Park törzsterület része.

A kezelési egység összes kiterjedése 40 ha.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- Á-NÉR élőhelyek: homoki sztyeprétek (H5b), jellegtelen száraz-felszáraz gyepek (OC), lágyszárú özönfajok állományai (OD), galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések (P2b)
- Natura 2000 élőhelytípusok: 6260* - Pannon homoki gyepek (jelölő élőhely)

- érintett közösségi jelentőségű fajok: ürge (*Spermophilus citellus*) (nem jelölő faj), tövisszúró gébics (*Lanius collurio*) (jelölőnek javasolt faj)
- érintett egyéb fajok: sisakos sáska (*Acrida hungarica*), mezei pacsirta (*Alauda arvensis*)
- érintett földrészetek (a csillaggal [*] jelölt földrészetek érintettsége csak részleges): Balatonmagyaród *073/3, Garabonc *053 d, *053 f, *053 g, Zalakaros *036/14, *036/15, *036/16, *036/38, *036/48 a, *036/48 b, *036/48 c, *037, *038/1, *038/2, *039, *042/30 a, *042/6, Zalakomár *0175, *0179, *0181/5, *0181/6 a, *0181/6 c, *0181/6 f, *0181/6 g, *0181/6 h, *0185.
- érintett erdőrészetek és egyéb részetek (a csillaggal [*] jelölt erdőrészetek érintettsége csak részleges): Balatonmagyaród 12/TN 1*, Zalakomár 115/F*, 116/D*,

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Elsősorban megfelelő állatlétszámmal történő legeltetés javasolt. A kápolnapusztai bivalyrezervátum területén a bivallyal történő legeltetés megfelelő. A többi területen a kaszálás is elképzelhető. Szükséges a gyepek teljes becserjésedésének és az inváziós özöngyomok (leginkább az aranyvessző-fajok (*Solidago*)) terjedésének megakadályozása. A legelőn kezelési célú építmények létrehozása a természetvédelmi kezelő Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatósággal egyeztetve lehetséges.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A Balaton-felvidéki Nemzeti Park területére eső részekben az 1996. évi LIII. a természet védelméről szóló törvény védett természeti területekre vonatkozó előírásait is szükséges figyelembe venni.

A gyepterületek esetén a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Kormányrendelet ismerteti a kötelezően betartandó földhasználati előírásokat:

„3. § (1) A gyepterületeket legeltetéssel, illetve kaszálással kell hasznosítani.

(2) Gyepterületen csak szarvasmarha, juh, kecske, szamár, ló és bivaly legeltethető.

(3) A gyepterület túllegeltetése tilos.

(4) A gazdálkodási tevékenység során a gyepfelszín maradandó károsítása tilos.

(5) Tápanyag-utánpótlás csak a legelő állatok által elhullajtott ürülékből származhat, trágya kiszórása tilos.

4. § (1) A terület legalább 5, legfeljebb 10%-át - beleértve a természetvédelmi érdekből hatósági határozattal elrendelt eseti korlátozással érintett földterületeket is - kaszálásonként változó helyen kaszálatlanul kell hagyni.

(2) A belvíz gyepterületről történő elvezetése és a gyepterület öntözése tilos.

(3) Napnyugtától napkeltéig a gépi munkavégzés tilos.

(4) A Natura 2000 gyepterületeken területi természetvédelmi hatóságnak, helyi jelentőségű védett természeti területnek minősülő Natura 2000 gyepterület esetében a települési önkormányzat jegyzőjének, a fővárosban a főjegyzőnek az engedélye szükséges, amelyet természetvédelmi hatósági jogkörében eljárva ad ki:

a) a nád irtásához, valamint

b) az október 31. és április 23. között történő legeltetéshez.

(5) Vadgazdálkodási létesítmények, berendezések kialakításához a vadászati hatóság engedélye szükséges.

5. § (1) A kaszálást a kaszálandó terület középpontjából indulva vagy a táblaszél mellől, az ott élő állatok zárványterületre szorítása nélkül kell elvégezni. A kaszálás során vadriasztó lánc használata kötelező.

(2) Az inváziós és termőhely-idegen növényfajok megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, állományuk visszaszorításáról gondoskodni kell mechanikus védekezéssel vagy speciális növényvédőszer-kijuttatással, ezen a technológián túl egyéb vegyszerhasználat tilos.

(3) A kaszálás tervezett időpontját a tevékenység megkezdése előtt a földhasználonak legalább öt munkanappal írásban be kell jelentenie a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak. Amennyiben a (2) bekezdés szerinti védekezés során a földhasználó nem tudja betartani a 4. § (1) bekezdésében előírt 5%-os határértéket, úgy ezt a kaszálás időpontjáról szóló előzetes bejelentésével egy időben jeleznie kell a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak.

(4) Gyepterületen a szálas takarmány tárolása a kaszálást követő 30 napon túl tilos.”

b) Javasolt előírások:

A Natura 2000 fenntartási tervek készítésére vonatkozó útmutató 2. sz. melléklete alkalmazásával megfogalmazott kezelési javaslatok:

Kód	Gyepterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
GY01	Felülvetés nem megengedett.
GY02	Vegyszeres gyomirtás nem megengedett.
GY13	Kiszántás nem megengedett.
GY15	Tűzpászták létesítése nem megengedett.
GY22	Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás.
GY26	Inváziós fás szárúak mechanikus irtása.
GY27	Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén az inváziós fásszárúak vegyszeres irtása a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges.
GY28	A gyepek cserjésedésének megakadályozása, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzése.
GY31	A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak szükséges bejelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni.

Kód	Gyepterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
GY33	A gyepterületen előforduló őshonos hagyásfák, hagyásfa csoportok (delelő fák), valamint cserjés foltok meghagyása.
GY44	A legeltetési sűrűség egyeztetése a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal.
GY79	Évente az időjárási viszonyoknak és a gyep állapotának megfelelő, természetvédelmi-ökológiai és a gazdálkodási szempontokat egyaránt figyelembe vevő kaszálási terv készítése és egyeztetése a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal, valamint az így egyeztetett kaszálási terv végrehajtása.
GY103	Fokozottan védett földön fészkelő madárfaj fészkének, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítás, illetve a kaszálás felfüggesztése, és haladéktalanul a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság értesítése, akinek a javaslata alapján a talált fészkek körül 0,5-1 hektáros védőterületet kialakítása.
GY107	Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása.
GY109	A lekaszált inváziós növények eltávolítása a területről a kaszálást követő 30 napon belül.
GY128	Kaszálás szárazúzással nem helyettesíthető.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok nem szükségesek

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhelyek területének csökkenésével jár (beépítés, vonalas létesítmények kialakítása) nem javasolható.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A száraz homoki gyepnek csak kisebb részét kezelik jelenleg megfelelően, a többi jórészt fel van hagyva. A megfogalmazott javaslatok betartása szükséges a kiemelt közösségi jelentőségű pannon homoki gyep (6260*) fennmaradásához, és ezzel együtt az ürge (*Spermophilus citellus*) állományának stabilizálásához, esetleg növeléséhez.

(a) Kezelési egység kódja: KE-7

(b) Kezelési egység meghatározása: Üde gyep, mocsár- és láprétek

Ide tartoznak a vízhatás által befolyásolt rétek (aktuális használatuk gyep). Mocsárrétek, nedves gyep, láprétek. A kezelési egység állományai a tározók peremterületein és a II. ütem magaslatain található, a legnagyobb része az I. ütemtől Ny-ra található peremi sávban van (Zalaszabar, Nagyrada, Garabonc). A kezelési egység túlnyomó része kaszálás alatt áll, de vannak legeltetett területek is (Zalavár, Zalakomár: Kápolnapuszta)

A kezelési egység minden része országos jelentőségű védett természeti terület, a Balaton-felvidéki Nemzeti Park törzsterület része.

A kezelési egység összes kiterjedése 892,3 ha.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- Á-NÉR élőhelyek: télisásosok (B1bN), nem zombékoló magassárrétek (B5), meszes láprétek, rétlápok (*Caricion davallianae*) (D1), mocsárrétek (D34), ártéri és mocsári magaskórósok, árnyas-nyirkos szegélynövényzet (D6), franciaperjés rétek (E1), fűzlápok (J1a), jellegtelen üde gyepek (OB), légyszárú özönfajok állományai (OD), galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések (P2b), őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok (RA), őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők (RB), homok-, agyag-, tőzeg- és kavicsbányák, digó- és kubikgödörök, mesterséges löszfalak (U7)
- Natura 2000 élőhelytípusok: 6440 - *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei (jelölő élőhely), 7230 - Mészkedvelő üde láp- és sásrétek (jelölő élőhely), 6430 - Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai (nem jelölő élőhely), 6510 - Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*) (nem jelölő élőhely), 7210 - Meszes lápok télisással (*Cladium mariscus*) és a *Caricion davallianae* fajaival (nem jelölő élőhely)
- érintett közösségi jelentőségű fajok: kiskécske aszat (*Cirsium brachycephalum*), nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*), csíkos medvelepke (*Callimorpha quadripunctaria**), haris (*Crex crex*), hamvas rétihéja (*Circus pygargus*)
- érintett egyéb fajok: szibériai nőszirm (*Iris sibirica*), nádi boglárka (*Ranunculus lingua*), pókbangó (*Ophrys sphegodes*), réti tücsökmadár (*Locustella naevia*)
- érintett földrészetek (a csillaggal [*] jelölt földrészetek érintettsége csak részleges): Balatonmagyaród *04, *073/10 c, *073/10 d, *073/10 f, *073/10 h, *073/25 a, *073/3, Balatonszentgyörgy *0106 b, *0117/3, *0104, *0115/2, *0106 a, Esztergályhorvát *0130/1 b, *0150, *0151, *0152, *0153, *0154 a, *0154 b, *0154 c, *0155/2 a, *0155/2 b, *0155/2 c, *0155/2 d, *0155/2 f, *0155/2 g, *0236, *0238, *0239/1, *0239/2, Főnyed *010/1, *013/1, *013/2, *014/1, *015, *024/3 a, *024/3 b, *025 c, *025 d, *025 f, *025 g, *025 h, *026, *027 a, *028 a, Garabonc *019, *020/2, *020/5 b, *020/6 a, *020/6 b, *021, *022/2 b, *022/2 c, *023, *024, *025/1, *025/3 a, *025/3 b, *025/3 c, *025/3 d, *026, *027/1 a, *027/1 b, *027/1 c, *027/1 d, *027/2, *027/3, *027/4, *027/5, *027/6, *042, *047 b, *047 c, *047 g, *047 h, *047 j, *047 k, *047 l, *047 m, *047 n, *048/16 c, *048/17 a, *048/17 m, *049, *04, *053 g, *053 m, *053 p, *053 r, *053 w, *053 x, *062/1, *065/3 a, *065/3 b, *065/4, *065/5, *11/2, *11/3, *13, *15/1, *15/2, *16, *17, *18, *20, *21, *22, *23, *25, *26, *9, Keszthely *0372/9, *0376/3 b, *0376/3 c, *0376/3 d, *0376/3 f, *0376/4 c, *0376/4 d, *0376/4 g, *0376/4 h, *0376/4 j, *0376/4 k, *0376/4 m, *0376/4 p, *0376/4 r, *0376/4 x, *0377/1, *0378/7 a, *0384/4 b, *0391 a, *0391 b, *0391 c, *0391 f, *0391 g, *0394, *0395 a, *0395 b, *0396, *0397 b, *0397 d, *0397 f, *0398, *0399/5 a, *0399/5 b, *0399/6 a, *0399/6 b, *0399/7, *0400, *0401/1 a, *0401/1 c, *0401/1 d, *0401/1 f, *0401/1 g, *0401/1 h, *0404/2, *0405/3 a, *0405/3 b, Nagyrada *010/1 a, *010/1 b, *010/1 c, *010/2, *010/4 a, *010/4 b, *010/4 c, *010/4 g, *010/4 h, *010/4 j, *010/4 l, *010/4 n, *010/4 p, *010/5, *010/6, *011, *012, *013, *014, *015/2, *04/1, *04/2, *04/3 a, *04/3 b, *04/3 c, *04/3 d, *04/3 g, *04/3 j, *04/3 k, *04/4 a, *04/4 b, *04/4 c, *04/4 d, *04/4 g, *05, *06, *07, *08/10, *09, *11, *12, *13, *14, *27, *29, *30, *32, *33, *34, *35, *36, *37, *39, *40, *41, Sármellék *024, *026/10, *026/3, *026/4, *026/5, *029, *043/14 a, Sávoly *0125 c, *0125 h, *0129/1 d, *0129/1 f, *0131, *056/5 b, *056/5 c, *057, *058/1, *058/2 a, *058/2 b, *058/2 c, *059, *060 a, *060 b, *071/3 a, *071/5, *071/6, *072 b, *072 f, *072 g, *072 h, Vörs *02/1 a, *02/1 b, *02/1 c, *02/14, *036, *037, *038, *039, *040, *044, *045, *048/1 a, *048/1 b, *048/1 c, *048/2 a, *048/3 a, *048/4, *048/5 a, *048/5 b, *048/6, *049, *050/6, *052/1 a, *052/1 b, *052/2, *052/3 a, *052/3 b, *052/4 a, *052/4 b, *052/5 a, *052/5 b, *053, *058/1 h, *058/1 j, *058/1 s, *058/1 t, *058/2 a, *058/2 b, *058/2 c, *058/2 d, *058/2 f, *058/2 g, *058/2 h, *058/2 j, *058/2 k, *058/2 m, *058/2 n, *058/2 p, *059/3, *061, *094, *095 a, *095 b, *096/1, *096/2, *096/3, *096/4,

*096/5, *097, *201/10, *204, *205/10, *205/11, *205/12, *205/13, *205/15, *205/3, *205/4, *205/5, *205/8, *205/9, *207, *215, *260/1, *260/3, *262, *266/4, *266/5, *266/6, *266/7, *267, *268, *269, *270, *274, *275, Zalakaros *021, *023/25 a, *023/25 b, *023/26 a, *023/26 b, *023/27 b, *023/31 b, *023/32 b, *023/33 b, *023/34 a, *023/34 b, *023/39, *023/40 b, *023/44, *023/45, *023/46 a, *023/46 b, *023/47 a, *023/47 b, *023/50, *023/51, *023/52 a, *023/52 b, *023/53, *023/58, *023/59, *023/60, *023/61, *023/62, *023/63, *023/64, *023/65, *023/71, *023/73, *024, *028, *031/1 a, *031/1 b, *031/4 b, *031/6, *034, *036/14, *036/33, *036/34, *036/47, *036/48 a, *036/8, *036/9 a, *037, *039, *042/1 a, *042/1 b, *042/10, *042/15, *042/16, *042/17, *042/18, *042/19, *042/20, *042/21, *042/22, *042/23, *042/24, *042/25, *042/26, *042/27, *042/28, *042/29, *042/30 a, *042/30 b, *042/3, *042/4, *042/6, *043, *055, *056, *057/10 a, *057/10 b, *057/10 c, *057/11 a, *057/11 b, *057/11 c, *057/11 d, *057/12, *057/13, *057/14, *057/15, *057/16, *057/4, *057/5, *057/6 a, *057/9, *058, *059, *060, *10, *11, *12, Zalakomár *0174/1 a, *0175, *0181/5, *0181/6 a, *0181/6 b, *0181/6 c, *0181/6 f, *0181/6 g, *0186 a, *0186 b, *0186 c, *0187, *0188 a, *0188 c, *0188 d, *0189, *0190 a, *0191 f, *0192, *0193, Zalasabbar *013 a, *013 b, *013 c, *019/5, *021 a, *021 f, *021 g, *021 h, *022, *023 a, *023 b, *023 c, *023 d, *023 f, *024, *05 a, *05 b, *05 f, *05 g, *06, *07 a, *07 b, *47, Zalavár *010, *011, *017, *021/6 a, *021/6 b, *021/6 c, *021/6 d, *022/2, *036, *037 a, *037 b, *041 a, *041 c, *045, *047, *078, *08/20 g, *080 a, *080 d, *080 f, *080 g, *081, *082, *083/5 a, *083/9 k, *083/9 l, *083/9 m, *084, *087/3 c, *09 a, *09 g, *09 h.

- érintett erdőrészek és egyéb részek (a csillaggal [*] jelölt erdőrészek érintettsége csak részleges): Balatonmagyaród 12/B*, 12/E*, 12/F*, 12/I*, 8/E*, Főnyed 2/A*, 2/B*, 2/NY*, Garabonc 10/K*, 11/CE*, 11/I*, 13/EK*, 7/M*, Keszthely 316/A*, 316/B*, 316/C*, 316/CE, 316/D*, 316/F*, 316/G*, 316/NY 1*, 316/NY 2*, 316/NY 3, 316/NY 4, Nagyrada 15/H*, 15/NY*, Sávolly 17/A*, 17/C*, 17/D*, 2/V*, Vörs 1/E*, 10/K*, 12/J*, 12/K*, 12/L*, 12/M*, 3/A*, 3/B*, 3/NY*, 4/A*, 4/B*, 4/NY 1*, 7/G*, 7/I*, 8/J*, 8/L*, 9/D*, 9/G*, 9/J*, 9/K*, 9/TI*, Zalakomár 114/A*, 114/B*, 115/F*, 116/A*, 21/C*, Zalasabbar 6/F*, Zalavár 21/A*, 28/E*, 62/A*, 62/VF*.

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Javasolt a legeltetéssel és kaszálással történő hasznosítás. Természetvédelmi problémaként jelentkezik az inváziós aranyvessző fajok (*Solidago*) erőteljes terjedése. Szükséges a gyepek teljes becserjésedésének és az inváziós özöngyomok (leginkább az aranyvessző-fajok (*Solidago*)) terjedésének megakadályozása.

A legelőn kezelési célú építmények létrehozása a természetvédelmi kezelő Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatósággal egyeztetve lehetséges.

A legérzékenyebb területek (láprétek) mozaikos kaszálása javasolt a legkíméletesebb módszerekkel.

A kaszálások sajnálatos módon nagyban zavarhatják, vagy megsemmisíthetik, a fokozottan védett haris (*Crex crex*) fészkeit, fiókáit vagy szélsőséges esetben az öreg madarakat is. Ezt a fajt kiemelten kell monitorozni, és az ismert revírekben legalább 2 hektár védőzónát fent hagyni.

A nedves gyepeknek szerepe lehet az új ívóhelyek létrehozásában. Javasoljuk megvizsgálni annak lehetőségét, hogy a fokgazdálkodáshoz, vagy a tógazdasági félmelegterület ivatáshoz (ún. Dubics-módszer) hasonlóan egyes alacsony fekvésű réteken célzott vízkormányzással friss öntésterületek létrehozhatók-e a májusi időszakban. Ezekre a friss elöntésekre (0,5-1 ha terület elegendő, 30-40 cm-es vízmélységgel) az anyahalak kiűzését biztosítani szükséges. Az ikrák kelését követően szintén tervszerű, lassú vízszintcsökkentéssel lehetővé kellene tenni az ivadék visszatérését a főmederbe.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A Balaton-felvidéki Nemzeti Park területére eső részeken az 1996. évi LIII. a természet védelméről szóló törvény védett természeti területekre vonatkozó előírásait is szükséges figyelembe venni.

A gyepterületek esetén a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Kormányrendelet ismerteti a kötelezően betartandó földhasználati előírásokat:

„3. § (1) A gyepterületeket legeltetéssel, illetve kaszálással kell hasznosítani.

(2) Gyepterületen csak szarvasmarha, juh, kecske, szamár, ló és bivaly legeltethető.

(3) A gyepterület túllegeltetése tilos.

(4) A gazdálkodási tevékenység során a gyepfelszín maradandó károsítása tilos.

(5) Tápanyag-utánpótlás csak a legelő állatok által elhullajtott ürületekből származhat, trágya kiszórása tilos.

4. § (1) A terület legalább 5, legfeljebb 10%-át - beleértve a természetvédelmi érdekből hatósági határozattal elrendelt eseti korlátozással érintett földterületeket is - kaszálásonként változó helyen kaszátlanul kell hagyni.

(2) A belvíz gyepterületről történő elvezetése és a gyepterület öntözése tilos.

(3) Napnyugtától napkeltéig a gépi munkavégzés tilos.

(4) A Natura 2000 gyepterületeken területi természetvédelmi hatóságnak, helyi jelentőségű védett természeti területnek minősülő Natura 2000 gyepterület esetében a települési önkormányzat jegyzőjének, a fővárosban a főjegyzőnek az engedélye szükséges, amelyet természetvédelmi hatósági jogkörében eljárva ad ki:

a) a nád irtásához, valamint

b) az október 31. és április 23. között történő legeltetéshez.

(5) Vadgazdálkodási létesítmények, berendezések kialakításához a vadászati hatóság engedélye szükséges.

5. § (1) A kaszálást a kaszálandó terület középpontjából indulva vagy a táblaszél mellől, az ott élő állatok zárványterületre szorítása nélkül kell elvégezni. A kaszálás során vadriasztó lánc használata kötelező.

(2) Az inváziós és termőhely-idegen növényfajok megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, állományuk visszaszorításáról gondoskodni kell mechanikus védekezéssel vagy speciális növényvédőszer-kijuttatással, ezen a technológián túl egyéb vegyszerhasználat tilos.

(3) A kaszálás tervezett időpontját a tevékenység megkezdése előtt a földhasználónak legalább öt munkanappal írásban be kell jelentenie a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságának. Amennyiben a (2) bekezdés szerinti védekezés során a földhasználó nem tudja betartani a 4. § (1) bekezdésében előírt 5%-os határértéket, úgy ezt a kaszálás időpontjáról szóló előzetes bejelentésével egy időben jeleznie kell a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságának.

(4) *Gyepterületen a szálás takarmány tárolása a kaszálást követő 30 napon túl tilos.*”

b) Javasolt előírások:

A Natura 2000 fenntartási tervek készítésére vonatkozó útmutató 2. sz. melléklete alkalmazásával megfogalmazott kezelési javaslatok:

Kód	Gyepterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
GY01	Felülvetés nem megengedett.
GY02	Vegyszeres gyomirtás nem megengedett.
GY13	Kiszántás nem megengedett.
GY15	Tűzpászták létesítése nem megengedett.
GY22	Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás.
GY26	Inváziós fás szárúak mechanikus irtása.
GY27	Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén az inváziós fásszárúak vegyszeres irtása a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges.
GY28	A gyepek cserjésedésének megakadályozása, azonban a szórton jelentkező őshonos cserjék megőrzése.
GY31	A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak szükséges bejelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni.
GY33	A gyepterületen előforduló őshonos hagyásfák, hagyásfa csoportok (delelő fák), valamint cserjés foltok meghagyása.
GY44	A legeltetési sűrűség egyeztetése a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal.
GY79	Évente az időjárási viszonyoknak és a gyepterület állapotának megfelelő, természetvédelmi-ökológiai és a gazdálkodási szempontokat egyaránt figyelembe vevő kaszálási terv készítése és egyeztetése a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal, valamint az így egyeztetett kaszálási terv végrehajtása.
GY103	Fokozottan védett földön fészkelő madárfaj fészkeinek, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítás, illetve a kaszálás felfüggesztése, és haladéktalanul a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság értesítése, akinek a javaslata alapján a talált fészkek körül 0,5-1 hektáros védőterületet kialakítása.
GY107	Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása.
GY109	A lekaszált inváziós növények eltávolítása a területről a kaszálást követő 30 napon belül.
GY128	Kaszálás szárazúassal nem helyettesíthető.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok nem szükségesek

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhelyek területének csökkenésével jár (beépítés, vonalas létesítmények kialakítása) nem javasolható.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

Ezek a területek kaszálással-legeltetéssel tarthatók fenn. A gyepek értékes, vízhatás által befolyásolt közösségi jelentőségű élőhelyek [6440 - Cnidion dubii folyóvölgyeinek mocsárrétjei, 7230 - Mészkedvelő üde láp- és sásrétek, 6430 - Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai, 6510 - Sík- és dombvidéki kaszálórét (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis), 7210 - Meszes lápok télisással (Cladium mariscus) és a Caricion davallianae fajaival], vagy a javasolt kezelésekre hatására azzá tehetők. A kezelésekre elmaradásának hatására vagy a természetes szukcesszió vagy az özönnövények áldozatává válnak. Ugyancsak szükséges a kezelésekre fenntartása a jelölő kistűzű aszat (Cirsium brachycephalum)], ill. több jelölő állatfaj [nagy tűzlepke (Lycaena dispar), sárga gyapjasszövő (Eriogaster catax), csíkos medvelepke (Callimorpha quadripunctaria*), haris (Crex crex), hamvas rétihéja (Circus pygargus)] állományainak érdekében is.

(a) Kezelési egység kódja: KE-8

(b) Kezelési egység meghatározása: Inváziós lágyszárú és cserje fajok állományai által dominált, leromlott élőhelyek

Ide tartoznak az inváziós növényfajok állományai. A Natura 2000 terület kiterjedéséhez képest igen jelentős arányban fordulnak elő aranyvessző-fajok (Solidago) állományaival és/vagy siskanáddal (Calamagrostis epigeios) beborított gyepek (egykori gyepek), sásosok. Az elmúlt évtizedekben az inváziós aranyvesszők sokszor majdnem homogén állományokat hoztak létre a terület számukra megfelelő részein. A tervezési területen előfordulnak gyalogakác (Amorpha fruticosa) dominálta cserjések is.

A kezelési egység minden része országos jelentőségű védett természeti terület, a Balaton-felvidéki Nemzeti Park törzsterület része.

A kezelési egység összes kiterjedése 834,6 ha.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- Á-NÉR élőhelyek: nem tözegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások (B1a), nem zombékoló magassásrétek (B5), fragmentális mocsári- és/vagy hínárnövényzet mozaikok álló és folyóvizek partjánál (BA), mocsárrétek (D34), jellegtelen üde gyepek (OB), jellegtelen száraz-félszáraz gyepek (OC), lágyszárú özönfajok állományai (OD), üde és nedves cserjések (P2a), galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések (P2b), idegenhonos cserje vagy japánkeserűfű-fajok uralta állományok (P2c), őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok (RA), őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők (RB), őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők (RC), nem őshonos fajok spontán állományai (S6), nem őshonos fajú ültetett facsoportok, erdősávok és fasorok (S7)
- Natura 2000 élőhelytípusok: 6440 - Cnidion dubii folyóvölgyeinek mocsárrétjei (jelölő élőhely)
- érintett közösségi jelentőségű fajok: -
- érintett egyéb fajok: énekes nádiposzáta (Acrocephalus palustris) (nem jelölő faj)
- érintett földrészletek (a csillaggal [*] jelölt földrészletek érintettsége csak részleges): Balatonmagyaród *02/1, *022, *024, *025 b, *025 d, *025 f, *026, *036/9 a, *036/9 b, *04, *068, *073/10 a, *073/11, *073/20 a, *073/20 d, *073/21, *073/23 a, *073/23 b, *073/25 a, *073/25 f, *073/3, *073/7 b, *073/7 c, Balatonszentgyörgy *0115/1 j,

*0115/1 d, *0106 b, *0107, *0115/1 c, *0113/4, *0117/3, 0113/1, *0113/2, *0115/2, *0110/2, *0109, *0115/1 b, *0115/1 h, *0115/1 a, *0115/1 g, *0113/5, *0106 a, *0105, Esztergályhorváti *0115/5, *0130/1 b, *0155/2 g, *0155/2 h, *0155/2 j, *0155/2 k, *0155/3 a, *0155/4, *0234, *0236, *0237/5 d, *0237/6, *0237/7, *0239/1, Főnyed *017/5, *017/7, *025 a, *025 b, *025 c, *025 d, *025 g, *025 h, *028 a, *028 b, *028 c, Garabonc *018 a, *018 b, *018 c, *020/2, 020/5 a, *020/5 b, *020/6 a, *020/6 b, *023, *024, *025/1, *025/3 a, *025/3 b, *025/3 d, *025/3 f, *026, *027/1 b, *027/1 c, *027/1 d, *038/2, *039, *040, *041, *042, *043, *044, *045/1 a, *045/1 b, *045/1 c, *045/1 d, *045/1 f, *045/2 a, *045/2 f, *047 h, *047 j, *047 k, *047 l, *048/12 c, *048/13 a, *048/16 a, *048/16 c, *048/16 d, *048/17 a, *048/17 b, *048/17 h, *048/19 a, *048/19 b, *048/19 c, *048/19 g, *048/4, *048/5, *048/9, *051, *053 b, *053 c, *053 d, *053 f, *053 g, *053 h, *053 j, *053 k, *053 q, *053 t, *053 w, *053 y, *056/1 a, *058/7 a, *058/7 b, *059, *060/1, *060/8 a, *061, *062/1, *063/1, *063/2, *063/3, *063/4, *063/5, *06, *08, *09/1 a, *09/1 b, *09/2, *09/3, *09/5, *09/6 a, *09/7, *09/8, *11/2, *224, *225, *93/16, Keszthely *0372/9, *0378/7 a, *0380, *0381 a, *0381 b, *0384/2, *0384/3 a, *0384/3 b, *0384/3 c, *0384/4 a, *0384/4 b, *0384/4 f, *0384/4 g, *0384/4 h, *0386, *0390, *0391 c, *0391 d, *0391 f, *0391 g, *0391 h, *0394, *0397 a, *0397 b, *0397 c, *0398, *0399/7, *0401/1 a, *0401/1 c, *0401/1 d, Nagyrada *010/4 c, *010/4 h, *010/4 j, *010/4 l, *010/4 m, *010/4 n, *010/5, *013, *08/2 a, *08/2 d, *08/9 j, *343/13, Sármellék *043/14 a, *043/14 b, *043/14 c, *043/14 d, 043/14 f, 043/14 h, *043/14 j, *043/14 l, *043/14 m, *043/16 a, *044, *045/2 a, Sávoly *0125 a, *0125 b, *0125 c, *0125 d, *0125 g, *0125 h, *0129/1 c, *0129/1 d, *0129/1 f, *0129/2, *0129/3 a, *0129/3 b, *0129/3 c, *0129/4, *0129/5 a, *0129/5 b, *0129/6, *0130/1 a, *0131, *058/2 b, *058/2 c, *060 a, *072 a, *072 b, *072 c, *072 d, *072 f, *072 g, *072 h, Vörs *0101, *0102 a, *0105, *02/1 a, *02/1 b, *02/1 c, *02/1 d, *03/2, *037, *04/1 a, *04/1 b, *04/1 c, *04/1 d, *04/1 f, *04/1 g, *04/1 h, *04/1 j, 04/1 k, 04/1 l, *04/2, *04/3, *04/4, *043/1 a, *043/1 b, *043/1 c, *044, *045, *046, *049, *050/1, *050/3, *050/4, *050/5, *050/6, *051/3, *052/1 a, *052/4 a, *052/5 a, *052/5 b, *053, *054, *056, *057/1, *057/2, *058/1 a, *058/1 b, *058/1 c, *058/1 d, *058/1 f, *058/1 g, *058/1 h, *058/1 j, *058/1 k, *058/1 l, *058/1 m, *058/1 n, *058/1 p, *058/1 r, *058/1 s, *058/1 t, *058/2 c, *058/2 d, *058/2 f, *058/2 g, *058/2 h, *058/2 j, *058/2 k, *058/2 l, *058/2 m, *058/2 n, *058/2 p, *059/3, *05, *061, *067 b, *067 c, *067 d, *06, *081 j, *081 k, *094, *096/1, *096/4, *096/5, *097, Zalakaros *023/44, *023/45, *023/64, *023/73, *030, *031/1 a, *031/4 a, *031/4 b, *031/6, *034, 035/1, *035/2, *035/3, *036/11, *036/12, *036/13 a, 036/13 b, *036/13 c, *036/13 d, *036/13 f, *036/14, *036/15, *036/16, 036/2, *036/33, *036/34, *036/35, *036/36 a, 036/36 b, *036/37, *036/38, 036/3, 036/41, 036/42, 036/43, 036/44, 036/45, *036/46, *036/47, *036/48 a, *036/48 b, *036/48 c, *036/49, 036/4, *036/50, *036/51, *036/52, *036/53, *036/54, *036/55, *036/56, 036/57, *036/58, *036/8, *036/9 a, *037, *038/1, *038/2, *042/10, *042/11, *042/12, *042/13, *042/14, *042/30 a, *042/8, *043, *047, *048, *049, *050/14 a, *050/14 b, *050/15, *057/10 a, *057/10 b, *057/10 c, *057/11 a, *057/11 b, *057/11 d, *057/13, *057/14, *057/15, *057/16, *057/5, *057/6 a, *058, *078/2, *078/3, Zalakomár *0173 a, *0174/1 b, *0174/1 c, *0174/1 d, *0175, *0183, *0184, *0186 b, *0186 c, *0187, *0188 c, *0188 d, *0189, *0190 a, 0190 b, *0191 a, *0191 b, *0191 g, *0194, *0197, *0198, *0257/2, Zalaszabar *011 a, *011 b, *012, *013 a, *013 b, *013 c, *019/7 j, *023 a, *023 b, *023 c, *03, *04, *05 a, *05 b, *05 c, *05 d, *05 g, *06, *07 a, *07 b, *08, *09 a, *09 b, Zalavár *010, *011, *012/2 a, *017, *021/6 a, *021/6 b, *021/6 c, *021/6 d, *022/2, *037 a, *037 b, *038, *039/1, *039/2, *039/3, *039/4, *041 a, *041 c, *047, *048 b, *050/8 a, *050/8 b, *050/8 c, *051, *057 a, *057 b, *057 c, *057 d, *078, *08/20 a, *08/20 b, *08/20 c, *08/20 f, *08/20 g, *08/20 h, *08/20 j, *080 a, *080 d, *080 g, *080 h, *080 j, *082, *083/5 b, *083/9 f, *084, *087/3 c, *087/3 d, *087/3 g, *087/3 j, *087/3 k, *087/3 l, *09 a, *09 g, *09 h.

- érintett erdőrészetek és egyéb részetek (a csillaggal [*] jelölt erdőrészetek érintettsége csak részleges): Balatonmagyaród 1/C 1*, 11/D*, 11/G*, 12/A*, 12/B*, 12/TN 1*, 2/D*, 8/B 1*, 8/C*, 8/E*, Balatonszentgyörgy 18/D*, Esztergályhorváti 24/I*, 28/A*,

Főnyed 2/A*, 2/C*, 2/D*, 2/E*, 2/F*, 2/G*, 2/I*, 2/J*, 2/L*, 2/O*, Garabonc 10/CE 1*, 10/CE 2*, 10/D*, 10/L*, 11/B*, 11/CE*, 11/D 1*, 11/TN 1*, 11/TN 2*, 12/B 1*, 12/C*, 12/CE*, 13/I*, 14/CE 1*, 14/K*, Keszthely 224/A*, 316/F*, Vörs 9/TN*, 316/NY 1*, Nagyrada 7/CE 2*, 7/F*, 7/P*, Sávolgy 14/F*, 14/G*, 14/L*, 15/C*, 15/E*, 15/F*, 15/H*, 15/I*, 15/J*, 15/K*, 16/A*, 16/B*, 16/C*, 16/D*, 16/E*, 16/F*, 16/H*, 16/I*, 17/A*, 17/B*, 17/C*, 17/D*, 17/E*, 17/F*, Vörs 10/A*, 10/C*, 10/D*, 10/E*, 10/F*, 10/G*, 10/H*, 10/J*, 10/K*, 10/L*, 10/M*, 10/NY*, 10/TN 2*, 10/TN 3*, 12/B*, 12/C*, 12/D*, 12/E*, 12/F*, 12/G*, 12/H*, 12/I*, 12/K*, 12/L*, 12/M*, 12/N*, 3/H*, 3/K*, 3/TI*, 7/T*, 8/A*, 8/C*, 8/E*, 8/L*, 8/M*, 8/N*, 8/TN 3*, 8/TN 4*, 8/TN 5*, 9/B*, 9/C*, 9/D*, 9/E*, 9/F*, 9/G*, 9/H*, 9/K*, 9/TI*, Zalakomár 114/C 1*, 114/C 2*, 115/M*, 115/P*, 115/R 1*, 115/R 2*, 115/TI 1*, 115/TI 2*, Zalasabar 6/E*, 6/F*, 6/H*, Zalavár 17/L*, 17/N*, 17/NY 1, 17/NY 4, 17/TN 3*, 17/TN 4*, 21/A*, 21/CE*, 28/TN 1*, 59/A*, 59/VF*, 59/ZT*, 60/VF*, 62/A*.

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A Natura 2000 terület egyik legjelentősebb problémája az inváziós aranyvessző-fajokkal (*Solidago*) való fertőzöttség. A fertőzött területek folyamatos kezelése (kaszálás és/vagy legeltetés), továbbá a kezelésbe vonása elengedhetetlen. Korábbi tapasztalatok alapján szerint az évi legalább kétszeri kaszálás javasolható a kezelési egységben. A vegyszeres kezelés is megfontolható ott, ahol nem jelent problémát (szántók, felhagyott szántók).

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A Balaton-felvidéki Nemzeti Park területére eső részeken az 1996. évi LIII. a természet védelméről szóló törvény védett természeti területekre vonatkozó előírásait is szükséges figyelembe venni.

A gyepterületek esetén a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Kormányrendelet ismerteti a kötelezően betartandó földhasználati előírásokat:

„3. § (1) A gyepterületeket legeltetéssel, illetve kaszálással kell hasznosítani.

(2) Gyepterületen csak szarvasmarha, juh, kecske, szamár, ló és bivaly legeltethető.

(3) A gyepterület túllegeltetése tilos.

(4) A gazdálkodási tevékenység során a gyepfelszín maradandó károsítása tilos.

(5) Tápanyag-utánpótlás csak a legelő állatok által elhullajtott ürületekből származhat, trágya kiszórása tilos.

4. § (1) A terület legalább 5, legfeljebb 10%-át - beleértve a természetvédelmi érdekből hatósági határozattal elrendelt eseti korlátozással érintett földterületeket is - kaszálásonként változó helyen kaszátlanul kell hagyni.

(2) A belvív gyepterületről történő elvezetése és a gyepterület öntözése tilos.

(3) Napnyugtától napkeltéig a gépi munkavégzés tilos.

(4) A Natura 2000 gyepterületeken területi természetvédelmi hatóságnak, helyi jelentőségű védett természeti területnek minősülő Natura 2000 gyepterület esetében a települési önkormányzat jegyzőjének, a fővárosban a főjegyzőnek az engedélye szükséges, amelyet természetvédelmi hatósági jogkörében eljárva ad ki:

a) a nád irtásához, valamint

b) az október 31. és április 23. között történő legeltetéshez.

(5) Vadgazdálkodási létesítmények, berendezések kialakításához a vadászati hatóság engedélye szükséges.

5. § (1) A kaszálást a kaszálandó terület középpontjából indulva vagy a táblaszél mellől, az ott élő állatok zárványterületre szorítása nélkül kell elvégezni. A kaszálás során vadriasztó lánc használata kötelező.

(2) Az inváziós és termőhely-idegen növényfajok megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, állományuk visszaszorításáról gondoskodni kell mechanikus védekezéssel vagy speciális növényvédőszer-kijuttatással, ezen a technológián túl egyéb vegyszerhasználat tilos.

(3) A kaszálás tervezett időpontját a tevékenység megkezdése előtt a földhasználónak legalább öt munkanappal írásban be kell jelentenie a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak. Amennyiben a (2) bekezdés szerinti védekezés során a földhasználó nem tudja betartani a 4. § (1) bekezdésében előírt 5%-os határértéket, úgy ezt a kaszálás időpontjáról szóló előzetes bejelentésével egy időben jeleznie kell a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak.

(4) Gyepterületen a szalmaszalmák tárolása a kaszálást követő 30 napon túl tilos.”

b) Javasolt előírások:

A Natura 2000 fenntartási tervek készítésére vonatkozó útmutató 2. sz. melléklete alkalmazásával megfogalmazott kezelési javaslatok:

Kód	Gyepterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
GY22	Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás.
GY24	A gyepek természetvédelmi szempontú égetéséhez engedély csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság hozzájárulása alapján kérhető.
GY26	Inváziós fás szárúak mechanikus irtása.
GY27	Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén az inváziós fásszárúak vegyszeres irtása a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges.
GY28	A gyepek cserjésedésének megakadályozása, azonban a szórton jelentkező őshonos cserjék megőrzése.
GY31	A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak szükséges bejelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni.

Kód	Gyepsterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
GY33	A gyepsterületen előforduló őshonos hagyásfák, hagyásfa csoportok (delelő fák), valamint cserjés foltok meghagyása.
GY44	A legeltetési sűrűség egyeztetése a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal.
GY79	Évente az időjárási viszonyoknak és a gyep állapotának megfelelő, természetvédelmi-ökológiai és a gazdálkodási szempontokat egyaránt figyelembe vevő kaszálási terv készítése és egyeztetése a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal, valamint az így egyeztetett kaszálási terv végrehajtása.
GY81	A gyepet évente legalább kétszer szükséges kaszálni.
GY107	Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása.
GY108	Erősen fertőzött foltok sokkoló kaszálással történő kezelése évente legalább háromszor. (Megj.: a „sokkoló kaszálásnak” önmagában nincs jelentése, az évi háromszori kaszálás minősül annak, ahol nincsenek tekintettel a réti széna a optimális kaszálási időpontjára, hanem kaszálnak, amint az özöngyom megerősödik.)
GY109	A lekaszált inváziós növények eltávolítása a területről a kaszálást követő 30 napon belül.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok nem szükségesek

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhelyek területének csökkenésével jár (beépítés, vonalas létesítmények kialakítása) nem javasolható.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

Az inváziós aranyvessző-fajokkal fertőzött területeken a javaslatok betartásával középtávon csökkenthető az invázió mennyisége, így ezek a területek újra egyre inkább gyepékké válhatnak. A kezelési egység foltjai jelenleg szinte egyáltalán nem sorolhatóak be egyetlen közösségi jelentőségű élőhelybe sem, azonban a javaslatok betartásával újra közösségi jelentőségű élőhelyekké [6440 - *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei, 7230 - Mészkedvelő üde láp- és sásrétek, 6430 - Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai, 6510 - Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*), 7210 - Meszes lápok télisással (*Cladium mariscus*) és a *Caricion davallianae* fajaiival] válhatnak. Több közösségi jelentőségű növény- és állatfajra ugyanúgy kedvező lehet ez a hatás, leginkább a következőkre: kiskécskés aszat (*Cirsium brachycephalum*), nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*), csíkos medvelepke (*Callimorpha quadripunctaria**), haris (*Crex crex*), hamvas rétihéja (*Circus pygargus*).

(a) Kezelési egység kódja: KE-9

(b) Kezelési egység meghatározása: Töltéseken, mesterségesen kialakított felszíneken létrejött felszáraz, fajgazdag gyepék

Ide tartoznak az utak, töltések, műtárgyak füves területei. Korábban mesterségesen kialakított, általában vonalas létesítmények. Elkülönítésüket az indokolja, hogy fajgazdag félszáraz gyepek alakultak ki rajtuk, amelyek sok növény- és állatfajnak nyújtanak élőhelyet és táplálkozóhelyet, kiváló orchidea-élőhelyek.

A kezelési egység minden része országos jelentőségű védett természeti terület, a Balaton-felvidéki Nemzeti Park törzsterület része.

A kezelési egység összes kiterjedése 158 ha.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- Á-NÉR élőhelyek: jellegtelen üde gyepek (OB), őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok (RA), út- és vasúthálózat (U11)
- Natura 2000 élőhelytípusok: -
- érintett közösségi jelentőségű fajok: nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*)
- érintett egyéb fajok: pókbangó (*Ophrys sphegodes*) vitézkosbor (*Orchis militaris*), hússzínű ujjaskosbor (*Dactylorhiza incarnata*)
- érintett földrészetek (a csillaggal [*] jelölt földrészetek érintettsége csak részleges): Balatonmagyaród *02/1, *04, *073/10 a, *073/10 b, *073/10 c, *073/10 d, *073/10 f, *073/10 g, *073/10 h, *073/11, *073/12, *073/13, *073/14, *073/16, *073/23 a, *073/25 a, *085, *087 a, *088, *089, Balatonszentgyörgy *0117/3, *0115/2, *0115/1 h, Esztergályhorvát *0239/1, *0251, Főnyed *010/2, *015, *016, *017/35, *017/36, *017/4, *017/5, *025 c, *025 d, *025 f, *025 h, *026, *027 a, *027 b, *028 a, *028 b, *08, *51, Garabonc *048/17 a, Keszthely *0372/9, *0374/10 f, *0374/10 h, *0374/8, *0374/9, *0377/1, *0378/10 b, *0378/7 a, *0378/7 b, *0378/8, *0378/9, *0379/6, *0380, *0383 a, *0384/1 a, *0384/1 b, *0384/1 d, *0384/3 a, *0384/3 b, *0384/3 c, *0384/4 a, *0384/4 b, *0384/4 c, *0384/4 f, *0384/4 h, *0384/5 a, *0384/5 f, *0384/5 g, *0384/5 h, *0384/5 j, *0384/5 k, *0384/5 l, *0386, *0390, *0391 c, *0391 f, *0391 g, *0394, *0395 a, *0395 b, *0395 c, *0396, *0399/10, *0399/11, *0399/7, *0399/8, *0401/1 d, *0404/1, *0405/1, *0407/1, *0408/2 d, *0408/2 h, *0408/2 j, *0408/2 k, Nagyrada *08/2 a, Sármellék *037, *039/3, *039/4, *039/5, *041, *043/14 a, *043/14 b, *043/14 c, *043/14 d, Sávolgy *0124/4, *0125 b, *0125 h, *0130/1 a, *0130/1 b, *0131, *0133/2, *058/2 a, Vörs *051/3, *058/1 t, *058/2 p, *062/2, *084, Zalaszabar *019/2, *019/7 j, Zalavár *022/1, *022/2, *023/1, *023/2, *026, *038, *045, *046, *047, *050/8 c, *051, *057 b, *057 c, *057 d, *08/20 b, *08/20 f, *084.
- érintett erdőrészetek és egyéb részetek (a csillaggal [*] jelölt erdőrészetek érintettsége csak részleges): Balatonmagyaród 1/A*, 1/B 1*, 1/B 2*, 1/C 1*, 1/C 2*, 1/D*, 1/E*, 1/NY*, 2/A*, 2/B*, 2/C 1*, 2/E*, 7/A*, Főnyed 2/B*, 2/D*, 2/N*, Zalavár 17/CE 1*, 17/M*.

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Javasolt a területek fátlan állapotban tartása és a rendszeres kaszálás. Ez egyébként vízügyi érdek is, hiszen ezek a gyepek műtárgyak felszínei. Szükséges annak megakadályozása, hogy az inváziós lágyszárúak (elsősorban aranyvessző-fajok) a töltésgyepeket ellepjék.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A gyepek esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.

A Balaton-felvidéki Nemzeti Park területére eső részeken az 1996. évi LIII. a természet védelméről szóló törvény védett természeti területekre vonatkozó előírásait is szükséges figyelembe venni.

A gyepterületek esetén a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Kormányrendelet ismerteti a kötelezően betartandó földhasználati előírásokat:

„3. § (1) A gyepterületeket legeltetéssel, illetve kaszálással kell hasznosítani.

(2) Gyepterületen csak szarvasmarha, juh, kecske, szamár, ló és bivaly legeltethető.

(3) A gyepterület túllegeltetése tilos.

(4) A gazdálkodási tevékenység során a gyepfelszín maradandó károsítása tilos.

(5) Tápanyag-utánpótlás csak a legelő állatok által elhullajtott ürületekből származhat, trágya kiszórása tilos.

4. § (1) A terület legalább 5, legfeljebb 10%-át - beleértve a természetvédelmi érdekből hatósági határozattal elrendelt eseti korlátozással érintett földterületeket is - kaszálásonként változó helyen kaszátlanul kell hagyni.

(2) A belvíz gyepterületről történő elvezetése és a gyepterület öntözése tilos.

(3) Napnyugtától napkeltéig a gépi munkavégzés tilos.

(4) A Natura 2000 gyepterületeken területi természetvédelmi hatóságnak, helyi jelentőségű védett természeti területnek minősülő Natura 2000 gyepterület esetében a települési önkormányzat jegyzőjének, a fővárosban a főjegyzőnek az engedélye szükséges, amelyet természetvédelmi hatósági jogkörében eljárva ad ki:

a) a nád irtásához, valamint

b) az október 31. és április 23. között történő legeltetéshez.

(5) Vadgazdálkodási létesítmények, berendezések kialakításához a vadászati hatóság engedélye szükséges.

5. § (1) A kaszálást a kaszálendő terület középpontjából indulva vagy a táblaszél mellől, az ott élő állatok zárványterületre szorítása nélkül kell elvégezni. A kaszálás során vadriasztó lánc használata kötelező.

(2) Az inváziós és termőhely-idegen növényfajok megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, állományuk visszaszorításáról gondoskodni kell mechanikus védekezéssel vagy speciális növényvédőszer-kijuttatással, ezen a technológián túl egyéb vegyszerhasználat tilos.

(3) A kaszálás tervezett időpontját a tevékenység megkezdése előtt a földhasználónak legalább öt munkanappal írásban be kell jelentenie a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságának. Amennyiben a (2) bekezdés szerinti védekezés során a földhasználó nem tudja betartani a 4. § (1) bekezdésében előírt 5%-os határértéket, úgy ezt a kaszálás időpontjáról szóló előzetes bejelentésével egy időben jeleznie kell a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságának.

(4) Gyepterületen a szálas takarmány tárolása a kaszálást követő 30 napon túl tilos.”

b) Javasolt előírások:

A Natura 2000 fenntartási tervek készítésére vonatkozó útmutató 2. sz. melléklete alkalmazásával megfogalmazott kezelési javaslatok:

Kód	Gyepterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
GY20	Kizárólag kaszálással történő hasznosítás.
GY25	A területen lévő cserjék irtása és eltávolítása.
GY32	A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltokat meghagyása.
GY26	Inváziós fás szárúak mechanikus irtása.
GY27	Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén az inváziós fásszárúak vegyszeres irtása a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges.
GY107	Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása.
GY109	A lekaszált inváziós növények eltávolítása a területről a kaszálást követő 30 napon belül.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok nem szükségesek

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok

Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok nem szükségesek.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

Ezek a területek elsősorban kaszálással tarthatók fenn. A gyepek nem minősülnek közösségi jelentőségű élőhelynek, ellenben fajgazdagságuk miatt számos lepkefajnak (ilyen a jelölő nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) is) jelentenek kiváló táplálkozóterületet. Így természetesen szükséges fenntartani ezeket a gyepeket. Az egyéb jelentős fajok közül több orchideafajnak is élőhelyei.

(a) Kezelési egység kódja: KE-10

(b) Kezelési egység meghatározása: Utak, épületek, telephelyek, udvarok

Ide tartoznak az utak, telephelyek, épületek, objektumok, állattartó telepek, régészeti területek.

Jelentős részben művelés alól kivett területek tartoznak a kezelési egységbe, ill. az ezekhez közvetlenül csatlakozó gyeplegelő művelési ágban lévő területek. Jellemző a taposott, tiport talajfelszín és a gyomosodás.

A működő tanyákon állattartás folyik, területük erősen gyomosodott. Az utak nagy része földút, murvás út.

A kezelési egység minden része országos jelentőségű védett természeti terület, a Balaton-felvidéki Nemzeti Park törzsterület része.

A kezelési egység összes kiterjedése 105,2 ha.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- Á-NÉR élőhelyek: jellegtelen száraz-félszáraz gyepek (OC), lágyszárú özönfajok állományai (OD), tanyák, családi gazdaságok (U10), út- és vasúthálózat (U11), falvak, falu jellegű külvárosok (U3), telephelyek, roncsterületek és hulladéklerakók (U4), meddőhányók, földdel befedett hulladéklerakók (U5), nyitott bányafelületek (U6), homok-, agyag-, tőzeg- és kavicsbányák, digó- és kubikgödörök, mesterséges löszfalak (U7)
- Natura 2000 élőhelytípusok: -
- érintett közösségi jelentőségű fajok: -
- érintett egyéb fajok: gyöngybagoly (*Tyto alba*)
- •érintett földrészetek (a csillaggal [*] jelölt földrészetek érintettsége csak részleges): Balatonmagyaród *02/1, *022, *025 a, *025 b, *025 d, *037, *038, *039, *040/5, *04, *073/10 a, *073/10 g, *073/10 h, *073/16, *073/25 a, *073/25 g, *083/1 b, *084, *085, *087 a, Balatonszentgyörgy *0107, *0118/2, *0119/8, *0119/6, *0114, 0119/12, *0115/1 d, *0121/6, *0120/3, *0121/8, *0113/5, *0110/1, *0105, *0117/3, *0106 a, *0120/1, *0119/11, *0112/5, *0109, *0115/2, *0121/7, *0115/1 c, *0121/4, *0121/5, *0106 b, *0119/10, *0117/2, *0115/1 a, *0119/13, 0112/4, *0104, *0121/1, *0110/2, *0119/5, *0111, *0112/2, *0113/4, 0119/14, 0110/3, *0118/1, 0117/1, *0120/2, *0113/2, *0112/6, 0112/7, *0119/9, Esztergályhorvát *0115/3, *0115/4, *0155/2 g, *0155/2 h, *0155/2 k, *0155/3 a, *0155/3 b, *0155/3 c, *0177, *0233/1, *0234, *0237/5 a, *0237/5 b, *0237/7, *0238, *0239/1, *0239/2, Főnyed *013/1, *013/2, *014/1, *015, *025 f, *025 g, *025 h, *026, *027 a, *028 a, *44, Garabonc *020/2, *064, *065/3 a, *065/3 b, *065/4, *065/5, *206, *207, *208/1, *208/2, *208/3, *208/4, *208/5, *209, *210/1, *32, *33, Keszthely *0304, *0305, *0306, *0370, *0371, *0372/14, *0372/1, *0372/4, *0372/6, *0372/8, *0372/9, *0373/1, *0374/1 a, *0374/4 a, *0376/4 b, *0377/1, *0378/10 a, *0378/6 a, *0378/6 b, *0378/7 a, *0379/6, *0380, *0383 a, *0384/1 d, *0384/4 a, *0384/4 b, *0384/4 h, *0384/5 a, *0384/5 h, *0384/5 j, *0384/5 k, *0384/6, *0386, *0390, *0391 a, *0391 b, *0391 c, *0394, *0397 b, *0398, *0399/5 a, *0399/6 b, 0399/6 c, *0400, *0401/1 a, *0401/1 b, *0401/1 c, *0401/1 d, *0401/1 f, *0401/1 g, *0401/2, *0403/4, *0403/5, *0403/6, *0403/7, *0403/8, *0404/2, *0405/3 a, *0405/3 b, *0406, *0408/2 a, *0408/2 b, 0408/2 c, *0408/2 d, *0408/2 k, *0409/2, 0409/3, *0411/3, *0443/5, *0469/2 b, *0470, *0473/1, Nagyrada *010/4 b, *010/4 j, *010/4 l, *010/4 m, *012, *013, *04/4 a, *343/12, *343/13, Sármellék *024, *026/10, *026/9, *027, *028 b, *028 c, *028 d, *028 f, *029, *030/2, *033 a, *042, *045/2 a, *045/40, *432, Sávoly *0102, *0118 a, *0118 b, *0118 c, *0119 a, *0119 b, *0121, *0122/3, *0123/1, *0123/2, *0124/1, *0124/2, *0124/3, *0124/4, *0125 h, *0128, *0129/1 a, *0129/1 b, *0129/1 c, *0130/1 a, *0130/2, 0133/1, *0133/2, *058/2 a, *060 a, *067/10, *071/3 a, *071/5, *071/6, *072 a, *072 b, *072 h, Szőkedencs *095/4, Vörs *0101, *02/1 a, *02/1 b, *02/1 c, *02/1 d, *03/1, *03/2, *03/3, *037, *04/1 a, *04/1 b, *040, *041, *042, *043/1 a, *044, *045, *048/5 a, *048/6, *049, *050/1, *050/2, *050/3, *050/4, *050/5, *050/6, *051/3, *051/4, *052/5 b, *058/1 d, *058/1 f, *058/1 s, *058/2 a, *058/2 c, *058/2 n, *058/2 p, *05, *062/2, *094, *095 b, *096/1, *096/4, *096/5, *097, *260/3, *262, *318/1, *324, *325, *326, *328, *329, *330, *332, *333, *334, *335, *336, *337, *338, *339, *340, Zalakaros *023/37, *023/47 b, *023/48 b, *023/56, *023/65, *023/66, *023/67, *023/73, *024, 026, *027, *028, *029,

*030, *031/6, *034, *035/2, *036/13 c, *036/13 d, *036/13 f, *036/34, *036/35, *036/37, *036/46, *036/47, *057/10 a, *057/16, 057/1, *058, *059, *082, *1470, *20/10, *24, Zalakomár *0152, *0180/9 a, *0180/9 f, *0180/9 g, *0180/9 h, *0181/4, *0181/5, *0183, *0184, *0185, *0186 a, *0187, *0188 a, *0188 b, *0188 c, *0189, *0190 a, *0191 a, *0257/2, Zalavár *022/2, *045, *080 a, 083/6, 083/8, 083/9 a, *083/9 b, *083/9 c, *083/9 d, *083/9 g, *083/9 h, *083/9 j, *083/9 k, *083/9 l, *084, *086, *087/5 a, *087/5 b, *087/5 c, *088, *091/21, *091/22 c, *091/34, *287/18.

- érintett erdőrészek és egyéb részek (a csillaggal [*] jelölt erdőrészek érintettsége csak részleges): Esztergályhorváti 26/F*, 26/G*, 27/A*, 27/B*, Főnyed 2/A*, 2/B*, Keszthely 316/B*, 316/C*, 316/NY 2*, Sármellék 51/NY*, 54/NY*, Sávoly 14/A*, 15/K*, 2/A*, Vörs 10/C*, 12/M*, 3/K*, 3/TI*, 7/A*, 7/G*, 8/A*, 8/M*, Zalavár 63/A*, 63/B*.

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Általánosságban az mondható, hogy ezek kezelést nem igénylő területek.

A földutak esetében esetlegesen problémát okoz a nagyobb talajművelő gépek által okozott kátyúk, keréknyomok létesülése. Lehetőség szerint rendbe kell hozni az utakat a használóknak, mert a keréknyomok kerülésével a környező gyepeken újabb nyomokat kezdenek a kátyúk kikerülésekor és ez a gyepek degradációjához, sérüléséhez vezet. A javítások során törekedni kell a saját anyagából vagy hasonló anyagból történő útjavításra. Javasoljuk, hogy építési törmelék és idegen úanyagot ne használjanak.

Szükséges továbbá az antropogén területeken is az inváziós növényfajokkal fertőzött területrészek rendszeres kaszálása.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A Natura 2000 területekre vonatkozó kezelési jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység élőhelytípusaira nincsenek. A védett területeken a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. tv. rendelkezéseit szükséges figyelembe venni.

b) Javasolt előírások:

A Natura 2000 fenntartási tervek készítésére vonatkozó útmutató 2. sz. melléklete alkalmazásával megfogalmazott kezelési javaslatok:

Kód	Gyepterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
GY22	Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás.
GY107	Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása.

(f) Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok

Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok nem merülnek fel.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok

A tanyaméreteket a jelenlegi formáikban, méreteikben maximálni kell, további építkezésekre, bővítésre, terjeszkedésre hozzájárulást nem kellene adni a továbbiakban. A jelenleg használaton kívüli állattartótelepek, tanyaterületek helyén nyári szállások, pásztorállások létesíthetők a jövőben.

A gyöngybagolynak, kuviknak javasolt kirakni költőládákat az épületek padlásain. Ugyanígy az építmény falán hasznos a denevérodúk kihelyezése is.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egységbe tartozó területekről a gyomok és inváziós növények a szomszédos gyepekre és erdőkbe is átjuthatnak, azok károsodását, természetességük csökkenését (pl. gyomosodás, egyes inváziós növények terjedése) okozhatják, ezért indokolt terjedésük megakadályozása. A kezelési egységbe tartozó területeken kisebb arányban gyepek is vannak, ezeken a részekén a gyomosodás megakadályozása érdekében javasoljuk a terület hasznosítását kaszálással és legeltetéssel. A javaslatok betartásával a jelölő gyepek élőhelyek felé irányuló inváziós nyomás csökkenthető.

(a) Kezelési egység kódja: KE-11

(b) Kezelési egység meghatározása: A Kis-Balatonba torkoló kisvízfolyások, csatornák

Ide tartoznak a befolyó kisvízfolyásoknak az üzemileg árasztott területen kívüli szakaszai, továbbá az anyagnyerőhelyek és a nem árasztható állóvizek. Ide tartozik a Kenderáztató-csatorna, a Nyugati-főcsatorna, a Keszthelyi-határárok, a Déli-keresztcsatorna, a Páhoki-patak, az Egyesített-övcatorna, a Cser-völgyi-patak, a Marót-völgyi csatorna, a Cölömpös-árok, a Zala-somogyi határárok, a Kiskomáromi-csatorna, a Garabonci-malomárok, a Garabonci-patak, a Radai-patak, a Szabari-patak, a Kis-Zala és a Mekenyei-árok.

Nagy jelentősége van, hogy az egyik ilyen csatornában (Egyesített-övcatorna) jelent meg hazánkban először az inváziós márványrák (*Procambarus virginalis*), amelynek jelenleg erős állománya él a vízfolyásban.

A kezelési egység minden része országos jelentőségű védett természeti terület, a Balaton-felvidéki Nemzeti Park törzsterület része.

A kezelési egység összes kiterjedése 187,9 ha.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- Á-NÉR élőhelyek: álló- és lassan áramló vizek hínárnövényzete (Ac), télisásosok (B1bN), fragmentális mocsári- és/vagy hínárnövényzet mozaikok álló és folyóvizek partjánál (BA), homok-, agyag-, tőzeg- és kavicsbányák, digó- és kubikgödrök, mesterséges löszfalak (U7), állóvizek (U9)
- Natura 2000 élőhelytípusok: 7210 - Meszes lápok télisással (*Cladium mariscus*) és a *Caricion davallianae* fajaival (nem jelölő élőhely)
- érintett közösségi jelentőségű fajok: lápi szitakötő (*Leucorrhinia pectoralis*), apró fillércsiga (*Anisus vorticulus*), harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*), hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*), balin (*Aspius aspius*), réti csík (*Misgurnus fossilis*), szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*), lápi póc (*Umbra krameri*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*), mocsári teknős (*Emys orbicularis*), dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*), északi pocok (*Microtus oeconomus mehelyi**), vidra (*Lutra lutra*), közönséges denevér (*Myotis myotis*), kis kárókatona (*Phalacrocorax pygmeus*), jégmadár (*Alcedo atthis*), díszes légivadász (*Coenagrion ornatum*) (nem jelölő), vágó csík (*Cobitis taenia*) (nem jelölő faj), tavi denevér (*Myotis dasycneme*) (nem jelölő faj)

- érintett egyéb fajok: fehér tündérrózsa (*Nymphaea alba*), nádi boglárka (*Ranunculus lingua*), kurta baing (*Leucaspis delineatus*), sárgafoltos smaragdszitakötő (*Somatochlora flavomaculata*), folyami rák (*Astacus astacus*)
- érintett földrészletek (a csillaggal [*] jelölt földrészletek érintettsége csak részleges): Balatonmagyaród *04, *068, *073/20 d, *073/23 a, Balatonszentgyörgy *0115/1 f, *0114, *0115/1 d, *0115/1 b, *0113/5, *0117/3, *0115/2, *0115/1 h, *0115/1 c, *0115/1 a, *0110/2, *0115/1 j, Esztergályhorváti *0155/2 g, *0155/2 h, *0155/2 k, *0155/3 a, *0155/3 b, *0155/3 c, Főnyed *010/1, *010/2, *025 h, *028 a, *08, Garabonc *021, *022/1, *022/2 b, *022/2 c, *023, *024, *025/1, *025/3 a, *037/1, *037/2, *038/1, *041, *042, *043, *044, *045/1 a, *045/1 b, *045/1 c, *045/2 a, *045/2 b, *048/12 c, *048/17 a, *048/17 h, *048/17 j, *048/17 k, *048/19 a, *048/19 b, *048/20 b, *048/5, *051, *062/1, *062/2, *063/10, *063/11, *063/12, *063/7, *063/9, *248, Keszthely *0372/1, *0373/1, *0374/1 a, *0374/1 b, *0374/1 c, *0374/1 d, *0374/1 f, *0374/1 g, *0374/1 h, *0374/1 j, *0374/1 k, *0374/1 l, *0374/1 m, *0374/1 n, *0374/1 p, *0374/1 r, *0374/1 s, *0374/10 h, *0374/4 c, *0374/4 d, *0374/4 f, *0374/4 g, *0374/4 h, *0374/4 j, *0374/4 k, *0374/4 l, *0374/4 m, *0374/4 n, *0374/5 a, *0374/5 b, *0374/5 c, *0374/5 d, *0374/5 f, *0374/5 g, *0374/5 h, *0374/5 j, *0374/5 k, *0374/6 a, *0374/6 b, *0374/6 c, *0374/6 d, *0374/6 f, *0374/6 g, *0374/6 h, *0374/7 a, *0374/7 b, *0374/7 c, *0374/7 d, *0374/7 f, *0374/7 g, *0374/7 h, *0374/8, *0375/1, *0376/3 c, *0376/3 d, *0376/3 f, *0376/3 g, *0376/4 d, *0376/4 f, *0376/4 g, *0376/4 j, *0376/4 k, *0376/4 l, *0376/4 p, *0376/4 r, *0377/1, *0378/10 a, *0378/10 b, *0378/6 a, *0378/6 b, *0378/7 a, *0378/7 b, *0378/8, *0378/9, *0380, *0384/3 a, *0384/4 h, *0386, *0391 c, *0394, *0395 a, *0399/5 a, *0399/5 b, *0399/6 a, *0399/6 b, *0399/8, *0401/1 g, *0405/3 a, Nagyrada *010/1 a, *010/1 b, *010/1 d, *04/4 a, *04/4 b, *04/4 c, *04/4 d, *04/4 f, *08/11 a, *08/11 b, *08/11 c, *09, *26, *27, Sármellék *023, *026/10, *027, *028 a, *028 b, *029, *030/1 a, *030/1 b, *030/1 c, *030/1 d, *030/1 f, *030/1 g, *030/1 h, *030/1 j, *030/1 k, *030/1 l, *030/1 m, *030/1 n, *030/2, *030/3, *031 a, *031 b, *031 c, *031 d, *031 f, *031 g, *031 h, *031 j, *031 k, *031 l, *031 m, *032, *033 a, *033 b, *033 c, *033 d, *033 f, *033 g, *033 h, *033 j, *033 k, *033 l, *033 m, *033 n, *033 p, *033 r, *033 s, *033 t, *033 v, *034, *035, *036 a, *036 b, *036 c, *036 d, *036 f, *037, *041, *042, *043/14 a, *043/14 b, *043/14 c, *043/14 d, *043/14 m, *044, *045/2 a, *045/2 b, Sávoly *0118 c, *0119 a, *0119 b, *0120 b, *0121, *0122/2, *0122/3, *0123/2, *0124/3, *072 a, *072 h, Vörs *037, *051/3, *058/1 s, *058/2 b, *058/2 c, *058/2 d, *058/2 f, *058/2 n, *058/2 p, *062/2, Zalakaros *023/1, *023/73, *042/10, *042/11, *042/13, *042/14, *042/15, *042/17, *042/18, *042/19, *042/20, *042/21, *042/22, *042/30 a, *042/30 b, *043, *044/2 b, *044/5 a, *044/5 b, *046/1 c, *047, Zalakomár *0152, *0184, *0185, *0188 d, *0189, *0190 a, *0191 a, *0192, *0193, *0194, *0195, *0196, *0257/2, Zalasabár *019/5, *019/7 f, *019/7 j, *021 h, *022, *023 a, *025, Zalavár *047, *077/18, *077/20, *077/21, *077/3, *077/4, *077/5, *077/6, *078, *082, *084, *101, *102, *103, *104, *106, *107, *108, *109, *110, *111, *114, *115, *116, *118, *121, *125, *132, *133, *134, *135, *136, *138, *139, *140, *142, *143, *287/18, *75, *76, *77, *78, *79, *87, *90, *91, *92, *93, *94, *95, *96/2, *98, *99.
- érintett erdőrészletek és egyéb részletek (a csillaggal [*] jelölt erdőrészletek érintettsége csak részleges): Garabonc 13/H*, 7/M*, Keszthely 165/TN*, 166/TN 2*, Sármellék 51/MV 1*, 51/MV 2, 51/MV 3, 51/MV 4, 51/MV 5, 51/MV 6, 51/TI*, 51/TN*, 52/MV 1, 52/MV 2, 52/MV 3*, 52/MV 4, 52/TI*, 52/TN*, 53/MV 1, 53/MV 2*, 53/MV 3, 53/NY*, 53/TI 1*, 53/TN*, 54/MV 1*, 54/MV 2, 54/MV 3, 54/MV 4, 54/MV 5*, 54/MV 6, 54/NY*, 54/TN*, Sávoly 14/L*, Vörs 8/J*, 8/TN 2*, 9/TI*.

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Az egyes kisvízfolyások partján meglévő szárazföldi fásszárú szegélyvegetációban az őshonos fajok mellett helyenként inváziós fásszárú fajok találhatók. A vizek szegélyéből javasolt az adventív cserje- és fafajok (*Amorpha fruticosa*, *Acer negundo*, *Fraxinus pennsylvanica*) eltávolítása.

Javasolt az idegenhonos halfajok és egyéb idegenhonos vizes élőhelyekhez kötődő állatfajok (pl.: rákok vagy egyéb vízi makrogerinctelen csoportokba sorolható fajok) behurcolásának elkerülése, ill. az idegenhonos halfajok meglévő állományainak lehetőség szerinti visszaszorítása, gyérítése.

A kis esésű kisvízfolyás-szakaszok medrében jellemző az üledékfelhalmozódás. Az éves vagy néhány éves periódusokban rendszeresen zajló fenntartási munkáknak ugyan nem része a rendszeres kotrás, de az üledékfelhalmozódás előrehaladtával a vízügyi kezelő részéről vízgazdálkodási szempontból a meder vízszállító kapacitásának megőrzése érdekében az üledékkitermelésre vonatkozó igény jelentkezhet. A vízgazdálkodási szempontból szükséges kotrási, üledékeltávolítási munkálatok kivitelezésére élővilágvédelmi szempontból – a természetvédelmi kezelővel történő előzetes egyeztetés, helyszíni bejárás és jóváhagyó nyilatkozatuk után – elfogadható időintervallum az augusztus 1.-november 30. közötti időszak. Az időbeli korlátozást nem kell figyelembe venni, ha a tervezett kotrással érintett vízfolyásszakasz teljesen kiszáradt állapotban van. A kotrási munkák elvégzése az alábbiak szerint javasolt:

- a vízfolyások szakaszolt kotrása, mely a torkolattól kezdődően a leginkább feliszapolódott, benőtt szakaszokon folyik; az egyes szakaszok kotrása között annyi időnek kell eltelnie, hogy a már kotort szakaszokon megfelelő összetételű és szerkezetű növényzet alakuljon ki, ami már megfelelő élőhelyet biztosít az érintett mederszakaszon előforduló közösségi jelentőségű jelölő fajok számára; ezt helyszíni vizsgálattal kell ellenőrizni;

vagy

- a vízfolyások kotrása a jobb és bal part menti félszelvényben felváltva folyik, a félszelvények kotrása között annyi időnek kell eltelnie, hogy a már kotort félszelvényben megfelelő összetételű és szerkezetű növényzet alakuljon ki, ami már megfelelő élőhelyet biztosít az érintett mederszakaszon előforduló közösségi jelentőségű jelölő fajok számára; ezt helyszíni vizsgálattal kell ellenőrizni;
- árvíz és belvíz elleni védekezés időszakában, az azonnali beavatkozás szükségességére tekintettel a lefolyást akadályozó feltöltődés, torlasz a teljes keresztmetszetből eltávolítható.

Javasolt a kotrási munkák kivitelezése során a következő előírások alkalmazása:

- kotrógéppel végzett növényzetirtási munkák során a hínár- és a sásos-gyékényes-nádas vegetációt lyukas vagy rácsos kotrókanállal javasolt kiemelni;
- a kiemelt növénytömeget javasolt néhány másodpercig a víz fölött tartani, hogy a kanálból a benne lévő vízzel együtt távozhassanak a kanálba került egyedek;
- a kotort anyagot csak ezután javasolt a partra helyezni.

A meder kotrásából származó iszap azokon a szakaszokon, ahol a vízfolyást mély fekvésű vizes élőhelyek kísérik, csak úgy helyezhetők el, hogy a megfelelő kapcsolat a vízfolyás és az élőhely között fennmaradjon (pl.: a kialakítandó depóniák megbontása, deponálás helyének és magasságának körültekintő meghatározása) a természetvédelmi és vízügyi kezelővel egyeztetve.

(e) *Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:*

a) Kötelezően betartandó előírások:

A Natura 2000 területekre vonatkozó kezelési jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység élőhelytípusaira nincsenek. A védett területeken a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. tv. rendelkezéseit szükséges figyelembe venni.

b) Javasolt előírások:

Kód	Vizes élőhelyekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
V19	Idegenhonos halfajok visszaszorítása, idegenhonos halfaj nem telepíthető. (Megjegyzés: az idegenhonos fajok visszaszorítása a természetvédelmi kezelő aktív tevékenysége révén.)

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok nem merülnek fel.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok

Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok nem merülnek fel.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A vizes élőhelyek, vízfolyások parti szegélyvegetációját alkotó élőhelytípusok mindegyike esetében országszerte nagy problémát okoz a fásszárú idegenhonos fa és cserjefajok megjelenése és térhódítása. Ezek megjelenése és dominanciájának növekedése a kezelési egységbe tartozó kisvízfolyások mentén található vizes élőhelyek, ill. a szegélyvegetáció (köztük helyenként megjelenő 7210 - Meszes lápok télisással (*Cladium mariscus*) és a *Caricion davallianae* fajaival élőhelytípus) leromlását és átalakulását okozzák.

Az idegenhonos halfajok előretörésével az érintett vízfolyásszakasz halállományának természetessége csökken, a víztest ökológiai minőségi állapota az adott víztest referencia állapotához viszonyítva kedvezőtlen irányba változik. Az idegenhonos halfajok a legtöbb esetben igen erős kompetíciós képességgel bíró, széles toleranciaspektrumú fajok, melyek megjelenése és állományainak megerősödése a legtöbb esetben őshonos halfajok visszaszorulását, állományaik egyedsűrűségének csökkenését vonja maga után. Ez a kedvezőtlen hatás érinti a réti csík (*Misgurnus fossilis*), a szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*) és a lápi póc (*Umbra krameri*) állományait. A lápi póc állomány kifejezetten érzékeny például a hasonló jellegű élőhelyeken inváziószzerűen terjedő amúrgéb (*Percottus glenii*) megjelenésére és térhódítására. A vízi gerinctelen fajok között is vannak olyan idegenhonos, inváziósan terjedő fajok, melyek nagy veszélyt jelentenek őshonos fajainkra. Az Egyesített-övcatornában megjelent és terjedő márványrák (*Procambarus virginalis*), illetve a hazai vízfolyásokban inváziósan terjedő Észak-amerikai eredetű jelzőrák (*Pacifastacus leniusculus*) és cifrarák (*Orconectes limosus*), amellyel, hogy táplálékkonkurrens a védett hazai tízlábú rákfajoknak, ellenállóak a rákpestis nevű betegséggel szemben, de terjesztik azt lefertőzve ezzel a rákpestisre igen érzékeny hazai rákfajok állományait. Ez a hatás veszélyezteti a folyami ráknak (*Astacus astacus*) a kezelési egységben előforduló kis állományait.

A javasolt időbeli korlátozás betartása esetén elkerülhető az érintett élőhelyek fészkelő mádrfaunájának közvetett és közvetlen zavarása; a mederben a fiatal halivadékok érintettsége csökkenthető, hiszen idősebb korban jobban képesek elkerülni a veszélyforrásokat; elkerülhető a kétéltűek szaporodási időszaka, mellyel csökkenthető a várható közvetlen pusztulás mértéke; ill. elkerülhető az üledék felszínén, ill. annak felső rétegében telelő kétéltű és halfajok, valamint a mocsári teknős téli nyugalmi periódusa, mellyel szintén csökkenthető a várható pusztulás mértéke. A javasolt időbeli korlátozás jelentősen csökkenti a kotrási jellegű fenntartási munkákhoz kapcsolódóan a réti csík (*Misgurnus fossilis*), a szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*), a lápi póc (*Umbra krameri*), a vöröshasú unka (*Bombina bombina*), a mocsári teknős (*Emys orbicularis*) és a dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*) állományai esetében a sérülés mértékét.

A javasolt térbeli korlátozás betartása esetén félszelvényű kotrás esetén a meder keresztmetszetének 1/2-én, vagy szakaszos kotrás esetén az aktuális kivitelezés során a munkálatokkal nem érintett szakaszokon a kivitelezés során érintetlenül maradó üledék, ill. hínárnövényzet és emerz mocsári makrovegetáció menedéket nyújt az érintett életközösséget alkotó fajpopulációk legalább 50%-ának. Az állományoknak

így legalább fele sértetlenül túléli a kivitelezési munkálatokat, megmarad a mederkeresztzelvény felében a számukra kedvező és a túlélésüket biztosító élőhelystruktúrát meghatározó növényzet és lágy üledék. A kivitelezés módjára vonatkozó javaslatok betartása a kotrással érintett oldalon található állatok túlélési arányát is jelentős mértékben javítja. Ez nagy mértékben segíti az érintett élőhely és életközösségének a beavatkozás utáni regenerációját. A javasolt térbeli korlátozás és kivitelezési javaslat jelentősen csökkenti a kotrási jellegű fenntartási munkákhoz kapcsolódóan az apró fillérsziga (*Anisus vorticulus*), a díszes légivadász (*Coenagrion ornatum*), a réti csík (*Misgurnus fossilis*), a szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*), a lápi póc (*Umbra krameri*), a vöröshasú unka (*Bombina bombina*), a mocsári teknős (*Emys orbicularis*), a dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*) állományai esetében a sérülés mértékét, valamint elősegíti, hogy a kezelési egységhez tartozó vízfolyások a fenntartási munkák kivitelezése ellenére is megfelelő élőhelyet biztosítsanak pl.: a jégmadár (*Alcedo atthis*) számára.

(a) Kezelési egység kódja: KE-12

(b) Kezelési egység meghatározása: A Zalavári élőhelyrekonstrukció mocsári élőhelyei

Ide tartozik a Zalavári élőhelyrekonstrukció területe, mely az Ingói-berek nyugati határolótöltés mentén, attól nyugatra a töltés külső oldalán helyezkedik el. A Zalavári élőhelyrekonstrukció területén jellemzően mocsári élőhelyek találhatók, melyek között jelentős arányban találunk partisásos, ill. harmatkásás-partisásos, nádas, gyékényes és rekettye füzes dominanciájú állományokat, valamint sekély, nyílt vizes, de hínaras és nádas foltokkal tarkított élőhelyeket.

A kezelési egység minden része országos jelentőségű védett természeti terület, a Balaton-felvidéki Nemzeti Park törzsterület része.

A kezelési egység összes kiterjedése 211,7 ha.

A Zalavári élőhelyrekonstrukció területére történő vízkivezetés műtárgyi feltételeit biztosító, az Ingói-berek nyugati határolótöltés megszakításaiba beépítésre került 6TH-9TH gerendázható hidak kivitelezése a „Kis-Balaton vízvédelmi rendszer II. ütem megvalósítása”, KEOP által támogatott (KEOP-2.2.1/2F/09-2009-0001) projekt keretében valósult meg 2014-ben. A kezelési egység Ingói-berekből történő felszíni vízpótlása ezt követően kezdődött.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- Á-NÉR élőhelyek: álló- és lassan áramló vizek hínárnövényzete (Ac), nem tőzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások (B1a), harmatkásás, békabuzogányos, pántlikafüves mocsári-vízparti növényzet (B2), nem zombékoló magassásrétek (B5), fragmentális mocsári- és/vagy hínárnövényzet mozaikok álló és folyóvizek partjánál (BA), fűzlápok (J1a), jellegtelen üde gyepek (OB), lágyszárú özönfajok állományai (OD), üde és nedves cserjések (P2a), idegenhonos cserje vagy japánkeserűfű-fajok uralta állományok (P2c), őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok (RA), őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők (RB), nem őshonos fajok spontán állományai (S6), nem őshonos fajú ültetett facsoportok, erdősávok és fasorok (S7), állóvizek (U9)
- Natura 2000 élőhelytípusok: 91E0* - Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae) (jelölő élőhely), 3150 - Természetes eutróf tavak Magnopotamion vagy Hydrocharition növényzettel (jelölő élőhely)
- érintett közösségi jelentőségű fajok: vöröshasú unka (*Bombina bombina*), mocsári teknős (*Emys orbicularis*), dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*), nyári lúd (*Anser anser*), kendermagos réce (*Anas strepera*), barátréce (*Aythya ferina*), batla (*Plegadis falcinellus*), gólyatöcs (*Himantopus himantopus*)

- érintett egyéb fajok: -
- érintett földrészetek (a csillaggal [*] jelölt földrészetek érintettsége csak részleges): Sármellék *039/4, *039/5, Zalavár *011, *017, *021/5, *021/6 b, *021/6 c, *021/6 d, 021/6 f, 021/6 g, *022/1, *022/2, *023/1, 035, *036, *037 a, *037 b, 037 c, *038, *040 c, *041 b, *041 c, 041 d, *08/20 f, *08/20 g, *08/20 h, *08/20 j, *09 a, 09 b, 09 c, 09 d, *09 f, *09 g, *09 h.
- érintett erdőrészetek és egyéb részetek (a csillaggal [*] jelölt erdőrészetek érintettsége csak részleges): Zalavár 17/CE 1*, 17/CE 2, 17/NY 3, 17/TN 2, 17/TN 3*, 17/TN 4*, 17/TN 5, 21/A*, 21/CE*, 28/D*, 28/TN 1*.

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A vizes élőhelyek, különösen a felszíni vízfolyásból történő felszíni vízkivezetéssel (árasztással) közvetlenül érintett vizes élőhelyek fásszárú szegélyvegetációjában a Kis-Balaton térségében is jellemző folyamat az inváziós fásszárú és lágyszárú fajok megjelenése és magról történő terjedése. A kezelési egységhez tartozó vizes élőhelyek szegélyéből javasolt az adventív cserje- és fajok (*Amorpha fruticosa*, *Acer negundo*, *Fraxinus pennsylvanica*), valamint az inváziós lágyszárú fajok (pl. *Solidago*-fajok) rendszeres eltávolítása.

Javasolt a 6TH-9TH gerendázható hidakon keresztül a folyamatos kapcsolat biztosítása az Ingói-berekkel (KE-14). Ebben az esetben a KE-12 kezelési egység vízpótlása és vízállása alapvetően az Ingói-berek vízállásától függ. Az Ingó-berek vízszintszabályozásán keresztül javasolt a természetes vízjárású vizes élőhelyekhez hasonló vízjárás megvalósítása. A természetszerű vízszintdinamika közelítése érdekében javasolt biztosítani a Zalán érkező természetes árhullámokhoz kapcsolódó vízpótlást a területre, illeszkedve a KBVR árvízvédelmi funkciójához az árvizek lehető legkisebb kártétellel történő levezetéséhez. A természetszerű vízszintingadozás részeként az Ingói-berek vízszintszabályozásán keresztül aszályos időszakokban javasolt a KE-12-es kezelési egység területén a vízszintcsökkenés biztosítása a vízpótlás szüneteltetésével, ill. a párolgás és növényi párolgotatás okozta vízvesztés vízszintcsökkentő hatásának realizálásával. Egymást követő aszályos években a természetes árhullámok elmaradása esetén, amennyiben azt a hidrológiai viszonyok és a KBVR vízminőségvédelmi funkciójából adódó üzemeltetési kötelezettségek lehetővé teszik, javasolt a tél végi – kora tavaszi, valamint a nyár eleji (zöldár) árhullám hatásának imitálása az Ingói-berek vízszintszabályozásával megvalósított vízpótlással és vízszintemeléssel. Az öblözetből a víz rávezetése az Ingói berekre csak előzetes vízkémiai vizsgálat után a vízügyi kezelővel egyeztetve történhet.

Alacsony vízszinttel jellemezhető időszakban javasolt a vizes élőhelyek szárazra kerülő szegélyzónájának, ill. sekély vízborítású szegélyterületeinek bivallyal történő legettete.

A nádgazdálkodási tevékenység során javasolt, hogy egy-egy szezonban csak a kezelési egység területén található nádas állományok területének 10%-án lehessen aratást elvégezni.

Javasolt, hogy a nádgazdálkodási tevékenység a kezelési egység területén található nádasok maximum 2/3-át érintse váltógazdálkodás formájában, tehát a nádgazdálkodással érintett maximális 2/3-on belül évenként máshol történjen aratás, a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetve.

Javasolt, hogy a kezelési egység területén található nádasok 1/3-án egyáltalán ne történjen nádgazdálkodás, ezek kerüljenek kijelölésre a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetve és kerüljenek megőrzésre.

A természeti értékek károsodásának elkerülése érdekében javasolt a náddepók kialakítását a természetvédelmi kezelővel egyeztetni és a letermelt nádat csak a természetvédelmi kezelő által jóváhagyott területen és időszakban deponálni.

Javasolt, hogy 3 és 4 kerekű Seigák 30 cm-nél mélyebb vízben nem végezhessek munkát, ill. 6 kerekű Seigák 50 cm-nél mélyebb vízben ne végezhessek munkát.

Javasolt, hogy minden géptípus esetében a kaszák szélessége és a gép szélessége egyezzen meg.

Javasolt a nádatatáshoz kapcsolódóan a kévék kötéséhez csak növényi eredetű és 100%-ban 1 év alatt lebomló kötöző anyagot használni.

A nádatatás során javasolt a környezetkímélő aratás megvalósítása érdekében az aratási előírásokon túl az időjárási és terepi viszonyok figyelembevételével olyan módon elvégezni az aratási tevékenységet, hogy az a nádasok állapotát a lehető legkevésbé károsítsa, ill. a növényzetre és a termőhelyre nézve a legkíméletesebb legyen.

A homogén, fajszegény nádas állományok esetében a mozaikosság növelése, változatosabb, fajgazdagabb emerz mocsári növényállományok kialakulása érdekében javasolt a kontrollált égetés („fire management”) alkalmazása a hazai és nemzetközi szakirodalmi tapasztalatok figyelembevételével. A kontrollált égetés alkalmazása esetén biológiai monitorozással javasolt nyomon követni a kezelés hatását az érintett terület ökológiai állapotára. A kezelést csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal és vízügyi igazgatósággal egyeztetve, az illetékes hatóság engedélyével lehet alkalmazni.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A Natura 2000 területekre vonatkozó kezelési jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység élőhelytípusainak nagy részére.

A kezelési egységgel lehatárolt néhány erdőterületre vonatkozó általános előírásokat az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról 2009. évi XXXVII. tv., valamint a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. tv. (speciálisan a 33. §) tartalmazza.

Zalakomári erdészeti tervezési körzet erdőterve.

VP4-12.2.1-16 - Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések.

b) Javasolt előírások:

Kód	Vizes élőhelyekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
GY19	Legeltetéssel és szükség esetén tisztító kaszálással történő hasznosítás. (Megj.: a tisztító kaszálás során az előregedett növényi részeket, a veszélyes tüskés legelő-gyomokat és a kisebb cserjéket tisztítják le az őszi legelőről)
GY67	Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék.
GY44	A legeltetési sűrűség egyeztetése a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal.
V55	Nádgazdálkodás nem végezhető.
V41	A learatott nád vizes élőhelyről történő kiszállításának nyomvonalát működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetve kell kialakítani.
V42	A nádatatás megkezdése előtt 48 órával a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságot értesíteni kell.
V43	A nádatatás befejezéséről a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság értesítése.
V46	December 1. és február 15. között lehet nádatatást folytatni, a mindenkori időjárási és talajviszonyok figyelembevételével. [A természetvédelmi kezelővel történő egyeztetés alapján a nádatatási időszak vége indokolt esetben (az utóbbi években többször előforduló márciusra kitolódó téli időjárás esetén) későbbre tolható.]
V57	A betakarítás során a nád rizómája nem sérülhet.

Kód	Vizes élőhelyekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
V60	A nádatartás során természetes, gyorsan lebomló anyagokból készített kötözőanyag használata.
V62	A nádatartás megkönnyítése érdekében az érintett terület vízszintje nem változtatható meg.
V44	A hagyásfoltok kialakítása a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetve történhet.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok nem merülnek fel.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok

Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok nem merülnek fel.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A vizes élőhelyek szegélyvegetációját alkotó élőhelytípusok mindegyike esetében a Kis-Balaton térségében is problémát okoz a fásszárú idegenhonos fa és cserjefajok, ill. a lágyszárú idegenhonos, inváziósan terjedő gyomok megjelenése és térhódítása. Ezek megjelenése és dominanciájának növekedése a kezelési egységbe tartozó élőhelyek közül a 91E0* - Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae) jelölő élőhelytípusba tartozó fűzlápok leromlását okozza. A javasolt kezelés megvalósításával az idegenhonos fajok terjedése által okozott degradáció elkerülhető, ill. mértéke csökkenthető.

A rendszeres vízpótlás és a Kárpát-medence nyugati részére jellemző klimatikus viszonyoknak megfelelő természetszerű vízszintváltozás megvalósítása elősegíti azt, hogy a kezelési egységhez tartozó vizes élőhelyek természetszerű zónációja kialakuljon és fenntartható legyen. A természetszerű vízszintdinamika és a heterogén, természetszerű zónációt mutató vizes élőhelyek kedvező élőhelyi adottságokat biztosít a jelölő kételtű és hullófajok állományai számára, így elősegíti a vöröshasú unka (*Bombina bombina*), a mocsári teknős (*Emys orbicularis*) és a dunai tarajosgötte (*Triturus dobrogicus*) állományának gyarapodását. A kezelés hatására ugyancsak kedvező változások várhatók az apró fillércsiga (*Anisus vorticulus*) állományának vonatkozásában, továbbá várható a hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*) megjelenése és pozitív állományváltozása is a területen. A vízpótlás és a természetszerű vízszintdinamika segíti az emerz mocsárinövény állományok teljes záródásának, homogenizálódásának elkerülését, ebből következően a 3150 - Természetes eutróf tavak Magnopotamion vagy Hydrocharition növényzettel jelölő élőhelytípus jó állapotú foltjainak, valamint a nem tűzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások (B1a), a harmatkásás, békabuzogányos, pántlikafüves mocsári-vízparti növényzet (B2), ill. a nem zsombékoló magassásrétek (B5) megfelelő arányának fenntartását segíti elő. A javasolt kezelések várhatóan kedvezően befolyásolják az igen ritka batla (*Plegadis falcinellus*) vonuló, ill. fészkelő állományát is.

Az alacsony vízszinttel jellemezhető kisvizes időszakban bivallyal történő időszakos járatás, legeltetés megbontja az érintett élőhelysávokban az emerz növényzet összefüggő állományait és optimális esetben növelheti az érintett élőhelyfoltok kisléptékű térbeni heterogenitását, valamint a bivalyok okozta legelés, taposás is segíti az idegenhonos cserje vagy japánkeserűfű-fajok uralta állományok uralta élőhelyfoltok (P2c) visszaszorítását. A természetszerű vízszintdinamika, valamint a bivalyok okozta legelés, taposás következtében kialakuló nyílt, sekély vizes élőhelyek kedveznek a gólyatöcs (*Himantopus himantopus*) számára alkalmas táplálkozó és fészkelő helyek kialakulásának és fennmaradásának.

(a) Kezelési egység kódja: KE-13

(b) Kezelési egység meghatározása: A Kis-Balaton Vízvédelmi Rendszer I. ütemének vizes élőhelyei

Ide tartoznak a funkcionálisan a Kis-Balaton Vízvédelmi Rendszer I. üteméhez tartozó vizes élőhelyek, beleértve a Kazetta területét is. A kezelési egység legnagyobb részét nyílt vízfelületek borítják. A nyíltvizes területek sekélyebb, hullámváztól védett részein, a töltések mentén, a szigetek környezetében, a partot szegélyező mocsárinövény állományok előterében hínaras élőhelyek fordulnak elő. Legjelentősebb kiterjedésben sulymos és érdes tócsagazzal kevert sulymos állományokat, érdes tócsagaz dominanciájú állományokat és nagy tüskéshínár dominanciájú állományokat találunk. A kezelési egység part menti sávjában változó szélességű mocsári növényállományok találhatóak. Ezek között jellemzőek a nádas, a magasásos és a keskenylevelű, valamint a széleslevelű gyékényes állományok. A kezelési egység sekélyebb, déli részén a hínár és a mocsárinövény állományok jellemzően kiterjedtebbek, jóval nagyobb borítással jellemezhetők, mint a terület északi felén.

A kezelési egység minden része országos jelentőségű védett természeti terület, a Balaton-felvidéki Nemzeti Park törzsterület része.

A kezelési egység összes kiterjedése 1822 ha.

A Zala Zalavár településnél éri el a Kis-Balaton Vízvédelmi Rendszer I. ütemét (Hídvégi-tó), mely a KE-13 kezelési egységet alkotja. A Zala vize a Zala jobb parti töltésének megszakításain keresztül lép ki a medréről az I. ütem területére, ahol déli irányba áramlik a kazetta és a hozzá kapcsolódó terelőtöltés nyugati oldalán. A terelőtöltés déli végét megkerülve a víztömeg északi irányba fordul és a 4T zsilipen keresztül hagyja el az I. ütemet és egyben a KE-13 kezelési egységet. Az I. ütem a magasabbrendű növényzettől mentes nyílt vízfelszínnek dominanciájával jellemezhető kezelési egység. A KBVR I. ütemének vízében – jellemzően a magasabbrendű növényzettől mentes, ebből következően jól átvilágított nyílt vízfelszínű víztérreszeken – a nyári időszakokban általában jelentős algatömeg-termelés (algavirágzás) kialakulása jellemző. Az anyagforgalmi vizsgálatok egyértelműen azt igazolják, hogy $3,5 \text{ m}^3/\text{s}$ Zalaapátinál mért beérkező Zala vízhozam alatt az I. ütem vízében keletkező algabiomassza foszfortartalmának csak egy része származik az aktuálisan beérkező Zala-víz foszfortartalmából, másik része a korábban árhullámok során érkezett és az üledékszemcsékkel együtt kiülepedett, üledékhez kötött foszforkészletből származik (belső terhelés). A Zalán beérkező kisvízhozamokhoz kapcsolódó negatív hatások tehát jelentős részben abból adódnak, hogy az I. ütemre korábbi árhullámok során érkezett és az üledék felső rétegében található foszfor mobilizálódik és az algák anyagcsere folyamatai révén beépül a szaporodó algák (elsősorban a fitoplankton alkotó lebegő algák) sejtszámaiba és algabiomassza formájában távozik az I. ütemről. A nagy tömegű algabiomasszát tartalmazó víz tovább folyva a II. ütemen (KE-15 kezelési egység) okoz, korábban (2015 előtt) pedig döntően az Ingó-berekben (KE-14) és kisebb részben a II. ütemen (KE-15) okozott emez magasabbrendű mocsárinövényzet pusztulásában megnyilvánuló természetvédelmi szempontból egyértelműen kedvezőtlen hatásokat. A KE-13-as kezelési egységen a jelölő élőhelytípusok kiterjedés növelése és állapotjavítása, valamint a jelölő fajok állományainak gyarapítása érdekében természetvédelmi szempontból alapvető célkitűzés a túlnyomórészt nyári időszakban jelentkező jelentős, időszakonként kifejezetten magas algatömegtermeléssel (hipertróf állapot) jellemezhető állapot előfordulási gyakoriságának és tartósságának számottevő csökkentése. Ezzel párhuzamosan a nem tűzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások (B1a), valamint az úszólápok, tőzeges nádasok és télisásosok (B1b) élőhelytípus, ill. a 3150 - Természetes eutróf tavak Magnopotamion vagy Hydrocharition növényzettel jelölő élőhelytípusba sorolható, élőhelyek térbeli kiterjedésének növelése. A fenti hatások mérséklése érdekében a vízügyi kezelő magasabb vízszintet tart az I-es ütemen és a lehető legalacsonyabb vízszintet állítja be a II-es ütemen így kímélve a II-es ütemet. Az I-es ütemen a magasabb rendű növényzet terjedését elősegíti, az algatermelés mértékét pedig csökkenti a felhalmozódott, nagy tápanyagtartalmú üledék eltávolítása. Emiatt az üledékeltávolítás vízminőségvédelmi és természetvédelmi érdek is egyben. Ezt követően folyamatos vízkémiai monitoring mellett évről évre csökkenthető az I-es ütem vízszintje, mely az üledékeltávolítás mellett szintén elősegíti a magasabb rendű növényzet borításának növekedését. Elsősorban a kezelési egység déli részén, Balatonmagyaród és Garabonc térségében megfigyelhető a hínárnövényzet térbeli

kiterjedésének növekedése. Emellett az I. ütem nyugati partvonal mentén a mocsári szegélynövényzet előterében, ill. északon a megszagatott Zala-töltés mentén alakulnak ki évről-évre változó kiterjedésű, de 5-10 éves időszakot nézve összességében növekvő felületű hínaras állományok. A nagyobb kiterjedés abból a szempontból kedvező, hogy a hínárállományok által felvett növényi tápanyagok legalább nem az algák sejtjeibe épül be, így nem az algabiomasszát gyarapítják és a hínárállományokba beépülő foszfor a nyár folyamán végig helyben marad, nem folyik tovább az elfolyó vízzel a II. ütemre (így közvetve nem okoz mocsári növényzet pusztulást a II. ütemen [KE-15]). Ezen túlmenően a sűrű, nagy kiterjedésű hínárállományokkal jellemezhető víztérrészek a növényzet leárnnyékoló hatása és az ebből adódó fényhiány miatt nem kedveznek a lebegő algák szaporodásának. Természetvédelmi szempontból nem kedvező, hogy a hosszabb időszakot tekintve növekvő tendenciát mutató hínaras állományok jelentős arányban monodomináns sulymos (*Trapa natans*), ill. érdes tócsagazzal (*Ceratophyllum demersum*) kevert sulymos állományok. A célkitűzés – amellett, hogy növekedjen a hínaras állományok térbeli kiterjedése – minél fajgazdagabb és struktúráltabb hínárállományok alakuljanak ki, a nagyobb kiterjedésű foltokat lehetőleg több mozaik alkossa, melyek különböző fajok [fehér tündérrózsa (*Nymphaea alba*), vízitök (*Nuphar lutea*), békatutaj, (*Hydrocharis morsus-ranae*), sulyom (*Trapa natans*), tócsagaz-fajok (*Ceratophyllum sp.*) tüskéshínár fajok (*Najas sp.*), süllőhínár-fajok (*Myriophyllum sp.*), rence-fajok (*Utricularia sp.*) és békaszőlő-fajok (*Potamogeton sp.*)] dominanciájával jellemezhetők. Ezek a területeken fészkelnek a fattyúszerkő (*Chlidonias hybrida*), a kormos szerkő (*Chlidonias niger*), és táplálkozik nagy számban az üstkösgém (*Ardeola ralloides*), és a kis vízicsibe (*Porzana parva*) is.

A 2014 év végén lezárult „Kis-Balaton vízvédelmi rendszer II. ütem megvalósítása”, KEOP által támogatott (KEOP-2.2.1/2F/09-2009-0001) projekt keretében a KBVR I. ütem fő vízszintszabályozó zsilipje a 4T zsilip mellett hallépcső létesült.

A KBVR és ennek részeként az I. ütem vízkormányozása, az egyes műtárgyak kezelése a Kis-Balaton Vízvédelmi Rendszer Üzemeltetési Szabályzata szerint történik.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- Á-NÉR élőhelyek: álló- és lassan áramló vizek hínárnövényzete (Ac), nem tőzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások (B1a), harmatkásás, békabuzogányos, pántlikafüves mocsári-vízparti növényzet (B2), nem zsombékoló magassárrétek (B5), fragmentális mocsári- és/vagy hínárnövényzet mozaikok álló és folyóvizek partjánál (BA), nedves felszín természetes pionír növényzete (I1), fűzlápok (J1a), üde és nedves cserjések (P2a), őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok (RA), őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők (RB), nem őshonos fajú ültetett facsoportok, erdősávok és fasorok (S7), állóvizek (U9)
- Natura 2000 élőhelytípusok: 91E0* - Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae) (jelölő élőhely), 3150 - Természetes eutróf tavak Magnopotamion vagy Hydrocharition növényzettel (jelölő élőhely), 3130 - Oligo-mezotróf állóvizek Littorelletea uniflorae és/vagy Isoeto-Nanojuncetea vegetációval (nem jelölő élőhely)
- érintett közösségi jelentőségű fajok: kislepke (*Cirsium brachycephalum*), nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*), hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*), balin (*Aspius aspius*), réti csík (*Misgurnus fossilis*), szívárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*), vöröshasú unka (*Bombina orientalis*), mocsári teknős (*Emys orbicularis*), dunai tarajosgöte (*Triturus cristatus*), vidra (*Lutra lutra*), vágó csík (*Cobitis taenia*) (nem jelölő faj), tavi denevér (*Myotis dasycneme*) (nem jelölő faj), törpegém (*Ixobrychus minutus*), barátréce (*Aythya ferina*), kontyos réce (*Aythya fuligula*), kerceréce (*Bucephala clangula*), kis bukó (*Mergus albellus*), fattyúszerkő (*Chlidonias hybrida*), kormos szerkő (*Chlidonias niger*), üstkösgém (*Ardeola ralloides*), kis vízicsibe (*Porzana parva*)

- érintett egyéb fajok: fehér tündérrózsa (*Nymphaea alba*)
- érintett földrészletek (a csillaggal [*] jelölt földrészletek érintettsége csak részleges): Balatonmagyaród *073/10 a, *073/10 h, *073/11, *073/12, *073/14, *073/16, *073/18, *073/20 a, *073/20 b, *073/20 c, *073/21, *073/23 a, *073/23 b, *073/23 c, *073/23 d, *073/23 f, *073/24, *073/25 a, *073/25 b, *073/25 c, *073/25 d, *073/25 f, *073/26, *073/3, *073/7 a, *073/7 b, *081/1 a, *081/1 f, *088, Esztergályhorváti *0115/3, *0115/4, *0115/5, *0238, *0239/1, *0239/2, *0251, *085, Garabonc *048/12 a, *048/12 b, *048/15, *048/16 a, *048/16 c, *048/17 a, *048/17 b, *048/17 c, *048/17 d, *048/17 f, *048/17 g, *048/17 l, *048/18 a, *048/19 a, *048/19 c, *048/19 d, *048/19 f, *048/19 g, *048/19 h, *048/19 j, *048/5, *048/9, Nagyrada *08/10, *08/11 a, *08/11 b, *08/11 c, *08/2 a, *08/2 b, *08/2 c, *08/2 d, *08/2 f, *08/6 a, *08/6 b, *08/6 h, *08/9 d, *08/9 f, *08/9 j, Zalasabbar *019/10, *019/2, *019/5, *019/6, *019/7 a, *019/7 b, *019/7 c, *019/7 d, *019/7 g, *019/7 j, *019/8, *019/9.
- érintett erdőrészletek és egyéb részletek (a csillaggal [*] jelölt erdőrészletek érintettsége csak részleges): Balatonmagyaród 1/C 1*, 11/A*, 11/C*, 11/G*, 12/A*, 12/B*, 12/C*, 12/G*, 12/J*, 12/TN 1*, 12/TN 3*, 2/A*, 2/B*, 2/C 2*, 2/D*, 3/A*, 3/B*, 3/C*, 3/D*, 3/H*, 3/I*, 3/J*, 3/O*, 3/TN 1*, 3/TN 2*, 3/TN 3*, 3/TN 4*, 3/TN 5*, Esztergályhorváti 24/C*, 24/CE*, 24/G*, 24/H*, 24/I*, 24/K*, 26/C*, 26/TN 2*, 27/C*, Garabonc 11/B*, 11/C*, 11/D 1*, 11/E 2*, 11/G*, 11/TN 1*, 11/TN 2*, 12/A 1*, 12/C*, 12/E*, 12/F 2*, 12/I*, 13/A*, 13/C 1*, 13/CE*, 13/EK*, 13/NY 1*, 14/CE 2*, 14/E*, 14/H*, 14/I*, 14/K*, 14/TN*, Nagyrada 16/A, 16/B, 16/C, 5/L*, 6/A*, 6/CE*, 6/E*, 7/C*, 7/CE 3*, 7/E*, 7/MV*, Zalasabbar 22/A*, 22/B*, 22/CE 1*, 22/CE 2*, 22/E*, 24/A*, 24/F*.

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A vizes élőhelyek, különösen a felszíni vízfolyásból történő felszíni vízkivezetéssel (árasztással) közvetlenül érintett vizes élőhelyek fásszárú szegélyvegetációjában a Kis-Balaton térségében is jellemző folyamat az inváziós fásszárú és lágyszárú fajok megjelenése és magról történő terjedése. A kezelési egységhez tartozó vizes élőhelyek szegélyéből javasolt az adventív cserje- és fafajok (*Amorpha fruticosa*, *Acer negundo*, *Fraxinus pennsylvanica*), valamint az inváziós lágyszárú fajok (pl. *Solidago*-fajok) rendszeres eltávolítása.

Amennyiben és amikor a vízminőségvédelmi érdekekkel nem ütközik, elsősorban csapadékszegény, aszályos időszakokban, a Zala kisvízi vízhozamaihoz kapcsolódóan az I-es ütem kotrása után, javasolt a kezelési egység területén a vízszintcsökkenés biztosítása a vízpótlás lehetőség szerinti szüneteltetésével ill. a párolgás és növényi párolgotatás okozta vízvesztés vízszintcsökkentő hatásának realizálásával.

A horgászati hasznosítás során javasolt, a vízről történő horgászat tiltása, ugyancsak javasolt a behúzó horgászat tiltása.

Javasolt az új horgász helyek kialakításával, új horgászható partszakaszok kijelölésével kapcsolatban előzetes egyeztetni a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal. Az új kialakítás, ill. kijelölés csak abban az esetben elfogadható, ha az nem jár természetvédelmi károkozással, közösségi jelentőségű élőhelytípusok, ill. közösségi jelentőségű vagy egyéb védett fajok élőhelyének sérülésével.

Javasolt a vízivad vadászat teljes tiltása.

Javasolt az idegenhonos halfajok és egyéb idegenhonos vizes élőhelyekhez kötődő állatfajok (pl.: rákok vagy egyéb vízi makrogerinctelen csoportokba sorolható fajok) behurcolásának, bekerülésének elkerülése, ill. az idegenhonos halfajok meglévő állományainak lehetőség szerinti visszaszorítása, gyérítése.

A nádgazdálkodási tevékenység során javasolt, hogy egy-egy szezonban csak a kezelési egység területén található nádas állományok területének 10%-án lehessen aratást elvégezni.

Javasolt, hogy a nádgazdálkodási tevékenység a kezelési egység területén található nádasok maximum 2/3-át érintse váltógazdálkodás formájában, tehát a nádgazdálkodással érintett maximális 2/3-on belül évenként máshol történjen aratás, a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetve.

Javasolt, hogy a kezelési egység területén található nádasok 1/3-án egyáltalán ne történjen nádgazdálkodás, ezek kerüljenek kijelölésre a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetve és kerüljenek megőrzésre kezelés mentes ún. „ősnádasként”.

A természeti értékek károsodásának elkerülése érdekében javasolt a náddepók kialakítását a természetvédelmi kezelővel egyeztetni és a letermelt nádat csak a természetvédelmi kezelő által jóváhagyott területen és időszakban deponálni.

Javasolt, hogy 3 és 4 kerekű Seigák 30 cm-nél mélyebb vízben nem végezhesse munkát, ill. 6 kerekű Seigák 50 cm-nél mélyebb vízben ne végezhesse munkát.

Javasolt, hogy minden géptípus esetében a kaszák szélessége és a gép szélessége egyezzen meg.

Javasolt a nádaratáshoz kapcsolódóan a kékék kötéséhez csak növényi eredetű és 100%-ban 1 év alatt lebomló kötöző anyagot használni.

A nádaratás során javasolt a környezetkímélő aratás megvalósítása érdekében az aratási előírásokon túl az időjárási és terepi viszonyok figyelembevételével olyan módon elvégezni az aratási tevékenységet, hogy az a nádasok állapotát a lehető legkevésbé károsítsa, ill. a növényzetre és a termőhelyre nézve a legkíméletesebb legyen.

A homogén, fajszegény nádas állományok esetében a mozaikosság növelése, változatosabb, fajgazdagabb emerz mocsári növényállományok kialakulása érdekében javasolt a kontrollált égetés („fire management”) alkalmazása a hazai és nemzetközi szakirodalmi tapasztalatok figyelembevételével. A kontrollált égetés alkalmazása esetén biológiai monitorozással javasolt nyomon követni a kezelés hatását az érintett terület ökológiai állapotára. A kezelést csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal és vízügyi igazgatósággal egyeztetve, az illetékes hatóság engedélyével lehet alkalmazni.

Javasolt az I. ütem normál üzemiállapota esetén a 4T zsilip mellett kialakított hallépcső folyamatos üzemeltetése a KBVR üzemeltetési szabályzatában foglaltaknak megfelelően. A 4T hallépcső működése kapcsán a jelölő balin (*Aspius aspius*) szempontjából a legfontosabb időszak az április 1 – május 15 közötti időszak.

A monodomináns sulymos állományok további térhódítása és nagy kiterjedésű (többször 10 ha-os) monodomináns foltjainak megjelenése esetén a kizárólag mechanikus úton, hínárkaszával történő sávos kaszálás a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetve javasolt. A sulyommezők ritkítása halgazdálkodói érdek is. A Tisza-tavon bevált, sávos sulyomgyérítés alkalmazható ezen a területen.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A Natura 2000 területekre vonatkozó kezelési jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység élőhelytípusaira nincsenek. A védett területeken a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. tv. rendelkezéseit szükséges figyelembe venni.

b) Javasolt előírások:

Kód	Vizes élőhelyekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
V19	Idegenhonos halfajok visszaszorítása, idegenhonos halfaj nem telepíthető.
V54	A területen nádgazdálkodás végezhető.
V41	A learatott nád vizes élőhelyről történő kiszállításának nyomvonalát működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetve kell kialakítani.
V42	A nádaratás megkezdése előtt 48 órával a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságot értesíteni kell.
V43	A nádaratás befejezéséről a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság értesítése.
V46	December 1. és február 15. között lehet nádaratást folytatni, a mindenkori időjárási és talajviszonyok figyelembevételével. [A természetvédelmi kezelővel történő egyeztetés alapján a nádaratási időszak vége indokolt esetben (az utóbbi években többször előforduló márciusra kitolódó téli időjárás esetén) későbbre tolható.]
V57	A betakarítás során a nád rizómája nem sérülhet.
V60	A nádaratás során természetes, gyorsan lebomló anyagokból készített kötözőanyag használata.
V62	A nádaratás megkönnyítése érdekében az érintett terület vízszintje nem változtatható meg.
V44	A hagyásfoltok kialakítása a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetve történhet.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok nem merülnek fel.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok

Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok nem merülnek fel.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A vizes élőhelyek szegélyvegetációját alkotó élőhelytípusok mindegyike esetében a Kis-Balaton térségében is problémát okoz a fásszárú idegenhonos fa és cserjefajok, ill. a lágyszárú idegenhonos inváziósan terjedő gyomok megjelenése és térhódítása. Ezek megjelenése és dominanciájának növekedése a kezelési egység szegélyében, ill. részben a belső kisebb tartósságú vízborítással érintett területeken előforduló élőhelyek közül a 91E0* - Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae) jelölő élőhelytípusba tartozó fűzlápok (J1A) leromlását okozza. A 91E0 élőhelytípusba sorolható élőhelyek a jelölő skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*) élőhelyei, így jó állapotuk megőrzése a skarlátbogár állományok megőrzését is biztosítja. Gyalogakác helyenként a nem tözegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások (B1a) élőhelytípusba sorolható élőhelyek külső, szárazföld felőli szegélybe is megjelenik, ami egyértelműen az élőhely degradációját okozza. A javasolt kezelés megvalósításával az idegenhonos fajok terjedése által okozott degradáció elkerülhető.

A horgászati hasznosítással kapcsolatosan javasolt korlátozások csökkentik a horgászati hasznosításhoz kapcsolódó rendszeres emberi zavarás mértékét, hiszen a csónakhasználat és a behúzás jelentősen megnövelheti az emberi jelenlétből adódó vizuális és akusztikus zavaró hatásokkal érintett területsávok szélességét és összesített kiterjedését. A horgászok okozta rendszeres zavarás kedvezőtlen hatást gyakorolhat a zavarásra fokozottan érzékeny fajok (pl. zavarásra fokozottan érzékeny jelölő madárfajok) szaporodási sikerére.

Az idegenhonos fajok (pl.: idegenhonos halfajok és vízi makrogerinctelen fajok) előretörésével a vizes élőhely életközösségének természetessége csökken, a víztest ökológiai minőségi állapota az adott víztest referencia állapotához viszonyítva kedvezőtlen irányba változik. Az idegenhonos fajok a legtöbb esetben igen erős kompetíciós képességgel bíró, széles toleranciaspektrumú fajok, melyek megjelenése és állományainak megerősödése a legtöbb esetben az őshonos fajok visszaszorulását, állományaik egyedsűrűségének csökkenését vonja maga után. Sok állóvízi élőhely esetében az inváziós halfajok előretörése jelenti a legnagyobb problémát. Az ebből adódó kedvezőtlen hatás érintheti a réti csík (*Misgurnus fossilis*) és a szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*) állományait. Ugyanakkor a vízi makrogerinctelenek közül a kínai tavikagyló (*Sinanodonta woodiana*) jelenthet jelentős konkurenciát hazai, őshonos tavikagyló fajainknak (*Anodonta sp.*).

A tározóban falhalmozódott nagy mennyiségű és magas tápanyagtartalmú üledék eltávolítását követően, a Zalán érkező kisvízi vízhozamokhoz és a csapadékszegény aszályos időszakokhoz kötődően alkalmazott rendszeres vízszintcsökkentés megvalósítása elősegíti azt, hogy a kezelési egységben előforduló makrovegetáció dominanciájával jellemezhető különböző vizes élőhelytípusok – elsősorban a 3150 - Természetes eutróf tavak Magnopotamion vagy Hydrocharition növényzettel jelölő élőhelytípus jó állapotú foltjai, valamint nem tűzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások (B1a), harmatkásás, békabuzogányos, pántlikafüves mocsári-vízparti növényzet (B2), ill. nem zsombékoló magassásrétek (B5) – kiterjedése növekedjen, ill. ilyen típusú új élőhelyfoltok alakuljanak ki a domináns nyíltvizes területek rovására. Az így megjelenő új élőhelyek növelik az apró fillérsziga (*Anisus vorticulus*), a harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*), a hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*), a réti csík (*Misgurnus fossilis*), a vöröshasú unka (*Bombina bombina*), a mocsári teknős (*Emys orbicularis*), a dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*) és a fehér tündérrózsa (*Nyphaea alba*) fajok, valamint a madarak közül például a törpegém (*Ixobrychus minutus*), az üstökögém (*Ardeola ralloides*) és a kis vízicsibe (*Porzana parva*) számára alkalmas élőhelyek kiterjedését, ezáltal a felsorolt fajok állomány-növekedését segítik. A javasolt kezelés eredményeként várhatóan növekedne a felszínen kiterülő levelű hínaras állományok kiterjedése, ami elősegítené a fattyúszerkő (*Chlidonias hybrida*) és a kormos szerkő (*Chlidonias niger*) fészkelő állományainak gyarapodását.

A nádgazdálkodásra vonatkozó előírások betartásával elkerülhető a nem tűzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások (B1a) élőhelytípusba sorolható nádas dominanciájú élőhelyek degradációja. Biztosítható, hogy az ilyen típusú élőhelyekhez kötődő fajok számára optimális állapotú élőhelyek megfelelő kiterjedésben álljanak rendelkezésre és biztosítható, a zavarásra különösen érzékeny fajok (pl. zavarásra fokozottan érzékeny jelölő madárfajok) szempontjából szükséges emberi zavarással nem, vagy csak közvetetten és kis mértékben érintett mocsári növényzet dominálta élőhelyek nagy területi arányú jelenléte.

A vízivad vadászat tiltása mind a vonuló, mind az áttelelő, mind a szaporodó madárállományok (köztük a közösségi jelentőségű jelölő madárfajok állományai) számára biztosítja a vadászathoz kapcsolódó jelentős zavarás kizárását, ezáltal a nagyobb szaporodási sikert, ill. a nagyobb túlélési arányt. Ez kedvezően befolyásolja például a barátréce (*Aythya ferina*), a kontyos réce (*Aythya fuligula*), a kerceréce (*Bucephala clangula*) és kis bukó (*Mergus albellus*) jelölő állományainak helyzetét és jövőbeni kilátásait.

A nagy kiterjedésű és a szerkőfajok fészkelésével nem érintett monodomináns sulymos állományok középső része jellemzően mind vízi makrogerinctelen, mind halfaunáját tekintve szegényesebb, mint az állományok szegélyzónája. A monodomináns állományok további térhódítása és nagy kiterjedésű (többször 10 ha-os) monodomináns foltjainak megjelenése esetén a sávok kaszálással növelhető a fajgazdagabb szegélyzónák aránya.

(a) Kezelési egység kódja: KE-14

(b) Kezelési egység meghatározása: Az Ingói berek vizes élőhelyei

Ide tartozik az Ingói berek területe, melyet nyugati irányból az Ingói-berek nyugati határolótöltés, északról a Déli vízzáró töltés, délkeletről a Ingói-berek lezáró töltés, majd keletről a Zala-meder 24T és 25T műtárgyak közötti szakaszán a Zala bal parti töltésmaradványainak vonulata, majd a 25T műtárgytól a II. sz. terelőtöltés határol. A Zala-meder jobb parti töltés maradványainak vonulata és az I. számú terelőtöltés közötti terület nem tartozik a kezelési egységhez. A kezelési egység legnagyobb részét nádas dominanciájú mocsárnövény-állományok borítják. Egyértelműen a nádas élőhelyek dominálnak az I. sz. terelőtöltés keleti oldalán, ill. a kezelési egység északi részén. A nádas élőhelyek jelentős része tőzegképző nádas, melyek között számottevő kiterjedésben található úszóláp jellegű élőhelyek. A nádas állományok mellett helyenként, jóval kisebb kiterjedésben megjelennek keskenylevelű gyékényesek. A magassásosok megjelenése foltszerű, szerepük a kezelési egységben alárendelt. A nádas állományokban található, különböző kiterjedésű mocsárinövényzettől mentes lékszerű élőhelyfoltokban hínárállományok dominálnak. Ezek között leginkább jellemzőek a sima tócsagaz és a füzéres süllőhínár dominanciájú állományok. A kezelési egységben az I. sz. terelőtöltés nyugati oldalán, dél felé a mocsári növényállományok egyre inkább a töltések menti sávba szorulnak, a töltésektől távolabb a terület döntő részén a nyíltvízes élőhelyek mozaikolnak hínaras állományokkal. A kezelési egység ezen részén a nagy tüskéshínár dominanciájú hínaras állományok jellemzőek.

A kezelési egység minden része országos jelentőségű védett természeti terület, a Balaton-felvidéki Nemzeti Park törzsterület része.

A kezelési egység összes kiterjedése 1155 ha.

Az 1992-2014 előtti időszakban az Ingói-berekben (KE-14) egy olyan folyamat zajlott, mely leginkább a nádas dominanciájú mocsári növényzet fokozatos felnyílásával és visszaszorulásával, ezzel párhuzamosan a nyílt vízfelület térhódításával volt jellemezhető. Ezzel párhuzamosan helyenként fiatal úszóláp-képződés jelei is észlelhetők voltak, de volumenében mindenképpen a nádas állományok pusztulása dominált a 2014-et megelőző két évtizedben. Ez a folyamat a KBVR I. ütem felől a 4T műtárgyon érkező víz rávezetése irányából indult és folyamatosan haladt előre az I. sz. terelőtöltés mentén a terelőtöltés vége felé. A nádas dominanciájú mocsárinövényzet pusztulása egyértelműen összefüggésben volt azzal, hogy a KBVR I. ütemének vízében a nyári időszakokban jelentős algatömeg-termelés (algavirágzás) volt jellemző. Emiatt nyári időszakban (különösen nyár második felében) az I. ütemről jellemzően nagy tömegű lebegő algát tartalmazó víz érkezett az Ingói-berekbe. Az emerz makrovegetációval borított víztérreszekben a növényzet leárményező hatása következtében jelentkező fényhiány miatt az algák elpusztultak. A mocsári növényállományok I. ütemről érkező víztömeggel érintkező széles szegélyzónájában az elpusztuló és kiülepedő algák tömege miatt jelentős vastagságú igen laza szapropél jellegű üledékfelhalmozódás történt, melyben gyakran erősen reduktív viszonyok uralkodtak. A tömeges algapusztulással és szapropél jellegű üledékfelhalmozódással jellemezhető zónákban a makrovegetáció pusztulása egyértelmű volt. A zárt nádas állományok egy részének felnyílásával, ill. a belső szegélyek arányának növekedésével járó folyamat kezdetben nem feltétlenül volt kedvezőtlen sem ökológiai sem természetvédelmi szempontból, de a folyamat a 2000-es évek elejére már olyan mértékűvé vált, ami mind természetvédelmi, mind ökológiai szempontból egyértelműen kedvezőtlen volt. A KBVR 2014 előtti kiépítettsége mellett ezt a folyamatot nem volt lehetőség befolyásolni, hiszen nem voltak meg a műtárgyi feltételei az alternatív vízkormányzásnak. A 2014-ben zárult „Kis-Balaton vízvédelmi rendszer II. ütem megvalósítása”, KEOP által támogatott (KEOP-2.2.1/2F/09-2009-0001) projekt keretében megvalósult műtárgyak megteremtették egy a korábbinál rugalmasabb üzemirányítás lehetőségét. Az Ingói-berek lezáró töltés és az Ingói beeresztő zsilip (24T), ill. a csatlakozó beavatkozások lehetővé tették, hogy a KBVR I. ütemről érkező víztömeg teljes mennyisége déli irányba áramoljon a KBVR II. ütemre és az Ingói-berek kizárhatóvá vált az I. ütemről érkező vízáramlás útvonálából. 2014 óta az Ingói-berek jellemzően ki van zárva a KBVR I. ütemről érkező vízáramlás útvonálából és alapvetően ökológiai céllal kap vízpótlást, átöblítést. A 2014-ben megváltozott vízkormányzás eredményeként a korábbi ökológiai és természetvédelmi szempontból kedvezőtlen folyamatok láthatóan megváltoztak, megállt az emerz makrovegetáció visszaszorulásának,

ill. felszakadozásának, babásodásának folyamata, sőt az I. terelőtöltés vége felől a terelőtöltés nyugati oldala mentén déli irányba megindult a nádbabák térbeli kiterjedésének növekedése a korábbi pusztulás következtében kialakult kisebb kiterjedésű nyíltvizés foltok sok helyen szinte teljesen visszazáródtak. Ezek a folyamatok elsősorban az Ingói-berek nyugati határolótöltésben található 7 TH műtárgy és az I. sz. terelőtöltésben található 5TH műtárgy vonalától északra található területen voltak jellemzőek a 2015 óta tartó időszakban. Az említett vonaltól délre található nagy kiterjedésű nyíltvizés területeken, ill. az Ingói-berek északnyugati sarkában (az un. Reptéri-sarokban) még nem mutatható kis az emerz mocsárinövényzet számottevő mértékű térhódítása. Az Ingói-berek (KE-14 kezelési egység) esetében alapvető célkitűzés a meglévő nagy kiterjedésű nádas dominanciájú, védett növényfajokat (gyilkos csomorika (*Cicuta virosa*), tőzegpáfrány (*Thelypteris palustris*), kúszó/lápi csalán (*Urtica kioviensis*), békaliliom (*Hottonia palustris*) tartalmazó úszólápok jó állapotban történő hosszabb távú megőrzése. Fontos célkitűzés az emerz makrovegetáció, azon belül is a nem tőzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások (B1a), valamint az úszólápok, tőzeges nádasok és télisásosok (B1b) élőhelytípus, ill. a 3150 - Természetes eutróf tavak Magnopotamion vagy Hydrocharition növényzettel jelölő élőhelytípusba sorolható, élőhelyek térbeli kiterjedésének további növelése a jelenleg makrovegetációtól mentes nyílt vízfelszín rovására. Cél, hogy az újonnan kialakuló állományok lehetőleg minél fajgazdagabbak legyenek. A folyamatosan magas vízállások nagyban csökkentik a nádasok területét, amiben a terület közösségi jelentőségű gémfajai költenek. Az alacsonyabb nyári vízállások a gólyatöcs (*Himantopus himantopus*), gulipán (*Recurvirostra avosetta*) fészkelő állományainak erősödése, és a kúszvágó csérek (*Sterna hirundo*) esetenként nagyszámú fészkelése miatt indokolt, az efemer iszapzátonyokon. Ezek a zátonyokon nagy mennyiségű partimadár és réceféle táplálkozása is szavatolt a vonulási időszakban.

A KBVR vízkormányozása, az egyes műtárgyak kezelése a Kis-Balaton Vízvédelmi Rendszer Üzemeltetési Szabályzata szerint történik.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- Á-NÉR élőhelyek: álló- és lassan áramló vizek hínárnövényzete (Ac), nem tőzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások (B1a), úszólápok, tőzeges nádasok és télisásosok (B1b), nem zombékoló magassásrétek (B5), fragmentális mocsári- és/vagy hínárnövényzet mozaikok álló és folyóvizek partjánál (BA), fűzlápok (J1a), jellegtelen üde gyepek (OB), lágyszárú özönfajok állományai (OD), üde és nedves cserjések (P2a), őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok (RA), őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők (RB), falvak, falu jellegű külvárosok (U3), állóvizek (U9)
- Natura 2000 élőhelytípusok: 91E0* - Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae) (jelölő élőhely), 3150 - Természetes eutróf tavak Magnopotamion vagy Hydrocharition növényzettel (jelölő élőhely)
- érintett közösségi jelentőségű fajok: apró fillérsiga (*Anisus vorticulus*), lápi szitakötő (*Leucorrhinia pectoralis*), harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*), hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*), balin (*Aspius aspius*), lápi póc (*Umbra krameri*), réti csík (*Misgurnus fossilis*), szívárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*), mocsári teknős (*Emys orbicularis*), dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*), vidra (*Lutra lutra*), vágó csík (*Cobitis taenia*) (nem jelölő faj), tavi denevér (*Myotis dasycneme*) (nem jelölő faj), bakcsó (*Nycticorax nycticorax*), törpegém (*Ixobrychus minutus*), bölömbika (*Botaurus stellaris*), üstökös-gém (*Ardeola ralloides*), kis kócsag (*Egretta garzetta*), nagy kócsag (*Egretta alba*), vörös gém (*Ardea purpurea*), nyári lúd (*Anser anser*), kendermagos réce (*Anas strepera*), barátréce (*Aythya ferina*), bőjtői réce (*Anas querquedula*), csörgő réce (*Anas crecca*), kontyos réce (*Aythya fuligula*), kis vízicsibe (*Porzana parva*), guvat (*Rallus aquaticus*), gólyatöcs (*Himantopus himantopus*), gulipán (*Recurvirostra avosetta*), kúszvágó csér (*Sterna hirundo*), fülemülesítke (*Acrocephalus melanopogon*), kékbegy (*Luscinia svecica*)

- érintett egyéb fajok: mocsári tőzgepáfrány (*Thelypteris palustris*), lápi csalán (*Urtica kioviensis*), gyilkos csomorika (*Cicuta virosa*), kurta baing (*Leucaspis delineatus*)
- érintett földrészetek (a csillaggal [*] jelölt földrészetek érintettsége csak részleges): Keszthely 0373/2, 0374/10 a, 0374/10 b, 0374/10 c, 0374/10 d, *0374/10 f, 0374/10 g, *0374/10 h, 0374/10 j, 0374/10 k, 0374/10 l, 0374/10 m, 0374/10 n, 0374/11, *0374/9, *0377/2, 0378/3, *0378/7 a, 0379/3, *0380, *0399/8, Sármellék *037, 039/1, 039/2, 039/3, *039/4, *041, Vörs *058/2 p, *084, Zalavár *022/2, *023/1, *023/2.
- érintett erdőrészetek és egyéb részetek (a csillaggal [*] jelölt erdőrészetek érintettsége csak részleges): Keszthely 223/A, 223/TN 1, 223/TN 2.

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A vizes élőhelyek, különösen a felszíni vízfolyásból történő felszíni vízkivezetéssel (árasztással) közvetlenül érintett vizes élőhelyek fásszárú szegélyvegetációjában a Kis-Balaton térségében is jellemző folyamat az inváziós fásszárú és lágyszárú fajok megjelenése és magról történő terjedése. A kezelési egységhez tartozó vizes élőhelyek szegélyéből javasolt az adventív cserje- és fajok (*Amorpha fruticosa*, *Acer negundo*, *Fraxinus pennsylvanica*), valamint az inváziós lágyszárú fajok (pl: *Solidago*-fajok) rendszeres eltávolítása.

Az Ingói-berekben javasolt a természetes vízjárású vizes élőhelyekhez hasonló vízszintdinamika megvalósítása. A természetszerű vízszintdinamika közelítése érdekében javasolt biztosítani a Zalán érkező természetes árhullámokhoz köthető vízpótlást, vízszintemelkedést, valamint ehhez kapcsolódóan a kis mértékű átöblítést, illeszkedve a KBVR árvízvédelmi és vízminőségvédelmi funkciójához, az árvizek lehető legkisebb kártétellel történő levezetéséhez. A természetszerű vízszintingadozás részeként aszályos időszakokban, elsősorban a nyár második felében javasolt a kezelési egység területén a vízszintcsökkenés biztosítása a vízpótlás szüneteltetésével, ill. a párolgás és növényi párologtatás okozta vízvesztesség vízszintcsökkentő hatásának realizálásával. Egymást követő aszályos években a természetes árhullámok elmaradása esetén, amennyiben azt a hidrológiai viszonyok és a KBVR vízminőségvédelmi funkciójából adódó üzemeltetési kötelezettségek lehetővé teszik, javasolt a tél végi – kora tavaszi, valamint a nyár eleji (zöldár) árhullám hatásának imitálása az Ingói-berek vízszintszabályozásával megvalósított vízpótlással és vízszintemeléssel. A vízszintszabályozás során javasoljuk a hosszan tartó, nagyon alacsony vízszinttel jellemezhető állapotok gyakori ismétlődésének elkerülését, annak érdekében, hogy az úszólapok ne rögzüljenek az üledékfelszínen.

Javasolt a horgászati hasznosítás tiltása.

Javasolt a vízvad vadászat teljes tiltása.

Javasolt az idegenhonos halfajok és egyéb idegenhonos vizes élőhelyekhez kötődő állatfajok (pl.: rákok vagy egyéb vízi makrogerinctelen csoportokba sorolható fajok) behurcolásának, bekerülésének elkerülése, ill. az idegenhonos halfajok meglévő állományainak lehetőség szerinti visszaszorítása, gyérítése.

A nádgazdálkodási tevékenység során javasolt, hogy egy-egy szezonban csak a kezelési egység területén található nádas állományok területének 10%-án lehessen aratást elvégezni.

Javasolt, hogy a nádgazdálkodási tevékenység a kezelési egység területén található nádasok maximum 2/3-át érintse váltógazdálkodás formájában, tehát a nádgazdálkodással érintett maximális 2/3-on belül évenként máshol történjen aratás, a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetve.

Javasolt, hogy a kezelési egység területén található nádasok 1/3-án egyáltalán ne történjen nádgazdálkodás, ezek kerüljenek kijelölésre a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetve és kerüljenek megőrzésre un. „ősnádasként”.

A természeti értékek károsodásának elkerülése érdekében javasolt a náddepók kialakítását a természetvédelmi kezelővel egyeztetni és a letermelt nádat csak a természetvédelmi kezelő által jóváhagyott területen és időszakban deponálni.

Javasolt, hogy 3 és 4 kerekű Seigák 30 cm-nél mélyebb vízben nem végezhesenek munkát, ill. 6 kerekű Seigák 50 cm-nél mélyebb vízben ne végezhesenek munkát.

Javasolt, hogy minden géptípus esetében a kaszák szélessége és a gép szélessége egyezzen meg.

Javasolt a nádaratáshoz kapcsolódóan a kévék kötéséhez csak növényi eredetű és 100%-ban 1 év alatt lebomló kötöző anyagot használni.

A nádaratás során javasolt a környezetkímélő aratás megvalósítása érdekében az aratási előírásokon túl az időjárási és terepi viszonyok figyelembevételével olyan módon elvégezni az aratási tevékenységet, hogy az a nádasok állapotát a lehető legkevésbé károsítsa, ill. a növényzetre és a termőhelyre nézve a legkíméletesebb legyen.

(e) *Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:*

a) *Kötelezően betartandó előírások:*

A Natura 2000 területekre vonatkozó kezelési jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység élőhelytípusaira nincsenek. A védett területeken a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. tv. rendelkezéseit szükséges figyelembe venni.

b) *Javasolt előírások:*

Kód	Vizes élőhelyekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
V19	Idegenhonos halfajok visszaszorítása, idegenhonos halfaj nem telepíthető. <i>(Megjegyzés: az idegenhonos fajok visszaszorítása a természetvédelmi kezelő aktív tevékenysége révén.)</i>
V54	A területen nádgazdálkodás végezhető.
V41	A learatott nád vizes élőhelyről történő kiszállításának nyomvonalát működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetve kell kialakítani.
V42	A nádaratás megkezdése előtt 48 órával a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságot értesíteni kell
V43	A nádaratás befejezéséről a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság értesítése.
V46	December 1. és február 15. között lehet nádaratást folytatni, a mindenkori időjárási és talajviszonyok figyelembevételével. [A természetvédelmi kezelővel történő egyeztetés alapján a nádaratási időszak vége indokolt esetben (az utóbbi években többször előforduló márciusra kitolódó téli időjárás esetén) későbbre tolható.]
V57	A betakarítás során a nád rizómája nem sérülhet.
V60	A nádaratás során természetes, gyorsan lebomló anyagokból készített kötözőanyag használata.
V62	A nádaratás megkönnyítése érdekében az érintett terület vízszintje nem változtatható meg.
V44	A hagyásfoltok kialakítása a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetve történhet.

(f) *Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:*

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok nem merülnek fel.

(g) *Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok*

Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok nem merülnek fel.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A vizes élőhelyek szegélyvegetációját alkotó élőhelytípusok mindegyike esetében a Kis-Balaton térségében is problémát okoz a fásszárú idegenhonos fa és cserjefajok, ill. a lágyszárú idegenhonos adventív gyomok megjelenése és térhódítása. Ezek megjelenése és dominanciájának növekedése a kezelési egység szegélyében előforduló élőhelyek közül a 91E0* - Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae) jelölő élőhelytípusba tartozó fűzlápok (J1a) leromlását okozza. Gyalogakác megtelepedését megfigyelték már képződő úszólápok (úszólápok, tözeges nádasok és télisásosok (B1b) élőhelytípusba sorolható élőhelyek) belső, vízdali szegélyén is, ami egyértelműen az élőhely degradációját okozza. A javasolt kezelés megvalósításával az idegenhonos fajok terjedése által okozott degradáció elkerülhető.

A horgászati hasznosítás tiltása segíti az idegenhonos halfajok és vízi makrogerinctelen fajok bekerülése elleni küzdelmet. A sokféle különböző természetességű horgászati víztéren megforduló horgászok tudtukon kívül is fontos vektorai lehetnek az idegenhonos halfajok terjedésének. Emellett a horgászok okozta rendszeres zavarás kedvezőtlen hatást gyakorolhat a zavarásra fokozottan érzékeny fajok (pl. zavarásra fokozottan érzékeny madárfajok) szaporodási sikerére.

Az idegenhonos fajok (pl.: idegenhonos halfajok és vízi makrogerinctelen fajok) előretörésével a vizes élőhely életközösségének természetessége csökken, a víztest ökológiai minőségi állapota az adott víztest referencia állapotához viszonyítva kedvezőtlen irányba változik. Az idegenhonos fajok a legtöbb esetben igen erős kompetíciós képességgel bíró, széles toleranciaspektrumú fajok, melyek megjelenése és állományainak megerősödése a legtöbb esetben az őshonos fajok visszaszorulását, állományaik egyedsűrűségének csökkenését vonja maga után. Az Ingói berekhez hasonló vizes élőhelyek esetében legtöbbször az inváziós halfajok előretörése jelenti a legnagyobb problémát. Az ebből adódó kedvezőtlen hatás érintheti a réti csík (*Misgurnus fossilis*), a szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*), kurta baing (*Leucaspius delineatus*) és a lápi póc (*Umbra krameri*) állományait. A lápi póc állomány kifejezetten érzékeny például a hasonló jellegű élőhelyeken inváziószerűen terjedő amúrgébj (*Perccottus glenii*) megjelenésére és térhódítására.

A rendszeres vízpótlás és a Kárpát-medence nyugati részére jellemző klimatikus viszonyoknak megfelelő természetszerű vízszintváltozás megvalósítása elősegíti azt, hogy a kezelési egységben előforduló, magasabb rendű növényzet dominanciájával jellemezhető különböző vizes élőhelytípusok – elsősorban a 3150 - Természetes eutróf tavak Magnopotamion vagy Hydrocharition növényzettel jelölő élőhelytípus jó állapotú foltjainak, valamint nem tözegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások (B1a), úszólápok, tözeges nádasok és télisásosok (B1b), harmatkásás, békabuzogányos, pántlikafüves mocsári-vízparti növényzet (B2), ill. nem zombékoló magassásrétek (B5) – kiterjedése növekedjen a jelenleg még jelentős kiterjedésű nyíltvizes területek rovására. Az így megjelenő új élőhelyek növelik az apró fillérsziga (*Anisus vorticulus*), a lápi szitakötő (*Leucorrhinia pectoralis*), a hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*), a lápi póc (*Umbra krameri*), a réti csík (*Misgurnus fossilis*), a vöröshasú unka (*Bombina bombina*), a mocsári teknős (*Emys orbicularis*) és a dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*), valamint a mocsári tözegráfrány (*Thelypteris palustris*), a lápi csalán (*Urtica kioviensis*), ill. gyilkos csomorika (*Cicuta virosa*) fajok számára alkalmas élőhelyek kiterjedését, ezáltal a felsorolt fajok állomány-növekedését segítik. A kiritkult babásodott nádas állományok egészségi állapotának javulása és a nádasok, valamint a különböző fajösszetételű mocsárinövény állományok térbeli kiterjedésének növekedése számos madárfaj számára jelentenek élőhelybővülést, ami lehetőséget teremt a fészkelő és vonuló állományok gyarapodására. Ilyen fajok a bakcsó (*Nycticorax nycticorax*), törpegém (*Ixobrychus minutus*), bölömbika (*Botaurus stellaris*), üstökös-gém (*Ardeola ralloides*), kis kócsag (*Egretta garzetta*), nagy kócsag (*Egretta alba*), vörös gém (*Ardea purpurea*) kis vízcisibe (*Porzana parva*), guvat (*Rallus aquaticus*), fülemülesítke (*Acrocephalus melanopogon*) és a kékbegy (*Luscinia svecica*). A klimatikus viszonyoknak megfelelő természetszerű vízszintváltozás megvalósítása esetén időszakosan

és rendszeresen kialakuló iszappadok nagyon fontosak a gólyatöcs (*Himantopus himantopus*), a gulipán (*Recurvirostra avosetta*) és a küszvágó csér (*Sterna hirundo*) fészkelő és vonuló állományainak megőrzése és gyarapítása szempontjából.

A nádgazdálkodásra vonatkozó előírások betartásával elkerülhető a nem tűzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások (B1a), valamint az úszólápok, tűzeges nádasok és télisásosok (B1b) élőhelytípusba sorolható nádas dominanciájú élőhelyek degradációja. Biztosítható, hogy az ilyen típusú élőhelyekhez kötődő fajok (pl.: zavarásra fokozottan érzékeny jelölő madárfajok) számára optimális állapotú élőhelyek megfelelő kiterjedésben álljanak rendelkezésre és biztosítható, a zavarásra különösen érzékeny fajok szempontjából szükséges emberi zavarással nem, vagy csak közvetetten és kis mértékben érintett élőhelyek nagy területi arányú jelenléte.

A vízivad vadászat tiltása mind a vonuló, mind az áttelelő, mind a szaporodó madárállományok (köztük a közösségi jelentőségű jelölő madárfajok állományai) számára biztosítja a vadászathoz kapcsolódó jelentős zavarás kizárását, ezáltal a nagyobb szaporodási sikert, ill. a nagyobb túlélési arányt. Ez kedvezően befolyásolja például a nyári lúd (*Anser anser*), a kendermagos réce (*Anas strepera*), a barátréce (*Aythya ferina*), a böjti réce (*Anas querquedula*), a csörgő réce (*Anas crecca*) és a kontyos réce (*Aythya fuligula*) jelölő állományainak helyzetét és várható jövőbeni alakulását.

(a) Kezelési egység kódja: KE-15

(b) Kezelési egység meghatározása: A Kis-Balaton Vízvédelmi Rendszer II. ütemének vizes élőhelyei

Ide tartoznak a működési szempontból a Kis-Balaton Vízvédelmi Rendszer II. üteméhez tartozó vizes élőhelyek, ideértve a Zala-meder jobb parti töltés maradványainak vonulata és az I. számú terelőtöltés közötti területet is. Ide tartoznak tehát a Zala-meder 22T és 32T műtárgyak közötti szakaszának jobb parti töltésétől, ill. töltésmaradványainak nyomvonalától délre és keletre található vizes élőhelyek, valamint a 32T és a 21T műtárgyak között Zala-meder mentén mind a jobb parti, mind a bal parti vizes élőhelyek, mely a KBVR működéséhez kapcsolódó üzemszerű árasztással érintettek. A kezelési egység döntő részét emerz mocsárinövény állományok borítják. Legnagyobb arányban nádas dominanciájú állományok találhatók, melyek elsősorban a kezelési egység északi részén dominánsak, és alkotnak igen nagy kiterjedésű összefüggő állományokat. A nádas állományok között, főleg a sekélyebb vízborítású területeken, a nem tűzegképző állományok az uralkodóak. A kezelési egység belső, nagyobb mélységű vízborítással jellemezhető részein, számottevő kiterjedésben található tűzegképző nádasok, melyek egy része úszóláp jellegű élőhely. A nádas dominanciájú állományok, főleg a terület középső részén, a sekély vízborítású foltokban számos helyen magasásosokkal keverten fordulnak elő. A nádas állományokat jelentős kiterjedésű keskenylevelű gyékényes élőhelyfoltok mozaikolják. Széleslevelű gyékényes állományok is jelen vannak a kezelési egységben, de arányuk egyértelműen kisebb. A kezelési egység déli részén a magasásos dominanciájú állományok az uralkodóak. A magasásosok között legnagyobb arányban nem zombékoló partisásos állományok találhatók, de jelentős a mocsári sásos és számottevő a zombéksásos dominanciájú állományok kiterjedése is. Elsősorban a kezelés egység középső és déli részén a sásos állományokat rekettyefüzes mocsárfoltok mozaikolják.

A kezelési egység minden része országos jelentőségű védett természeti terület, a Balaton-felvidéki Nemzeti Park törzsterület része.

A kezelési egység összes kiterjedése 3604,1 ha.

A KBVR I. üteméről a 4T műtárgyon távozó, vagy az I. ütem rövidre zárása esetén a 22T műtárgyon átfolyó víz a megnevezett műtárgyak alvizén található, egészen a 24T műtárgyig húzódó Zala-meder közvetítésével, a medret a jobb parton kísért töltés megszagatásain keretül jut a KE-15 kezelési egység területére. A Zala-meder jobb parti töltés maradványainak vonulata és az I. számú terelőtöltés közötti területről a vizet a 29T műtárgy ill. vízhozamtól és vízszinttől függően az 1 sz. Árapasztó-bukó vezeti tovább az I. sz. terelőtöltés keleti oldalára. A KE-15-ös kezelési egység az emerz mocsárinövényzet

dominanciájával jellemezhető kezelési egység. Bár domináns és igen jelentős a nádas (*Phragmites*) és gyékényes (*Typheta*) állományok kiterjedése, a magassásosok is jelentős mennyiségben jelennek meg, elsősorban a kisebb vízmélységekkel jellemezhető részeken. Az mondható, hogy a kezelési egység északi részén inkább nádas, míg a D-i részeken inkább a sásos állományok jellemzőek. A 2014-ben zárult fejlesztéseket megelőzően a KE-15-ös kezelési egység nem vett részt a Kis-Balaton Vízvédelmi rendszer üzemszerű működésében. Ennek ellenére kezelési egység nagy részének területére a 29T műtárgyon (korábban 1. sz. hajózárszilip) keresztül történt jelentős mennyiségű víz kivezetése részben árvízvédelmi indokkal, részben a természetvédelmi kezelővel egyeztetve természetvédelmi indokkal. Az évről évre ide kivezetett vízmennyiségre a természetvédelmi szakemberekkel folytatott egyeztetés alapján a területnek mindenképpen szüksége van, hiszen e nélkül, főleg a sekélyebb peremterületeken aszályos nyári időszakokra kiszáradt volna a tőzeg és jelentős területeken megindulhatott volna meg a mineralizációja. A vízpótlás szükségessége mellett már 2014-előtt mutatkoztak természetvédelmi és ökológiai jellegű problémák az I. ütemről történő vízpótlással kapcsolatban. A természetvédelmi szempontból szükséges vízpótlásra jellemzően nyári időszakban volt szükség. Ugyanakkor a KBVR I. ütemének vízében a nyári időszakokban jellemzően jelentős alga biomassza (algavirágzás) volt jellemző. Emiatt nyári időszakban (különösen nyár második felében) az I. ütemről jellemzően nagy tömegű lebegő algát tartalmazó víz érkezett a II. ütemre. A 29T műtárgyon (korábban 1. sz. hajózárszilip) keresztül belépő víztömeg a Zimányi-árokban folyt tovább dél felé, majd döntően a Zimányi-berek déli részén található Hosszú-sziget magasságában lépett ki a Zimányi-árok medréből és terült szét a sásos dominanciájú emerz mocsárinövényzet között. Az emerz mocsárinövényzet árnyékoló hatása és az ezzel kapcsolatban fellépő fényhiány miatt a vízben lévő lebegő algák tömegének döntő része elpusztult. Az elpusztuló és kiülepedő algák tömege miatt laza szaproplé jellemű üledékfelhalmozódás történt, melyben gyakran erősen reduktív viszonyok uralkodtak. A szaproplé jellemű üledékfelhalmozódással érintett kiülepedési zónában megindult a sásos állományok pusztulása. 2014-re a Hosszú-sziget környezetében az I. ütemről származó víz Zimányi-árból történő kilépésének környezetében és a víz tovább áramlási útvonala mentén 45-50 ha kiterjedésű területen pusztult ki teljesen a sásos dominanciájú emerz mocsárinövényzet és alakult ki sekély nyílt vízfelszín. A zárt sásos dominanciájú állományok állományok egy részének felnyílásával, ill. a belső szegélyek arányának növekedésével járó folyamat kezdetben ebben a léptékben még nem volt kedvezőtlen sem ökológiai sem természetvédelmi szempontból, összehasonlítva a kezelési egység területével. A 2014-ben zárult „Kis-Balaton vízvédelmi rendszer II. ütem megvalósítása”, KEOP által támogatott (KEOP-2.2.1/2F/09-2009-0001) projekt keretében megvalósult fejlesztéseket követően a KBVR I. üteméről a 4T zsilipen keresztül távozó víztömeg normál üzemállapot esetén teljes egészében a KE-15-ös kezelési egység részét képező II. ütemre kerül rávezetésre, így az I. ütemről jóval nagyobb mennyiségű víz kerül rávezetésre a II. ütem területére, mint a 2014 előtti vízpótlások során. Természetesen ezzel együtt a nyári időszakban is a sokkal több jelentős alga biomasszával jellemezhető víz kerül a II. ütemre. A rávezetett víztömeggel arányosan nagyobb mennyiségű alga pusztul el ebből következően II. ütemen nagyobb mennyiségű szaproplé iszap ülepszik ki, aminek következtében növekedett a pusztuló ritkuló mocsárinövény állományok kiterjedése. Emellett a 2014 óta zajló üzemelési időszakban a II. ütem Zimányi-berek és Égett-berek területén, főleg nyári időszakban a korábbi állapothoz képest számottevően magasabb vízállás jellemző. Előfordult, hogy elsősorban a nyári időszakban a Balaton vízminőség-védelme miatt kifejezetten magas vízállás alakult ki a II. ütem területén. A tartósan magas vízállás, különösen a nyári aszályos időszakban jelentkező tartósan magas vízállás önmagában is kedvezőtlen a sásos dominanciájú mocsárinövény állományok szempontjából. A tartósan magas vízállást és a hosszabb (több hónapos) kisvízes időszakok hiányát a sásos dominanciájú állományok nem viselik el tartósan, ez esetben kiritkulásuk, pusztulásuk várható. A II. ütemre üzemszerűen rávezetésre kerülő nagyobb mennyiségű alga biomasszával jellemezhető víz és a 2014- előtti időszakhoz képest tartósan magasabb vízállás hatására a II. ütem déli részén a 2014 óta eltelt időszakban a sásos dominanciájú mocsárinövényzet eltűnésével érintett terület kiterjedése 90-100 ha-ra nőtt és további jelentős kiterjedésű területeken észlelhető a jelentős kiritkulás. Ez a folyamat, amennyiben trend jellegűen folytatódik természetvédelmi szempontból egyértelműen kedvezőtlen és az érintett

élőhelytípus területcsökkenésén túlmenően több jelölő faj, így például az apró fillérsziga (*Anisus vorticulus*), a harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*), a hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*) és az északi pocok (*Microtus oeconomus mehelyi**) állománycsökkenéséhez vezet. A KE-15 kezelési egység esetében alapvető célkitűzés a kezelési egység élőhelyei jellegét alapvetően meghatározó nagy kiterjedésű nádas dominanciájú, védett növényfajokat (gyilkos csomorika (*Cicuta virosa*), tőzegpáfrány (*Thelypteris palustris*), kúszó/lápi csalán (*Urtica kioviensis*), békaliliom (*Hottonia palustris*) tartalmazó úszólápok, tőzeges nádasok és télisásosok (B1b) élőhelytípusba tartozó élőhelyek, a lápi zombékosok, zombék-semlyék komplexek (B4), a nem zombékoló magassásrétek (B5), valamint a nem tőzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások (B1a), ill. a fűzlápok (J1a) élőhelytípusokba tartozó élőhelyek jó állapotban történő hosszabb távú megőrzése és ezáltal a hozzájuk kötődő számos közösségi jelentőségű és védett állatfajt is tartalmazó életközösségek életfeltételeinek biztosítása. Fontos célkitűzés a 3150 - Természetes eutróf tavak Magnopotamion vagy Hydrocharition növényzettel jelölő élőhelytípusba sorolható, élőhelyek állapotának, diverzitásának javítása és térbeli kiterjedésének növelése olyan módon, hogy az nem menjen az emerz mocsári növényállományok rovására, valamint a 7230 - Mészkevelő üde láp- és sásrétek jelölő élőhelytípus térbeli kiterjedésének növelése és a meglévő kis kiterjedésű foltok, állományok állapotának javítása.

A KBVR és ennek részeként a II. ütem vízkormányozása, az egyes műtárgyak kezelése a Kis-Balaton Vízügyi Rendszer Üzemeltetési Szabályzata szerint történik.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- Á-NÉR élőhelyek: álló- és lassan áramló vizek hínárnövényzete (Ac), nem tőzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások (B1a), úszólápok, tőzeges nádasok és télisásosok (B1b), harmatkásás, békabuzogányos, pántlikafüves mocsári-vízparti növényzet (B2), lápi zombékosok, zombék-semlyék komplexek (B4), nem zombékoló magassásrétek (B5), zsiókás, kötő kákás és nádas szikes vizű mocsarak (B6), fragmentális mocsári-és/vagy hínárnövényzet mozaikok álló és folyóvizek partjánál (BA), fűzlápok (J1a), jellegtelen üde gyepek (OB), lágyszárú özönfajok állományai (OD), üde és nedves cserjések (P2a), galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések (P2b), idegenhonos cserje vagy japánkeserűfű-fajok uralta állományok (P2c), őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok (RA), őshonos fajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők (RB), nem őshonos fajú ültetett facsoportok, erdősávok és fasorok (S7), állóvizek (U9)
- Natura 2000 élőhelytípusok: 91E0* - Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae) (jelölő élőhely), 3150 - Természetes eutróf tavak Magnopotamion vagy Hydrocharition növényzettel (jelölő élőhely), 7230 - Mészkevelő üde láp- és sásrétek (jelölő élőhely)
- érintett közösségi jelentőségű fajok: kiskécske aszat (*Cirsium brachycephalum*), apró fillérsziga (*Anisus vorticulus*), lápi szitakötő (*Leucorrhinia pectoralis*), csíkos medvelepke (*Callimorpha quadripunctaria**), keleti lópibagoly (*Arytrura musculus*), sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*), nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*), hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*), balin (*Aspius aspius*), réti csík (*Misgurnus fossilis*), szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*), lápi póc (*Umbra krameri*), vöröshasú unka (*Bombina orientalis*), mocsári teknős (*Emys orbicularis*), dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*), északi pocok (*Microtus oeconomus mehelyi**), vidra (*Lutra lutra*), közönséges denevér (*Myotis myotis*), vágó csík (*Cobitis taenia*) (nem jelölő faj), tavi denevér (*Myotis dasycneme*) (nem jelölő faj), kis kárókatona (*Phalacrocorax pygmeus*), bakcsó (*Nycticorax nycticorax*), törpegém (*Ixobrychus minutus*), bölömbika (*Botaurus stellaris*), üstökögém (*Ardeola ralloides*), batla (*Plegadis falcinellus*), kis kócsag (*Egretta garzetta*), nagy kócsag (*Egretta alba*), vörös gém (*Ardea purpurea*), kanalasgém (*Platalea leucorodia*), nyári lúd (*Anser anser*), kendermagos réce (*Anas strepera*), bőjtű réce (*Anas querquedula*), csörgő réce (*Anas crecca*), kontyos réce (*Aythya fuligula*), kis vöcsök (*Tachybaptus ruficollis*), kis vízicsibe (*Porzana parva*),

pettyes vízicsibe (*Porzana porzana*), guvat (*Rallus aquaticus*), parlagi sas (*Aquila heliaca*), rétisas (*Haliaetus albicilla*), barna rétihéja (*Circus aeruginosus*), fülemülesítke (*Acrocephalus melanopogon*), kékbegy (*Luscinia svecica*), barkóscinege (*Panurus biarmicus*), kék vércse (*Falco vespertinus*)

- érintett egyéb fajok: fehér tündérrózsa (*Nymphaea alba*), nádi boglárka (*Ranunculus lingua*), mocsári tőzegpáfrány (*Thelypteris palustris*), lápi csalán (*Urtica kioviensis*), gyilkos csomorika (*Cicuta virosa*), békaliliom (*Hottonia palustris*) kurta baing (*Leucaspius delineatus*), sárgafoltos smaragdszitakötő (*Somatochlora flavomaculata*)
- érintett földrészletek (a csillaggal [*] jelölt földrészletek érintettsége csak részleges): Balatonmagyaród *02/1, *030/1 c, *030/1 d, *030/1 f, *04, *073/10 a, *073/10 b, *073/10 c, *073/10 d, *088, *089, Főnyed *028 a, *028 b, Balatonszentgyörgy *0115/2, *0117/3, *0115/1 h, Keszthely *0380, *0381 a, *0381 b, *0381 c, *0381 d, *0382, *0383 a, 0383 b, 0383 c, 0383 d, 0383 f, *0384/1 a, *0384/1 b, 0384/1 c, *0384/1 d, 0384/1 f, *0384/2, *0384/3 b, *0384/3 c, *0384/4 b, *0384/4 c, 0384/4 d, *0384/4 f, *0384/4 g, *0384/4 h, *0384/5 b, 0384/5 c, 0384/5 d, *0386, *0390, *0391 g, *0391 h, *0394, *0395 a, *0395 b, *0395 c, Sávoly *0122/3, *0123/1, *0123/2, *0124/3, *0125 b, *0125 c, *0125 d, *0125 g, *0125 h, *0128, *0131, Vörs *03/2, *058/1 a, *058/1 d, *058/1 t, *058/2 d, *058/2 f, *058/2 j, *058/2 k, *058/2 m, *058/2 p, *067 a, *067 b, *067 c, *067 d, 081 a, *081 b, 081 c, *081 d, *081 f, *081 g, *081 h, *081 j, *081 k, *081 m, 092/1, Zalakomár *0152, *0174/1 d, *0175, *0181/6 a, *0181/6 h, *0185, Zalavár *022/2, *026.
- érintett erdőrészletek és egyéb részletek (a csillaggal [*] jelölt erdőrészletek érintettsége csak részleges): Balatonmagyaród 13/B*, 5/J*, 7/A*, 8/E*, Főnyed 2/D*, Keszthely 224/A*, 224/B*, Vörs 9/TN*, Sávoly 16/B*, 16/D*, Vörs 10/C*, 10/F*, 12/A*, 12/J*, 9/A*, 9/B*, 9/H*, 9/I*, 9/L*, 9/NY*, Zalakomár 114/C 1*, 114/C 2*, 116/D*.

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A vizes élőhelyek, különösen a felszíni vízfolyásból történő felszíni vízkivezetéssel (árasztással) közvetlenül érintett vizes élőhelyek fásszárú szegélyvegetációjában a Kis-Balaton térségében is jellemző folyamat az inváziós fásszárú és lágyszárú fajok megjelenése és magról történő terjedése. A kezelési egységhez tartozó vizes élőhelyek szegélyéből javasolt az adventív cserje- és fafajok (*Amorpha fruticosa*, *Acer negundo*, *Fraxinus pennsylvanica*), valamint az inváziós lágyszárú fajok (pl. *Solidago*-fajok) rendszeres eltávolítása.

A KE-15 kezelési egységre jellemző élőhelytípusok ökológiai igényének megfelelő természetszerű vízszintdinamika közelítése érdekében főleg csapadékszegény, aszályos időszakokban, elsősorban a Zala kisvízi vízhozamaihoz kapcsolódóan a kezelési egység területén javasolt a vízszintcsökkenés és a 2014 előtti állapotban nagy tartóssággal előforduló kifejezetten kisvízes állapot biztosítása. Amennyiben és amikor ez a Balaton vízminőségvédelmi célkitűzéseit nem veszélyezteti, javasolt az I. ütem felől érkező üzemszerű vízávezetést, az vízáramlást szüneteltetni és a kezelési egység élőhelyein áramlásmentes állapotot biztosítani, ill. a párolgás és növényi párologtatás okozta vízveszteség vízszintcsökkentő hatásának realizálásával elérni a vízszintcsökkentést.

A KE-15 kezelési egységre jellemző élőhelytípusok ökológiai igényének megfelelő természetszerű vízszintdinamika közelítése érdekében főleg csapadékszegény, aszályos időszakokban, elsősorban a Zala kisvízi vízhozamaihoz kapcsolódóan a kezelési egység területén javasolt a vízszintcsökkenés és a 2014 előtti állapotban nagy tartóssággal előforduló kifejezetten kisvízes állapot biztosítása, amennyiben és amikor ez a Balaton vízminőségvédelmi célkitűzéseit nem veszélyezteti, és nem okoz olyan vízminőségi állapotot, amely halpusztuláshoz, botulizmushoz vezethet. Javasolt az I. ütem felől érkező üzemszerű vízávezetést dinamikusan megvalósítani, akár időszakosan megosztani az Ingói-berek valamint a Zimányi- és Égett berek felé, hogy az egyes élőhelyeken az áramlásmentes állapot biztosításával, ill. a párolgás és növényi párologtatás okozta vízveszteség vízszintcsökkentő hatásának realizálásával vízszintcsökkentést érjünk el. Kutatni szükséges, hogy a vízben található lebegő algák

mennyisége, az áramló víz sebessége, ill. a vízszint, valamint egyéb paraméterek milyen mértékben befolyásolják a magasabbrendű növényzet állományának alakulását.

A vízszintcsökkentés biztosíthatja a sásosok fennmaradását, ami a pettyes vízicsibe (*Porzana porzana*) költőállományok megmaradását szavatolja. A mélyebb részeken a nádasokkal szemben a nyílt vizek térhódítása figyelhető meg, mely az összes, a területre jellemző közösségi jelentőségű madárfaj fészkelő állományát kedvezőtlenül befolyásolja.

Javasolt a horgászati hasznosítás tiltása.

Javasolt a vízvad vadászat teljes tiltása.

Javasolt az idegenhonos halfajok és egyéb idegenhonos vizes élőhelyekhez kötődő állatfajok (pl.: rákok vagy egyéb vízi makrogerinctelen csoportokba sorolható fajok) behurcolásának, bekerülésének elkerülése, ill. az idegenhonos fajok meglévő állományainak lehetőség szerinti visszaszorítása, gyérítése.

A nádgazdálkodási tevékenység során javasolt, hogy egy-egy szezonban csak a kezelési egység területén található nádas állományok területének 10%-án lehessen aratást elvégezni.

Javasolt, hogy a nádgazdálkodási tevékenység a kezelési egység területén található nádasok maximum 2/3-át érintse váltógazdálkodás formájában, tehát a nádgazdálkodással érintett maximális 2/3-on belül évenként máshol történjen aratás, a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetve.

Javasolt, hogy a kezelési egység területén található nádasok 1/3-án egyáltalán ne történjen nádgazdálkodás, ezek kerüljenek kijelölésre a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetve és kerüljenek megőrzésre un. „ősnádasként”.

A természeti értékek károsodásának elkerülése érdekében javasolt a náddepók kialakítását a természetvédelmi kezelővel egyeztetni és a letermelt nádat csak a természetvédelmi kezelő által jóváhagyott területen és időszakban deponálni.

Javasolt, hogy 3 és 4 kerekű Seigák 30 cm-nél mélyebb vízben nem végezhesse munkát, ill. 6 kerekű Seigák 50 cm-nél mélyebb vízben ne végezhesse munkát.

Javasolt, hogy minden géptípus esetében a kaszák szélessége és a gép szélessége egyezzen meg.

Javasolt a nádaratáshoz kapcsolódóan a kékék kötéséhez csak növényi eredetű és 100%-ban 1 év alatt lebomló kötöző anyagot használni.

A nádaratás során javasolt a környezetkímélő aratás megvalósítása érdekében az aratási előírásokon túl az időjárási és terepi viszonyok figyelembevételével olyan módon elvégezni az aratási tevékenységet, hogy az a nádasok állapotát a lehető legkevésbé károsítsa, ill. a növényzetre és a termőhelyre nézve a legkíméletesebb legyen.

A homogén, fajszegény nádas állományok esetében a mozaikosság növelése, változatosabb, fajgazdagabb emerz mocsári növényállományok kialakulása érdekében javasolt a kontrollált égetés („fire management”) alkalmazása a hazai és nemzetközi szakirodalmi tapasztalatok figyelembevételével. A kontrollált égetés alkalmazása esetén biológiai monitorozással javasolt nyomon követni a kezelés hatását az érintett terület ökológiai állapotára. A kezelést csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal és vízügyi igazgatósággal egyeztetve, az illetékes hatóság engedélyével lehet alkalmazni.

A kezelési egység területén jelentős kiterjedésű területet borítanak rekettyefüzes (*Salix cinerea*) cserjések. Az egyes területegységeken a rekettyefüzes további térhódítása esetén javasolt a nagy (10 ha-t meghaladó) kiterjedésű tömbszerű állományok megbontása mechanikai módszerek alkalmazásával, ill. amennyiben ez összeegyeztethető a Kis-Balaton Vízügyi Rendszer Üzemeltetési Szabályzata

szerinti üzemeltetésével, akkor vízkormányzási eszközök alkalmazásával. A kezelés megvalósítása csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetve, az ilyen jellegű élőhelyeken előforduló jelölő keleti lápi bagoly (*Arytrura musculus*) előfordulási viszonyait és élőhelyigényét.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A Natura 2000 területekre vonatkozó kezelési jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység élőhelytípusainak nagy részére nincsenek. A védett területeken a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. tv. rendelkezéseit szükséges figyelembe venni.

Azokon a minimális területeken, ahol a kezelési egység gyepeket érint, ott kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.

b) Javasolt előírások:

Kód	Vizes élőhelyekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
V19	Idegenhonos halfajok visszaszorítása, idegenhonos halfaj nem telepíthető. <i>(Megjegyzés: az idegenhonos fajok visszaszorítása a természetvédelmi kezelő aktív tevékenysége révén.)</i>
V54	A területen nádgazdálkodás végezhető.
V41	A learatott nád vizes élőhelyről történő kiszállításának nyomvonalát működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetve kell kialakítani.
V42	A nádaratás megkezdése előtt 48 órával a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságot értesíteni kell.
V43	A nádaratás befejezéséről a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság értesítése.
V46	December 1. és február 15. között lehet nádaratást folytatni, a mindenkori időjárási és talajviszonyok figyelembevételével. [A természetvédelmi kezelővel történő egyeztetés alapján a nádaratási időszak vége indokolt esetben (az utóbbi években többször előforduló márciusra kitolódó téli időjárás esetén) későbbre tolható.]
V57	A betakarítás során a nád rizómája nem sérülhet.
V60	A nádaratás során természetes, gyorsan lebomló anyagokból készített kötözőanyag használata.
V62	A nádaratás megkönnyítése érdekében az érintett terület vízszintje nem változtatható meg.
V44	A hagyásfoltok kialakítása a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetve történhet.
GY31	A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak szükséges bejelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni.
GY32	A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltokat meghagyása.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok nem merülnek fel.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok

Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok nem merülnek fel.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A vizes élőhelyek szegélyvegetációját alkotó élőhelytípusok mindegyike esetében a Kis-Balaton térségében is problémát okoz a fásszárú idegenhonos fa és cserjefajok, ill. a légyszárú idegenhonos adventív gyomok megjelenése és térhódítása. Ezek megjelenése és dominanciájának növekedése a kezelési egység szegélyében, ill. részben a belső kisebb tartósságú vízborítással érintett területeken előforduló élőhelyek közül a 91E0* - Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae) jelölő élőhelytípusba tartozó fűzlápok leromlását okozza. Az Észak-amerikai eredetű aranyvessző fajok (*Solidago sp.*) sok helyen a nem tűzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások (B1a) élőhelytípusba sorolható élőhelyek külső, szárazföld felőli szegélyben is megjelenik, ami egyértelműen az élőhely degradációját okozza. A javasolt kezelés megvalósításával az idegenhonos fajok terjedése által okozott degradáció elkerülhető.

Az idegenhonos fajok (pl.: idegenhonos halfajok és vízi makrogerinctelen fajok) előretörésével a vizes élőhely életközösségének természetessége csökken, a víztest ökológiai minőségi állapota az adott víztest referencia állapotához viszonyítva kedvezőtlen irányba változik. Az idegenhonos fajok a legtöbb esetben igen erős kompetíciós képességgel bíró, széles toleranciaspektrumú fajok, melyek megjelenése és állományainak megerősödése a legtöbb esetben az őshonos fajok visszaszorulását, állományaik egyedsűrűségének csökkenését vonja maga után. Az Ingói berekhez hasonló vizes élőhelyek esetében legtöbbször az inváziós halfajok előretörése jelenti a legnagyobb problémát. Az ebből adódó kedvezőtlen hatás érintheti a réti csík (*Misgurnus fossilis*), a szívárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*) és a lápi póc (*Umbra krameri*) állományait. Laboratóriumi vizsgálatok és terepi vizsgálatok egyaránt arra utalnak, hogy a lápi póc állomány kifejezetten érzékeny például a hasonló jellegű élőhelyeken inváziószerűen terjedő amúrgéb (*Perccottus glenii*) megjelenésére és térhódítására. Hazánk egyes térségeiből (pl.: a Beregi-sík és a Szatmár sík vizes élőhelyeiről) a lápi póc állományok gyakorlatilag eltűntek, ill. a populációméretük a rendelkezésre álló kutatóhalászati módszerek kimutathatósági határa alá csökkentek.

A horgászati hasznosítás tiltása segíti az idegenhonos halfajok és vízi makrogerinctelen fajok bekerülése elleni küzdelmet. A sokféle különböző természetességű horgászati vízteren megforduló horgászok tudtukon kívül is fontos vektorai lehetnek az idegenhonos halfajok terjedésének. Emellett a horgászok okozta rendszeres zavarás kedvezőtlen hatást gyakorolhat a zavarásra fokozottan érzékeny fajok [pl. zavarásra fokozottan érzékeny madárfajok, mint a batla (*Plegadis falcinellus*)] szaporodási sikerére.

A Zalán érkező kisvízi vízhozamokhoz és a csapadékszegény aszályos időszakokhoz kötődően alkalmazott rendszeres vízszintcsökkentés megvalósítása elősegíti azt, hogy a kezelési egységben előforduló makrovegetáció dominanciájával jellemezhető különböző vizes élőhelytípusok – elsősorban a 3150 - Természetes eutróf tavak Magnopotamion vagy Hydrocharition növényzettel jelölő élőhelytípus jó állapotú foltjai, valamint nem tűzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások (B1a), harmatkásás, békabuzogányos, pántlikafüves mocsári-vízparti növényzet (B2), ill. nem zsombékoló magassásrétek (B5) – kiterjedése növekedjen, ill. ilyen típusú új élőhelyfoltok alakuljanak ki a domináns nyíltvizes területek rovására. Az így megjelenő új élőhelyek növelik az apró fillérsiga (*Anisus vorticulus*), a harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*), a hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*), a réti csík (*Misgurnus fossilis*), a vöröshasú unka (*Bombina bombina*), a mocsári teknős (*Emys orbicularis*), a dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*), és a fehér tündérrózsa (*Nymphaea alba*) fajok, valamint a madarak közül a bakcsó (*Nycticorax nycticorax*), a törpegém (*Ixobrychus minutus*), a bölömbika (*Botaurus stellaris*), a üstökös-gém (*Ardeola ralloides*), a kis kócsag (*Egretta garzetta*), a nagy kócsag (*Egretta alba*), a vörös gém (*Ardea purpurea*), a kanalasgém (*Platalea leucorodia*), a nyári lúd (*Anser anser*), a kis vízicsibe (*Porzana parva*), a pettyes vízicsibe (*Porzana porzana*), a guvat (*Rallus aquaticus*), a barna rétihéja (*Circus aeruginosus*), a fülemülesítke (*Acrocephalus melanopogon*), a kékbegy (*Luscinia svecica*) és a barkóscinege (*Panurus biarmicus*) számára alkalmas élőhelyek kiterjedését, ezáltal a felsorolt fajok állomány-növekedését segítik.

A Kárpát-medence nyugati részére jellemző klimatikus viszonyoknak megfelelő természetszerű vízszintváltozás vízkormányzás eszközeivel történő közelítése, a csapadékszegény, aszályos

időszakokban, főként a Zala kisvízi vízhozamaihoz kapcsolódó vízszintesökkenés és kifejezetten kisvízes állapot biztosítása, ill. az I. ütem irányából érkező vízátervezés minimalizálásával, ill. lehetőség szerint időszakos kizárásával vízáramlástól mentes állapot megvalósítása elősegíti azt, hogy a kezelési egységben előforduló 7230 - Mészkedvelő üde láp- és sásrétek jelölő élőhelytípusba és a nem zombékoló magassásrétek (B5) élőhelytípusokba sorolható élőhelyeket érintő pusztulás megálljon és ne váljon trendjellegű folyamattá. A javasolt kezelés megvalósítása elősegíti a nem tűzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások (B1a), az úszólápok, tőzeges nádasok és télisásosok (B1b), valamint a harmatkásás, békabuzogányos, pántlikafüves mocsári-vízparti növényzet (B2) élőhelytípusba tartozó állományok megőrzését jó állapotának magas természetességének fenntartását. Elősegíti továbbá a 3150 - Természetes eutróf tavak Magnopotamion vagy Hydrocharition növényzettel jelölő élőhelytípus diverzitásának növelését. Az élőhelyek térbeli kiterjedésének és jó állapotának, természetességének megőrzése, ill. lehetőség szerinti javítása közvetve biztosítja az apró fillércsiga (*Anisus vorticulus*), a lápi szitakötő (*Leucorrhinia pectoralis*), a harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*), a hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*), a lápi póc (*Umbra krameri*), a réti csík (*Misgurnus fossilis*), a vöröshasú unka (*Bombina bombina*), a mocsári teknős (*Emys orbicularis*), a dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*) és az északi pocok (*Microtus oeconomus mehelyi**), valamint a mocsári tőzegrápfrány (*Thelypteris palustris*), a lápi csalán (*Urtica kioviensis*), a békaliliom (*Hottonia palustris*), és a gyilkos csomorika (*Cicuta virosa*) fajok, ill. a madarak közül a bakcsó (*Nycticorax nycticorax*), a törpegém (*Ixobrychus minutus*), a bölömbika (*Botaurus stellaris*), a üstökös-gém (*Ardeola ralloides*), a kis kócsag (*Egretta garzetta*), a nagy kócsag (*Egretta alba*), a vörös gém (*Ardea purpurea*), a kanalasgém (*Platalea leucorodia*), a nyári lúd (*Anser anser*), a kis vízicsibe (*Porzana parva*), a pettyes vízicsibe (*Porzana porzana*), a guvat (*Rallus aquaticus*), a barna rétihéja (*Circus aeruginosus*), a fülemülesítke (*Acrocephalus melanopogon*), a kékbegy (*Luscinia svecica*) és a barkóscinege (*Panurus biarmicus*) számára alkalmas élőhelyek fenntartását, ezáltal a felsorolt fajok állománymegőrzését segítik.

A nádgazdálkodásra vonatkozó előírások betartásával elkerülhető a nem tűzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások (B1a), valamint az úszólápok, tőzeges nádasok és télisásosok (B1b) élőhelytípusba sorolható nádas dominanciájú élőhelyek degradációja. Biztosítható, hogy az ilyen típusú élőhelyekhez kötődő fajok [pl.: zavarásra fokozottan érzékeny jelölő madárfajok, mint a batla (*Plegadis falcinellus*) vagy a kanalas gém (*Platalea leucorodia*)] számára optimális állapotú élőhelyek megfelelő kiterjedésben álljanak rendelkezésre és biztosítható, a zavarásra különösen érzékeny fajok szempontjából szükséges emberi zavarással nem, vagy csak közvetetten és kis mértékben érintett élőhelyek nagy területi arányú jelenléte.

A vízivad vadászat tiltása mind a vonuló, mind az áttelelő, mind a szaporodó madárállományok (köztük a közösségi jelentőségű jelölő madárfajok állományai) számára biztosítja a vadászathoz kapcsolódó jelentős zavarás kizárását, ezáltal a nagyobb szaporodási sikert, ill. a nagyobb túlélési arányt. Ez kedvezően befolyásolja például a nyári lúd (*Anser anser*), a kendermagos réce (*Anas strepera*), a böjti réce (*Anas querquedula*), a csörgő réce (*Anas crecca*), a kontyos réce (*Aythya fuligula*), vagy a kis vöcsök (*Tachybaptus ruficollis*) jelölő állományainak helyzetét és várható jövőbeni alakulását.

A nagy kiterjedésű, összefüggő tömbszerű rekettyefüzes (*Salix cinerea*) állományok belső része jellemzően kevésbé fajgazdag, kevésbé változatos fajegyüttesekkel jellemezhető, mint az állományok szegélye. A javasolt kezelés a nagy kiterjedésű, sűrű, tömbszerű állományok megbontásával a fajgazdagabb szegélyek arányának növelését szolgálja.

(a) Kezelési egység kódja: KE-16

(b) Kezelési egység meghatározása: Szántók, kertek és vetett gyepek

Ide tartoznak a szántók, a vetett gyepek és a kiskertek. Nagyobb tömbökben vannak jelen a területen. Az ingatlan-nyilvántartás szerint a szántó művelési ágba sorolt területek többségében szántóföldi kultúrák intenzív termesztését végzik.

A kezelési egység minden része országos jelentőségű védett természeti terület, a Balaton-felvidéki Nemzeti Park törzsterület része.

A kezelési egység összes kiterjedése jelentős: 1009,4 ha.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- Á-NÉR élőhelyek: őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok (RA), egyéves, intenzív szántóföldi kultúrák (T1), fiatal parlag és ugar (T10), évelő, intenzív szántóföldi kultúrák (T2), vetett gyepek, füves sportpályák (T5), extenzív szántók (T6), kiskertek (T9)
- Natura 2000 élőhelytípusok: -
- érintett közösségi jelentőségű fajok: nagy lilik (*Anser albifrons*), nyári lúd (*Anser anser*), vetési lúd (*Anser fabalis*), kis lilik (*Anser erythropus*), vörösnyakú lúd (*Branta ruficollis*)
- érintett egyéb fajok: mezei pacsirta (*Alauda arvensis*)
 - érintett földrészek (a csillaggal [*] jelölt földrészek érintettsége csak részleges): Balatonmagyaród *02/1, *022, *024, *025 a, *025 c, *025 d, *025 f, *027/1 a, *027/1 b, *027/1 c, *027/2, *028/1, *028/2, *030/1 a, *030/1 b, *030/1 c, *030/1 d, *035/1, *036/1, *036/3, *036/4, *036/5, *036/6, *036/7, *036/8, *036/9 a, *037, *038, *040/2, *040/3, *040/4, *040/5, *04, *073/10 a, *073/10 g, *073/11, *073/16, *073/26, *083/1 b, *083/1 c, *083/1 d, *083/1 f, *083/1 g, *084, *085, *086, *087 a, *087 b, *11, *12, *14, *15, *17, *1, *21, *23, *24, *251/11, *251/17, *251/18, *251/19, *251/20, *251/21, *251/22, *251/23, *251/24, *27, *28, *29/2, *2, *30, *32, *330, *331, *334, *335, *336, *337, *338, *339, *33, *341/1, *341/2, *343/1, *348, *349, *350, *351, *352, *353, *354, *359, *369, *370, *371, *372, *374, *377, *378, *379, *37, *381, *382, *384, *385, *386, *387, *389, *38, *39, *40, *41, *42, *43, *46, *47, *49, *50, *51, *52/2, Balatonszentgyörgy *0115/1 b, *0106 a, *0109, *0115/2, *0115/1 c, *0106 b, *0115/1 a, *0104, Esztergályhorváti *0115/4, *0143/2, *0144, *0145/1, *0145/2, *0146, *0147 a, *0147 b, *0147 c, *0149, *0150, *0152, *0153, *0154 a, *0155/2 a, *0155/2 b, *0155/2 c, *0155/2 d, *0155/2 g, *0155/2 m, *0155/4, *0177, *0233/1, *0233/3, *0234, *0237/5 a, *0237/5 c, *0237/5 d, *0237/6, *0237/7, *0238, Főnyed *016, *017/10, *017/11, *017/12, *017/13, *017/14, *017/15, *017/16, *017/17, *017/18, *017/19, *017/20, *017/21, *017/22, *017/23, *017/24, *017/25, *017/26, *017/27, *017/28, *017/29, *017/32, *017/33, *017/35, *017/36, *017/4, *017/5, *017/6, *017/7, *017/8, *017/9, *018, *021, *022, *024/1 a, *024/1 b, *024/3 a, *024/3 b, *025 a, *025 c, *025 d, *025 h, *104, *105, *107, *108, *68, Garabonc *027/1 a, *027/1 b, *027/1 c, *027/1 d, *03, *042, *046, *053 d, *053 m, *053 p, *053 r, *053 s, *053 w, *053 z, *054/1 a, *054/1 c, *054/1 d, *054/2, *055, *056/1 a, *056/2, *057, *058/1, *058/2, *058/3, *058/4, *058/6, *058/7 a, *058/7 b, *059, *060/10 a, *060/11 a, *060/11 b, *060/11 c, *060/11 d, *060/11 f, *060/1, *060/2, *060/3, *060/4, *060/5, *060/6, *060/8 a, *061, *062/1, *062/2, *063/10, *063/11, *063/12, *063/1, *063/2, *063/3, *063/4, *063/5, *063/6, *063/7, *063/8, *063/9, *06, *07, *08, *215, *216, *217, *218, *219, *220, *221, *222, *223, *235, *236, *238, *239, *241, *243, *244, *246, *247, *324, *325, *326, *327, *328, *329, *330, *331, *336, *337, *338, *339, *346/2, *347, *348, *349, *350, *351, *352, Keszthely *0401/1 a, *0401/1 b, *0401/1 c, *0403/4, *0403/7, *0403/8, Nagyrada *010/4 b, *010/4 c, *010/4 m, *013, *04/3 j, *07, *6, *7, *8, Sármellék *026/10, Sávoly *0124/1, *0124/3, *0128, *0129/1 a, *044/37, *044/40, *056/5 b, *060 a, *061/56 a, *062/5 a, *062/5 b, *064 a, *064 b, Vörs *0101, *0102 a, *02/1 a, *02/1 c, *026, *027, *04/1 a, *04/1 b, *04/1 d, *04/1 g, *04/1 h, *041, *043/1 a, *043/1 b, *043/1 c, *043/2, *044, *045, *046, *049, *050/1, *050/2, *051/3, *058/1 d, *06, *191/5, *191/6, *192, *193, *194, *195, *196, *197, *198, *199, *200, *201/12, *201/13, *201/5, *201/6, *201/7, *201/8, *201/9, Zalakaros *022, *023/10,

023/11, 023/12, 023/13, 023/14, 023/15, 023/16, 023/17, 023/18, *023/19, *023/1, 023/20, 023/21, 023/22, *023/23, *023/24, *023/25 a, *023/25 b, *023/26 a, *023/26 b, 023/27 a, *023/27 b, 023/28 a, *023/28 b, 023/29 a, *023/29 b, 023/30 a, *023/30 b, 023/31 a, *023/31 b, 023/32 a, *023/32 b, 023/33 a, *023/33 b, *023/34 a, *023/34 b, 023/35, 023/36, *023/37, *023/39, *023/40 a, *023/40 b, *023/44, *023/45, *023/46 a, *023/46 b, *023/47 a, *023/47 b, 023/48 a, *023/48 b, 023/5 a, *023/5 b, *023/5 c, *023/50, *023/51, *023/52 a, *023/52 b, *023/53, *023/56, *023/58, *023/61, *023/62, *023/64, *023/65, *023/66, *023/67, *023/68, 023/69, 023/6, 023/70, *023/71, 023/72, *023/73, 023/7, 023/8, 023/9, *024, *027, *028, *030, *031/1 a, *031/1 b, *031/4 b, *031/5, *031/6, *042/10, *042/11, *042/12, *042/14, *042/15, *042/16, *042/17, *042/21, *042/22, *042/23, *042/30 a, *042/30 b, *042/6, *042/8, *043, *047, *048, *049, *050/10, *050/11, *050/14 a, *050/14 b, *050/15, *050/2, *050/3, *050/4, *050/5, *050/6, *050/7, *050/8, *050/9, *052, *055, *056, *059, *078/1, *078/2, *086/3, *12, *13, *1524/7, *3, *4, Zalasabar *020, *021 a, *021 b, *021 c, *05 g, *07 a, *07 b, *16, *18, *20/1, *25/2, *26, *27, *28, *29, *30/1, *31, *32, *33, *34/2, *35, *36, *40/2, *40/3, Zalavár *021/6 c, *047, *078, *079/10, *079/11, *079/12, *079/13, *079/14, *079/15, *079/22, *079/23, *079/24, *079/25, *079/26, *079/27, *079/28, *079/29, *079/2, *079/30, *079/31, *079/32, *079/33, *079/34, *079/35, *079/36, *079/37, *079/38, *079/39, *079/3, *079/40, *079/41, *079/42, *079/43, *079/44, *079/45, *079/46, *079/47, *079/48, *079/49, *079/4, *079/5, *079/6, *079/7, *079/8, *079/9, *083/9 b, *083/9 d, *083/9 g, *083/9 h, *083/9 j, *083/9 l, *083/9 m, *087/3 g.

- érintett erdőrészek és egyéb részek (a csillaggal [*] jelölt erdőrészek érintettsége csak részleges): Balatonmagyaród 1/B 1*, 1/BT*, 1/D*, 1/E*, 3/B*, 4/J*, 5/F*, 5/G*, 5/I*, 5/K*, 5/N*, 8/B 2*, 8/BT*, 8/C*, 8/CE*, 8/M*, 8/NY*, Esztergályhorvati 26/CE 1*, Főnyed 2/F*, Garabonc 10/B*, 10/CE 3*, Keszthely 316/F*, Sávolly 16/J*, 8/C*, 8/CE*, 8/D*, Vörs 7/T*, Zalavár 28/C*, 60/VF*.

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Javasoljuk a kultúrák megválasztása során a kevesebb rovarirtó szert igénylő fajták és fajok választását. Parcellák esetében szükséges megakadályozni a műtrágya bemosódást a környező vizes élőhelyekre. A modern nagyteljesítményű mezőgazdasági gépek nem minden esetben tudják követni a szántók határvonalát ezért sérülnek a környező gyepterületek.

Javasoljuk a visszagyepesedett területek művelési ágának ingatlan-nyilvántartási átvezetését gyeppe (rét/legelő).

A vegyszerek használatának minél hatékonyabb visszaszorítása indokolt, javasoljuk, hogy a tápanyagok utánpótlása elsősorban szerves trágyával történjen.

A téli félévben a ludak nagy tömegeinek táplálékát jelentik a szántóföldi kultúrák. Ezeknek az igényeit is szem előtt kell tartani, az ország egyik legnagyobb lúd vonuló- és telelő helyén. A kezelési területen a riasztást és a vadászatot sem szabad engedélyezni.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A Natura 2000 területekre vonatkozó kezelési jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység élőhelytípusaira nincsenek. A védett területeken a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. tv. rendelkezéseit szükséges figyelembe venni.

b) Javasolt előírások:

A Natura 2000 fenntartási tervek készítésére vonatkozó útmutató 2. sz. melléklete alkalmazásával megfogalmazott kezelési javaslatok:

Kód	Szántókra vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
SZ01	Napnyugtától napkeltéig gépi munkavégzés nem megengedett.
SZ09	A növénytermesztéssel kapcsolatos technológiai munkálatok során bármilyen depóniát csak szántókon lehet létrehozni, és ott legfeljebb 2 hónapig lehet tárolni.
SZ13	Szántóföldön trágyaszarvas nem alakítható ki.
SZ17	Természetközeli állapotú erdőtervi jellel ellátott láperdő és keményfás ligeterdő, illetve vizes élőhely szélétől számított 50 m-es sávban szántóföldi növénytermesztés során kemikáliák és bioregulátorok nem alkalmazhatók.
SZ19	Kizárólag környezetkímélő besorolású növényvédő szerek alkalmazása engedélyezett.
SZ74	Őshonos fajokból álló fasorok, facsoportok, szoliter fák, cserjefoltok telepítése.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok megadása nem szükséges

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok

Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok megadása nem szükséges

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A szántóföldi művelés során alkalmazott kemikáliák jelentős természetvédelmi kockázatot jelentenek elsősorban a vizes élőhelyek minősége és az ott előforduló fajok vonatkozásában. Szükséges a szántókon az önkéntesen vállalható javaslatok betartása annak érdekében, hogy az érintkező élőhelyek állapota a jövőben se romoljon. A gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javasolt betartása a fentiekén túlmenően elősegíti a nagy lilik (*Anser albifrons*), a nyári lúd (*Anser anser*), a vetési lúd (*Anser fabalis*), a kis lilik (*Anser erythropus*) és a vörösnakú lúd (*Branta ruficollis*) vonuló állományainak hosszú távú megőrzését.

(a) Kezelési egység kódja: KE-17

(b) Kezelési egység meghatározása: Száraz cserjések

Ide tartoznak a száraz cserjések. Zömében a Garabonc és Zalakaros külterületén lévő magasabb fekvésű, száraz gyepek becserjésedésével kialakult élőhelyek. Kőkény, galagonya és veresgyűrűs som állományok.

A kezelési egység minden része országos jelentőségű védett természeti terület, a Balaton-felvidéki Nemzeti Park törzsterület része.

A kezelési egység összes kiterjedése 119,5 ha.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- Á-NÉR élőhelyek: lágyszárú özönfajok állományai (OD), galagonyás-kökényesborókás száraz cserjések (P2b), őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok (RA), nem őshonos fajok spontán állományai (S6)
- Natura 2000 élőhelytípusok: -
- érintett közösségi jelentőségű fajok: sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*), karvalyposzáta (*Sylvia nisoria*), töviszúró gébics (*Lanius collurio*), (jelölőnek javasolt faj)
- érintett egyéb fajok: sordély (*Miliaria calandra*)
- érintett földrésztetek (a csillaggal [*] jelölt földrésztetek érintettsége csak részleges): Garabonc *020/2, *021, *022/1, *022/2 a, *022/2 b, *023, *025/3 a, *025/3 b, *045/1 c, *045/2 a, *045/2 c, *045/2 d, *045/2 f, *047 a, *047 b, *047 c, *047 f, *047 g, *047 h, *047 j, *047 k, *047 l, *047 m, *049, *051, *052, *053 a, *053 b, *053 d, *053 f, *053 g, *053 k, *053 m, *053 n, *053 p, *053 w, *053 z, *054/1 a, *054/1 c, *056/1 a, *056/2, *057, *058/1, *058/2, *058/6, *058/7 b, *28, *30, *31, *33, Keszthely *0391 a, *0391 b, *0391 c, *0391 d, *0391 f, *0394, *0395 a, *0395 b, *0396, *0397 b, *0397 d, *0397 f, *0398, *0399/7, *0400, *0401/1 c, *0401/1 d, *0401/1 f, *0401/1 g, *0401/1 h, Nagyrada *010/1 a, *010/1 b, *010/1 f, *04/3 b, *04/3 c, *04/3 d, *04/3 f, *04/3 g, *08/6 b, *08/6 c, Sávoly *0129/3 b, *0129/3 c, *0129/4, *0129/5 a, *0129/5 b, *072 h, Vörs *037, *04/1 a, *04/1 g, *04/1 h, *04/1 j, *04/2, *04/3, *04/4, *051/3, *051/5, *06, *094, *095 a, *095 b, *096/2, *096/3, *096/4, *096/5, Zalakaros *023/19, *023/40 b, *023/73, *030, *031/1 a, *031/1 b, *031/5, *031/6, *032, *033, *036/13 a, *036/13 c, *036/13 d, *036/14, *036/15, *036/16, *036/48 a, *036/49, *036/50, *036/51, *036/53, *036/54, *036/55, *036/56, *036/57, *037, *038/1, *038/2, *039, *040, *042/30 a, *042/30 b, *042/6, *043, *078/1, *078/2, *078/3, *079, Zalasabbar *06, *07 b, *07 c, *09 a, Zalavár *021/6 c, *022/2.
- érintett erdőrésztetek és egyéb résztetek (a csillaggal [*] jelölt erdőrésztetek érintettsége csak részleges): Garabonc 10/CE 1*, Keszthely 316/NY 1*, Nagyrada 6/N*, 6/P*, Vörs 3/NY*, 3/Q*, Zalasabbar 6/CE 4*, 6/CE 5*, 6/I*, 6/K*.

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Javasoljuk a kezelési egység területének használatba vételét, a cserjések megbontását és a helyükön újra kaszálót-legelőt kialakítani. Ugyanakkor a megbontott összefüggő cserjések területén kisebb foltokban javasolt a cserjék meghagyása – olyan módon, hogy az nem akadályozza a gyepgazdálkodást – a cserjés szegélyélőhelyekhez kötődőfajok megőrzése érdekében.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A gyepek esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.

A Balaton-felvidéki Nemzeti Park területére eső részekben az 1996. évi LIII. a természet védelméről szóló törvény védett természeti területekre vonatkozó előírásait is szükséges figyelembe venni.

A gyepterületek esetén a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Kormányrendelet ismerteti a kötelezően betartandó földhasználati előírásokat:

„3. § (1) A gyepterületeket legeltetéssel, illetve kaszálással kell hasznosítani.

- (2) *Gyepterületen csak szarvasmarha, juh, kecske, szamár, ló és bivaly legeltethető.*
- (3) *A gyepterület túllegeltetése tilos.*
- (4) *A gazdálkodási tevékenység során a gyepfelszín maradandó károsítása tilos.*
- (5) *Tápanyag-utánpótlás csak a legelő állatok által elhullajtott ürüleből származhat, trágya kiszórása tilos.*

4. § (1) A terület legalább 5, legfeljebb 10%-át - beleértve a természetvédelmi érdekből hatósági határozattal elrendelt eseti korlátozással érintett földterületeket is - kaszálásonként változó helyen kaszátlanul kell hagyni.

- (2) *A belvíz gyepterületről történő elvezetése és a gyepterület öntözése tilos.*
- (3) *Napnyugtától napkeltéig a gépi munkavégzés tilos.*
- (4) *A Natura 2000 gyepterületeken területi természetvédelmi hatóságnak, helyi jelentőségű védett természeti területnek minősülő Natura 2000 gyepterület esetében a települési önkormányzat jegyzőjének, a fővárosban a főjegyzőnek az engedélye szükséges, amelyet természetvédelmi hatósági jogkörében eljárva ad ki:*
 - a) a nád irtásához, valamint*
 - b) az október 31. és április 23. között történő legeltetéshez.*
- (5) *Vadgazdálkodási létesítmények, berendezések kialakításához a vadászati hatóság engedélye szükséges.*

5. § (1) A kaszálást a kaszálandó terület középpontjából indulva vagy a táblaszél mellől, az ott élő állatok zárványterületre szorítása nélkül kell elvégezni. A kaszálás során vadriasztó lánc használata kötelező.

- (2) *Az inváziós és termőhely-idegen növényfajok megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, állományuk visszaszorításáról gondoskodni kell mechanikus védekezéssel vagy speciális növényvédőszer-kijuttatással, ezen a technológián túl egyéb vegyszerhasználat tilos.*
- (3) *A kaszálás tervezett időpontját a tevékenység megkezdése előtt a földhasználónak legalább öt munkanappal írásban be kell jelentenie a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak. Amennyiben a (2) bekezdés szerinti védekezés során a földhasználó nem tudja betartani a 4. § (1) bekezdésében előírt 5%-os határértéket, úgy ezt a kaszálás időpontjáról szóló előzetes bejelentésével egy időben jeleznie kell a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak.*
- (4) *Gyepterületen a szálás takarmány tárolása a kaszálást követő 30 napon túl tilos.”*

b) Javasolt előírások:

A Natura 2000 fenntartási tervek készítésére vonatkozó útmutató 2. sz. melléklete alkalmazásával megfogalmazott kezelési javaslatok:

Kód	Gyepsterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
GY22	Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás.
GY25	A területen lévő cserjék irtása és eltávolítása.
GY28	A gyep cserjésedésének megakadályozása, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzése.
GY31	A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak szükséges bejelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni.
GY32	A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltokat meghagyása.
GY44	A legeltetési sűrűség egyeztetése a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal.
GY107	Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása.
GY109	A lekaszált inváziós növények eltávolítása a területről a kaszálást követő 30 napon belül.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok

A tömött cserjések megbontása, újbóli használatba vétele nem minősül élőhelyrekonstrukciónak, mivel a gyepes javaslatok alkalmazhatók rá.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhelyek területének csökkenésével jár (beépítés, vonalas létesítmények kialakítása) nem javasolható.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A területen a kezeletlen gyepnek néhány év alatt képesek átalakulni. A teljes becserjésedés meggátolása a jelölő gyepi élőhelyek kiterjedésének fennmaradása érdekében szükséges, azonban a ligetes megjelenés fenntartása, cserjék és fák meghagyása több jelölő gerinctelen állatfaj [sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*), díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*)] valamint cserjés szegélyélőhelyekhez kötődő madárfaj [pl: karvalyposzáta (*Sylvia nisoria*), tövisszúró gébics (*Lanius collurio*)] állományainak megőrzése szempontjából szükséges. A sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*) számára optimális élőhelyeken a cserjék záródása nem haladja meg az 50%-os mértéket, magasságuk pedig az 1,5-2 métert, de a karvalyposzáta (*Sylvia nisoria*) és a tövisszúró gébics (*Lanius collurio*) is a cserjések gyepekkel érintkező szegélyéhez kötődik elsősorban és nem a nagy kiterjedésű összefüggő cserjések belső részét preferálja.

A cserjésedés visszaszorítására, és a legeltetés mértékének korlátozására pl.: a nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), a haris (*Crex crex*) és a hamvas rétihéja (*Circus pygargus*) számára optimális élőhelyek térbeli kiterjedésének növelése és ezáltal a felsorolt fajok állományainak megőrzése, gyarapítása miatt szükséges.

(a) Kezelési egység kódja: KE-18

(b) Kezelési egység meghatározása: A Zala vizével árasztható Kis-Balaton Vízvédelmi Rendszer kívül elhelyezkedő vizes élőhelyek

Ide tartoznak a Kis-Balaton Vízvédelmi Rendszer területén kívül elhelyezkedő a Zala vizével üzemszerűen nem árasztható vizes élőhelyek, mocsarak. Ezek a jellemzően mocsári élőhelyek a tervezési terület széleihez közel, jellemzően peremi helyzetben található mélyfekvésű területeken helyezkednek el. Legnagyobb arányban partisásos dominanciájú magassáos állományokat találunk a kezelési egységben, de számottevő a nádas dominanciájú mocsárfoltok aránya, ill. előfordulnak rekettyefüzes cserjésedő mocsárfoltok is. Ezek mellett helyenként kis kiterjedésű élőhelyfoltokat alkotva olyan láp jellegű élőhelyeket is találunk a kezelési egységben, mint például a fűzlápok, ill. lápi zombékosok.

A kezelési egység minden része országos jelentőségű védett természeti terület, a Balaton-felvidéki Nemzeti Park törzsterület része.

A kezelési egység összes kiterjedése 849,1 ha.

A KE-18 kezelési egységhez tartozó vizes élőhelyek jellemzően a Kis-Balaton Vízvédelmi Rendszer területén kívül, a Kis-Balaton (HUBF30003) Natura 2000 terület peremén helyezkednek el. Az ide tartozó élőhelyek a Zala vizével üzemszerűen nem áraszthatók, de a KBVR üzemvízszintje a sekély felszín alatti vizek közvetítésével az ide tartozó vizes élőhelyek elhelyezkedésétől függően számottevő, ill. több esetben jelentős hatást gyakorol a vízszintjükre. Emellett a kezelési egységhez tartozó vizes élőhelyek egy részének vízpótlása más vízfolyásokból megoldható, az ennek feltételeit biztosító műtárgyak részben rendelkezésre állnak. A KE-18-es kezelési egységgel kapcsolatban alapvető célkitűzés a kezelési egység alapvető élőhelyei jellegét meghatározó nem zombékoló magassásrétek (B5), nem tőzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások (B1a), télisásosok (B1bN), harmatkásás, békabuzogányos, pántlikafüves mocsári-vízparti növényzet (B2), lápi zombékosok, zombék-semlyék komplexek (B4), ill. a felsorolt emerz mocsárinövényzet dominanciájával jellemezhető élőhelyek mellett, azokhoz kapcsolódóan az álló- és lassan áramló vizek hínárnövényzete (Ac), valamint a fűzlápok (J1a) területi kiterjedésének megőrzése és élőhelyi állapotának, természetességének lehetőség szerinti javítás. Ez biztosítja a 3150 - Természetes eutróf tavak Magnopotamion vagy Hydrocharition növényzettel (jelölő élőhely), a 7230 - Mészkezdvelő üde láp- és sásrétek (jelölő élőhely), a 91E0* - Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae), valamint a 7210 - Meszes lápok télisással (*Cladium mariscus*) és a *Caricion davallianae* fajával közösségi jelentőségű élőhelyekkel kapcsolatos általános célkitűzések elérését.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- Á-NÉR élőhelyek: álló- és lassan áramló vizek hínárnövényzete (Ac), nem tőzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások (B1a), télisásosok (B1bN), harmatkásás, békabuzogányos, pántlikafüves mocsári-vízparti növényzet (B2), lápi zombékosok, zombék-semlyék komplexek (B4), nem zombékoló magassásrétek (B5), fragmentális mocsári- és/vagy hínárnövényzet mozaikok álló és folyóvizek partjánál (BA), fűzlápok (J1a), jellegtelen fátlan vizes élőhelyek (OA), jellegtelen üde gyepek (OB), lágyszárú özönfajok állományai (OD), üde és nedves cserjések (P2a), parkok, kastélyparkok, arborétumok és temetők az egykori vegetáció maradványaival vagy regenerálódásával (P6), őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok (RA), őshonos fajfajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők (RB), nem őshonos fajfajú ültetett facsoportok, erdősávok és fasorok (S7), homok-, agyag-, tőzeg- és kavicsbányák, digó- és kubikgödrök, mesterséges löszfalak (U7)
- Natura 2000 élőhelytípusok: 91E0* - Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae) (jelölő élőhely), 3150 - Természetes eutróf tavak Magnopotamion vagy Hydrocharition

növényzettel (jelölő élőhely), 7230 - Mészkedvelő üde láp- és sásrétek (jelölő élőhely), 7210 - Meszes lápok télisással (*Cladium mariscus*) és a *Caricion davallianae* fajaival (nem jelölő élőhely).

- érintett közösségi jelentőségű fajok: kiséfűszek aszat (*Cirsium brachycephalum*), apró filléricsiga (*Anisus vorticulus*), csíkos medvelepke (*Callimorpha quadripunctaria**), nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*), hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*), réti csík (*Misgurnus fossilis*), szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*), mocsári teknős (*Emys orbicularis*), dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*), északi pocok (*Microtus oeconomus mehelyi**), vidra (*Lutra lutra*), közönséges denevér (*Myotis myotis*), vágó csík (*Cobitis taenia*) (nem jelölő faj), tavi denevér (*Myotis dasycneme*) (nem jelölő faj), haris (*Crex crex*), pettyes vízicsibe (*Porzana porzana*), sárszalonna (*Gallinago gallinago*), guvat (*Rallus aquaticus*)
- érintett egyéb fajok: -
- érintett földrésztetek (a csillaggal [*] jelölt földrésztetek érintettsége csak részleges): Balatonmagyaród *02/1, *025 f, *026, *028/1, *028/2, *030/1 b, *030/2, *035/1, *036/9 a, *036/9 b, *04, *073/20 d, *073/23 a, *073/7 a, *073/7 b, *073/7 c, *085, *086, *087 a, *087 b, Balatonszentgyörgy *0114, *0115/1 f, *0115/1 d, *0115/1 b, *0113/5, *0105, *0117/3, *0106 a, *0109, *0115/2, *0115/1 c, *0115/1 h, *0106 b, *0115/1 g, *0115/1 a, *0110/2, *0113/4, *0115/1 j, *0113/2, Esztergályhorváti *0155/2 b, *0155/2 d, *0155/2 g, Főnyed *010/1, *010/2, *011, *012, *013/2, *015, *017/15, *017/16, *017/36, *021, *022, *025 a, *025 b, *025 c, *025 g, *025 h, *026, *027 a, *027 b, *028 a, *40/2, *40/3, *62, *63, *64, *66, *67, *68, Garabonc *020/2, *022/2 b, *025/3 a, *025/3 b, *025/3 c, *025/3 d, *026, *027/1 a, *027/1 b, *027/1 c, *027/1 d, *03, *042, *043, *045/1 a, *045/1 b, *045/1 c, *045/1 d, *045/2 f, *048/16 c, *048/18 a, *048/18 b, *048/20 b, *051, *053 c, *053 d, *053 f, *053 g, *053 k, *053 v, *053 w, *053 z, *054/1 a, *054/2, *055, *056/1 a, *056/1 b, *058/7 a, *059, *060/10 a, *060/11 c, *060/1, *060/8 a, *061, *062/1, *062/2, *063/10, *063/12, *063/2, *063/3, *063/4, *063/5, *063/6, *063/7, *063/8, *064, *065/3 a, *065/3 b, *352, *355, *356, *357, *358, Keszthely *0370, *0371, *0372/1, *0374/1 a, *0374/1 b, *0374/1 c, *0374/4 a, *0374/4 b, *0374/4 c, *0374/8, *0374/9, *0375/1, *0376/3 c, *0376/3 f, *0376/4 a, *0376/4 b, *0376/4 c, *0376/4 d, *0376/4 g, *0376/4 h, *0376/4 j, *0376/4 m, *0376/4 n, *0376/4 p, *0376/4 r, *0377/1, *0377/2, *0378/10 a, *0378/10 b, *0378/11, *0378/7 a, *0378/9, *0379/5, *0379/6, *0380, *0383 a, *0384/4 h, *0390, *0391 c, *0394, *0395 a, *0395 b, *0396, *0397 b, *0397 d, *0397 f, *0399/10, *0399/11, *0399/7, *0400, *0401/1 d, *0401/1 g, *0404/1, *0405/1, *0407/1, *0408/2 a, *0408/2 b, *0408/2 d, *0408/2 f, *0408/2 g, *0408/2 h, *0408/2 j, *0408/2 k, *0409/2, Nagyrada *010/4 a, *010/4 b, *010/4 c, *010/4 f, *010/4 h, *010/4 j, *010/4 l, *010/4 m, *010/4 n, *010/4 p, *010/5, *010/6, *012, *013, *014, *04/3 j, *04/3 k, *04/4 b, *04/4 c, *04/4 d, *04/4 f, *06, *08/9 g, *15, *16, *17, *18, *19, *20, *22, *23, Sármellék *023, *025, *026/10, *028 a, *028 b, *028 c, *028 d, *028 f, *029, *033 a, *033 b, *033 c, *033 d, *033 f, *033 g, *033 h, *033 j, *033 k, *033 l, *033 m, *033 p, *033 r, *033 s, *033 t, *033 v, *035, *036 a, *036 b, *036 c, *036 d, *036 f, *037, *042, *043/14 a, *043/14 b, *043/14 c, *043/14 m, *044, *045/2 a, *045/2 b, Sávoly *0115 a, *0115 b, *0116 a, *0118 a, *0118 b, *0118 c, *0119 a, *0120 a, *0122/1, *0122/3, *0125 h, *0133/2, *060 a, *063, *064 b, *065, *069 a, *070/3 b, *070/3 c, *070/3 d, *072 a, *072 b, *072 c, *072 d, *072 g, *072 h, Szökedencs *0117 j, *0118, *069/2, Vörs *0101, *0102 a, *0105, *03/2, *04/1 a, *04/1 b, *04/1 c, *04/1 d, *04/1 f, *043/1 a, *046, *047, *048/1 a, *058/1 a, *058/1 b, *058/1 d, *058/1 h, *058/1 t, *058/2 c, *058/2 f, *058/2 m, *058/2 p, *094, *095 b, *096/5, *201/10, *201/3, *201/9, Zalakaros *020/2, *021, *022, *023/24, *023/27 b, *023/28 b, *023/29 b, *023/30 b, *023/31 b, *023/37, *023/5 b, *023/5 c, *023/56, *023/59, *023/60, *023/61, *023/64, *023/67, *023/68, *030, *031/1 a, *031/6, *034, *035/3, *036/16, *036/46, *036/47, *036/48 a, *036/48 b, *036/48 c, *036/49, *036/54, *036/55, *036/56, *036/58, *036/9 a, *036/9 b, *041, *042/30 a, *057/10 a, *058, *078/3, *080, *081, Zalakomár *0152, *0181/5, *0183,

*0184, *0186 b, *0186 c, *0187, *0188 a, *0188 b, *0188 c, *0188 d, *0189, *0190 a, *0191 a, *0191 b, 0191 c, *0191 d, *0191 f, *0191 g, *0192, *0193, *0196, *0197, *0198, *0199/2, *0257/2, Zalasabbar *019/6, *021 a, *021 b, *021 c, *021 d, *021 g, *023 a, *023 c, *023 d, *023 f, *41, *42, *43, *46/1, *46/5, *46/6, *47, Zalavár *047, *050/8 a, *050/8 b, *050/8 c, *051, *057 a, *057 b, *057 c, *057 d, *078, *079/14, *079/15, *079/16, *079/17, *079/18, *079/19, *079/20, *079/21, *079/22, *079/26, *079/27, *079/28, *080 a, *080 b, *080 c, *080 d, *080 f, *080 g, *080 h, 080 j, 080 k, *082, *083/1, *083/5 a, *083/5 b, 083/5 d, *083/9 d, *083/9 f, *083/9 g, *084, *086, *087/3 a, *087/3 b, *087/3 c, *087/3 d, *088.

- érintett erdőrészek és egyéb részek (a csillaggal [*] jelölt erdőrészek érintettsége csak részleges): Balatonmagyaród 11/B*, 11/D*, 11/E*, 4/G*, 5/M*, 5/N*, Főnyed 1/TN*, 2/A*, 2/F*, 2/G*, 2/J*, 2/K*, 2/NY*, 2/O*, Garabonc 10/B*, 11/D 1*, 11/E 1*, 11/TN 2*, 11/TN 3*, 14/A*, 14/B*, Nagyrada 7/I*, Sármellék 52/TI*, Sávoly 14/G*, 14/I*, 14/K*, 14/L*, 14/NY 2*, 15/A*, 15/C*, 17/A*, 17/F*, 17/H*, 7/A*, 7/B*, 7/TI*, 8/CE*, Vörs 10/A*, 10/D*, 10/E*, 10/K*, 10/NY*, 10/TN 1*, 10/TN 2*, 12/L*, 8/A*, 8/TN 1*, 8/TN 2*, Zalakomár 116/A*, 116/B*, 21/B*, 21/C*, 21/D*, Zalasabbar 24/C*, 24/CE 1*, Zalavár 58/A*, 58/ZT 1*, 58/ZT 2*, 59/A*, 62/A*, 62/B*, 62/NY 1*, 62/NY 2*, 62/VF*, 62/ZT*.

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A vizes élőhelyek, különösen a felszíni vízfolyásból történő felszíni vízkivezetéssel (árasztással) közvetlenül érintett vizes élőhelyek fásszárú szegélyvegetációjában a Kis-Balaton térségében is jellemző folyamat az inváziós fásszárú és lágyszárú fajok megjelenése és magról történő terjedése. A kezelési egységhez tartozó vizes élőhelyek szegélyéből javasolt az adventív cserje- és fajok (*Amorpha fruticosa*, *Acer negundo*, *Fraxinus pennsylvanica*), valamint az inváziós lágyszárú fajok (pl: *Solidago*-fajok) rendszeres eltávolítása.

A kezelési egységhez tartozó vizes élőhelyfoltok egy részén meglévő mőtárgyakkal megvan a lehetőség a rendszeres, az alkalmi vízpótlás biztosítására. Amennyiben a műszaki lehetősége adott javasolt a KE-18 kezelési egységbe tartozó vizes élőhelyek vízpótlása és a természetes vízjárású vizes élőhelyekhez hasonló vízszintdinamika megvalósítása. A természetszerű vízszintdinamika közelítése érdekében javasolt biztosítani csapadékos időszakokban a kapcsolódó kisvízfolyásokon érkező természetes árhullámokhoz és belvízhullámokhoz kapcsolódó vízpótlást a területre. A természetszerű vízszintingadozás részeként aszályos időszakokban, elsősorban a nyár második felében javasolt a kezelési egység területén a vízszintcsökkenés biztosítása a párolgás és növényi párologtatás okozta vízveszteség vízszintcsökkentő hatásával. Egymást követő aszályos években a természetes árhullámok és belvízhullámok elmaradása esetén javasolt a tél végi – kora tavaszi, valamint a nyár eleji (zöldár) árhullám hatásának imitálása vízpótlással és vízszintemeléssel.

Alacsony vízszinttel jellemezhető időszakban javasolt elsősorban az idegenhonos, inváziósan terjedő fajokkal fertőzött állományok szegélyterületeinek bivallyal történő legeltetése, járatása, vagy kaszálása.

A monodomináns nádas állományokban a nádgazdálkodási tevékenység során javasolt, hogy egy-egy szezonban csak a kezelési egység területén található nádas állományok területének 10%-án lehessen aratást elvégezni.

Javasolt, hogy a nádgazdálkodási tevékenység a kezelési egység területén található nádasok maximum 2/3-át érintse váltógazdálkodás formájában, tehát a nádgazdálkodással érintett maximális 2/3-on belül évenként máshol történjen aratás, a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetve.

Javasolt, hogy a kezelési egység területén található nádasok 1/3-án egyáltalán ne történjen nádgazdálkodás, ezek kerüljenek kijelölésre a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetve és kerüljenek megőrzésre.

A természeti értékek károsodásának elkerülése érdekében javasolt a náddepók kialakítását a természetvédelmi kezelővel egyeztetni és a letermelt nádat csak a természetvédelmi kezelő által jóváhagyott területen és időszakban deponálni.

Javasolt, hogy 3 és 4 kerekű Seigák 30 cm-nél mélyebb vízben nem végezhesenek munkát, ill. 6 kerekű Seigák 50 cm-nél mélyebb vízben ne végezhesenek munkát.

Javasolt, hogy minden géptípus esetében a kaszák szélessége és a gép szélessége egyezzen meg.

Javasolt a nádaratáshoz kapcsolódóan a kékűk kötéséhez csak növényi eredetű és 100%-ban 1 év alatt lebomló kötöző anyagot használni.

A nádaratás során javasolt a környezetkímélő aratás megvalósítása érdekében az aratási előírásokon túl az időjárási és terepi viszonyok figyelembevételével olyan módon elvégezni az aratási tevékenységet, hogy az a nádasok állapotát a lehető legkevésbé károsítsa, ill. a növényzetre és a termőhelyre nézve a legkíméletesebb legyen.

A homogén, fajszegény nádas állományok esetében a mozaikosság növelése, változatosabb, fajgazdagabb emerz mocsári növényállományok kialakulása érdekében javasolt a kontrollált égetés („fire management”) alkalmazása a hazai és nemzetközi szakirodalmi tapasztalatok figyelembevételével. A kontrollált égetés alkalmazása esetén biológiai monitorozással javasolt nyomon követni a kezelés hatását az érintett terület ökológiai állapotára. A kezelést csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal és vízügyi igazgatósággal egyeztetve, az illetékes hatóság engedélyével lehet alkalmazni.

A kezelési egység területén számottevő kiterjedésben vannak jelen rekettyefüzes (*Salix cinerea*) cserjések. Az egyes vizes élőhelyeken a rekettyefüzes állományoknak az emerz mocsárinövényzet dominálta jó természetességű élőhelytípusok rovására történő túlzott térhódítása esetén javasolt a nagy kiterjedésű tömbszerű állományok megbontása mechanikai módszerek alkalmazásával, ill. amennyiben erre műszaki lehetőség adott, akkor vízkormányzási eszközök alkalmazásával. A kezelés megvalósítása csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetve, az ilyen jellegű élőhelyeken potenciálisan előforduló jelölő keleti lápibagoly (*Arytrura musculus*) valós előfordulási viszonyait és élőhelyigényét.

(e) *Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:*

a) *Kötelezően betartandó előírások:*

A Natura 2000 területekre vonatkozó kezelési jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység élőhelytípusaira nincsenek. A védett területeken a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. tv. rendelkezéseit szükséges figyelembe venni.

b) *Javasolt előírások:*

Kód	Vizes élőhelyekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
GY22	Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás.
GY67	Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék.
GY44	A legeltetési sűrűség egyeztetése a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal.
V55	Nádgazdálkodás nem végezhető.
V41	A learatott nád vizes élőhelyről történő kiszállításának nyomvonalát működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetve kell kialakítani.

Kód	Vizes élőhelyekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
V42	A nádaratás megkezdése előtt 48 órával a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságot értesíteni kell.
V43	A nádaratás befejezéséről a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság értesítése.
V46	December 1. és február 15. között lehet nádaratást folytatni, a mindenkori időjárási és talajviszonyok figyelembevételével. [A természetvédelmi kezelővel történő egyeztetés alapján a nádaratási időszak vége indokolt esetben (az utóbbi években többször előforduló márciusra kitolódó téli időjárás esetén) későbbre tolható.]
V57	A betakarítás során a nád rizómája nem sérülhet.
V60	A nádaratás során természetes, gyorsan lebomló anyagokból készített kötözőanyag használata.
V62	A nádaratás megkönnyítése érdekében az érintett terület vízszintje nem változtatható meg.
V44	A hagyásfoltok kialakítása a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetve történhet.
GY31	A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak szükséges bejelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni.
GY32	A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltokat meghagyása.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok nem merülnek fel.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok

Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok nem merülnek fel.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A vizes élőhelyek szegélyvegetációját alkotó élőhelytípusok mindegyike esetében a Kis-Balaton térségében is problémát okoz a fásszárú idegenhonos fa és cserjefajok, ill. a lágyszárú idegenhonos adventív gyomok megjelenése és térhódítása. Ezek megjelenése és dominanciájának növekedése a kezelési egység szegélyében, ill. részben a belső kisebb tartósságú vízborítással érintett területeken előforduló élőhelyek közül a 91E0* - Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőrös (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae) jelölő élőhelytípusba tartozó fűzlápok leromlását okozza. Gyalogakác és az aranyvessző-fajok helyenként a nem tűzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások (B1a) élőhelytípusba sorolható élőhelyeknek a külső, szárazföld felőli szegélybe is megjelenik, ami egyértelműen az élőhely degradációját okozza. A javasolt kezelés megvalósításával az idegenhonos fajok terjedése által okozott degradáció elkerülhető. Ugyancsak ezt a célt szolgálja az alacsony vízszinttel jellemezhető kisvízes időszakban az inváziós fajok fertőzöttségével érintett állományok szarvasmarhafélékkel (pl.: bivallyal) történő időszakos járatása, legeltetése, valamint a kaszálása.

A rendszeres vízpótlás és a Kárpát-medence nyugati részére jellemző klimatikus viszonyoknak megfelelő természetszerű vízszintváltozás megvalósítása, ill. az inváziós fajok általi fertőzöttség csökkentése elősegíti azt, hogy a kezelési egységhez tartozó vizes élőhelyek természetessége lehetőség szerint javuljon, ill. jó természetességi állapot fenntartható legyen. A természetszerű vízszintdinamika és a heterogén, természetszerű zonációt mutató vizes élőhelyek kedvező élőhelyi adottságokat biztosít a jelölő kételtű és hullófajok állományai számára, így elősegíti a vöröshasú unka (*Bombina bombina*), a mocsári teknős (*Emys orbicularis*) és a dunai tarajosgötte (*Triturus dobrogicus*) állományának gyarapodását. A kezelés hatására, főleg a tartós felszíni vízborítású élőhelyfoltokon, főként a 3150 - Természetes eutróf tavak Magnopotamion vagy Hydrocharition növényzettel jelölő élőhelytípusba

tartozó élőhelyek állapotmegőrzéséhez és javításához kapcsolódóan ugyancsak kedvező változások várhatók az apró fillérsiga (*Anisus vorticulus*) állományának vonatkozásában. A lápi zombékosok, zombék-semlyék komplexek (B4), nem zombékoló magassásrétek élőhelytípus fenntartását, ill. természetességi állapotának javítását elősegítő kezelések az ilyen típusú élőhelyekhez kötődő harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*), hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*) és északi pocok (*Microtus oeconomus mehelyi**) állománymegőrzését, ill. a kezelés határása javuló élőhelyek vonatkozásában a fajok kolonizációját és összességében a pozitív állományváltozást segítik. A vízpótlás és a természet szerű vízszintdinamika segíti az emerz mocsárinövény állományok teljes záródásának, homogenizálódásának elkerülését, ebből következően a 3150 - Természetes eutróf tavak Magnopotamion vagy Hydrocharition növényzettel és 7230 - Mészkedvelő üde láp- és sásrétek jelölő élőhelytípus jó állapotú foltjainak, valamint a 7210 - Meszes lápok télisással (*Cladium mariscus*) és a Caricion davallianae fajaival közösségi jelentőségű élőhelytípus, ill. a nem tőzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások (B1a), a harmatkásás, békabuzogányos, pántlikafüves mocsári-vízparti növényzet (B2) és a nem zombékoló magassásrétek (B5) megfelelő arányának fenntartását segíti elő. A felsorolt élőhelytípusokba tartozó élőhelyek jó állapotának megőrzése, ill. a leromló élőhelyfoltok állapotjavítása közvetve elősegíti a kezelési egységben a haris (*Crex crex*), a pettyes vízicsibe (*Porzana porzana*), a sárszalonna (*Gallinago gallinago*) és a guvat (*Rallus aquaticus*) jelölő állományainak hosszabb távú megőrzését és az érintett állományok gyarapítását.

A nádgazdálkodásra vonatkozó előírások betartásával elkerülhető a nem tőzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások (B1a) élőhelytípusba sorolható nádas dominanciájú élőhelyek degradációja. Biztosítható, hogy az ilyen típusú élőhelyekhez kötődő fajok számára optimális állapotú élőhelyek megfelelő kiterjedésben álljanak rendelkezésre és biztosítható, a zavarásra különösen érzékeny fajok (pl. zavarásra fokozottan érzékeny jelölő madárfajok) szempontjából szükséges emberi zavarással nem, vagy csak közvetetten és kis mértékben érintett mocsári növényzet dominálta élőhelyek nagy területi arányú jelenléte.

(a) Kezelési egység kódja: KE-19

(b) Kezelési egység meghatározása: A Zala medre

Ide tartozik a Zala medrének a 7512-es számú közút hídja és a 21T műtárgy közötti szakasza, ide értve az 5T és 22T műtárgyak közötti Holt-Zala mederszakaszt is. A tervezési területen húzódó Zalamederszakasz esése igen kicsi, emellett áramlási viszonyai műtrágyakkal szabályozottak. Jellemzően lassan áramló, ill. jelentős tartóssággal pangóvízű mederszakasz. Ennek megfelelően a mederszakaszon nagy borításértékkel jellemezhetők a különböző hínárállományok, melyek fajösszetétele változatos. Megtalálhatók itt a rence, valamint a kolokán dominanciájú lápi hínaras élőhelyfoltok csakúgy, mint az álló és lassan áramló vizek jellemző hínárállományai (különböző békaszőlő, süllőhínár, tócsagaz és békelenyese fajokkal). A meder szegélyében emerz mocsárinövény állományok találhatóak, melyek között jelentős a tőzegképző nádasok aránya, sok helyen magassásossal keverten előfordulva. Ezek a part menti állományok helyenként a meder közepe felé kis kiterjedésű úszóláp foltokat alkotnak.

A kezelési egység minden része országos jelentőségű védett természeti terület, a Balaton-felvidéki Nemzeti Park törzsterület része.

A kezelési egység összes kiterjedése 40,1 ha.

A 2014 év végén lezárult „Kis-Balaton vízvédelmi rendszer II. ütem megvalósítása”, KEOP által támogatott (KEOP-2.2.1/2F/09-2009-0001) projekt keretében a Zalán található 21T zsilip mellett hallépcső létesült.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- Á-NÉR élőhelyek: lápi hínár (A24), álló- és lassan áramló vizek hínárnövényzete (Ac), úszólápok, tözezes nádasok és télisásosok (B1b), állóvizek (U9)
- Natura 2000 élőhelytípusok: 3150 - Természetes eutróf tavak Magnopotamion vagy Hydrocharition növényzettel (jelölő élőhely), 3160 - Természetes disztróf tavak és tavacskák (nem jelölő élőhely)
- érintett közösségi jelentőségű fajok: apró fillércsiga (*Anisus vorticulus*), balin (*Aspius aspius*), réti csík (*Misgurnus fossilis*), szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*), lápi póc (*Umbra krameri*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*), mocsári teknős (*Emys orbicularis*), dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*), északi pocok (*Microtus oeconomus mehelyi**), vidra (*Lutra lutra*), vágó csík (*Cobitis taenia*) (nem jelölő faj), jégmadár (*Alcedo atthis*)
- érintett egyéb fajok: mocsári tőzgepáfrány (*Thelypteris palustris*), lápi csalán (*Urtica kioviensis*), gyilkos csomorika (*Cicuta virosa*)
- érintett földrészetek (a csillaggal [*] jelölt földrészetek érintettsége csak részleges): Balatonmagyaród *02/1, *04, *073/10 a, *073/10 b, *088, *089, Esztergályhorváti *0238, *0251, Keszthely *0372/9, *0380, *0382, *0383 a, *0384/1 a, *0384/1 d, Vörs *058/2 p, Zalasabar *019/2, 019/3, Zalavár *022/2, *045, *046, *047, *084.
- érintett erdőrészetek és egyéb részetek (a csillaggal [*] jelölt erdőrészetek érintettsége csak részleges): A kezelési egységben nincs az Országos Erdőállomány Adattárban található erdőrészlet.

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A Zala érintett szakaszának partjai mentén meglévő szárazföldi fásszárú szegélyvegetációban az őshonos fajok mellett helyenként inváziós fásszárú fajok találhatóak. A fásszárú szegélyvegetációból javasolt az adventív cserje- és fafajok (*Amorpha fruticosa*, *Acer negundo*, *Fraxinus pennsylvanica*) eltávolítása.

Javasolt az idegenhonos halfajok és egyéb idegenhonos vizes élőhelyekhez kötődő állatfajok (pl.: rákok, vagy egyéb vízi makrogerinctelen csoportokba sorolható fajok) behurcolásának elkerülése, ill. az idegenhonos halfajok meglévő állományainak lehetőség szerinti visszaszorítása, gyérítése.

A kis esésű folyószakaszok medrében jellemző az üledékfelhalmozódás. Az éves vagy néhány éves periódusokban rendszeresen zajló fenntartási munkáknak ugyan nem része a rendszeres kotrás, de az üledékfelhalmozódás előrehaladtával a vízügyi kezelő részéről vízgazdálkodási szempontból a meder vízszállító kapacitásának megőrzése érdekében az üledékkitermelésre vonatkozó közérdeknek minősülő társadalmi igény jelentkezhet. A vízgazdálkodási szempontból szükséges kotrási, üledékeltávolítási munkálatok kivitelezésére élővilágvédelmi szempontból – a természetvédelmi kezelővel történő előzetes egyeztetés, helyszíni bejárás és jóváhagyó nyilatkozatuk után – elfogadható időintervallum az augusztus 1.-november 30. közötti időszak. A kotrási munkák elvégzése az alábbiak szerint javasolt: A Zala-meder kotrási munkálatait azok térbeliségére vonatkozóan a természetvédelmi kezelővel való egyeztetés szerint, de maximum a mederkeresztszelvény egyik szélén egy 2 méter széles sávnak olyan állapotban való meghagyásával, amely megfelelő a magasabbrendű növényzettel benőtt vízterekhez kötődő közösségi jelentőségű jelölő fajok számára. A kotrási és növényzet-eltávolítási munkálatok során meghagyásra kerülő maximum 2 méter széles partvonal menti - növényzettel benőtt - sáv a kivitelezési munkálatok szervezőjétől függően bármelyik part mentén kijelölhető és az egymást követő kivitelezési munkák során a kíméleti sáv helye módosítható (áthelyezhető az egyik part menti sávból a másikba) annak érdekében, hogy a medereltolódás elkerülhető legyen.

Amennyiben a kotrás bizonyos szakaszon hidraulikus kanalas kotróval történik, javasolt a kotrási munkák kivitelezése során a következő előírások alkalmazása:

- kotrógéppel végzett növényzetirtási munkák során a hínár- és a sásos-gyékényes-nádas vegetációt lyukas vagy rácsos kotrókanállal javasolt kiemelni;

- a kiemelt növénytömeget javasolt néhány másodpercig a víz fölött tartani, hogy a kanálból a benne lévő vízzel együtt távozhassanak a kanálba került egyedek;
- a kotort anyagot csak ezután javasolt a partra helyezni.

Javasolt a Zala-meder vízszállító kapacitásának megőrzése a Kis-Balaton teljes területén annak érdekében, hogy mind a KBVR I. ütem, mind a KBVR II. ütem területén legyen lehetőség a rövidre zárás (az un. by pass üzemmód) alkalmazására, amennyiben a vízminőségvédelmi és természetvédelmi érdekek egyaránt ezt kívánják.

Javasolt a II. ütem normál üzemállapota esetén a 21T zsilip mellett kialakított hallépcső folyamatos üzemeltetése a KBVR üzemeltetési szabályzatában foglaltaknak megfelelően. A 21T hallépcső működése kapcsán a jelölő balin (*Aspius aspius*) szempontjából a legfontosabb időszak az április 1 – május 15 közötti időszak.

A hallépcső üzemeltetése során figyelmet kell fordítani a halmozgásra, idegenhonos halfajok (pl.: busafajok) tömeges észlelése esetén javasoljuk a hallépcső üzemeltetésének időleges felfüggesztését.

(e) *Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:*

a) *Kötelezően betartandó előírások:*

A Natura 2000 területekre vonatkozó kezelési jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység élőhelytípusaira nincsenek. A védett területeken a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. tv. rendelkezéseit szükséges figyelembe venni.

b) *Javasolt előírások:*

Kód	Vizes élőhelyekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok
V19	Idegenhonos halfajok visszaszorítása, idegenhonos halfaj nem telepíthető. <i>(Megjegyzés: az idegenhonos fajok visszaszorítása a természetvédelmi kezelő aktív tevékenysége révén.)</i>

(f) *Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:*

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok nem merülnek fel.

(g) *Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok*

Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok nem merülnek fel.

(h) *Kezelési javaslatok indoklása:*

A vizes élőhelyek, vízfolyások parti szegélyvegetációját alkotó élőhelytípusok mindegyike esetében országszerte nagy problémát okoz a fásszárú idegenhonos fa és cserjefajok megjelenése és térhódítása. Ezek megjelenése és dominanciájának növekedése a kezelési egységbe tartozó Zala-szakasz mentén található fásszárú szegélyvegetáció, ill. a Zala-meder szélén található értékes vizes élőhelytípus (pl.: úszólápok, tözeges nádasok és télisásosok (B1b)) foltjainak leromlását és átalakulását is okozhatják.

Az idegenhonos halfajok előretörésével az érintett vízfolyásszakasz halállományának természetessége csökken, a víztest ökológiai minőségi állapota az adott víztest referencia állapotához viszonyítva kedvezőtlen irányba változik. Az idegenhonos halfajok a legtöbb esetben igen erős kompetíciós képességgel bíró, széles toleranciaspektrumú fajok, melyek megjelenése és állományainak megerősödése a legtöbb esetben őshonos halfajok visszaszorulását, állományaik egyedsűrűségének csökkenését vonja maga után. Ez a kedvezőtlen hatás érinti a réti csík (*Misgurnus fossilis*), a szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*) és a lápi póc (*Umbra krameri*) állományait. A lápi póc állomány kifejezetten érzékeny például

a hasonló jellegű élőhelyeken inváziószerűen terjedő amúrgéb (*Perccottus glenii*) megjelenésére és térhódítására. A vízi gerinctelen fajok között is vannak olyan idegenhonos, inváziósan terjedő fajok, melyek nagy veszélyt jelentenek őshonos fajainkra. A hazai vízfolyásokban inváziósan terjedő Észak-amerikai eredetű jelzórák (*Pacifastacus leniusculus*) és cifrarák (*Orconectes limosus*) mellett, hogy táplálékkonkurens a védett hazai tízlábú rákfajoknak, ellenállóak a rákpestis nevű betegséggel szemben, de terjesztik azt lefertőzve ezzel a rákpestisre igen érzékeny hazai rákfajok állományait. Főleg a cifrarák jelenlétének is szerep abban, hogy a Zala KE-19-es kezelési egységhez tartozó szakaszán az utóbbi időben nem sikerült kimutatni a védett, őshonos kecskerák (*Astacus leptodactylus*) jelenlétét.

A javasolt időbeli korlátozás betartása esetén elkerülhető az érintett élőhelyek fészkelő madárfaunájának közvetett és közvetlen zavarása; a mederben a fiatal halivadékok érintettsége csökkenthető, hiszen idősebb korban jobban képesek elkerülni a veszélyforrásokat; elkerülhető a kétéltűek szaporodási időszaka, mellyel csökkenthető a várható közvetlen pusztulás mértéke; ill. elkerülhető az üledék felszínén, ill. annak felső rétegében telelő kétéltű és halfajok, valamint a mocsári teknős téli nyugalmi periódusa, mellyel szintén csökkenthető a várható pusztulás mértéke. A javasolt időbeli korlátozás jelentősen csökkenti a kotrási jellegű fenntartási munkákhoz kapcsolódóan a réti csík (*Misgurnus fossilis*), a szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*), a lápi póc (*Umbra krameri*), a vöröshasú unka (*Bombina bombina*), a mocsári teknős (*Emys orbicularis*) és a dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*) állományai esetében a sérülés mértékét.

A meder keresztmetszetének legalább egy part menti 2 méter széles sávjában a kivitelezési oldallal szemközi oldal mentén érintetlenül maradó üledék, ill. hínárnövényzet és emerz mocsári makrovegetáció menedéket nyújt az érintett életközösséget alkotó fajpopulációk egy számottevő részének, hiszen az érintett Zala-szakaszhoz hasonló méretű és növényzeti struktúrájú vízfolyás-szakaszoknak a part menti litorális régiója biztosít élőhelyet az életközösségüket alkotó makroszkópikus élőlényfajok állományai döntő részének. Az állományoknak így számottevő része sértetlenül túléli a kivitelezési munkálatokat, megmarad a mederkeresztmetszvény egy részében a számukra kedvező és a túlélésüket biztosító élőhelystruktúrát meghatározó növényzet és lágy üledék. A kivitelezésre módjára vonatkozó javaslatok betartása a kotrással érintett oldalon található állatok túlélési arányát is jelentős mértékben javítja. Ez nagy mértékben segíti a beavatkozással érintett élőhelysáv és életközösségének a beavatkozás utáni regenerációját. A javasolt térbeli korlátozás és kivitelezési javaslat jelentősen csökkenti a kotrási jellegű fenntartási munkákhoz kapcsolódóan az apró fillérsiga (*Anisus vorticulus*), a réti csík (*Misgurnus fossilis*), a szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*), a lápi póc (*Umbra krameri*), a vöröshasú unka (*Bombina bombina*), a mocsári teknős (*Emys orbicularis*), a dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*) állományai esetében a sérülés mértékét.

A KBVR vízkormányzása a Kis-Balaton Vízvédelmi Rendszer Üzemeltetési Szabályzata szerint történik. Amennyiben az I. ütemen olyan vízminőségi állapot alakul ki, amely a II. ütem állapotát, így a Balaton vízminőségét veszélyezteti, úgy az Üzemeltetési Szabályzatnak megfelelően az I. ütem rövidre zárására lehetőség van. Ugyanezen lehetőség biztosított a II. ütem esetében is, sőt egy esetleges rendkívüli helyzetben a Kis-Balaton teljes rövidre zárásával juttatható el a Zalán érkező vízmennyiség a Balatonba. A jól működő rövidre zárás gyakorlati alkalmazása hatékony eszköze lehet a KBVR vízminőségvédelmi és természetvédelmi funkcióinak optimalizálása szempontjából, ami a KE-13 és KE-15 kezelési egységek esetében a természetvédelmi célállapot elérést és hosszabb távú fenntartását segítheti. A kezelők által egyeztetett dinamikus vízkormányzás, az ennek segítségével kialakított alacsonyabb vízszint és időszakos pangóvízi állapot kialakítása az említett kezelési egységeken előforduló jelölő élőhelytípusokat és fajokat veszélyeztető folyamatok elkerülését, ill. megállítását segíti.

A térségben előforduló vándorlási hajlammal jellemezhető halfajok közül a közösségi jelentőségű balin (*Aspius aspius*) ívási időszaka az április 1 – május 15 közötti időintervallumba esik. A Balatonban élő balinállomány egy része rendszerint felúszik a Zala-mederbe megfelelő sóderes kavicsos, köves ívási aljzatot keresni. A 21T műtárgyak mellett épült hallépcsők úgy kerültek kialakításra, hogy pótolják a

balin által korábban ívásra előszeretettel használt, de a KBVR II. ütem megvalósítása során megszűnt Gurgulói-bukót. A tapasztalatok bizonyítják, hogy a 21T műtárgyak hallépcsői megfelelő ívóhelyet jelentenek a balin állomány számára. A balin ívási sikere szempontjából potenciális veszélyforrást jelent, hogy a hallépcső működésének leállítása, vagy a hallépcsőben történő számottevő vízszintesökkenés miatt az ikrák nagy része szárazra kerülve elpusztul, vagy az ikrák kikélese előtt teljesen megszűnik az áramlás a hallépcsőben és ennek következtében olyan módon változnak meg az ökológiai környezeti tényezők (pl.: oxigéntartalom), ami az ikrák tömeges pusztulását eredményezheti. Az hallépcső működése, különösen az április 1 – május 15 közötti időszakban elősegíti a jelölő balin (*Aspius aspius*) sikeres szaporodását.

3.2.2 Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés

Az élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatokat a dokumentáció a 3.2.1. fejezetben, a kezelési egységekre vonatkozó kezelési javaslatokkal egységes szerkezetben tárgyalja.

Élőhelyrekonstrukciós javaslatok összefoglalva:

Kezelési egység	Javaslat
KE-1	-
KE-2	Élőhelyrekonstrukciónak, élőhelyfejlesztésnek tekinthető a klón fajtákból álló erdőültetvények szerkezetátalakítása, melynek révén a tervezési terület erdeinek természetessége növekedhet.
KE-3	Élőhelyrekonstrukciónak, élőhelyfejlesztésnek tekinthető az idegenhonos és nem tájhozonyos erdőültetvények szerkezetátalakítása, melynek révén a tervezési terület erdeinek természetessége növekedhet.
KE-4	-
KE-5	Élőhelyrekonstrukciós javaslatnak minősül a fásítások fafajcseréje.
KE-6	-
KE-7	-
KE-8	-
KE-9	-
KE-10	-
KE-11	-
KE-12	-
KE-13	-
KE-14	-
KE-15	-
KE-16	-
KE-17	A tömött cserjések megbontása, újbóli használatba vétele nem minősül élőhelyrekonstrukciónak, mivel a gyepes javaslatok alkalmazhatók rá.
KE-18	-
KE-19	-

3.2.3 Fajvédelmi intézkedések

A tervezési terület jelölő fajainak védelme alapvetően az élőhelyek megfelelő kezelésén keresztül biztosítható, a 3.2.1. fejezetben részletezett élőhelykezelési javaslatok alapján. Specifikus fajvédelmi intézkedések nem indokoltak.

Kezelési egység kódja	Érintett faj(ok)
KE-1	nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>) (nem jelölő faj), skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>), díszes tarkalepke (<i>Euphydryas maturna</i>) (nem jelölő faj), fekete gólya (<i>Ciconia nigra</i>), rétisas (<i>Haliaeetus albicilla</i>), hamvas küllő (<i>Picus canus</i>), fekete harkály (<i>Dryocopus martius</i>), darázsölyv (<i>Pernis apivorus</i>) (jelölőnek javasolt faj)
KE-2	nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>) (nem jelölő faj), skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>), díszes tarkalepke (<i>Euphydryas maturna</i>) (nem jelölő faj), hamvas küllő (<i>Picus canus</i>), fekete harkály (<i>Dryocopus martius</i>), rétisas (<i>Haliaeetus albicilla</i>)
KE-3	skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>)
KE-4	északi pocok (<i>Microtus oeconomus mehelyi</i> *), hamvas küllő (<i>Picus canus</i>), a pettyes vízicsibe (<i>Porzana porzana</i>)
KE-5	-
KE-6	ürge (<i>Spermophilus citellus</i>) (nem jelölő faj), töviszúró gébics (<i>Lanius collurio</i>) (jelölőnek javasolt faj)
KE-7	kisfészkü aszat (<i>Cirsium brachycephalum</i>), nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>), sárga gyapjasszövő (<i>Eriogaster catax</i>), csikos medvelepke (<i>Callimorpha quadripunctaria</i> *), haris (<i>Crex crex</i>), hamvas rétihéja (<i>Circus pygargus</i>)
KE-8	kisfészkü aszat (<i>Cirsium brachycephalum</i>), nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>), sárga gyapjasszövő (<i>Eriogaster catax</i>), csikos medvelepke (<i>Callimorpha quadripunctaria</i> *), haris (<i>Crex crex</i>), hamvas rétihéja (<i>Circus pygargus</i>)
KE-9	nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>)
KE-10	-
KE-11	apró fillércsiga (<i>Anisus vorticulus</i>), lápi szitakötő (<i>Leucorrhinia pectoralis</i>), harántfogú törpecsiga (<i>Vertigo angustior</i>), hasas törpecsiga (<i>Vertigo moulinsiana</i>), balin (<i>Aspius aspius</i>), réti csík (<i>Misgurnus fossilis</i>), szivárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>), lápi póc (<i>Umbra krameri</i>), vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>), mocsári teknős (<i>Emys orbicularis</i>), dunai tarajosgöte (<i>Triturus dobrogicus</i>), északi pocok (<i>Microtus oeconomus mehelyi</i> *), vidra (<i>Lutra lutra</i>), közönséges denevér (<i>Myotis myotis</i>), kis kárókatona (<i>Phalacrocorax pygmeus</i>), jégmadár (<i>Alcedo atthis</i>) díszes légivadász (<i>Coenagrion ornatum</i>), vágó csík (<i>Cobitis taenia</i>) (nem jelölő faj), tavi denevér (<i>Myotis dasycneme</i>) (nem jelölő faj)
KE-12	apró fillércsiga (<i>Anisus vorticulus</i>), vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>), mocsári teknős (<i>Emys orbicularis</i>), dunai tarajosgöte (<i>Triturus dobrogicus</i>), nyári lúd (<i>Anser anser</i>), kendermagos réce (<i>Anas strepera</i>), barátréce (<i>Aythya ferina</i>), batla (<i>Plegadis falcinellus</i>), gólyatölcs (<i>Himantopus himantopus</i>)
KE-13	kisfészkü aszat (<i>Cirsium brachycephalum</i>), nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>), skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>), harántfogú törpecsiga (<i>Vertigo angustior</i>), hasas törpecsiga (<i>Vertigo moulinsiana</i>), balin (<i>Aspius aspius</i>), réti csík (<i>Misgurnus fossilis</i>), szivárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>), vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>), mocsári teknős (<i>Emys orbicularis</i>), dunai tarajosgöte (<i>Triturus dobrogicus</i>), vidra (<i>Lutra lutra</i>), vágó csík (<i>Cobitis taenia</i>) (nem jelölő faj), tavi denevér (<i>Myotis dasycneme</i>) (nem jelölő faj), törpegém (<i>Ixobrychus minutus</i>), barátréce (<i>Aythya ferina</i>), kontyos réce (<i>Aythya fuligula</i>), kerцерéce (<i>Bucephala clangula</i>), kis bukó (<i>Mergus albellus</i>),

	fattyúszerkő (<i>Chlidonias hybrida</i>), kormos szerkő (<i>Chlidonias niger</i>), üstökősgém (<i>Ardeola ralloides</i>), kis vízicsibe (<i>Porzana parva</i>)
KE-14	apró fillércsiga (<i>Anisus vorticulus</i>), lápi szitakötő (<i>Leucorrhinia pectoralis</i>), harántfogú törpecsiga (<i>Vertigo angustior</i>), hasas törpecsiga (<i>Vertigo moulinsiana</i>), balin (<i>Aspius aspius</i>), lápi póc (<i>Umbra krameri</i>), réti csík (<i>Misgurnus fossilis</i>), szivárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>), vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>), mocsári teknős (<i>Emys orbicularis</i>), dunai tarajosgöte (<i>Triturus dobrogicus</i>), vidra (<i>Lutra lutra</i>), vágó csík (<i>Cobitis taenia</i>) (nem jelölő faj), tavi denevér (<i>Myotis dasycneme</i>) (nem jelölő faj), bakcsó (<i>Nycticorax nycticorax</i>), törpegém (<i>Ixobrychus minutus</i>), bölömbika (<i>Botaurus stellaris</i>), üstökősgém (<i>Ardeola ralloides</i>), kis kócsag (<i>Egretta garzetta</i>), nagy kócsag (<i>Egretta alba</i>), vörös gém (<i>Ardea purpurea</i>), nyári lúd (<i>Anser anser</i>), kendermagos réce (<i>Anas strepera</i>), barátréce (<i>Aythya ferina</i>), bőjti réce (<i>Anas querquedula</i>), csörgő réce (<i>Anas crecca</i>), kontyos réce (<i>Aythya fuligula</i>), kis vízicsibe (<i>Porzana parva</i>), guvat (<i>Rallus aquaticus</i>), gólyatöcs (<i>Himantopus himantopus</i>), gulipán (<i>Recurvirostra avosetta</i>), kűszvágó csér (<i>Sterna hirundo</i>), fülemülesitke (<i>Acrocephalus melanopogon</i>), kékbegy (<i>Luscinia svecica</i>)
KE-15	kisfészű aszat (<i>Cirsium brachycephalum</i>), apró fillércsiga (<i>Anisus vorticulus</i>), lápi szitakötő (<i>Leucorrhinia pectoralis</i>), csíkos medvelepke (<i>Callimorpha quadripunctaria*</i>), keleti lápibagoly (<i>Arytrura musculus</i>), sárga gyapjasszövő (<i>Eriogaster catax</i>), nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>), skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>), harántfogú törpecsiga (<i>Vertigo angustior</i>), hasas törpecsiga (<i>Vertigo moulinsiana</i>), balin (<i>Aspius aspius</i>), réti csík (<i>Misgurnus fossilis</i>), szivárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>), lápi póc (<i>Umbra krameri</i>), vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>), mocsári teknős (<i>Emys orbicularis</i>), dunai tarajosgöte (<i>Triturus dobrogicus</i>), északi pocok (<i>Microtus oeconomus mehelyi*</i>), vidra (<i>Lutra lutra</i>), közönséges denevér (<i>Myotis myotis</i>), vágó csík (<i>Cobitis taenia</i>) (nem jelölő faj), tavi denevér (<i>Myotis dasycneme</i>) (nem jelölő faj), kis kárókatona (<i>Phalacrocorax pygmeus</i>), bakcsó (<i>Nycticorax nycticorax</i>), törpegém (<i>Ixobrychus minutus</i>), bölömbika (<i>Botaurus stellaris</i>), üstökősgém (<i>Ardeola ralloides</i>), batla (<i>Plegadis falcinellus</i>), kis kócsag (<i>Egretta garzetta</i>), nagy kócsag (<i>Egretta alba</i>), vörös gém (<i>Ardea purpurea</i>), kanalasgém (<i>Platalea leucorodia</i>), nyári lúd (<i>Anser anser</i>), kendermagos réce (<i>Anas strepera</i>), bőjti réce (<i>Anas querquedula</i>), csörgő réce (<i>Anas crecca</i>), kontyos réce (<i>Aythya fuligula</i>), kis vöcsök (<i>Tachybaptus ruficollis</i>), kis vízicsibe (<i>Porzana parva</i>), pettyes vízicsibe (<i>Porzana porzana</i>), guvat (<i>Rallus aquaticus</i>), parlagi sas (<i>Aquila heliaca</i>), rétisas (<i>Haliaeetus albicilla</i>), barna rétihéja (<i>Circus aeruginosus</i>), fülemülesitke (<i>Acrocephalus melanopogon</i>), kékbegy (<i>Luscinia svecica</i>), barkóscinege (<i>Panurus biarmicus</i>), kék vércse (<i>Falco vespertinus</i>)
KE-16	nagy lilik (<i>Anser albifrons</i>), nyári lúd (<i>Anser anser</i>), vetési lúd (<i>Anser fabalis</i>), kis lilik (<i>Anser erythropus</i>), vörösnakú lúd (<i>Branta ruficollis</i>)
KE-17	sárga gyapjasszövő (<i>Eriogaster catax</i>), karvalyposzáta (<i>Sylvia nisoria</i>), tövisszűrő gébics (<i>Lanius collurio</i>) (jelölőnek javasolt faj)
KE-18	kisfészű aszat (<i>Cirsium brachycephalum</i>), apró fillércsiga (<i>Anisus vorticulus</i>), csíkos medvelepke (<i>Callimorpha quadripunctaria*</i>), nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>), harántfogú törpecsiga (<i>Vertigo angustior</i>), hasas törpecsiga (<i>Vertigo moulinsiana</i>), réti csík (<i>Misgurnus fossilis</i>), szivárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>), vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>), mocsári teknős (<i>Emys orbicularis</i>), dunai tarajosgöte (<i>Triturus dobrogicus</i>), északi pocok (<i>Microtus oeconomus mehelyi*</i>), vidra (<i>Lutra lutra</i>), közönséges denevér (<i>Myotis myotis</i>), vágó csík (<i>Cobitis taenia</i>) (nem jelölő faj), tavi denevér (<i>Myotis dasycneme</i>) (nem jelölő faj), haris (<i>Crex crex</i>), pettyes vízicsibe (<i>Porzana porzana</i>), sárszalonka (<i>Gallinago gallinago</i>) (nem jelölő faj), guvat (<i>Rallus aquaticus</i>)

KE-19	apró fillércsiga (<i>Anisus vorticulus</i>), balin (<i>Aspius aspius</i>), réti csík (<i>Misgurnus fossilis</i>), szívárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>), lápi póc (<i>Umbra krameri</i>), vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>), mocsári teknős (<i>Emys orbicularis</i>), dunai tarajosgöte (<i>Triturus dobrogicus</i>), északi pocok (<i>Microtus oeconomus mehelyi*</i>), vidra (<i>Lutra lutra</i>), vágó csík (<i>Cobitis taenia</i>) (nem jelölő faj)
-------	---

3.2.4 Kutatás, monitorozás

A Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) keretében a területen monitorozás zajlik élőhelyekre a Kis-Balaton I. tározó T5×5_077 kvadrátban.

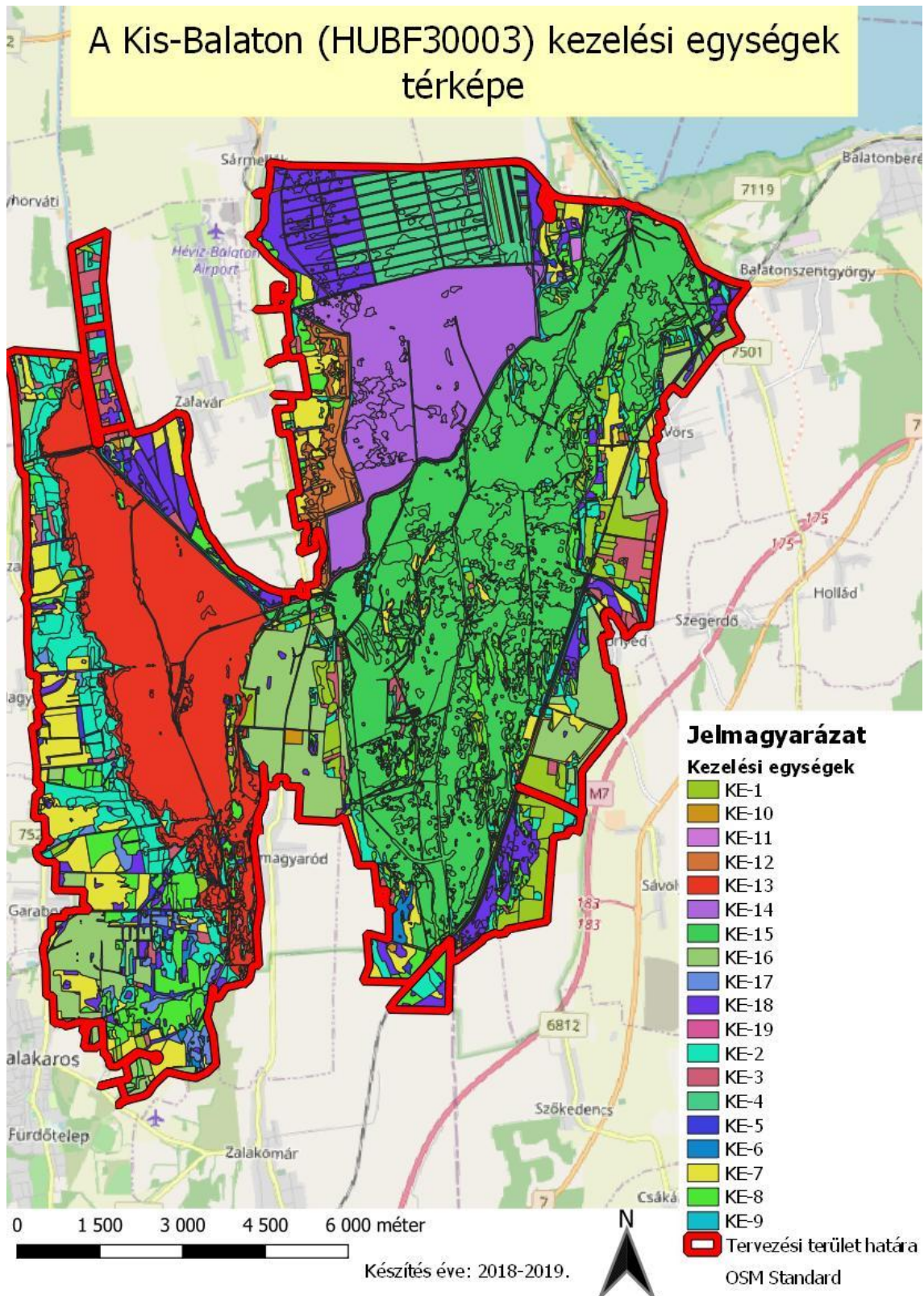
A tervezés alapját jelentő 1:10.000 léptékű élőhelyterképezés, illetve a jelölő fajokra vonatkozó botanikai és zoológiai felmérés 2018-2019-ben készült el a teljes területre nézve. A további kutatás és monitorozás tekintetében a 2018-2019-es felmérés eredményeit célszerű alapállapotnak tekinteni.

A jövőben szükséges a területen a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű élőhelyek kiterjedésének és természetességének, valamint a jelölő fajok állományának nyomon követése.

A jelölő élőhelyek monitorozására javasolható 5 évente az NBmR protokoll szerinti élőhelyterképezés elvégzése. Az élőhelyek ennél ritkábban végzett monitorozása vélhetőleg nem ad megfelelő lehetőséget az esetlegesen beinduló negatív folyamatok megváltoztatását célzó idejében történő beavatkozásra. Javasolt a jelölő élőhelyek (6260* - Pannon homoki gyepek, 91E0* - Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae), 3150 - Természetes eutróf tavak Magnopotamion vagy Hydrocharition növényzettel, 6410 - Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (Molinion caeruleae), 6440 - Cnidion dubii folyóvölgyeinek mocsárrétjei, 7230 - Mészkedvelő üde láp- és sásrétek, 91F0 - Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*)) állományainak változását is egy-egy mintavételi helyen monitorozni, erre alkalmas módszer a közösségi jelentőségű gyepekre, vizes élőhelyekre és erdőkre vonatkozó módszertan.

A jelölő fajok monitorozása 5 évente javasolt az NBmR protokoll szerinti módszertannal.

3.2.5 Melléletek

3.3 A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében

A tervezési terület egésze a Kis-Balaton (HUBF30003) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területbe és különleges madárvédelmi területbe tartozik, tehát a jelen fenntartási tervben a tervezési területre írt kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközeinek szempontjából - természetvédelmi oldalról - a jogi háttérrel legátfogóbban a 275/2004 (X.8.) Kormányrendelet adja.

A tervezési terület majdnem egésze a Balaton-felvidéki Nemzeti Park törzsterület része. Területe jelentős kiterjedésben fokozottan védett. Továbbá a tervezési területen belül található ex lege védett lápok és egy földvár is, valamint számos védett növény- és állatfaj élőhelyeül szolgál a tervezési terület mintegy 13.345 hektárja. Mindezek miatt a kezelési javaslatok megvalósíthatóságát a 1996. évi LIII. (a természet védelméről szóló) törvény is fontos jogi háttérként befolyásolja.

A tervezési területen elhelyezkedő vizes élőhelyek nemzetközi védelmét Kis-Balaton néven (terület azonosító: 185) a Ramsari Egyezmény óvja 1979 óta. A Kis-Balaton nemzetközi jelentőségű vizes élőhelyek jegyzékébe felvett területe 1989-ban 14.659 ha-ra bővült. A Ramsari Egyezményhez a hazai jogszabályi háttérrel az 1993. évi XLII. törvény (a nemzetközi jelentőségű vadvizekről) adja.

Mivel a tervezési terület 88,5%-a az ökológiai hálózat magterületébe tartozik, 11,1%-a ökológiai folyosóba, valamint 0,4%-a pufferterületbe, ezért a 2003. évi XXVI. törvény az Országos Területrendezési Tervről is fontos jogi háttér a kezelési javaslatok megvalósíthatóságához.

A Kis-Balaton Vízügyi Rendszer létesítésének alapvető céljait a Kis-Balaton Vízügyi Rendszer II. ütem beruházás felülvizsgálatáról és a beruházási program módosításáról szóló 2317/2004. (XII.11.) kormányhatározat írta elő. A Kis-Balaton Vízügyi Rendszert a Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság (NYUDUVIZIG) üzemelteti a 36800/1711-14/2015. ált. számú határozatban foglalt vízjogi üzemeltetési engedéllyel, és az annak alapjául szolgáló vízjogi üzemeltetési engedélyezési tervnek megfelelően, melynek része az Üzemeltetési Szabályzat.

A területen a művelési ágak között a kivett dominál. Jóval kisebb arányban, de nagy kiterjedésben található erdők a területen (13,9%). Hasonló arányban vannak jelen a legelők, a rétek és a szántók. Jelentős mennyiségben található a területen nádas (6,45%).

Művelési ág	Kiterjedés (ha)	Arány (%)
erdő	1859,50	13,93%
fásított terület	282,22	2,11%
halastó	1,30	0,01%
kivett	6883,79	51,58%
legelő	1003,75	7,52%
nádas	860,16	6,45%
rét	1048,72	7,86%
szántó	1405,56	10,53%
Összesen	13344,99	100%

A kezelési javaslatok megvalósításához használni kívánt - pénzügyi, támogatási, pályázati - eszközök esetében a fent összegzett jogi és művelési körülményeket kell leginkább figyelembe venni. Az alábbiakban mindehhez részletezzük a jelenleg működő agrártámogatási rendszert, a javasolt agrártámogatási rendszert, továbbá a tervezési területet érintő – jelenleg futó és tervezett – természetvédelmi célú pályázatokat.

3.3.1 Agrártámogatások

3.3.1.1 Jelenleg működő agrártámogatási rendszer

Bevezetés

Az Európai Unió mezőgazdasági támogatási rendszere, a közös agrárpolitika (KAP) két pilléren nyugszik: az első pillér (KAP I.) a közvetlen támogatásokat és a piaci intézkedéseket finanszírozza, teljes egészében az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) terhére. A második pillér (KAP II.) az unió vidékfejlesztési politikáját szolgálja, melyet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) regionális vagy nemzeti források társfinanszírozásával működtet.

A Natura 2000 területen gazdálkodók a KAP I. pillér támogatásain túlmenően részesedhetnek a KAP II. pillér forrásaiból is, melyeket a 2014-2020 közötti időszakra Magyarországon a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 tartalmaz. A betartandó előírásokat a pályázati felhívások foglalják magukba. A 2007-2013 közötti időszakban igénybe vehető támogatások egy részének felhasználása még nem zárult le, az ezekről szóló jogcímrendeletek továbbra is hatályban maradnak mindaddig, amíg történik belőlük kifizetés – ez elsősorban az erdős támogatások esetében fordulhat elő.

A 2014-2020 közötti időszak végeztével – hasonlóan a 2007-2013 közötti időszak végéhez – átmeneti szabályokat terjesztett elő az Európai Bizottság. Ennek értelmében a 2021. és 2022. évre átmeneti időszakot hirdettek meg, amelyben a KAP II. pillért érintően többek között a terület- és állatlétszám alapú vidékfejlesztési támogatásokat – amelyek jellemzően több éves kötelezettségvállalásúak – meghosszabbíthatja a tagállam. Az átmeneti években a KAP I. pillér alá tartozó közvetlen támogatások is elérhetőek lesznek a jelenlegi feltételek mellett. Az átmeneti szabályok miatt az új tervezési ciklus előre láthatóan 2023-tól indul, és 2027-ig tart.

A 2014-2020 között elérhető agrártámogatásokról aktualizált összefoglalás található az állami természetvédelem honlapján:

http://termeszetvedelem.hu/user/browser/File/N2k_fennterv/3_%20mell%C3%A9klet_aktualizalt_041219.pdf

Továbbá a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 jelenleg elérhető pályázati felhívásai megtekinthetők az alábbi linken: <https://www.palyazat.gov.hu/doc/4523>

A jelenlegi támogatási időszakban a Vidékfejlesztési Program keretében számos olyan intézkedés elérhető, ahol a Natura 2000 területeken gazdálkodók támogatási forrásokhoz juthatnak vagy előnyt élvezhetnek a pontozási rendszerekben.

Legfontosabbak ezek közül a kompenzációs jellegű kifizetések, melyek a gyepterületek és magánerdők esetében érhetők el. A Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó földhasználati szabályok betartása azonban független attól, hogy a gazdálkodó igényelte-e a támogatást vagy sem. Az adminisztratív eszközök tekintetében a Natura 2000 területekre járó kompenzáció ráépül az egyéb elérhető támogatásokra, a gazdálkodók a Natura 2000 intézkedés mellett jogosultak többek között az egységes területalapú támogatásra (SAPS) is.

Az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott erdőrészlet területén felmerülő költségek és jövedelemkiesés ellentételezése céljából a magánkézben lévő, Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz kompenzációs támogatás igényelhető, melynek összege az erdő természetességétől, a faállomány korától és összetételétől függően változik.

Az önkéntesen vállalt előírások elsősorban az agrár-környezetgazdálkodás, ökológiai gazdálkodás és az erdészet, erdő-környezetvédelem, természetmegőrzés témakörébe integrálódnak.

Az agrár-környezetgazdálkodási (AKG) kifizetési rendszer olyan önkéntes alapon működő program, amelyben résztvevők az agrár-környezetgazdálkodási célok elérésének érdekében többlet tevékenységek elvégzését vállalják gazdálkodásuk során. Amennyiben a gazdálkodó az adott Natura 2000 gyepterület vonatkozásában kompenzációs támogatás igénybevételére jogosult, úgy a gyepterületeket érintő AKG tematikus előírás csoportok esetén a támogatási összeg a kompenzációs támogatás összegével csökkentésre kerül.

Egyes esetekben az erdőkre lehívható támogatások szektortól függetlenül is igénybe vehetők (pl. természeti katasztrófa (vízkár, szélkár, tűzkár, biotikus károsítás) által sújtott területeken az erdészeti potenciál helyreállítására, másodlagos erdőkárok megelőzésére, illetve erdőszerkezet átalakításához), más esetben az állami és önkormányzati szektor kizárásra került.

Támogatás vehető még igénybe olyan földhasználati intézkedésekre, amelyek gazdálkodáshoz közvetlenül nem kapcsolódnak, ugyanakkor a vidéki táj értékeinek, állat- és növényvilágának fennmaradását szolgálják, és ezáltal növelik a Natura 2000 területek közjóléti értékét, illetve hozzájárulnak a környezetgazdálkodási célok teljesítéséhez (az erdő esetében az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházásokhoz nyújtott támogatás, a mezőgazdasági területek esetében az élőhelyfejlesztési és vízvédelmi célú nem termelő beruházások).

A jelenleg hatályos Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszer (MePAR) alapján a Kis-Balaton (HUBF30003) különleges természetmegőrzési és madárvédelmi terület 14 település (Balatonmagyaród, Balatonszentgyörgy, Esztergályhorváti, Főnyed, Garabonc, Keszthely, Nagyrada, Sármellék, Sávoly, Vörs, Zalakaros, Zalakomár, Zalasabbar, Zalavár) közigazgatási területét érintve több fizikai blokkban található. Az érintett fizikai blokkok egy része mezőgazdaságilag támogatható terület.

KAP I. pillér

1.) Alaptámogatás

A támogatás célja a mezőgazdasági termelők területalapon megvalósuló jövedelemstabilizációja. A támogatás révén a termelési, éghajlati, illetve piaci folyamatokból fakadó negatív hatások következtében megjelenő jövedelemcsökkenés hatásának mérséklésére nyílik mód. A támogatás összege évenként kerül meghatározásra a beérkezett kérelmek arányának megfelelően. Minden gazdálkodónak, aki mezőgazdasági területtel rendelkezik, be kell tartania bizonyos környezetvédelmi előírásokat a talaj kedvező állapotának megőrzése érdekében. A mezőgazdasági tevékenységet végző gazdálkodóknak a kölcsönös megfeleltetés követelményrendszerét [helyes mezőgazdasági és környezeti állapot (HMKÉ) és jogszabályba foglalt gazdálkodási követelmények (JFGK) előírásait] kell figyelembe vennie, míg a mezőgazdasági tevékenységet átmenetileg nem folytató gazdálkodókra az ún. minimumkövetelmények vonatkoznak a növénytermesztésre vagy legeltetésre alkalmas állapot megőrzése érdekében. Ez utóbbi, az elgyomosodás és a túllegetetés elkerülésére vonatkozó előírásokat szintén a 10/2015. (III. 13.) FM rendelet állapítja meg.

2.) Az éghajlat és környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatokra nyújtandó támogatás (zöldítés)

Az éghajlat és környezet szempontjából előnyös gyakorlatok kötelező előírásának célja, hogy a mezőgazdasági tevékenységet végzők nagyobb mértékben járuljanak hozzá a környezeti és természeti erőforrások megőrzéséhez. A támogatás összege évenként kerül meghatározásra a beérkezett kérelmek arányának megfelelően. Az előírások három gyakorlatot fednek le:

- Állandó gyepterületek fenntartása (állandó gyepek az a terület minősül, ahol a gyeplet vagy egyéb takarmánynövényt vetés nélkül vagy vetéssel termesztik és a mezőgazdasági üzem vetésforgójában legalább öt évig nem szerepel);

- Növénytermesztés diverzifikálása (10 és 30 hektár közötti szántóterülettel rendelkezők legalább két, a 30 hektárt meghaladó nagyságú szántóterülettel rendelkezők legalább három különböző növénykultúrát kötelesek termeszteni);
- Ökológia jelentőségű terület (EFA) kijelölése a mezőgazdasági területeken (a 15 hektár fölötti szántóterületen gazdálkodók kötelesek szántóterületük legalább 5 %-ának megfelelő kiterjedésű ökológia jelentőségű terület kijelölni).

3.) Területalapú termeléshez kötött támogatások

A termeléshez kötött támogatások célja egyes érzékeny ágazatok célzott támogatása. A támogatás összege évenként kerül meghatározásra a beérkezett kérelmek arányának megfelelően. Termeléshez kötött közvetlen támogatás az alábbi támogatási jogcímekre vehető igénybe: a) rizstermesztés; b) cukorrépa termesztés; c) zöldségnövény termesztés; d) ipari zöldségnövény termesztés; e) extenzív gyümölcsstermesztés; f) intenzív gyümölcsstermesztés; g) szemes fehérjetakarmány-növény termesztés; h) szálas fehérjetakarmány-növény termesztés; i) ipari olajnövény termesztés.

KAP II. pillér

A Vidékfejlesztési Program 2014-2020-ból elérhető, élőhelykezeléssel összefüggő támogatások a következők.

VP-4-10.1.1-15 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés (AKG 2015) és VP-4-10.1.1-16 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés (AKG 2016)

A két felhívás fő céljai a vidéki területek fenntartható fejlődésének támogatása, a környezet állapotának megőrzése és javítása, a mezőgazdasági eredetű környezeti terhelés csökkentése, környezetvédelmi szolgáltatások biztosítása, a természeti erőforrások fenntartható használatán alapuló mezőgazdasági gyakorlat erősítése. Kiemelten kívánja továbbá támogatni a biodiverzitás megőrzését a természetes életkörülményeik között (a gazdaságban), a természet, a víz, és a talaj védelmét a termőhelyi adottságoknak megfelelő termelési szerkezet kialakításával, a környezettudatos gazdálkodás és fenntartható tájhasználat kialakításával. Fenti célokat a felhívások úgy próbálják elérni, hogy a gazdálkodók olyan önkéntes vállalatokat tehetnek, amelyeknek pozitív környezeti hozzáadott értékei vannak. Ezekért az önkéntes vállalatokért cserébe a gazdálkodók normatív, vissza nem térítendő, területalapú támogatásban részesülnek. A kötelezettségvállalási időszak 5 év, amely időszak alatt a gazdálkodók éves szinten az egységes kérelmen keresztül igényelhetik a kifizetést.

VP-4-11.1.-11.2.-15 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása (ÖKO 15) és VP-4-11.1.-11.2.-18 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása (ÖKO 18)

A felhívások célja egyrészt a konvencionális területek ökológiai művelés alá vonásának ösztönzése, másrészt az ökológiai művelésbe vont területeken a gazdálkodási mód fenntartása. Az ökológiai gazdálkodási támogatás olyan önkéntes alapon működő kifizetési rendszer, amelyben a résztvevők az ökológiai gazdálkodási célok elérésének érdekében a gazdálkodásuk során többlet tevékenységek elvégzését vállalják.

2021 szeptemberében jelentek meg az új felhívások – VP-4-10.1.1-21 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés, VP-4-11.1.-11.2.-21 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása felhívás –, melyek a korábbi felhívásokhoz hasonlóan szolgálják a környezet állapotának megőrzését és javítását, továbbá az ökológiai művelés alá vonást. Az új felhívások kötelezettségvállalási időszaka 3 éves.

VP4-12.1.1-16 Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések

A felhívás célja kompenzációs támogatás nyújtása azoknak a gazdálkodóknak, akik Natura 2000 mezőgazdasági területeken folytatnak gazdálkodást. Ezzel a támogatással biztosítható a jogszabályi

előírásoknak megfelelő gazdálkodás által generált esetleges bevételkiesés vagy többletköltség ellentételezése. A támogatásra való jogosultság úgy kerül meghatározásra, hogy amennyiben a támogatási kérelemben benyújtott igényelt tábla terület, illetve az igényelt tábla több mint 50%-a a Natura 2000 tematikus fedvényre esik, akkor az igényelt tábla egész területe az adott fedvényre esőnek tekintendő – ez után fogja kapni a gazdálkodó a támogatási összeget.

VP4-4.4.1-16 Élőhelyfejlesztési célú nem termelő beruházások

A felhívás célja az agrár-élőhelyek környezeti hozzáadott értékének növelése, az élőhelyek közötti mozaikosság, illetve ökológiai folyosók biztosítása különböző telepítéseken keresztül. A gazdálkodók 4 különböző célterületi telepítés közül választhatnak: 1) zöldugar; 2) gyepek; 3) sövény; 4) méhlegelő.

VP4-4.4.2-16 Vízvédelmi célú nem termelő beruházások: vízvédelmi és vizes élőhely létrehozása, fejlesztése

A felhívás célja a területi vízvisszatartás elősegítése, illetve a felszíni és a felszín alatti víztesteket érő terhelések, szennyezések csökkentése, megakadályozása. Mindemellett a felhívás hozzájárul a biodiverzitás megőrzéséhez, valamint a vizeink mennyiségi és minőségi védelmének biztosításához. Két célterületre igényelhető támogatás: 1) Partmenti vízvédelmi pufferzóna kialakítása, fejlesztése; 2) Vizes élőhelyek kialakítása.

VP4-4.4.2.1-16 Vízvédelmi célú nem termelő beruházások: létesítmények kialakítása, fejlesztése

A felhívás célja a területi vízvisszatartás elősegítése, illetve a felszíni és a felszín alatti víztesteket érő terhelések, szennyezések csökkentése, megakadályozása, mind az éghajlatváltozással összefüggő problémák minimalizálása, mind a biodiverzitás megőrzésének, mind a vizeink mennyiségi és minőségi védelmének biztosítása céljából. A beruházások a természeti erőforrásokra, természeti környezetre pozitív hatásúak, csökkentik a felszíni vizeket érő eróziós, deflációs hatásokat, mérséklik a kijuttatott anyagok lemosódását, továbbá jobb vízellátású, illetve mozaikosabb terület kialakítását eredményezik, valamint az aszály-érzékenység csökkentését szolgálják.

VP4-13.2.1.-16 Kompenzációs kifizetések természeti hátránnyal érintett területeken

A felhívás célja a termőhelyi adottságoknak megfelelő termelési szerkezet kialakítása, a környezettudatos gazdálkodás és fenntartható tájhasználat erősítése. A támogatásban azok a gazdálkodók vehetnek részt, akik az 1257/1999/EK tanácsi rendelet 19. cikke alapján meghatározott területen mezőgazdasági tevékenységet folytatnak. A támogatás jövedelem-kiegészítést biztosít a hátrányos természeti adottságokkal rendelkező területeken a terület igényeihez igazított mezőgazdasági tevékenységet fenntartó gazdálkodók részére. Ez a támogatási jogcím már nem érhető el 2019-től.

VP4-10.2.1.1.-15 A védett őshonos és veszélyeztetett mezőgazdasági állatfajták genetikai állományának in situ megőrzése

A felhívás célja az alacsony létszámmal rendelkező védett őshonos és a veszélyeztetett mezőgazdasági állatfajták nőivarú – baromfifélék esetén vegyes ivarú – állományának a fajták eredeti tartási-, takarmányozási körülményekhez hasonló, in situ feltételek közötti, tenyésztésben történő életképes populációjának fenntartása a genetikai állomány megőrzéséről és az adott állatfajták fennmaradását biztosító tenyésztési programokról szóló jogszabályok keretein belül. A felhívás közvetetten kapcsolódik a Natura 2000 területek megőrzéséhez azáltal, hogy a védett őshonos állatfajtákat az eredeti tartási körülményeiknek megfelelően szükséges a támogatás keretében is tartani – így a támogatásban résztvevő állatok legeltetési területkezelésre is alkalmazhatók.

VP4-12.2.1-16 Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések

A felhívás célja kompenzációs támogatás nyújtása azoknak a magán erdőgazdálkodóknak, akik Natura 2000 erdőterületeken folytatnak gazdálkodást. Ezzel a támogatással biztosítható a jogszabályi

előírásoknak megfelelő gazdálkodás által generált esetleges bevételkiesés vagy többletköltség ellentételezése. A támogatásra való jogosultság a 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet szerinti MePAR és az Országos Erdőállomány Adattárban szereplő lehatárolásokat figyelembe véve kerül meghatározásra. A támogatási összegek mértéke függ az igényelt faállomány-típustól és korcsoporttól.

VP5-8.2.1-16 Agrár-erdészeti rendszerek létrehozása

A felhívás célja a fásítások, mezővédő erdősávok rendszerének kialakítása, fás legelők és kaszálók területének növelése a jelenlegi erdőzónában és az alföldi erdőössztyepp területeken, hozzájárulva a mezőgazdasági és az állattenyésztési termelékenység növeléséhez. Az agrár-erdészeti rendszerek jelentős szerepet töltenek be a mikroklíma megőrzésében, a deflációs hatások csökkentésében, ezáltal a talajvédelemben. Mindezek mellett fontos élőhelyek, amelyek hozzájárulnak a biológiai növényvédelemhez. A mezővédő fásítások pedig ökológiai folyosóként a felaprózódott élőhelyek összeköttetéseit biztosítják. A felhívásnak három célterülete van: 1) Szántóföldi kultúrával kombinált agrár-erdészeti rendszer újonnan történő létrehozása; 2) Gyepgazdálkodással kombinált fás legelő vagy fás kaszáló újonnan történő létrehozása; 3) Mezővédő fásítás létrehozása.

VP5- 8.1.1-16 Erdősítés támogatása

A felhívás célja a klímaváltozás hatásainak csökkentése, a szél és vízerózió elleni védekezés, valamint a faanyag, mint környezetbarát nyersanyag és megújuló energiaforrás iránti növekvő igény kielégítése érdekében az erdőterület növelésének támogatása. A felhívásnak két célterülete van: 1) Erdőtelepítés; 2) Ipari célú fás szárú ültetvény létrehozása.

VP4-15.1.1-17 Erdő-környezetvédelmi kifizetések

A felhívás célja, hogy támogatást nyújtson azon erdőgazdálkodóknak, akik önkéntes alapon, a vonatkozó jogszabályi előírásokban és az erdőtervben foglalt jogosultságukat kihasználva, a kötelezettségeken túlmutató erdő-környezetvédelmi vállalásokat tesznek. Mindezzel a tudatos erdő-környezetvédelmi gazdálkodási módok elterjesztését, a fafajok adaptációs képességének növelését, az egyes területeken az erdőtípus, fafaj-összetétel, illetve gazdálkodási mód megváltoztatását kívánjuk előmozdítani. A felhívás keretében három különböző célterületre igényelhető támogatás: 1) Örökerdő gazdálkodás; 2) Erdőállományok kézimunka igényes ápolása; 3) Természetkimélő anyagmozgatás.

VP5- 8.5.1.-16 Az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházások

A felhívás a meglévő erdő természetességi állapotához képest magasabb természetességi állapotú vagy a sarjeredetű állomány helyett magasabb ökológiai értékű, legalább azonos természetességű, nem sarj eredetű állomány létrehozását kívánja előmozdítani. Az erdő egyes szerkezeti elemeinek átalakítása, több szintes állományszerkezet kialakítása, valamint az adott termőhelynek megfelelő természetes erdőtársulásokká történő átalakítás erdőszerkezet átalakítás segítségével valósítható meg. A felhívás keretében az intenzíven terjedő idegenhonos fa- és cserjefajok eltávolítása is támogatható. Az erdei élőhelyek változatosságának növelése szempontjából további fontos élőhelyfejlesztési lehetőség az erdei tisztások kialakítása vagy helyreállítása. A felhívás keretében az alábbi célterületek támogathatók: 1) A szerkezetátalakítási célok megvalósítása érdekében végzett tevékenységek; 2) Klímarezisztens szaporítóanyaggal történő erdőfelújítás; 3) Egyéb, az erdei ökoszisztémák ellenálló-képességének és környezeti értékének növelése érdekében végzett tevékenységek.

VP4-15.2.1.1-16 Erdészeti genetikai erőforrások megőrzése

A felhívás célja a klíma rezisztens fafajok biztosítása, fafajaink evolúciós potenciáljának fenntartása, a genetikai változatosság megőrzése a fafajok alkalmazkodóképességének érdekében. A pályázat keretében az alábbi tevékenységekre lehet vissza nem térítendő támogatást igényelni: 1) In situ

génmegőrzési módok; 2) Ex situ génmegőrzési módok; 3) Erdészeti faanyagtermelő növények törzsültetvényei.

VP4-15.2.1.2-17 Erdészeti genetikai erőforrások fejlesztése

A felhívás célja a magyarországi erdészeti fajok genetikai erőforrásainak megőrzésével a meglévő genetikai változatosságot, mint az alkalmazkodóképesség alapját és fajok evolúciós potenciálját hosszú távon megvédi és fenntartja. A pályázat keretében az alábbi tevékenységekre lehet vissza nem térítendő támogatást igényelni: 1) In situ génmegőrzési módok; 2) Ex situ génmegőrzési módok; 3) Erdészeti faanyagtermelő növények törzsültetvényei; 4) Megőrzésre érdemes genetikai erőforrások felmérése, dokumentálása, nemzeti nyilvántartásba vétele.

VP5-8.3.1-17 Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok megelőzése

Mivel a klímaváltozás jelentős és egyre fokozódó abiotikus kockázatokat jelent, Magyarországon is egyre gyakoribbá váltak a száraz, aszályos évek – ezáltal a tűzveszély is jelentősen növekedett. Az erdőgazdálkodás biztonsága érdekében szükséges fokozott figyelmet fordítani az erdőtüzek kialakulásának megelőzésére – a pályázati felhívás ehhez biztosít megfelelő támogatást. A felhívás keretében az alábbi tevékenységek támogathatók: 1) Tűzpázták; 2) Víznyerőhely; 3) Fenyő fő-fafajú állományok tisztításából származó fenyő tisztítási anyag eltávolítása; 4) Tuskósortok lehordásának támogatása.

VP5-8.4.1.-16 Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok helyreállítása

A támogatás célja az erdőtüzek vagy egyéb természeti katasztrófák – az éghajlatváltozással összefüggő eseményeket is beleértve – és a katasztrófaesemények által károsított erdőgazdálkodási potenciál helyreállítása. Csak olyan károsemények esetén igényelhető a támogatás, ahol korábban a gazdálkodó vagy a szakszemélyzet eleget tett az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról szóló 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet (továbbiakban: Vhr.) 40.§ szerint előírt bejelentési kötelezettségének, és a károsodás mértéke az erdészeti hatóság által igazoltan eléri a meghatározott mértéket.

VP5-8.6.2-16 Erdei termelési potenciál mobilizálását szolgáló tevékenységek

A felhívás célja az erdők gazdasági értékének növelése olyan erdészeti beavatkozásokkal, amelyek által az erdők nagyobb mértékben képesek ellátni gazdasági értékteremtő funkciójukat. Ide kell érteni azokat a beavatkozásokat is, amelyek hatásai nem azonnal, hanem a jövőben várható fahasználatok során tapasztalhatók. A felhívás keretében az alábbi tevékenységek támogathatók: 1) kézi befejezett ápolás, gépi befejezett ápolás; 2) tisztítás fahasználat; 3) magas törzsnyesés (5m), kihordás, sorba rendezés, vagy aprítás.

VP4-8.5.2.-17 Az erdei ökoszisztémák térítésmentesen nyújtott közjóléti funkcióinak fejlesztése

A felhívás célja, hogy a magyar erdők közjavainak ingyenes elérhetőségének lehetősége jelentősen bővüljön. A felhívás keretében az alábbi tevékenységek támogathatók: 1) erdei pihenőhely kialakítása vagy továbbfejlesztése; 2) erdei kirándulóhely és településkörnyéki kirándulóhely kialakítása vagy továbbfejlesztése.

VP5-8.6.1-17 Erdészeti technológiákra, valamint erdei termékek feldolgozására és piaci értékesítésére irányuló beruházások

A felhívás célja az erdőgazdálkodás hatékonyságának javításához és a természetközeli erdőgazdálkodási módok elterjedéséhez szükséges eszközök és géppark kialakításának ösztönzése, valamint az erdei termékek és melléktermékek gazdasági hasznosításához szükséges elsődleges feldolgozást szolgáló gépek és berendezések biztosítása, beleértve a lokális megújuló energia rendszer kiszolgálását, faipari feldolgozás előkészítését szolgáló gépeket, technológiát is. A felhívás keretében az alábbi

tevékenységek támogathatók önállóan: 1) Erdőgazdálkodásban használt gépek, eszközök beszerzése; 2) Fatermékek felkészítését szolgáló gépek beszerzése; 3) Erdei gomba, gyógynövény és vadgyümölcs feldolgozását vagy tárolását szolgáló fejlesztés.

3.3.1.2 Javasolt agrártámogatási rendszer²

Kifejezetten Natura 2000 területekre jelenleg a Natura 2000 gyepterületekre vonatkozóan létezik kompenzációs kifizetés, azonban egyéb természetvédelmi szempontból fontos élőhelyre (láprét, vizes élőhelyek stb.) kidolgozott földhasználati előírás, illetve ez alapján kompenzációs kifizetés nincs hatályban. Ebből adódóan nincsenek speciális faj és élőhelyvédelmi intézkedések sem.

A Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó jelenlegi földhasználati előírások általános értelemben olyan gyepterhasználattal támogatnak, amely országos léptéket tekintve általában szükségesek a gyepek természetességének megőrzéséhez. Ugyanakkor általánosságukból következően nem képesek kezelni olyan helyi és speciális problémákat, amelyek éppen a jelölő értékek miatt fontosak. A fenntartási terv egyik szerepe éppen azoknak a lokális kezelési feladatoknak a meghatározása, amelyek támogatási rendszerbe való beépítése a Natura 2000 célkitűzések szempontjából szükséges. Erre példa, hogy a 269/2007. (X.18.) Kormányrendelet kötelezővé teszi a hasznosítást (legeltetést vagy kaszálást), viszont bizonyos Natura 2000 élőhelyek számára kedvezőbb, ha területet egy-két, a fennmaradást szolgáló beavatkozáson kívül alig kezelik. Javasolt ennek lehetőségét megteremteni.

A jelenlegi agrártámogatási rendszer további jelentős korrekcióra szoruló hiányossága, hogy nem ösztönzi a természetvédelmi szempontból fontos gazdálkodói beavatkozásokat a nem hasznosított mezőgazdasági területeken. Egyúttal nem is teszi érdekeltté a gazdálkodót abban, hogy azok a nem hasznosított mezőgazdasági területek, amelyek éppen a hasznosítás hiánya miatt őriznek értékes közösségi jelentőségű élőhelytípusokat, fajokat - megfelelő (vagy jobb, illetve nagyobb) állapotban és kiterjedésben fennmaradjanak. Mivel ezek a területek nem támogatható területek, a támogatható terület maximalizálása érdekében a gazdálkodók gyakran eltüntetik a szegélyvegetációt, cserjéseket, kaszálják az értéktelen szénát adó, vagy vízállásos területeket is, amelyeken korábban nem folytattak intenzív jellegű gyepterhasználást. Ez a helyzet úgy javítható, ha agrártámogatás lesz igényelhető a nem művelt területekre, azaz nemcsak a kivett művelési ágú területekre, hanem a művelés alatt álló területek egyes részterületeire is.

Az erdőterületek vonatkozásában a jelenlegi természetvédelmi szempontokat elősegítő támogatási rendszer szinte kizárólag magánerdőgazdálkodók számára elérhető. Támogatás igénybevételére nem jogosult önkormányzat, költségvetési szerv, valamint az a gazdálkodó szervezet, amelyben a Magyar Állam tulajdoni hányada eléri vagy meghaladja az 50%-ot. Szükséges lenne ezért olyan támogatási formákat és konstrukciókat kidolgozni és alkalmazni, amelyek állami erdőben is lehetővé tesznek bizonyos – erdőgazdálkodási, továbbá nem is okvetlenül az erdőgazdálkodás szűken vett körén belül értelmezhető, de erdőterületen történő – beavatkozásokat. Javasolt, hogy már a mostani kompenzációs támogatásokhoz önkormányzati és állami szereplők (pl. erdőgazdálkodók) is hozzájuthassanak. Javasolt továbbá, hogy erdőterületeken a kis kiterjedésű szerkezetátalakításokra is járjon támogatás.

Fontosnak tartjuk továbbá a Natura 2000 területek közötti koherencia biztosítása érdekében a természeti területek és az ökológiai hálózatba tartozó területek kedvező állapotának megőrzését a Natura 2000 területeken kívül is. A fenti problémára megoldás lehet, ha a természetvédelmi szempontból értékes, de gazdaságosan nem művelhető területek is legalább minimális mértékben támogathatók lennének, ezáltal nem lennének teljesen haszontalanok a tulajdonosok, földhasználók számára.

².

A támogatási rendszer kialakítása során figyelembe kell venni a támogatásra benyújtott terület természetvédelmi értékességét, sajátos ökoszisztéma szolgáltatásait, az ott megtalálható, elkülönülő élőhelyfoltok természetességi értékét, továbbá a jó természetességű területeken vagy részterületeken azoknak a fennmaradását segítő gazdálkodást vagy akár a „nem beavatkozást” kell ösztönözni.

Figyelembe véve a jelenleg működő támogatási rendszereket, illetve azok egymásra épülését, indokolt a Natura 2000 támogatások esetében az integrált megközelítés elvét alkalmazva több támogatás harmonizálását megcélozni.

3.3.2 Pályázatok

A tervezési területen jelenleg futó, a természetvédelmi célkitűzések megvalósításával kapcsolatos pályázati programok:

Kápolna-puszta, Szókedencsi fáslegelő, Zalavár, Buzásrét (gyeprekonstrukciók)

"Élőhely-védelem és helyreállítás a Kis-Balaton medence és a Nyugat-Külső-Somogy kistájakon" című, KEHOP-4.1.0-15-2016-00026 azonosító számú projekt.

Kedvezményezett: Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság.

A projekt tervezett időtartama: 2016.10.05. – 2021.06.30.

Kápolna-puszta (istálló felújítás és gépvásárlás)

KEHOP-4.1.0-15-2016-00021 "Legeltetési infrastruktúra átfogó fejlesztése a Káli medence és a Kis-Balaton térségében a természetvédelmi célú területkezelés biztosítása érdekében".

Kedvezményezett: Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság.

A projekt tervezett időtartama: 2017.01.01. – 2021.06.30.

Fenek-puszta (őri iroda felújítás, autók)

KEHOP-4.2.0-15-2016-00003 A területi jelenlét és természetvédelmi őrzés hatékonyságának javítása a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság természetvédelmi Őrszolgálatának komplex fejlesztésével.

Kedvezményezett: Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság.

A projekt tervezett időtartama: 2016.09.30–2021.05.05.

3.3.3 Egyéb

A tervezési területre nincs egyéb javaslat. A fenntartási terv megvalósításához egyéb eszköz (állami tulajdonú terület haszonbérbe adása, közmunka program, önkéntesek stb.) bevonása nem feltétlenül szükséges. Ugyanakkor a terv egyes elemei megvalósíthatók önkéntes, közösségi vagy közfoglalkoztatási munka végzésével is. A potenciális koordináló, feladatkiadó, vagy kezelő szervezetek jelen vannak a térségben, számukra lehetőséget jelenthetnek ezek a feladatok.

3.4 A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

3.4.1 Felhasznált kommunikációs eszközök

Kifejtve a 3.4.2. pont alatti táblázatokban, összevontan a kommunikáció címzettjeivel.

3.4.2 A kommunikáció címzettjei

Felhasznált kommunikációs eszközök:	Kommunikáció címzettjei:	Időpont, helyszín:	Egyéb információ:
Egyeztető fórum	a) gazdálkodók b) a Natura 2000 területtel érintett földrészek tulajdonosai és vagyonkezelői e) a Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok o) egyéb indokolt célcsoport: helyi lakosság	2020.11.18. (Covid-19 járványhelyzetre való tekintettel online formában, a Zoom applikációt használva) Külön kérésre szakmai, egyeztető fórum a NYUDUVIZIG részére: 2021.01.21. (Covid-19 járványhelyzetre való tekintettel online formában, a Zoom applikációt használva)	Résztevők száma: 14 Résztevők száma: 11
Önkormányzati közzététel	a) gazdálkodók b) a Natura 2000 területtel érintett földrészek tulajdonosai és vagyonkezelői e) a Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok o) egyéb indokolt célcsoport: helyi lakosság	2020.11.10-23. Balatonmagyaród, Esztergályhorváti, Garabonc, Keszthely, Nagyrada, Sármellék, Zalakaros, Zalakomár, Zalasabár, Zalavár, Balatonszentgyörgy, Főnyed, Sávolly, Vörs.	Kifüggesztés darabszáma: 14
Honlap	a) gazdálkodók b) a Natura 2000 területtel érintett földrészek tulajdonosai és vagyonkezelői e) a Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok	2020.11.05-től folyamatosan letölthető	https://www.bfnp.hu/hu/keszulo-tervek és https://www.bogland.hu/

Felhasznált kommunikációs eszközök:	Kommunikáció címzettjei:	Időpont, helyszín:	Egyéb információ:
	o) egyéb indokolt célcsoport: helyi lakosság		
Érintettek levélben vagy e-mailben történő megkeresése és tájékoztatása	e) a Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok	Előzetes értesítés, kérdőív: 2020.09.07-12. A kész tervezet egyeztetéséről értesítés: 2020.11.09-13.	Előzetes értesítés, kérdőív: 22 levél. A kész tervezet egyeztetéséről értesítés: 357 levél + 139 email.

Szervezése, lebonyolítása, tartalma:

1. Egyeztető fórum időpont és módszer egyeztetés történt az érintett szakmai tervezőkkel és a BfNPI tájegységvezetőjével, valamint az online fórumnak technikai háttérrel biztosító Magyar Természetvédők Szövetségével (2020. október).
2. A fenntartási terv letölthetővé vált és a véleményezhetőségről cikk jelent meg a kommunikációs feladatokat végző Bogland Bt. honlapján (2020.11.05., <https://www.bogland.hu/>), valamint a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság honlapján (2020.11.09. <https://www.bfnp.hu/hu/keszulo-tervek>).
3. Az érintett önkormányzatok (Balatonmagyaród, Esztergályhorváti, Garabonc, Keszthely, Nagyrada, Sármellék, Zalakaros, Zalakomár, Zalasabbar, Zalavár, Balatonszentgyörgy, Főnyed, Sávoly, Vörs) 2020.11.10-23. között kifüggesztették a fenntartási tervet.
4. Az érintettek jelentős köre a fenntartási terv társadalmi egyeztetésének folyamatáról, a tervek véleményezhetőségéről, a véleményezés módjairól és határidejéről postai levélben (és/vagy e-mailben) értesítésre került. Az értesítő levelek célcsoportok szerinti egyedi összeállítással kerültek kiküldésre (2020.11.09-13. között), és tartalmazták a véleményezéshez szükséges információkat (terület kód, név, érintett települések, véleményezési határidő, egyeztető fórum időpontja stb.). A címzettek köre, az értesítés módja, a tőlük érkezett válaszok, valamint a rájuk adott tervezői válaszok a 4. sz. mellékletben található.
5. Az érintettek felé meghirdetett időpontban és módon, a Covid-19 járványhelyzetre való tekintettel online formában, a Zoom applikációt használva, 2020.11.18-án 10:00 órai kezdéssel az egyeztető fórum megtartásra került, melyről regisztrációs ív, emlékeztető és fotó dokumentáció készült. A fórumon 14 fő vett részt.
6. A Covid-19 járványhelyzetre való tekintettel online formában, a Zoom applikációt használva, 2021.01.21-én 09:00 órai kezdéssel, részletes, szakmai egyeztető fórum került megtartásra a NYUDUVIZIG kérésére, amelyről hanganyag, írásos emlékeztető és fotó dokumentáció készült. A fórumon 11 fő vett részt (a képernyő fotón kevesebb látszik, mert egy csatornán keresztül több személy is részt vett).
7. A beérkezett véleményeket és észrevételeket összefoglaltuk és megküldtük a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóságnak.

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

A társadalmi egyeztetés legfontosabb beérkezett véleményei és a rájuk adott tervezői válaszok:

Kommunikáció címzettje	Alkalmazott eszköz	Visszajelzett? (tartalom)	Hogyan?	Beépült a tervbe?	Hogyan? Ha nem épült be, miért?
Nemzeti Agrárgazdasági Kamara	<ul style="list-style-type: none"> - levél, és/v. email értesítés - kifüggesztés - honlap - egyeztető fórum 	<p>igen</p> <p><i>[Stratégiai és Vidékfejlesztési Igazgatóság]</i></p> <p>(- 3.2 [20.o.]: Javasolja a kaszálás bekezdést kiegészíteni a környezeti viszonyokra való utalással.</p> <p>- Spontán gyeperedést javasol előtérbe helyezni.</p> <p>- 3.3.1.2 [99+100.o.]: N2 gyepek esetében csak akkor javasolt kezeletlenül hagyás, ha nem indul be szukcessziós folyamat, vagy nem jellennek meg özönfajok.)</p>	levélben	részben	<p>- 3.2: kissé módosított szövegezéssel beépült a tervbe</p> <p>- 3.3.1.2: 99. oldal: a vélemény alapján az eredeti mondatot a tervkészítő megváltoztatta: „bizonyos Natura 2000 élőhelyek számára kedvezőbb, ha területet egy-két, a fennmaradást szolgáló beavatkozáson kívül alig kezelik”</p> <p>100. oldal: ebben az esetben az eredeti mondaton a tervkészítő nem változtatott, mivel véleménye szerint a megfogalmazás kellően óvatos.</p>
Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat	<ul style="list-style-type: none"> - levél, és/v. email értesítés - kifüggesztés - honlap - egyeztető fórum 	<p>Igen</p> <p>(-A terület shp-ját kérte el;</p> <p>- A terv véleménye szerint megfelelő mértékben foglalkozik a klímaváltozás hatásaival.</p> <p>- A területen mélyművelésű bányászat nem volt.</p> <p>- A külszíni bányászattal érintett ingatlanokat a BMKH MEésFF Bányászati Osztály vezeti.</p> <p>- Felhívja a figyelmet a bányászati jogosultságok jogosítottjaival való egyeztetésre.</p> <p>- Az 1.7.7. Egyéb tervek részben javasolja</p>	levélben	igen	<p>- A terület shp-ját emailben megkapta.</p> <p>- A BMKH MEésFF Bányászati Osztály megkeresésre került.</p> <p>- A bányászati jogosultságok jogosítottainak adatai kikérésre kerültek.</p> <p>- A Klímastratégia belekerült az 1.7.7. fejezetbe</p>

Kommunikáció címzettje	Alkalmazott eszköz	Visszajelzett? (tartalom)	Hogyan?	Beépült a tervbe?	Hogyan? Ha nem épült be, miért?
		megemlíteni a Zala megyei klímastratégiát.)			
Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság	- levél, és/v. email értesítés - kifüggesztés honlap - egyeztető fórum	igen [1. fórumon és levélben] (- Sérelem, hogy nem lett korábban bevonva a terv készítésébe. - A KBVR műszaki létesítmény, nem tud megfelelni minden N2 tv-i követelménynek. - Kéri a KE lehatárolást digitális formában megküldeni. - Kér további személyes [online] egyeztetést. - 1.7. Hiányosság: KBVR vízjogi üzemeltetési engedély és üzemelési szabályzat. - 1.7.6. kiegészítések a víztetekkel kapcsolatban. - A veszélyeztető tényezőkre [12-15.o.] kér pontosításokat. - 3.1.1 Fő célkitűzések [17.o.]: Kéri a vízminőségvédelmi feladatokat szerepeltetni, valamint egy helyen törlést.) - 3.1.2 További célok: Kéri a vízvédelmi funkciót feltüntetni, a NYUDUVIZIG bevonását, a vízjárás biztosítását, a KE-nél az égetés megjelenését, az Ingói-berekre korlátozást, az optimális arányok megadását, a hogyanok ismertetését. - 3.2 Kezelési javaslatok: nem akác idegenhonos fajok vegyszeres védekezése megoldható-e? - KE-11: Nem tart megfelelőnek egyes előírásokat, másokhoz	2 fórumon, 2 levélben	részben	A NYUDUVIZIG szakembereivel részletes szakmai egyeztetés történt mind online, mind telefonon, mind írásban. A szakmai egyeztetés eredményeként a legtöbb vitás kérdés vonatkozásában konszenzuson alapuló megállapodás született, mely mind a természetvédelmi, mind a vízügyi kezelő számára elfogadható. Számos vitás pont esetében a tervekészítők által adott természetvédelmi szakmai indoklást a vízügyi kezelő az egyeztetés során elfogadta, és jóváhagyta a tervben szereplő szövegrészeket. Más kérdésekben a tervekészítők fogadták el a vízügyi kezelő módosító javaslatát és az alapján módosították vagy egészítették ki a tervet. Jónéhány kérdés esetében a többfordulós szakmai egyeztetés eredményeként alakult ki a mindkét fél által elfogadható kompromisszumos módosítási javaslat. A terv ezek alapján került módosításra. Ezen túlmenően a tervekészítők elküldték a NYUDUVIZIG részére a kezelési egységek digitális lehatárolását és kiegészítették a tervet a KBVR vízjogi üzemeltetési engedélyére és üzemelési szabályzatára vonatkozó hivatkozásokkal. A BfNPI jelezte, hogy megküldi a NYUDUVIZIG részére a terv készítésének

Kommunikáció címzettje	Alkalmazott eszköz	Visszajelzett? (tartalom)	Hogyan?	Beépült a tervbe?	Hogyan? Ha nem épült be, miért?
		<p>indoklást kér vagy javaslatot fogalmaz meg.</p> <ul style="list-style-type: none"> - KE-12: A vízpótlást a hidrológiai viszonyoktól teszi függővé. - KE-13: Víztisztítási szempontból kívánatosnak tartja az algák jelenlétét. Egyes megállapításokhoz kéri a forrásmegjelölést feltüntetni. <p>Számos módosítást kér.</p> <ul style="list-style-type: none"> - KE-15: A rövidrezáráshoz tesz észrevételeket. Kér módosításokat. - KE-19: Egyes előírásokat nem tart megfelelőnek, módosításokat kér. <p>3.2.4 Kutatás, monitorozás: Kéri a kutatási eredményeket.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Külön észrevételeket tesz az erdőkre, belvizekre.) <p>[2. fórumon és levélben]</p> <p>(A beküldött észrevételeire kapott részletes írásbeli tervezői válaszokat köszöni; örül az elfogadott változtatási javaslatoknak; egyes kérdésekben megértette és elfogadta a tervező szándékát és álláspontját; néhány fennmaradt kérést és észrevételt fogalmazott meg.)</p>			<p>alapjául szolgáló biológiai felmérési eredményeket.</p> <p>A nádgazdálkodással kapcsolatos kezelési előírásjavaslatok nagy része esetében a természetvédelmi kezelő és vízügyi kezelő által együttesen jóváhagyott javaslatok, megfogalmazások kerültek a tervbe.</p> <p>Ugyanakkor természetvédelmi szempontból indokoltnak tartja a tervkészítő önkéntesen vállalható előírásjavaslatként benne hagyni a tervben a KE-12, KE-13, KE-14, KE-15 és KE-18 kezelési egységek esetében az egy-egy szezonban aratható állományrészre vonatkozó 10%-os küszöbértéket, valamint ennek évről-évre váltógazdálkodás formájában történő alkalmazását. Ezt a NYUDUVIZIG szakemberei kifogásolták, mert a nádgazdálkodók a kezelési egységeknek csak bizonyos részein tudnak aratni évről-évre a terepi körülmények, a fagy elmaradása és a vízmélység, valamint a vízmélységre vonatkozó korlátozás miatt. Véleményük szerint a váltógazdálkodás alkalmazása a gyakorlatban nem valósítható meg.</p> <p>A KE-11 kezelési egység esetében a félszelvényű vagy szakaszos kotrás esetében a NYUDUVIZIG szakemberei azt kérték, hogy az aktuális kotrással nem érintett félszelvény vagy szakaszok kotrása 1-2 vegetációs</p>

Kommunikáció címzettje	Alkalmazott eszköz	Visszajelzett? (tartalom)	Hogyan?	Beépült a tervbe?	Hogyan? Ha nem épült be, miért?
					<p>periódus elteltével megvalósítható legyen. Ugyanakkor a tervekészítők természetvédelmi szempontból indokoltnak tartják, hogy annyi idő teljen el a kimaradt szakaszok/félszelvény kotrása előtt, hogy a már kotort szakaszokon/félszelvényben megfelelő összetételű és szerkezetű növényzet alakuljon ki, ami már megfelelő élőhelyet biztosít az érintett mederszakaszon előforduló közösségi jelentőségű jelölő fajok számára; ezt a tervekészítők véleménye szerint helyszíni vizsgálattal kell ellenőrizni.</p>
Sefag Erdészeti és Faipari Zrt.	<ul style="list-style-type: none"> - levél, és/v. email értesítés - kifüggesztés - honlap - egyeztető fórum 	<p>igen</p> <p>(- A veszélyeztető tényezőkben az ültetvény szót kifogásolja, valamint a fekete diót nem tartja már aktuális tényezőnek.</p> <p>- Megérti a KE-k lehatárolásánál az élőhelyfoltok alapján végzett munkát, de javasolja a kezelési egységeknél az erdőrészlet határok követését.</p> <p>- Helyenként pontatlannak találja az erdőrészletek besorolását a KE-kbe.)</p>	levélben	részben	<ul style="list-style-type: none"> - Az ültetvényvel kapcsolatos megfogalmazásokon a tervekészítő módosított, bár az idézett jogszabályhely nem mondja ki egyértelműen, hogy az ültetvény szót csak idegenhonos fajokra lehet alkalmazni - A tervekészítő nem lát arra módot, hogy az élőhelytérkép-határok mellett az erdőrészlethatárokat is kövesse. Ez két eltérő rendszer. - Ezek a pontatlanságok abból adódnak, hogy az élőhelyfoltok határai nem az erdőrészlethatárokon futnak, a két nyilvántartás határvonalai nem egyeznek. Így az egyes erdőrészletek több kezelési egységben is megjelennek. A tervekészítő törölte a KE-1 és a KE-2

Kommunikáció címzettje	Alkalmazott eszköz	Visszajelzett? (tartalom)	Hogyan?	Beépült a tervbe?	Hogyan? Ha nem épült be, miért?
					kezelési egységből (az érintettség bemutatásából) azokat az erdőrészteket, amelyek faállománya akácos, nemes nyáras, fenyves vagy fekete diós.
Baranya Megyei Kormányhivatal - Közlekedési, Műszaki Engedélyezési, Mérésügyi és Fogyasztóvédelmi Főosztály - Bányászati Osztály	- levél, és/v. email értesítés - kifüggesztés honlap - egyeztető fórum	igen, két levélben <i>első levél</i> (- Adatbázisa szerint a Kis-Balaton N2 területen jelenleg működő bánya nincs; - ásványi nyersanyag vagyontételek találhatók, amelyek üzemeltetője az MBFSZ; - Jelzi, hogy ásványvagyongazdálkodási szempontból biztosítani kell a megismert és nyilvántartott ásványvagyont megőrzését, valamint a visszahagyott ásványvagyont további kitermelhetőségét.) <i>második levél</i> 1. Jelzi, hogy a 1996. évi LIII. törvényben a bányászatra vonatkozóan sehol nem jelenik meg tiltás. Ezért indokolatlannak tartja a Gazdálkodáshoz nem köthető, általános javaslatok között szereplő mondatot, miszerint „Új bányatelek kialakítása és egyéb infrastrukturális fejlesztés a tervezési területen nem kívánatos.”. 2. nem tartja elfogadhatónak a fenntartási tervben a Natura 2000-es hálózatra vonatkozó általános bányászati korlátozást, hanem a környezetvédelmi engedélyezési eljárásban javasolják egyedi vizsgálatok keretében megvizsgálni az adott konkrét területre	levélben	részben	- A kiegészítő információk a megalapozó dokumentációba kerültek, az 1.3.3.8. „Egyéb” fejezetbe. - A tervekészítő véleménye szerint, mivel a Natura 2000 fenntartási terv természetvédelmi célokat szolgál, abban alapelveként megjelenhet, hogy a új bányatelek nyitása nem kívánatos, annak ellenére, hogy a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvényben a bányászatra vonatkozóan sehol nem jelenik meg tiltás. Ez nem egy általános bányászati korlátozás, a Natura 2000 fenntartási terv nem is fogalmazhat meg ilyet. Természetesen a Natura 2000 területen a bányatelek-nyitás esetében környezetvédelmi engedélyeztetési eljárást kell lefolytatni, ez a továbbiakban is így marad. A bányatörvény idézett előírásai a két közérdek ütközését mutatják, amire a Natura 2000 fenntartási terv nem tud önmagában megoldást nyújtani.

Kommunikáció címzettje	Alkalmazott eszköz	Visszajelzett? (tartalom)	Hogyan?	Beépült a tervbe?	Hogyan? Ha nem épült be, miért?
		<p>vonatkozóan a természeti értékeket</p> <p>3. javasolja figyelembe venni a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény (továbbiakban Bt) ide vonatkozó előírásait</p> <p>4.</p>			
Somogy Megyei Kormányhivatal, Állami Főépítész Iroda	<ul style="list-style-type: none"> - levél, és/v. email értesítés - kifüggesztés honlap - egyeztető fórum 	<p>igen</p> <p>(-1.6: OTrT hatályát veszítette, helyette MTrT van, az ökológiai hálózat e szerint vizsgálendő.</p> <p>- A terv nem vizsgálja a területfelhasználási egységekbe sorolásokat, javasolja a hatályos településrendezési eszközökre támaszkodó vizsgálat lefolytatását.</p> <p>- Javasolja az érintett önkormányzatoknak, és érintett államigazgatási szerveknek megküldeni a vizsgálati értékelést, hogy a településrendezési eszközökbe az európai védettségű területek védelme és fenntartása biztosítható legyen.</p> <p>- Felhívja a figyelmet, arra, hogy egy területre csak egy településrendezési eszköz lehet hatályban, míg a terv többet is felsorol.)</p>	fórumon, levélben	részben	<p>-1.6. fejezetet a tervekészítő javította, az Ökológiai hálózat elemeit ennek megfelelően szerepeltette. A Natura 2000 területen belül az egyes elemek érintettségében változás nem történt.</p> <p>- A településrendezési eszközök listáját a tervekészítő javította, a Nemzeti Jogszabálytár adatainak alapján.</p> <p>- A minden településre kiterjedő elemző vizsgálat elvégzése a tervekészítő véleménye szerint a jelen dokumentáció keretein túlmutat. Az egyes érintett településekről digitális térinformatikai állományok beszerzése, ezek illesztése, majd az értékelés jelentősen növelték volna ráfordított időt és a dokumentum terjedelmét is. Ugyanakkor nincs előírás ilyen vizsgálat elvégzésére.</p>
Somogy Megyei Kormányhivatal, Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály	<ul style="list-style-type: none"> - levél, és/v. email értesítés - kifüggesztés honlap - egyeztető fórum 	<p>igen</p> <p>[Építésügyi és Örökségvédelmi Osztály]</p> <p>(- Ismerteti a tervezési területen nyilvántartott régészeti lelőhelyeket és műemléki környezetet.</p> <p>- Ismerteti a földmunkákra és erdőművelésre vonatkozó</p>	levélben	részben	<p>az adatszolgáltatási részt a tervekészítő beépítette a tervbe, a megalapozó dokumentációba.</p> <p>A többi észrevétel és kérés nem igényel módosítást.</p>

Kommunikáció címzettje	Alkalmazott eszköz	Visszajelzett? (tartalom)	Hogyan?	Beépült tervbe?	Hogyan? Ha nem épült be, miért?
		<p>2001. évi LXIV. trv szabályozást. és kéri ilyen esetben a megkeresésüket, illetve erdők esetében a jó gyakorlat betartását.</p> <p>- Felhívja a figyelmet a 68/2018. Korm. rendeletre.</p> <p>- Felhívja a figyelmet, hogy amennyiben a Vörs 205/8 vagy 207 hrsz-ú ingatlanon építési tevékenységet kívánnak végezni, előtte Hatóságukkal egyeztetni szükséges.)</p>			
Somogy Megyei Kormányhivatal, Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály, Természetvédelmi Osztály	<p>- levél, és/v. email értesítés</p> <p>- kifüggesztés</p> <p>- honlap</p> <p>- egyeztető fórum</p>	<p>igen</p> <p>(- 3.2.1: Tisztázni javasolja, hogy kaszáló-legelő alatt a valós, vagy a bejegyzett használatot kell érteni.</p> <p>- KE-1: Javasolja tisztázni a tisztító és sokkoló kaszálás fogalmát.</p> <p>- Javasolja, hogy a szabályozás térjen ki a legelőkön kezelési célú építmények létesítési lehetőségeire.</p> <p>- Kéri a terv elfogadását követően a Járási Hivatalt értesíteni.)</p>	levélben	részben	<p>-3.2.1: A fenntartási tervben tett megállapítások mindig a valós használatra vonatkoznak. Ezeket a tervekészítő a gyepes kezelési egységek általános jellemzésénél beszúrta.</p> <p>-KE-1: a tisztázó megjegyzéseket a tervekészítő beépítette a választható előírás-javaslatok megfogalmazásai mögé.</p> <p>- A legelőkön létrehozandó építmények létesítési lehetőségeivel kapcsolatosan a kérésnek megfelelően a tervekészítő új szövegrészt épített be a megfelelő kezelési egységekbe</p>
Zala Megyei Kormányhivatal, Állami Főépítész Iroda	<p>- levél, és/v. email értesítés</p> <p>- kifüggesztés</p> <p>- honlap</p> <p>- egyeztető fórum</p>	<p>igen</p> <p>(-1.6. fejezet táblázatában és a 3.3. fejezet szövegében az Országos Területrendezési Tervről szóló törvény számát kéri pontosítani.</p> <p>- Kéri felülvizsgálni az ökológiai hálózat övezeteinek érintettségét.</p> <p>- 1.7.2: a harmadik oszlop címét javítani, a táblázatot</p>	fórumon, levélben	részben	<p>-1.6. fejezetet a tervekészítő javította, az Ökológiai hálózat elemeit ennek megfelelően szerepeltette. A Natura 2000 területen belül az egyes elemek érintettségében változás nem történt.</p> <p>- A településrendezési eszközök listáját a tervekészítő javította, a Nemzeti Jogszabálytár adatainak alapján.</p>

Kommunikáció címzettje	Alkalmazott eszköz	Visszajelzett? (tartalom)	Hogyan?	Beépült a tervbe?	Hogyan? Ha nem épült be, miért?
		<p>pontosítani és felülvizsgálni tartja szükségesnek.</p> <p>- Lehetőség szerint javaslja vizsgálni, hogy a települések rendezési tervei hogyan szabályozzák a területfelhasználást, a helyi építési szabályzatok összhangban vannak-e a Fenntartási terv javaslataival.)</p>			-A minden településre kiterjedő elemző vizsgálat elvégzése a tervekészítő véleménye szerint a jelen dokumentáció keretein túlmutat. Az egyes érintett településekről digitális térinformatikai állományok beszerzése, ezek illesztése, majd az értékelés jelentősen növelték volna ráfordított időt és a dokumentum terjedelmét is. Ugyanakkor nincs előírás ilyen vizsgálat elvégzésére.
Zala Megyei Kormányhivatal, Agrár- és Vidékfejlesztést Támogató Főosztály	- levél, és/v. email értesítés - kifüggesztés honlap - egyeztető fórum	igen (- Törölni kéri a VP4-13.2.1.-16 támogatási formát.)	levélben	részben	Telefonos egyeztetés után az AM segédlet (a 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet alapján összeállított „Útmutató a Natura 2000 fenntartási tervek készítéséhez” szakmai anyag) alapján készült bekezdés nem törlésre került, hanem kiegészítésre, miszerint ez a támogatási jogcím már nem érhető el 2019-től.
Zalakaros	- levél, és/v. email értesítés - kifüggesztés honlap - egyeztető fórum	<p>Igen (Kitöltötte az előzetes kérdőívet: - 1/3 mg-i, 2/3 erdő a területe; - A területei alkalmasak lennének művelésre, de nem, vagy alig művelik.</p> <p>Kifüggesztette a fenntartási tervet)</p> <p>Főépítész és aljegyző külön levélben tájékoztatást adott, hogy a hatályos településrendezési eszközeikben a Natura 2000 területek megfelelő módon ábrázolva és szabályozva vannak.)</p>	levélben	nem	Nem igényel módosítást.
Balatoni Halgazdálkodási Nonprofit Zrt.	- levél, és/v. email értesítés - kifüggesztés honlap	igen [egyben a MOHOSZ véleményével]	fórumon, levélben	részben	- 1.7.5.: a kért javítást a tervekészítő beillesztette.

Kommunikáció címzettje	Alkalmazott eszköz	Visszajelzett? (tartalom)	Hogyan?	Beépült a tervbe?	Hogyan? Ha nem épült be, miért?
	- egyeztető fórum	<p>(- Amennyiben újabb online értekezlet válna szükségessé azokban a témákban is, amelyeket a dokumentumban érintettünk, szívesen veszünk rajta részt ismét.</p> <p>- 1.7.5-hez javítást kér;</p> <p>- 3.1.2-höz javaslatot tesz halbölcsökre, a sulyomra, az egész éves horgászatra, a március-május közötti vízszint csökkentés kivédésére;</p> <p>- 3.2.1. K-13 'd': a vízről való horgászat jelenleg is tilos; a bojlizás tiltása viszont nem betartható – fogalomtisztázást javasol; + a halgazdálkodási hasznosítónak nincs kapacitása az idegenhonos halfajok gyérítésére;</p> <p>- 3.2.1. K-19 'd': rögzíteni kéri, hogy a hallépcső potenciális veszélyforrás a reofil idegenhonos inváziós halfajok, a Balaton esetében a busa fajok kapcsán;</p> <p>- K-19 'h': balin kapcsán javasol kiegészítést új ívóhelyek létrehozása, fejlesztése témakörben;</p> <p>- Javasolja, kéri, hogy legyen lehetőség vezetett csónakos horgásztúrákra szigorú feltételek mellett.)</p>			<p>- Az új ívóhelyekre vonatkozó javaslatot a balin és a süllő kivételével a tervek készítő beépítette a tervbe (a KE-7 kezelés egységbe, a „gazdálkodáshoz köthető általános javaslatok” közé). Az utóbbi két faj esetében javasolt kövezett mederrészek létrehozása mesterséges felszínnek minősülne, egyéb fajok szempontjából nem kívánatos. A süllő ráadásul nem közösségi jelentőségű és nem jelölő halfaj.</p> <p>- A sulyommezőkkel kapcsolatosan a tervek készítő a kért változtatásoknak azzal a részével egészítette ki a fenntartási tervet, amely a módszerrel foglalkozik, de a helyszínnel kapcsolatos kérést nem illesztette be. A fenntartási tervbe kifejezetten a horgásztatás igényeit kiszolgáló vagy azt sugalló javaslatok nem illenek.</p> <p>- Az ikrák szárazra kerülését kivédendő a megfogalmazott javaslatot a tervek készítő a tervbe illesztette</p> <p>- 3.2.1.: A „bojlizás” kifejezést a tervek készítő a kérésnek megfelelően törölte.</p> <p>- 3.2.1. hallépcső: a hallépcsővel kapcsolatos javaslatokat a tervek készítő kiegészítette a kért módon.</p> <p>- a kenutúrákra kért javaslattal kapcsolatosan a tervek készítő a leírt gondolatmenettel alapvetően egyetért, de a Natura fenntartási tervben a horgászati célú kenutúrákra</p>

Kommunikáció címzettje	Alkalmazott eszköz	Visszajelzett? (tartalom)	Hogyan?	Beépült a tervbe?	Hogyan? Ha nem épült be, miért?
					vonatkozó kérést nem illeszti a dokumentációba, és nem is illesztheti, hiszen a terv célját nem szolgálja
Helyi lakosság	<ul style="list-style-type: none"> - levél, és/v. email értesítés - kifüggesztés honlap - egyeztető fórum 	<p>igen</p> <p>([Árok Erzsébet - Mezőfi Józsefné]:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Véleménye szerint Garabonc településtől elvették a területét, az nem látogatható, nem húzhatnak hasznot belőle. - Együttműködésre épülő kapcsolat szorgalmaz a természetvédelem és a lakosság között. <p>- Javaslatokat fogalmaz meg kezelési előírásokra (pihenő erdővé minősítés, varjak áttelepítése, régészeti bemutatóhely létrehozása, Ófalu volt Fő utcájához vezető út járhatóságának biztosítása, a garabonci területek látogathatóságának biztosítása, a Babos sziget horgászhelyként üzemelhessen, a Zalavár-Zalaszabar út menti horgászhely szemetének felszámolása, látogatható park létrehozása.)</p>	levélben	nem	<p>Az észrevételek nagy része ebben a formában nem illeszthető a fenntartási tervbe. A problémafelvetések jogosak, de a fenntartási terv keretein belül nem kezelhetők. A fenntartási terv a Natura 2000 terület jelölő értékeinek fennmaradásához szükséges alapelveket rögzíti, kifejezetten a természeti értékek nézőpontjából.</p> <p>-A Natura 2000 terület védeltségi státusz önmagában nem jelenti, hogy a terület nem látogatható.</p> <p>-A garabonci tölgyes esetében a parkerdő létrehozása önmagában nem ellentétes a Natura 2000 terület kijelölésének indokaival, hatósági eljárás keretein belül vizsgálható.</p> <p>-A vetési varjú nem jelölő faj a területen, állományának helyzete jelen fenntartási terv keretein belül nem vizsgálható.</p> <p>-A Babos-sziget problémájára a jelen fenntartási terv ugyancsak nem tud megoldást nyújtani. A terv külön nem javasol horgászati fejlesztéseket. Ebben az esetben is a természetvédelmi kezelő BfNP Igazgatósággal szükséges egyeztetni.</p> <p>-Garabonc 020/1 nem szerepel a közhiteles nyilvántartásban. A park létrehozása szántó helyén nem ellentétes a kijelölés</p>

Kommunikáció címzettje	Alkalmazott eszköz	Visszajelzett? (tartalom)	Hogyan?	Beépült a tervbe?	Hogyan? Ha nem épült be, miért?
					céljaival, de a fenntartási tervbe javaslatként nem kerül be.

A legfontosabb észrevételek, amelyek alapján a terv módosításra került:

Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság véleménye

Balatoni Halgazdálkodási Nonprofit Zrt. és MOHOSZ együttes véleménye

AGRÁRMINISZTERIUM

Nyilatkozat

A HUBF30003 Kis-Balaton kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület, valamint különleges madárvédelmi terület Natura 2000 fenntartási terve megfelel az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet 4. §. (4) bekezdésben foglalt tartalmi és formai követelményeknek. A Natura 2000 fenntartási tervet a Natura 2000 fenntartási tervek Szakmai Bizottsága elfogadta.

A HUBF30003 Kis-Balaton Natura 2000 területre vonatkozó fenntartási tervet, az agrárminiszter megbízásából, jóváhagyta:

Balczó Bertalan
természetvédelemért felelős helyettes államtitkár

Budapest, 2021. december „15.”